

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات

مالی اداری و منابع درآمدی شهرداریها

با آخرین اصلاحات

و

اهم آنچه مدیران شهری باید بدانند

تألیف و تدوین

سید مناف هاشمی

عنوان و نام پدیدآور : مجموعه قوانین و مقررات مالی اداری و منابع درآمدی شهرداریها با آخرین اصلاحات و اهم آنچه مدیران شهری باید بدانند / تألیف و تدوین مناف هاشمی.

مشخصات نشر : تهران: شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری : ب، ۲۸۲ ص.

شابک : ۴۰۰۰۰ ریال: ۸-۹۱-۷۹۴۳-۹۶۴-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه : ص. ۲۶۷.

عنوان قراردادی : ایران : قوانین و احکام

موضوع : شهرداری - - قوانین و مقررات - - ایران

شناسه افزوده : هاشمی، مناف، ۱۳۴۶-، گردآورنده

شناسه افزوده : شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری

رده بندی کنگره : ب۱۳۸۷ KMHH۲۹۳۷/۱۲۸

رده بندی دیویی : ۳۴۲/۵۵۰۹

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۴۵۲۵۱

شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران)

تهران - خیابان موحّد دانش (اقدسیه) تقاطع بدیعی - شماره ۴۰

صندوق پستی ۵۹۷-۱۹۵۷۵، تلفن ۲۲۲۹۶۹۶۹ فاکس ۲۲۲۹۵۸۹۸

info@tehrangis.com

WWW.tehrangis.com

نام کتاب : مجموعه قوانین و مقررات مالی اداری و منابع درآمدی شهرداریها با آخرین اصلاحات و اهم آنچه مدیران شهری باید بدانند
تألیف و تدوین: سیدمناف هاشمی

ناشر : شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری (وابسته به شهرداری تهران)

مدیر تولید : حمیدرضا فلاح

مدیر هماهنگی و اجرا : معصومه قنبری نژاد

طرح روی جلد : رضا حسنعلی زاده

شمارگان : ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ : اول، بهار ۱۳۸۸

قیمت : ۴۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی : ناصح

شابک : ۸-۹۱-۷۹۴۳-۹۶۴-۹۷۸

کلیه حقوق چاپ برای انتشارات شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری محفوظ است.

- سخن ناشر الف
- مقدمه ب

بخش اول «قوانین و مقررات اداری و مالی مدیریت شهری»

فصل اول - قوانین و آئین نامه‌های اداری و تشکیلاتی ۳

- قانون شهرداری ۵
- قانون تفسیر بند ۳ ماده واحده قانون الحاق یک بند و ۳ تبصره به عنوان بند ۳ ۲۴
- ماده ۹۹ قانون شهرداریها ۲۵
- از قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری ۳۰
- قانون استفساریه ماده (۷۱) قانون تشکیلات / وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران ۵۷
- قانون استفساریه ماده (۲۸) قانون تشکیلات / وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران و اصلاحات بعدی آن ۵۸
- آئین نامه اجرایی تشکیلات / انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی شهرها ۵۹
- آئین نامه حقوق و مزایای شهرداران ۶۶

فصل دوم - قوانین و آئین نامه های مالی و معاملاتی ۷۱

- آئین نامه مالی شهرداریها ۷۳
- قانون تطبیق سقف معاملات شهرداریهای کشور و شهرداری تهران با نصابهای مذکور در قانون اصلاح بندهای (الف) / (ب) و (ج) ماده ۸۰ و ماده ۸۶ قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۷۳ - و تغییرات بعدی آن ۸۳
- آئین نامه معاملات شهرداری تهران ۸۴
- از قانون محاسبات عمومی کشور ۹۵
- قانون اصلاح مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور ۱۰۳
- از قانون برگزاری مناقصات ۱۰۴
- قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداریها ۱۰۶

بخش دوم «املاک / نوسازی و عمران شهری»

فصل سوم - نوسازی و عمران شهری	۱۰۹
• قانون نوسازی و عمران شهری	۱۱۱
• قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین مربوط به شهرداری و نوسازی و عمران شهری	۱۲۲
• لایحه قانونی اصلاح قسمتی از مقررات قانون نوسازی و عمران شهری	۱۲۳
• قانون استفساریه ماده (۲۶) قانون نوسازی و عمران شهری	۱۲۴
• آئین نامه اجرایی ماده ۱۲ قانون نوسازی و عمران شهری	۱۲۵
• آئین نامه اجرای تبصره ۲ ماده ۱۶ قانون نوسازی و عمران شهری	۱۲۶
• آئین نامه اجرایی ماده ۳۱ قانون نوسازی و عمران شهری	۱۲۸
• آئین نامه ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض (موضوع تبصره ۱ ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری)	۱۳۰
• آئین نامه قبوض مخصوص پرداخت اقساط بهای املاک (موضوع تبصره ۱ ماده ۲۰ قانون نوسازی و عمران شهری)	۱۳۳
• ضوابط بهای اراضی و ساختمانها و مستحقات موضوع ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری	۱۳۴
• تصویب نامه راجع به بهای اراضی/ ساختمانها و مستحقات برای محاسبه عوارض نوسازی	۱۳۵

فصل چهارم - اصناف و املاک	۱۳۷
• از قانون نظام صنفی کشور	۱۳۹
• آئین نامه نحوه تعیین و تشخیص و پرداخت حق کسب پیشه یا تجارت	۱۴۱
• قانون راجع به لغو حق مرغوبیت لایحه قانونی خرید اراضی و املاک مورد احتیاج دولت و شهرداریها	۱۴۳
• لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی/عمرانی و نظامی دولت	۱۴۴
• قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرحهای دولتی و شهرداریها	۱۵۲
• قانون نحوه تقویم ابنیه / املاک و اراضی مورد نیاز شهرداریها	۱۵۳

بخش سوم «قوانین و مقررات مربوط به منابع درآمدی مدیریت شهری»

فصل پنجم - عوارض (محلی و غیر محلی) و درآمدهای ملی	۱۵۷
• قانون لغو عوارض دروازه‌ای	۱۵۹
• از قانون تامین اعتبارات عمرانی و عمومی (عوارض شهرداری از فروش بنزین)	۱۶۱

- لایحه قانونی راجع به وصول عوارض شهرداری از کسانی که با هواپیما در خطوط داخلی مسافرت می کنند ۱۶۲
- قانون لغو ماده ۹۰ قانون محاسبات عمومی ۱۶۳
- قانون تعیین تکلیف عوارض تصویبی شهرداریها از تاریخ ۱۳۶۱/۹/۱ لغایت ۱۳۶۶/۱۰/۲ ۱۶۴
- قانون معافیت ابنیه و اماکنی که در زمره آثار ملی ثبت گردیده اند از پرداخت عوارض شهرداری ۱۶۵
- از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین (مصوب ۱۳۶۹) ۱۶۶
- از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین (مصوب ۱۳۷۳) ۱۶۷
- از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۶۸
- آئین نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر/ بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات / ضایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ ۱۷۲
- قانون معافیت صادرات کالا و خدمات از پرداخت عوارض ۱۷۸
- قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی / اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا / ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی (موسوم به تجميع عوارض) ۱۷۹
- آئین نامه اجرایی قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی / اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا / ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی (موسوم به تجميع عوارض) ۱۸۵
- آئین نامه اجرایی تبصره (۱) ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی / اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا / ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی (موسوم به تجميع عوارض) ۱۹۳
- دستورالعمل اجرایی ماده ۲۱ آئین نامه شماره ۶۷۴۵۲/ت ۲۸۳۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ هیئت وزیران (آئین نامه اجرایی قانون موسوم به تجميع عوارض) ۱۹۶
- آئین نامه اجرایی نحوه استرداد مالیات و عوارض موضوع تبصره ۲ ماده ۳ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی / اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا / ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ ۱۹۸
- تصویب نامه راجع به مرجع وصول یک درصد (۱٪) عوارض موضوع قسمت اخیر بند (ه) ماده ۳ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی / اجتماعی و

فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا / ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی (موسوم به تجميع عوارض)	۲۰۰
• بخشنامه اول سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص مالیات و عوارض کالاهای سفارشی و کارمزدی	۲۰۱
• بخشنامه دوم سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص مالیات و عوارض کالاهای سفارشی و کارمزدی	۲۰۳
• قانون مالیات بر ارزش افزوده	۲۰۴
فصل ششم - سایر قوانین و مقررات موثر بر منابع درآمدی و مالی شهرداری	۲۲۱
• از قانون چگونگی محاسبه و وصول حقوق گمرکی / سود بازرگانی و مالیات انواع خودرو و ماشین آلات راهسازی وارداتی و ساخت داخل و قطعات آنها	۲۲۳
• از قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استانها / شهرستانها و مناطق کشور	۲۲۴
• از قانون تاسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور	۲۲۶
• از آئین نامه اجرایی قانون تاسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور	۲۲۶
• قانون مدیریت پسماندها	۲۲۷
• از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی / اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۲۳۱
• از قانون تشکیل اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران	۲۳۵
• قانون تعاریف محدوده و حریم شهر / روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها	۲۳۶
• قانون حمایت از سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه	۲۳۹
• از قانون تسهیل تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی	۲۴۲
• قانون صدور مجوز احداث بنا (پروانه ساختمان و بر و کف) برای فضاهای آموزشی	۲۴۳
• قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن	۲۴۴
فصل هفتم - برخی آراء دیوان عدالت اداری که مرتبط با عوارض شهرداریها می باشند	۲۴۵
منابع	۲۶۳
ضمیمه	۲۶۷
• ضمیمه یک - فهرست کالاهای تولیدی مشمول عوارض در سال ۱۳۸۷	۲۶۹
• ضمیمه دو - تلخیص ضوابط دستورالعمل های اجرایی توزیع اعتبارات متمرکز شهرداریهای کشور	۲۷۷

سخن ناشر:

دسترسی به مستندات قانونی، مدارک و اسناد مکتوب، از الزامات و ضروریات یک سازمان پیشرو و زنده و پویا می باشد. تا از نقل قول ها و تجربیات افراد که فرهنگ دیرپای انتقال دانش به شیوه سینه به سینه را تداعی می کند جلوگیری گردد. در نگاه سیستمی به سازمان آنچه به عنوان محصول نهایی و برای بهره گیری مخاطبان در راستای شفاف سازی اقدامات مطرح می باشد، می تواند در غالب سیستم، شبکه، کتاب و محصولاتی از قبیل لوح فشرده، پلات و نقشه های مختلف ارائه گردد تا علاوه بر ماندگاری، مرجع موثقی برای تصمیم گیری های محلی و منطقه ای و کلان باشد. در نتیجه جمع آوری قوانین، مقررات و مدارک و در نهایت مستندسازی در زمینه های مدیریت شهر و شهرداری، از دیرباز بصورت یک نیاز جدی مطرح بوده است.

مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران در طول سالهای گذشته رسالتی را تعریف و دنبال کرده که جمع آوری، تنظیم و نشر اطلاعات و مصوبات شهرداری تهران رکن مهمی از آن بوده است. اکنون با هدف مستندسازی و اطلاع رسانی، کتاب «مجموعه قوانین و مقررات مالی و اداری و منابع درآمدی شهرداری» به وجوه مختلف مقررات مرتبط با مسائل مالی و اداری و درآمدی پرداخته که اطمینان دارد مورد توجه و بهره برداری کامل مدیران و کارشناسان محترم شهرداری و شهروندان گرامی قرار خواهد گرفت و راهی برای جلب مشارکت کسانی که برای ارتقاء کیفیت زندگی در این کلانشهر تلاش می کنند را خواهد گشود.

شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری

علی اصغر قائمی

مقدمه :

با نگاهی گذرا به مجموعه قوانین و مقررات مالی و درآمدی شهرداریها طی نیم قرن اخیر، به وضوح مشاهده می‌شود که این قوانین دستخوش تغییر و تحولات موردی متعددی (بنابر ضرورت‌ها) بوده‌اند، اما متأسفانه اقدام قابل توجهی در زمینه آسیب شناسی و بازنگری جامع در مفاد قوانین با توجه به نیازها و شرایط زمانه صورت نپذیرفته است .

در این راستا باید اذعان نمود که پس از گذشت افزون بر پنجاه سال، قوانین مرجع وضع شده در امور مربوط به مالیه شهرداریها از جمله آئین نامه مالی شهرداریها ، قانون لغو عوارض دروازه‌ای و یا قانون نوسازی و عمران شهری، از انسجام و جامعیت بیشتری نسبت به قوانین و مقررات بعدی برخوردار بوده‌اند که این امر از یکسو نشان دهنده شناسایی دقیق نیازها در هنگام بررسی و وضع قوانین یاد شده بوده و از سوی دیگر گویای عدم جامع نگری در وضع اصلاحیه ها یا احکام جدید طی سنوات مابعد می- باشد.

علی‌ایحال با عنایت به عدم پاسخگویی غالب قوانین مزبور به نیازهای نوین و ابهامات مطروحه در زمینه امور مالی و درآمدی شهرداریها، تلاشهای چندی طی دو دهه اخیر در جهت به روز کردن مقررات مدیریت منابع درآمدی شهرداریها انجام پذیرفته است که به صورت خاص می‌توان به عوارض تصویبی ریاست جمهوری موضوع قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین، قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و یا قانون موسوم به تجمیع عوارض اشاره داشت که هر یک در شرایط خاص خود تا حد زیادی راهگشا بوده و در تعیین جایگاه روابط مالی دولت و شهرداریها و مؤدیان سهم بسزایی داشته‌اند ؛ بالاخص که طی سالهای اخیر شهرداری از یک نهاد صرفاً خدماتی به سازمانی مسئول در امر سیاست‌گذاری توسعه شهری (به ویژه در ابعاد اقتصادی و اجتماعی) بدل شده و نقش مهمی در تنظیم جریانهای مالی و نیز بازار مسکن ایفاء می‌کند. صد البته این قوانین نمی‌توانند جای خالی قانونی جامع در زمینه درآمدها و هزینه‌های شهرداری که باید رابطه مالی هزینه وظایف محوله با منابع مالی مربوطه را برقرار ساخته ، پر نماید .

بدین سان انجام صحیح وظایف متنوع و گسترده امروزی مدیریت شهری، بسترهای قانونی لازم جهت تأمین و مدیریت منابع درآمدی و مالی متناسب را طلب نموده و لذا شناخت دقیق از ظرفیتها و کمبودهای قانونی نهاد مدیریت شهری در حیطه امور مالی و درآمدی، چشم انداز روشنی را از آخرین احکام و مقررات جاری و تأثیر قوانین ناسخ و منسوخ و به تبع آن رویکردهای آتی به منظور وضع قوانین و مقررات مالی مورد نیاز به نمایش می‌گذارد.

در عین حال توجه به نکات ذیل در هنگام مطالعه کتاب ضروری به نظر می‌رسد :

۱- اين كتاب در سه بخش و هفت فصل تنظيم شده كه فصل آخر مربوط به برخي آراء صادره از سوي ديوان عدالت اداري در رابطه با عوارض مي باشد . ضمناً تلاش شده با دسته بندي قوانين و مقررات موجود در شش فصل ديگر ، مجموعه قوانين مربوط به امور مالي و درآمدي شهرداريها به صورت موضوعي مشخصاً از يكدیگر تفكيك شوند ، به گونه اي كه مخاطب به آساني به مطالب مورد نظر بر حسب موضوعات دسترسي پيدا نمايد.

۲- در تنظيم كتاب حتي الامكان تلاش شده است قوانين مربوطه بصورت «محشاء» گردآوری و به مخاطبان تخصصي اين مجموعه ارائه گردد . بدین لحاظ خوانندگان مي توانند آخرين تغييرات و اصلاحیه های موضوعه را در قالب متن قانون اصلي مشاهده و از آن اطلاع حاصل نمايند .

۳- در تنظيم كتاب سعي شده كه قوانين و مقررات هر فصل در چارچوب ارتباط مطالب با يكدیگر و با توجه به ترتيب زمان تصويب آن، تدوين و ارائه گردد .

۴- در برخي از قوانين غير مرتبط كه كليت آن ارتباط موضوعي مستقيمي با منابع مالي درآمدي و شهرداريها نداشته و فقط بخشهایی از احكام آنها بر امور مالي و درآمدي شهرداريها اثر مي گذارند، صرفاً منتخب احكام مربوطه در كتاب جمع آوري شده و فاصله بين احكام مختلف بصورت نقطه چين مشخص گرديده است . ضمناً قوانين كه مستقيماً مرتبط با امور شهرداريها بوده ولي بخش خاصي از آن مربوط به منابع درآمدي مي باشند. (مانند قانون حمايت از سامانه های حمل و نقل ريلي شهري و حومه) بصورت كامل در كتاب درج شده اند.

در پايان ضمن تشكر از تلاشهای مدیریت محترم ناشر اين اثر ، لازم مي نمايد از حمايت همسر و تشويق فرزندانم مهسا و امير محمد و همچنين از همكاري آقای مهندس عرب و سرکار خانم بابوئي كه در تدوين اين كتاب صميمانه مساعدت نموده اند، تشكر نموده و از صاحب نظران و اساتيد حوزه ماليه شهري درخواست مي نمايد با ارائه ديدگاه های تخصصي زمينه پر بارتر شدن ويرايشهای بعدي اين اثر را فراهم نمايند . ضمناً ليست صنايع آلاينده استانهای کشور در سال ۸۷ در قالب CD پيوست مي باشد.

سيد مناف هاشمي

بخش اول
قوانین و آئین نامه‌های اداری
و مالی مدیریت شهری

فصل اول
قوانین و آئین نامه‌های
اداری و تشکیلاتی

قانون شهرداری

مصوب ۱۳۳۴/۴/۱۱ کمیسیونهای مشترک مجلسین
با اصلاحیه‌های بعدی

فصل اول - در تأسیس شهرداری

ماده ۱- در هر محل که جمعیت آن حداقل به پنج هزار نفر بالغ باشد تأسیس می‌گردد.
تبصره ۱- در هر نقطه که از نظر موقعیت و اهمیت تشکیل شهرداری ضرورت داشته باشد ولو جمعیت آن به پنج هزار نفر بالغ نشود وزارت کشور می‌تواند در آن محل دستور تشکیل انجمن و شهرداری بدهد و چنانچه پس از تشکیل شهرداری در نقاط مزبور ضمن عمل معلوم شود عوارض وصولی تکافوی هزینه شهرداری را نمی‌نماید و با در نظر گرفتن وضع اقتصادی و مالی محل برای اداره امور شهرداری درآمد جدیدی نمی‌توان تهیه نمود وزارت کشور مجاز است شهرداری این قبیل نقاط را منحل نماید.
تبصره ۲- در نقاطی که فقط در بعضی از فصول برقراری شهرداری لازم باشد برای فصل مزبور و همچنین برای چند محل که به یکدیگر نزدیک و جمعاً اقتضای تشکیل شهرداری داشته باشند می‌توان یک شهرداری تأسیس کرد.

ماده ۲- حدود حوزه هر شهرداری به وسیله شهرداری با تصویب انجمن شهر تعیین می‌شود و پس از موافقت شورای شهرستان و تصویب وزارت کشور قابل اجراء است.
ماده ۳- شهرداری دارای شخصیت حقوقی است.

فصل دوم - انتخابات انجمن شهر

بندهای (الف) و (ب) و (ج) و (د) شامل مواد ۴ لغایت ۳۲- با توجه به قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهردار مصوب یکم خرداد ۱۳۷۵ و اصلاحیه‌های بعدی- منتفی است.

فصل سوم - در تشکیل انجمن شهر

بندهای (الف) و (ب) شامل مواد ۳۳ لغایت ۴۱ و مواد ۴۲ و ۴۳ و ۴۴ - با عنایت به قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب یکم خرداد ۱۳۷۵ و اصلاحیه‌های بعدی- منتفی است.

فصل چهارم - در وظایف انجمن

مواد ۴۵ لغایت ۴۹ و تبصره آن - برحسب فصل سوم قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب یکم خرداد ۱۳۷۵ با اصلاحیه‌های بعدی عمل می‌شود.

فصل پنجم - در انتخاب شهردار و معاون شهرداری

الف- شهردار: ماده ۵۰ و ۳ تبصره آن و ماده ۵۱ و تبصره آن و ماده ۵۳
ب- معاون شهرداری:

ماده ۵۴- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) سازمان اداری شهرداریها به نسبت بودجه و درآمد و حجم کار شهرداری از طرف شهرداری با اطلاع انجمن شهر تهیه و پس از تصویب وزارت کشور به موقع اجراء گذاشته خواهد شد.

تبصره - (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) شهردار می تواند قسمتی از وظایف و اختیارات خود را با تصویب انجمن شهر و به موجب حکم کتبی به معاون یا سایر مسئولان شهرداری واگذار کند.

فصل ششم - در وظایف شهرداری

ماده ۵۵ - وظایف شهرداری به شرح ذیل است:

۱- ایجاد خیابان ها و کوچه ها و میدان ها و باغ های عمومی و مجاری آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه.

۲- تنظیم و نگاهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آب ها و فاضلاب و تنقیه قنوات مربوط به شهر و تأمین آب و روشنایی به وسایل ممکنه.

تبصره ۱ بند ۲- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) سد معابر عمومی و اشغال پیاده روها و استفاده غیر مجاز آنها و میدانها و پارکها و باغهای عمومی برای کسب و یا سکنی و یا هر عنوان دیگری ممنوع است و شهرداری مکلف است از آن جلوگیری و در رفع موانع موجود و آزاد نمودن معابر و اماکن مذکور فوق وسیله مأمورین خود رأساً اقدام کند.

درمورد دکه های منصوب قبل از تصویب این قانون ، شهرداری مکلف است نسبت به برداشتن آنها اقدام و چنانچه صاحبان این قبیل دکه ها ادعای خسارتی داشته باشند با نظر کمیسیون مقرر در ماده ۷۷ نسبت به جبران خسارات آنها اقدام کند ولی کسانی که بعد از تصویب این قانون اقدام به نصب دکه هایی در معابر عمومی کنند شهرداری موظف است رأساً و به وسیله مأمورین خود در برداشتن این قبیل دکه ها و رفع سد معبر اقدام کند و اشخاص مزبور حق ادعای هیچگونه خسارتی نخواهند داشت.

تبصره ۲ بند ۲- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) احداث تأسیسات تولید و توزیع برق و تعیین نرخ آن در شهرها تا موقعی که وزارت آب و برق نیروی آن را تأمین نکرده است با موافقت قبلی وزارت آب و برق به عهده شهرداری است.

تهیه آب مشروب شهرها و تأمین وسائل توزیع و وضع مقررات مربوط به آن و همچنین تعیین نرخ آب در شهرها به استثنای مواردی که سازمانهای تابعه وزارت آب و برق عهده دار آن هستند با تصویب انجمن شهر به عهده شهرداری خواهد بود.

این قبیل شهرداریها می توانند با تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور تهیه آب مشروب و توزیع آن را به مؤسساتی که طبق اصول بهداشتی عمل نمایند واگذارکنند.

تبصره ۳ بند ۲- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مؤسسات خیریه که تأمین آب شهرها را قبل از تصویب این قانون به عهده داشته اند و عملیات آنها مورد تأیید شهرداری محل و وزارت کشور باشد، می توانند کماکان به کار خود ادامه دهند.

تبصره ۴ بند ۲- (الحاقی ۱۳۵۲/۵/۱۷) شهرداری مکلف است محل های مخصوصی برای تخلیه زباله و نخاله و فضولات ساختمانی و مواد رسوبی فاضلابها و نظایر آنها تعیین و ضمن انتشار آگهی به اطلاع عموم برساند.

محل‌های تخلیه زباله باید خارج از محدوده شهر تعیین شود و محل تأسیس کارخانجات تبدیل زباله به کود به تشخیص شهرداری خواهد بود.

رانندگان وسایل نقلیه اعم از کندرو و یا موتورسیکلت‌ها را فقط در محل‌های تعیین شده از طرف شهرداری خالی نمایند.

مجازات متخلفین طبق ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی تعیین می‌شود. در صورت تخلف مراتب هر بار در گواهینامه رانندگی متخلف قید و اگر ظرف یک سال سه بار مرتکب همان تخلف شود بار سوم به حداکثر مجازات خلافی محکوم و گواهینامه او برای یک سال ضبط می‌شود و در همان مدت از رانندگی ممنوع خواهد شد. به تخلفات مزبور در دادگاه بخش رسیدگی خواهد شد.

۳- مراقبت و اهتمام کامل در نصب برگه قیمت بر روی اجناس و اجرای تصمیمات انجمن نسبت به ارزانی و فراوانی خواربار و مواد مورد احتیاج عمومی و جلوگیری از فروش اجناس فاسد و معدوم نمودن آنها.

۴- مراقبت در امور بهداشت ساکنین شهر و تشریک مساعی با مؤسسات وزارت بهداشتی در آبله‌کوبی و تلقیح واکسن و غیره برای جلوگیری از امراض ساریه.

۵- جلوگیری از گدایی و واداشتن گدایان به کار و توسعه آموزش عمومی و غیره.

۶- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) اجرای تبصره یک ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری و تأسیس مؤسسات فرهنگی و بهداشتی و تعاونی مانند بنگاه حمایت مادران و نوانخانه و پرورشگاه و درمانگاه و بیمارستان و شیرخوارگاه و تیمارستان و کتابخانه و کلاسهای مبارزه با بی سوادگی و کودکستان و باغ کودکان و امثال آن در حدود اعتبارات مصوب و همچنین کمک به این قبیل مؤسسات و مساعدت مالی به انجمن تربیت بدنی و پیش آهنگی و کمک به انجمن های خانه و مدرسه و اردوی کار.

شهرداری در این قبیل موارد و همچنین در مورد موزه ها و خانه های فرهنگی و زندان با تصویب انجمن شهر از اراضی و ابنیه متعلق به خود با حفظ مالکیت به رایگان و یا با شرایط معین به منظور ساختمان و استفاده به اختیار مؤسسات مربوط خواهد گذاشت .

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) تبصره ماده ۵ قانون نظارت در مصرف سهمیه فرهنگ از درآمد شهرداریها مصوب ۳۴/۳/۲۸ به قوت خود باقی است.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) تبصره ۵۹ قانون بودجه سال ۱۳۳۹ کل کشور به قوت خود باقی است.

۷- حفظ و اداره کردن دارایی منقول و غیر منقول شهرداری واقامه دعوی بر اشخاص و دفاع از دعاوی اشخاص علیه شهرداری.

۸- برآورد و تنظیم بودجه و متمم بودجه و اصلاح بودجه و تفریغ بودجه شهرداری و تنظیم پیشنهاد برنامه ساختمانی و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر یک نسخه از بودجه مصوب و برنامه ساختمانی به وسیله فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور ارسال می شود.

۹- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) انجام معاملات شهرداری اعم از خرید و فروش اموال منقول و غیر منقول و مقاطعه و اجاره و استجاره پس از تصویب انجمن شهر با رعایت صلاح و صرفه و مقررات آئین- نامه مالی شهرداریها پیش بینی شده در این قانون.

۱۰- اهداء و قبول اعانات و هدایا به نام شهر با تصویب انجمن.

اعانات پرداختی به شهرداری یا مؤسسات خیریه از طرف وزارت دارایی جزء هزینه قابل قبول اعانه دهندگان پذیرفته می شود و اعانه دهنده نسبت به مبلغ اعانه ای که داده است از مالیات بر درآمد معاف می باشد.

۱۱- نظارت و مراقبت در صحت اوزان و مقیاس ها.

۱۲- تهیه آمار مربوط به امور شهر و موالید و متوفیات.

۱۳- ایجاد غسلخانه و گورستان و تهیه وسائل حمل اموات و مراقبت در انتظام امور آنها.

۱۴- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) اتخاذ تدابیر مؤثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق و همچنین رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک واقع در معابر عمومی و کوچه ها و اماکن عمومی و دالانهای عمومی و خصوصی و پر کردن و پوشاندن چاه ها و چاله های واقع در معابر و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در بالکن ها و ایوان های مشرف و مجاور به معابر عمومی که افتادن آنها موجب خطر برای عابرین است و جلوگیری از ناودان ها و دودکش های ساختمان ها که باعث زحمت و خسارت ساکنین شهرها باشد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) در کلیه موارد مربوط به رفع خطر از بناها و غیره و رفع مزاحمت های مندرج در ماده فوق ، شهرداری پس از کسب نظر مأمور فنی خود به مالکین یا صاحبان اماکن یا صاحبان ادوات منصوب ابلاغ مهلت دار متناسبی صادر می نماید و اگر دستور شهرداری در مهلت معین به موقع اجراء گذاشته نشود شهرداری رأساً با مراقبت مأمورین خود اقدام به رفع خطر یا مزاحمت خواهد نمود و هزینه مصروف را به اضافه صدی پانزده خسارت از طرف دریافت خواهد کرد. مقررات فوق شامل کلیه اماکن عمومی مانند سینماها، گرمابه ها، مهمانخانه ها، دکاکین، قهوه خانه ها، کافه رستورانها، پاساژ ها و امثال آن که محل رفت و آمد مراجعه عمومی است، نیز می باشد.

۱۵- جلوگیری از شیوع امراض ساریه انسانی و حیوانی و اعلام اینگونه بیماری ها به وزارت بهداشت و دامپزشکی و شهرداریهای مجاور هنگام بروز آنها و دور نگاهداشتن بیماران مبتلا به امراض ساریه و معالجه و دفع حیواناتی که مبتلا به امراض ساریه بوده و یا در شهر بلاصاحب و مضر هستند .

۱۶- تهیه مقررات صنفی و پیشنهاد آن به انجمن شهر و مراقبت در امور صحتی اصناف و پیشه وران.

۱۷- پیشنهاد اصلاح نقشه شهر در صورت لزوم و تعیین قیمت عادلانه اراضی و ابنیه متعلق به اشخاص که مورد احتیاج شهر باشد بر طبق قانون توسعه معابر و تأمین محل پرداخت آن و ایجاد و توسعه معابر و خیابان ها و میدان ها و باغ های عمومی و تهیه اراضی مورد احتیاج برای لوله کشی و فاضلاب اعم از داخل یا خارج شهر و همچنین تهیه اراضی لازم برای ساختمان مخزن و نصب دستگاه تصفیه و آبیگری و متعلقات آنها بر طبق قانون توسعه معابر.

۱۸- تهیه و تعیین میدان های عمومی برای خرید و فروش ارزاق و توقف وسائط نقلیه و غیره.

۱۹- تهیه و تدوین آئین نامه برای فراوانی و مرغوبیت و حسن اداره فروش گوشت و نان شهر و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر.

۲۰- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) جلوگیری از ایجاد و تأسیس کلیه اماکن که به نحوی از انحاء موجب

بروز مزاحمت برای ساکنین یا مخالف اصول بهداشت در شهرهاست.

شهرداری مکلف است از تأسیس کارخانه ها، کارگاهها، گاراژهای عمومی و تعمیرگاه ها و دکان ها و همچنین مراکزی که مواد محترقه می سازند و اصطبل چهارپایان و مراکز دامداری و به طور کلی تمام مشاغل و کسب هایی که ایجاد مزاحمت و سروصدا کنند یا تولید دود و یا عفونت و یا تجمع حشرات و

جانوران نماید جلوگیری کند و در تخریب کوره‌های آجر و گچ و آهک‌پزی و خزینه گرمابه‌های عمومی که مخالف بهداشت است اقدام نماید و با نظارت و مراقبت در وضع دودکشهای اماکن و کارخانه‌ها و وسائط نقلیه که کار کردن آنها دود ایجاد می‌کند از آلوده شدن هوای شهر جلوگیری نماید و هرگاه تأسیسات مذکور فوق قبل از تصویب این قانون به وجود آمده باشد آنها را تعطیل کند و اگر لازم شود آنها را به خارج از شهر انتقال دهد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) شهرداری در مورد تعطیل و تخریب و انتقال به خارج از شهر مکلف است مراتب را ضمن دادن مهلت مناسبی به صاحبان آنها ابلاغ نماید و اگر صاحب ملک به نظر شهرداری معترض باشد باید ظرف ده روز اعتراض خود را به کمیسیون مرکب از سه نفر که از طرف انجمن شهر انتخاب خواهند شد تسلیم کند.

رأی کمیسیون قطعی و لازم الاجراء است.

هرگاه رأی کمیسیون مبنی بر تأیید نظر شهرداری باشد و یا صاحب ملک در موقع اعتراض نکرده و یا در مهلت مقرر شخصاً اقدام نکند شهرداری به وسیله مأمورین خود رأساً اقدام خواهد نمود.

۲۱- احداث بناها و ساختمان‌های مورد نیاز محل از قبیل رختشویخانه و مستراح و حمام عمومی و کشتارگاه و میدان‌ها و باغ کودکان و ورزشگاه مطابق اصول صحتی و فنی و اتخاذ تدابیر لازم برای ساختمان خانه‌های ارزان قیمت برای اشخاص بی بضاعت ساکن شهر.

۲۲- تشریک مساعی با فرهنگ در حفظ ابنیه و آثار باستانی شهر و ساختمانهای عمومی و مساجد و غیره.

۲۳- اهتمام در مراعات شرایط بهداشت در کارخانه‌ها و مراقبت در پاکیزگی گرمابه‌ها و نگهداری اطفال بی بضاعت و سرراهی.

۲۴- صدور پروانه برای کلیه ساختمان‌هایی که در شهر می‌شود.

تبصره - (مصوب ۱۳۵۲/۵/۱۷) شهرداری در شهرهایی که نقشه جامع شهر تهیه شده مکلف است طبق ضوابط نقشه مذکور در پروانه‌های ساختمانی نوع استفاده از ساختمان را قید کند.

در صورتی که برخلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیرتجاری، محل کسب یا پیشه و یا تجارت دائر شود شهرداری مورد را در کمیسیون مقرر در تبصره یک ماده ۱۰۰ این قانون مطرح می‌نماید و کمیسیون در صورت احراز تخلف مالک یا مستأجر با تعیین مهلت مناسب که نباید از دو ماه تجاوز نماید در مورد تعطیل محل کسب یا پیشه و یا تجارت ظرف مدت یک ماه اتخاذ تصمیم می‌کند.

این تصمیم وسیله مأمورین شهرداری اجراء می‌شود و کسی که عالمأ از محل مزبور پس از تعطیل برای کسب و پیشه و یا تجارت استفاده کند به حبس جنحه‌ای از شش ماه تا دو سال و جزای نقدی از پنج هزار و یک ریال تا ده هزار ریال محکوم خواهد شد و محل کسب نیز مجدداً تعطیل می‌شود.

دائر کردن دفتر وکالت و مطب و دفتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق و دفتر روزنامه و مجله و دفتر مهندسی وسیله مالک از نظر این قانون استفاده تجاری محسوب نمی‌شود.

۲۵- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) ساختن خیابانها و آسفالت کردن سواره‌روها و پیاده‌روهای معابر و کوچه‌های عمومی و انهار و جدولهای طرفین از سنگ آسفالت و امثال آن به هزینه شهرداری هر محل.

تبصره - حذف شده طبق ماده ۱۱۳ الحاقی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷.

۲۶- پیشنهاد برقراری یا الغاء عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان عوارض اعم از کالاهای وارداتی و صادراتی کشور و محصولات داخلی و غیره و ارسال یک نسخه از تصویب نامه برای اطلاع وزارت کشور.

تبصره ۱- به منظور تشویق صادرات کشور نسبت به کالاهای صادراتی بیشتر از یک درصد قیمت کالا نباید وضع عوارض شود.

تبصره ۲- کالاهای عبوری از شهرها که برای مقصد معینی حمل می شود از پرداخت هر گونه عوارض به شهرداری های عرض راه معاف می باشد.

تبصره ۳- ماده اول قانون مصوب بهمن ماه ۳۳ راجع به تشویق صادرات و تولید از تاریخ تصویب این قانون طبق تبصره ۱ این بند تصحیح می شود.

تبصره ۴- آئین نامه های گریز از پرداخت عوارض شهرداری واستنکاف از آن باموافقت وزارتین کشور و دادگستری تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران به موقع اجراء گذاشته می شود .

۲۷- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) وضع مقررات خاصی برای نامگذاری معابر و نصب لوحه نام آنها و شماره گذاری اماکن ونصب تابلوی الصاق اعلانات و برداشتن و محو کردن آگهی ها از محلهای غیر مجاز و هرگونه اقداماتی که درحفظ نظافت و زیبایی شهر مؤثر باشند.

۲۸- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) صدور پروانه کسب برای اصناف و پیشه وران . کلیه اصناف و پیشه- وران مکلفند برای محل کسب خود از شهرداری محل پروانه کسب دریافت دارند.

تبصره - (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) شهرداری می تواند نسبت به تعطیل محل کسب فاقد پروانه رأساً و به وسیله مأمورین خود اقدام نماید.

ماده ۵۶- شهرداری خارج از حدود مصوب شهر حق تعهد تهیه و توزیع آب و برق وسایر تأسیسات شهرداری را ندارد.

ماده ۵۷- اجرای مقررات شهرداری که جنبه عمومی دارد و به تصویب انجمن رسیده پس از اعلام برای کلیه ساکنین شهر لازم الرعایه است و اگر تصمیمی در حدود قوانین و وظایف مربوط به انجمن شهر راجع به شخص یا اشخاص یا مؤسسات معینی اتخاذ شده باشد پس از ابلاغ در صورتی که آنها به تصمیم متخذه تسلیم نباشند می توانند ابتداء به انجمن شهر و در ثانی به انجمن ولایتی و در صورت نبودن انجمن ولایتی به وزارت کشور شکایت نمایند و نظر انجمن ولایتی یا وزارت کشور ابلاغ می شود و چنانچه قبل از انجام تشریفات فوق اقدامی از طرف شهرداری شده باشد و پس از رسیدگی محقق شود که ضرورت نداشته و متضمن خسارتی باشد شهرداری باید خسارت ناشی از آن اقدام را جبران کند. چنانچه تصمیم وزارت کشور به ضرر معترض یا معترضین اتخاذ شود متضرر می تواند به دادگاه عمومی مراجعه نماید.

فصل هفتم - مقررات استخدامی و مالی

الف - مقررات استخدامی:

ماده ۵۸- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مقررات استخدامی کلیه کارکنان شهرداریها و مؤسسات وابسته به آن برطبق آئین نامه ای خواهد بود که وزارت کشور به استناد تبصره ۳۸ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور تدوین و به تصویب هیأت وزیران می رساند.

تبصره - حذف شده طبق قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷.

مواد ۵۹-۶۰-۶۱ - طبق ماده ۱۱۳ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ حذف شده.

ماده ۶۲ - (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) به منظور راهنمایی و ایجاد هم آهنگی در امور شهرداریها و آموزش کارکنان شهرداریها و همچنین نظارت در حسن اجرای وظایفی که طبق این قانون به عهده وزارت کشور گذاشته شده است سازمان متناسبی در وزارت کشور پیش بینی و تأسیس می شود. این سازمان موظف است تشکیلات خود را از هر نظر تکمیل و همواره مهندسین و کارشناسان تحصیل کرده در رشته های مختلف مورد نیاز شهرداریها را که دارای مدارک علمی و تخصصی باشند در اختیار داشته باشد تا به منظور بازرسی شهرداریها و تهیه برنامه های مهم اصلاحات شهری و ساختمانی شهرها و بهبود و مدیریت سازمان شهرداریها مورد استفاده قرار گیرد.

تبصره ۱ - (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ و ۱۳۵۴/۷/۲۹) سازمان مذکور در این ماده مکلف است به منظور رفع احتیاجات فنی و اداری شهرداریهای کشور در مرکز هر استان دفاتر فنی شهرداری متشکل از مهندسین و کارشناسان مورد احتیاج تشکیل دهد.

تبصره ۲ - (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) وزارت کشور می تواند با انعقاد قراردادهای خاصی از خدمات افراد متخصص و یا دستگاههای مهندس مشاور اعم از داخلی یا خارجی استفاده نموده و حق الزحمه مناسبی معادل آنچه که در برنامه های عمرانی دولت به این قبیل افراد یا مؤسسات برای کارهای مشابه پرداخت می شود، بپردازد.

مواد ۶۳ و ۶۴ و تبصره ذیل ماده ۶۴ - حذف شده طبق ماده ۱۱۳ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷.

ب- مقررات مالی:

ماده ۶۵ - هر شهرداری دارای بودجه ایست که پس از تصویب انجمن شهر قابل اجراء می باشد.

ماده ۶۶ - سال مالی شهرداری یکسال تمام شمسی است که از اول فروردین ماه شروع و در آخر اسفند ماه خاتمه می یابد.

ماده ۶۷ - شهرداری مکلف است منتهی تا روز آخر دی ماه بودجه سالیانه خود را به انجمن پیشنهاد نماید و انجمن نیز باید قبل از اسفند ماه هر سال آن را رسیدگی و تصویب کند و همچنین شهرداری موظف است تفریغ بودجه هر سال را تا آخر اردیبهشت ماه سال بعد به انجمن تسلیم و انجمن نیز باید تا آخر خرداد ماه آن را رسیدگی و تصویب نماید.

تبصره - شهرداری مکلف است نسخه ای از بودجه و تفریغ بودجه را حداکثر تا ۱۵ روز بعد از تصویب به وسیله فرماندار به وزارت کشور ارسال دارد.

ماده ۶۸ - (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) بودجه و تخصیص اعتبارات شهرداری به استثنای موارد زیر که از محل درآمدهای مستمر شهرداری پرداخت خواهد شد:

۱- ده درصد سهم بهداری.

۲- سه درصد سهم آموزش و پرورش.

۳- چهار درصد برای مبارزه با بیسوادی که از طریق کمیته ملی پیکار با بیسوادی به مصرف خواهد رسید.

۴- سه درصد برای امور تربیت بدنی و پیش آهنگی.

۵- یک و نیم درصد سهم کتابخانه عمومی موضوع قانون تأسیس کتابخانه عمومی در تمام شهرها مصوب دیماه ۱۳۴۴.

برای تأمین هزینه های سازمانی و اداری شهرداری و امور دفاع غیر نظامی، امور خیریه و سایر تکالیفی که به موجب قانون به عهده شهرداریها محول است بر اساس تقسیماتی خواهد بود که با توجه به احتیاجات و مقتضیات محل به پیشنهاد شهرداری و تصویب انجمن شهر رسیده باشد و در هر صورت میزان اعتبارات عمرانی نباید از چهل درصد بودجه سالانه کمتر باشد.

تبصره ۱- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مصرف اعتباراتی که به تصویب انجمن شهر می رسد باید منحصرأ در حوزه همان شهرداری و با نظارت انجمن شهر باشد.

تبصره ۲- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) در شهرهایی که مؤسسات خیریه دارای تأسیسات درمانی می باشند انجمن بهداری و در صورت نبودن آن انجمن شهر با موافقت بهداری می تواند از محل هزینه های درمانی ده درصد سهم بهداری مذکور در بند (۱) این ماده مبلغ متناسبی در اختیار مؤسسات مزبور بگذارد.

تبصره ۳- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) از تاریخ تصویب این قانون انجمن شهرهایی که درآمد شهرداری هر یک از آنها از یک میلیون ریال به بالاست موظفند برای ساختمان دبستان عوارض خاصی وضع کنند و طبق قانون نظارت در مصرف سهمیه فرهنگ از درآمد شهرداریها مصوب خرداد ۱۳۳۴ توسط کمیسیون ناظر بر سهم فرهنگ به مصرف برسانند.

مواد ۶۹ و ۷۰ و تبصره های ۱ و ۲ ماده ۷۰ - حذف شده طبق ماده ۱۱۳ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷.

ماده ۷۱- شهرداری مکلف است هر شش ماه یک بار منتهی تا پانزدهم ماه بعد صورت جامعی از درآمد و هزینه شهرداری را که به تصویب انجمن شهر رسیده برای اطلاع عموم منتشر و سه نسخه از آن را به وزارت کشور ارسال نماید و همچنین شهردار مکلف است هر ۶ ماه یکدفعه آمار کلیه عملیات انجام شده از قبیل خیابان سازی و ساختمان عمارات و سایر امور اجتماعی و بهداشتی و امثال آن را برای اطلاع عموم منتشر نموده و نسخه ای از آن را به وزارت کشور بفرستد.

ماده ۷۲- حذف شده طبق ماده ۱۱۳ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ .

ماده ۷۳- کلیه عوارض و درآمد هر شهرداری منحصرأ به مصرف همان شهر خواهد رسید و در نقاطی که به موجب تبصره ۲ ماده ۱ این قانون جمعأ یک شهرداری تشکیل می شود تقسیم هزینه به نسبت درآمد هر یک از محل ها می باشد .

ماده ۷۴- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) شهرداری با تصویب انجمن شهر آئین نامه اجرایی وصول عوارض شهرداری و آب بها و امثال آن را تدوین و تنظیم می نماید.

تبصره - (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از انجام معامله از شهرداری کتبأ مفصلاً حساب نسبت به عوارض ملک مورد معامله خواستار شوند و شهرداری موظف است ظرف مدت ده روز پس از وصول نامه دفتر خانه اسناد رسمی مفصلاً حساب را ارسال یا میزان بدهی ملک را به دفترخانه اعلام دارد.

مالک ملزم است عوارض تعیین شده از طرف شهرداری را برای امکان انجام معامله به بانک پرداخت نماید و اگر مالک به تشخیص شهرداری اعتراض داشته باشد مبلغ تعیین شده از طرف شهرداری را در

صندوق ثبت به ودیعه خواهد گذاشت و رسید ثبت به منزله مفاصا حساب تلقی و معامله انجام خواهد شد.

صندوق ثبت مکلف است صورتی با قید مشخصات کامل تودیع کنندگان عوارض و ملک مورد معامله را بلافاصله بعد از تودیع به شهرداری ارسال دارد و به محض اعلام شهرداری مستند به رأی کمیسیون رفع اختلاف یا مراجع توافق و یا انصراف کتبی مالک از اعتراض مبلغ تودیع شده رابه نام هر مؤدی تفکیکاً به حساب بانکی شهرداری پرداخت کند و هرگاه کمیسیون رفع اختلاف یا مراجع توافق اعتراض مالک را کلاً یا بعضاً وارد تشخیص بدهد صندوق ثبت تمام یا قسمتی از وجه تودیع شده را برحسب مورد به مالک مسترد می دارد.

ماده ۷۵- عوارض و درآمد شهرداری به وسیله مأمورین مخصوصی که از طرف شهرداری به نام مأمور وصول تعیین می شوند دریافت خواهد شد و مأمورین وصول باید طبق مقررات امور مالی تضمین کافی بسپارند.

ماده ۷۶ و تبصره آن - حذف شده طبق ماده ۱۱۳ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷.

ماده ۷۷- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) رفع هرگونه اختلاف بین مؤدی و شهرداری در مورد عوارض به کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت کشور و دادگستری و انجمن شهر ارجاع می شود و تصمیم کمیسیون مزبور قطعی است. بدهی هائی که طبق تصمیم این کمیسیون تشخیص شود طبق مقررات اسناد لازم الاجراء به وسیله اداره ثبت قابل وصول می باشد.

اجرای ثبت مکلف است بر طبق تصمیم کمیسیون مزبور به صدور اجرائیه و وصول طلب شهرداری مبادرت نماید در نقاطی که سازمان قضایی نباشد رئیس دادگستری شهرستان یک نفر را به نمایندگی دادگستری تعیین می نماید و در غیاب انجمن شهر انتخاب نماینده انجمن از طرف شورای شهرستان به عمل خواهد آمد.

ماده ۷۸- عوارضی که توأم بامالیات های دولتی اخذ می شود به وسیله دارایی وصول و همچنین عوارض کالاهایی که باید شرکت ها و مؤسسات بپردازند به ترتیبی که شهرداری مقرر می دارد به وسیله همان مؤسسات دریافت می گردد. و کلیه وجوهی که جمع آوری می شود باید در صورت وجود بانک در بانک متمرکز و در صورت نبودن بانک در شهر یا در محل نزدیک به آن شهرداری، با نظارت انجمن در شهرداری متمرکز شود.

تبصره ۱- اداره دارایی موظف است هر ۱۵ روز یکبار صورت درآمد شهرداری را به بانک یا صندوق شهرداری تودیع کرده به شهرداری ارسال دارد.

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۵۲/۳/۷) وجوهی که به نام سپرده یا امانت به شهرداری داده می شود باید در حساب مخصوصی نگهداری شود و شهرداری به هیچ عنوان حق ندارد در وجوه سپرده و یا امانات دخل و تصرفی نماید.

«ولی پس از ده سال از تاریخ استحقاق مطالبه در صورت عدم مطالبه ذینفع، شهرداری می تواند وجوه مطالبه نشده را به درآمد عمومی خود منظور نماید.

شهرداری باید هر سال اعتبار متناسبی در بودجه خود برای پرداخت این قبیل سپرده ها منظور نماید تا در صورت مراجعه ذینفع یا قائم مقام قانونی او و احراز استحقاق از اعتبار مزبور پرداخت شود. هرگاه این اعتبار کافی نباشد شهرداری مکلف است این قبیل وجوه را از درآمد جاری خود بپردازد.»

ماده ۷۹- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) کلیه پرداخت های شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت و با رعایت مقررات آئین نامه مالی به عمل خواهد آمد این اسناد باید به امضای رئیس حسابداری و شهردار که ذی حساب خواهند بود یا قائم مقام آنان که مورد قبول انجمن باشد، برسد. شهردار موظف است منتهی تا پانزدهم هر ماه حساب درآمد و هزینه ماه قبل شهرداری را به انجمن شهر تسلیم کند.

در نقاطی که تاکنون شهرداری تشکیل نشده و طبق مقررات این قانون باید تشکیل شود هزینه انتخابات انجمن شهر از وجوه موضوع ماده ۸۲ این قانون به طور وام پرداخت و پس از تشکیل شهرداری وام مزبور جزء دیون در بودجه شهرداری منظور و مسترد خواهد شد.

تبصره- اعتبارات مصوب برای بنگاه های خیریه زیر نظر هیئت مدیره هر بنگاه به مصرف خواهد رسید و هیئت مدیره طبق مقررات بازرگانی با نظارت انجمن وظایف محوله را انجام خواهد داد.

ماده ۸۰- شهرداری ها مکلفند ده درصد از کلیه درآمد مستمر وصولی سالیانه خود را برای کمک به امور بهداری و ۵ درصد از کلیه درآمد مستمر وصولی سالیانه خود را برای کمک به امور فرهنگی شهر (موضوع تبصره ۱ ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری) اختصاص داده و برنامه عمل را طبق تشخیص و تصویب انجمن شهر و با استفاده از راهنمایی های فنی ادارات بهداری و فرهنگ محل به موقع اجراء گذارند.

تبصره ۱- انجمن شهر می تواند تمام عواید مذکور و یا قسمتی از آن را طبق برنامه مخصوص به وسیله ادارات بهداری و فرهنگ محل به مصرف برساند.

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) انجمن هر شهر با رعایت قوانین و مقررات نسبت به امور آموزش و پرورش و بهداری محل نظارت خواهد داشت و هرگاه نقایصی مشاهده کردند در رفع آنها کوشش خواهد نمود و نظریات خود را درباره جریان این امور به وزارتخانه های بهداری و آموزش و پرورش ارسال خواهد داشت و وزارتخانه های مذکور مکلفند که آن پیشنهادها را مورد توجه قرار داده و نسبت به آن اقدام نمایند.

ماده ۸۱- حذف شده طبق ماده ۱۱۳ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷.

ماده ۸۲- حذف شده مورخ ۱۳۵۹/۴/۲۴ مصوب شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران.

تبصره - به تبع لغو ماده ۸۲ تبصره آن نیز منتفی گردیده است.

ماده ۸۳- حذف شده طبق ماده ۱۱۳ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷.

ماده ۸۴- مؤسسات وابسته به شهرداری از قبیل لوله کشی، آب، برق، اتوبوسرانی که دارای شخصیت حقوقی بشوند، می توانند با اصول بازرگانی اداره شوند. اساسنامه این قبیل مؤسسات باید به تصویب انجمن شهر و موافقت وزارت کشور برسد.

ماده ۸۵- شهرداری می تواند برای تخریب یا اصلاح سقف بازارها و دالان های عمومی و خصوصی و ساختمان هایی که مخل صحت عمومی تشخیص می دهد پس از موافقت انجمن شهر و جلب نظر اداره بهداری هر محل بر وفق تبصره دوم از ماده یازدهم قانون توسعه معابر اقدام کند.

فصل هشتم - در مقررات جزائی

ماده ۸۶- هر یک از اعضاء انجمن نظارت انتخابات انجمن شهر اعم از مرکزی و شعب و متصدیان صندوق به هر نحوی از انحاء در امر انتخابات مرتکب جعل و تزویر و یا تقلب شوند بر طبق مقررات قانون مجازات عمومی مورد تعقیب قرار خواهند گرفت شرکاء و معاونین جرم نیز مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۸۷- هر یک از اعضاء انجمن نظارت اعم از مرکزی و شعب که بدون علت موجه باعث تعطیل یا تعویق جریان انتخابات بشوند و یا صورتمجلس نتیجه انتخابات را در مدت مقرر قانونی به انجمن مرکزی نفرستند و یا معلوم شود که موجبات انجام نشدن انتخابات را در قلمرو خود به هر نحو که بوده باشد فراهم کرده باشند در مراجع قضایی مورد تعقیب واقع و به شش ماه تا سه سال حبس تأدیبی و به پنج هزار ریال تا پنجاه هزار ریال جزای نقدی محکوم می‌شوند.

ماده ۸۸- انتخاباتی که مبنی بر تطمیع یا تهدید (جانی - مالی - شرفی) باشد از درجه اعتبار ساقط است. تهدید یا تطمیع کننده اگر از مأمورین دولتی یا از اعضاء انجمن اعم از مرکزی یا شعب یا از داوطلبان نمایندگی باشد به شش ماه تا سه سال حبس تأدیبی و به تأدیه یک هزار تا پنجاه هزار ریال جریمه نقدی محکوم خواهد شد. هرگاه تهدید یا تطمیع کننده غیر از اشخاص مذکور باشد به حبس تأدیبی از سه ماه تا یک سال و جزای نقدی از پانصد ریال تا ده هزار ریال محکوم می‌شود. کسانی که آراء انتخابیه را خرید و فروش نمایند اگر از مأمورین دولتی یا از اعضای انجمن اعم از مرکزی یا شعب یا از داوطلبان نمایندگی باشند طبق قسمت اول این ماده و اگر غیر از اشخاص مذکور باشند به مجازات قسمت اخیر این ماده محکوم می‌شوند و در هر صورت تطمیع شوندگان نیز شریک جرم محسوبند.

ماده ۸۹- هرکس با شناسنامه ای که متعلق به او نباشد و یا با شناسنامه مجعول رأی بدهد و یا از شناسنامه خود بیش از یک نسخه داشته باشد و به استناد آن بیش از یک دفعه رأی بدهد به حبس تأدیبی از یک ماه تا شش ماه و به جزای نقدی پانصد ریال تا پنج هزار ریال محکوم خواهد شد مجازات فوق درباره هرکس که به نحوی از انحاء در یک دوره انتخابیه بیش از یک مرتبه رأی بدهد اجراء می‌شود.

تبصره- در موارد مذکوره در فوق انجمن نظارت مرکزی و شعب باید صورت مجلس تهیه نموده و فوراً نزد مقامات صالحه بفرستند.

ماده ۹۰- کسانی که به موجب مقررات این قانون محکومیت قطعی پیدا کنند از حق انتخاب کردن و انتخاب شدن در دو دوره محروم خواهند شد.

ماده ۹۱- هرگاه اعضاء انجمن یا شهرداران غیر کارمند دولت مرتکب جرائم مذکور در قانون اصلاح ماده ۱۹ اصلاحی قانون کیفر عمومی شوند مانند کارمندان دولت درباره آنها عمل خواهد شد. در صورتی که عضو انجمن به ارتکاب اعمال زیر متهم گردد و مورد تعقیب دادسرا قرار گیرد پس از صدور کیفر خواست دادستان از عضویت انجمن معلق و در صورت ثبوت جرم علاوه بر مجازاتی که در قوانین برای اینگونه اعمال مقرر است مرتکب برای دو دوره از حق عضویت انجمن نیز محروم می‌گردد.

۱- در مورد تبانی با مقاطعه کاران و اشخاص طرف معامله با شهرداری اعم از اینکه تبانی مستقیم باشد یا غیر مستقیم.

۲- در مورد اعمال اغراض شخصی در کارهای شهرداری که بالنتیجه باعث اختلال امور و موجب زیان شهر و شهرداری شود.

تبصره - رسیدگی در دو مورد اخیر در دادگاه ها خارج از نوبت و فوری به عمل خواهد آمد .

ماده ۹۲- نوشتن هر نوع مطلبی یا الصاق هر نوشته ای بر روی دیوارهای شهر که مخالف مقررات انجمن شهر باشد ممنوع است مگر در محل هایی که شهرداری برای نصب و الصاق اعلانات معین می کند و در این محل ها فقط باید به نصب و الصاق آگهی اکتفا کرد و نوشتن روی آن نیز ممنوع است متخلف علاوه بر تأدیه خسارت مالکین به پرداخت پانصد تا یک هزار ریال جریمه محکوم خواهد شد.

فصل نهم - خاتمه

ماده ۹۳- از تاریخ تصویب این قانون ، لایحه شهرداری مصوب یازدهم آبان ماه ۱۳۳۱ و لوایح متمم آن و همچنین کلیه قوانینی که با آن قانون مغایرت دارد ، ملغی است .

ماده ۹۴- (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) از تاریخ ابلاغ این قانون انجمن های شهر که به موجب مقررات قبلی تشکیل شده است، منحل شناخته می شود و وزارت کشور مکلف است نسبت به تشکیل مجدد آنها بر طبق قانون اقدام نماید.

ماده ۹۵- وزارتین کشور و دادگستری مأمور اجرای این قانون می باشند.

ماده ۹۶- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) شهرداری می تواند برای تأمین احتیاجات شهری از قبیل باغ های عمومی ، ایجاد تأسیسات برق و آب و نظایر آن که به منظور اصلاحات شهری و رفع نیازمندی های عمومی لازم باشد و باید تمام یا قسمتی از اراضی یا املاک یا ابنیه واقع در محدوده شهر به تصرف شهرداری درآید از مقررات قانون توسعه معابر مصوب ۱۳۲۰ استفاده نماید.

تبصره ۱- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) هرگاه قسمتی از تأمین نیازمندیهای شهری طبق قانون به عهده سازمان ها و مؤسسات دولتی گذاشته شده باشد سازمان ها و مؤسسات مزبور برای انجام وظایف محوله با تصویب انجمن شهر به وسیله شهرداری از مقررات این ماده استفاده خواهند نمود.

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۵۸/۹/۲۱ به شماره ۳۹۹ د مورخ ۱۳۵۸/۱۰/۲) سازمان ها و مؤسسات دولتی که اراضی و ابنیه ای داشته باشند که مشمول حکم این ماده باشد مکلفند در صورت تصویب شورای شهر و تأیید استاندار، آن اراضی و ابنیه را بلاعوض در اختیار شهرداری قرار دهند.

تبصره ۳- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) در موارد فوق پس از انجام تشریفات مقرر در این قانون و رعایت تبصره ۲ ماده ۴ قانون توسعه معابر مصوب ۱۳۲۰ خودداری مالک از انجام معامله مانع اجرای نقشه شهرداری نخواهد بود و شهرداری مجاز است اراضی یا املاک را به منظور عملیات عمرانی به تصرف خود در آورد.

تبصره ۴- ملغی طبق ماده ۳۶ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۷ آذر ۱۳۴۷.

تبصره ۵- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) در صورتی که در مسیر احداث یا توسعه خیابان و گذر و باغ عمومی و میدان، ملکی باشد که مالک یا مالکین آن مشخص نباشد و یا به ثبت نرسیده باشد اقدامات و عملیات شهرداری متوقف نخواهد شد و شهرداری باید قبل از هر اقدام مشخصات کامل ملک مزبور را با حضور نمایندگان دادستان و ثبت و انجمن شهر صورت مجلس نماید، صورت مجلس مزبور مبنای اجرای پرداخت غرامت طبق مقررات خواهد بود و در موردی که مالک یا مالکین ملک مشخص باشد امتناع

آنان از انتخاب و معرفی کارشناس خود یا کارشناس مشترک مانع از اجرای نقشه مصوب شهرداری نخواهد بود.

نسبت به املاکی که به ثبت نرسیده باشد و طبق مفاد این قانون به تصرف شهرداری درآید، صورت مجلس تنظیم می گردد و در صورت مجلس مزبور آثار تصرف و حدود و مساحت و مشخصات کامل قید می گردد.

مدعی مالکیت می تواند با ارائه صورت مجلس مذکور در این قانون نسبت به تقاضای ثبت ملک خود اقدام و پس از احراز مالکیت بهای تعیین شده را دریافت نماید.

تبصره ۶- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) اراضی کوچه های عمومی و میدانها و پیاده روها و خیابانها و به طور کلی معابر و بستر رودخانه ها و نهرها و مجاری فاضلاب شهرها و باغهای عمومی و گورستانهای عمومی و درختهای معابر عمومی واقع در محدوده هر شهر که مورد استفاده عموم است ملک عمومی محسوب و در مالکیت شهرداری است.

ایجاد تأسیسات آبیاری از طرف وزارت آب و برق در بستر رودخانه ها واقع در محدوده شهرها بلامانع است شهرداری ها نیز مکلفند برای اجرای هرگونه عملیات عمرانی در بستر رودخانه ها قبلاً نظر وزارت آب و برق را جلب نمایند.

مواد ۹۷ و ۹۸- ملغی طبق ماده (۱۱) قانون تأسیس شورایعالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۲۲ اسفند ۱۳۵۱.

تبصره ماده ۹۸- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) تا زمانی که نقشه جامع شهرها تهیه و به تصویب شورایعالی شهرسازی نرسیده باشد نقشه های عمرانی و شهرسازی باید به تصویب وزارت کشور برسد.

ماده ۹۹- (مصوب ۲۷ بهمن ۱۳۴۵) شهرداریها مکلفند در مورد حریم شهر اقدامات زیر را بنمایند:

۱- تعیین حدود حریم و تهیه نقشه جامع شهرسازی با توجه به توسعه احتمالی شهر .
۲- تهیه مقرراتی برای کلیه اقدامات عمرانی از قبیل : قطعه بندی و تفکیک اراضی، خیابان کشی، ایجاد باغ و ساختمان، ایجاد کارگاه و کارخانه و همچنین تهیه مقررات مربوط به حفظ بهداشت عمومی مخصوص به حریم شهر با توجه به نقشه عمرانی شهر.

حریم و نقشه جامع شهرسازی و مقررات مذکور پس از تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور برای اطلاع عموم آگهی و به موقع اجراء گذاشته خواهد شد.

تبصره ۱- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) تغییر حدود فعلی شهرها از لحاظ اجرای مقررات قانون اصلاحات ارضی تأثیری نخواهد داشت.

تبصره ۲- عوارضی که از عقد قراردادهای عاید می گردد بایستی تماماً به شهرداری های محل اجرای قرارداد پرداخت گردد.

تبصره ۳- ملغی طبق ماده ۳۶ قانون نوسازی و عمران شهری (مصوب ۷ تیر ۱۳۵۱).

۳- (الحاقی ۱۳۷۲/۱۲/۱) به منظور حفظ بافت فرهنگی - سیاسی و اجتماعی تهران و شهرستانهای کرج، ورامین، شهریار و بخش های تابعه ری و شمیرانات، دولت مکلف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه نسبت به اصلاح حریم شهر تهران، کرج، ورامین، شهریار و بخش های تابعه ری و شمیرانات بر اساس قانون تقسیمات کشوری و منطبق بر محدوده قانونی شهرستانهای مذکور اقدام نماید.
هزینه های حاصل از اجرای این بند از محل درآمد موضوع تبصره ۲ این قانون تأمین خواهد شد.

نقاطی که در اجرای این قانون از حریم شهرداریهای مذکور جدا می شوند در صورتی که در محدوده قانونی و استحفاظی شهر دیگری قرار گیرند عوارض متعلقه کماکان توسط شهرداری مربوط دریافت خواهد شد و در غیر اینصورت توسط بخشداری مربوط اخذ و به حساب خزانه واریز می گردد . همه ساله لااقل معادل ۸۰٪ وجوه واریزی مذکور در بودجه سالانه کل کشور برای فعالیتهای عمرانی موضوع تبصره ۳ این قانون منظور خواهد شد .

تبصره ۱- به منظور حفاظت از حریم مصوب شهرهای استان تهران ، شهرداریهای مربوطه مکلفند از مقررات تبصره ذیل ماده ۲ قانون نظارت بر گسترش شهر تهران مصوب ۱۳۵۲/۵/۱۷ استفاده نمایند .

تبصره ۲- به منظور جلوگیری از ساخت و سازهای غیر مجاز در خارج از حریم مصوب شهرها و نحوه رسیدگی به موارد تخلف کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت کشور ، قوه قضائیه و وزارت مسکن و شهرسازی در استانداریها تشکیل خواهد شد .

کمیسیون حسب مورد و با توجه به طرح جامع (چنانچه طرح جامع به تصویب نرسیده باشد با رعایت ماده ۴ آئین نامه احداث بنا در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها مصوب ۱۳۵۵) نسبت به صدور رأی قلع بنا یا جریمه معادل پنجاه درصد تا هفتاد درصد قیمت روز اعیانی تکمیل شده ، اقدام خواهد نمود .

مراجع ذیربط موظفند برای ساختمانهایی که طبق مقررات این قانون و نظر کمیسیون برای آنها جریمه تعیین و پرداخت گردیده در صورت درخواست صاحبان آنها برابر مقررات گواهی پایان کار صادر نمایند .

تبصره ۳- شهرداریهای سراسر کشور مکلفند علاوه بر اعتبارات دولتی حداقل هشتاد درصد از عوارض و درآمدهایی را که از حریم استحفاظی شهرها کسب می نمایند با نظارت فرمانداری و بخشداری ذیربط در جهت عمران و آبادانی روستاها و شهرکهای واقع در حریم خصوصاً در جهت راهسازی ، آموزش و پرورش، بهداشت ، تأمین آب آشامیدنی و کشاورزی هزینه نمایند .

ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مالکین اراضی و املاک واقع در محدوده شهر یا حریم آن باید قبل از هر اقدام عمرانی یا تفکیک اراضی و شروع ساختمان از شهرداری پروانه اخذ نمایند.

شهرداری می تواند از عملیات ساختمانی ساختمان های بدون پروانه یا مخالف مفاد پروانه به وسیله مأمورین خود اعم از آنکه ساختمان در زمین محصور یا غیر محصور واقع باشد، جلوگیری نماید.

تبصره ۱ ماده ۱۰۰- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ و اصلاحی ۱۳۵۲/۵/۱۷) در موارد مذکور فوق که از لحاظ اصول شهرسازی یا فنی یا بهداشتی قلع تأسیسات و بناهای خلاف مشخصات مندرج در پروانه ضرورت داشته باشد یا بدون پروانه شهرداری، ساختمان احداث یا شروع به احداث شده باشد به تقاضای شهرداری موضوع در کمیسیونهای مرکب از نماینده وزارت کشور به انتخاب وزیر کشور و یکی از قضات دادگستری به انتخاب وزیر دادگستری و یکی از اعضای انجمن شهر به انتخاب انجمن مطرح می شود.

کمیسیون پس از وصول پرونده به ذینفع اعلام می نماید که ظرف ده روز توضیحات خود را کتباً ارسال دارد پس از انقضاء مدت مذکور کمیسیون مکلف است موضوع را با حضور نماینده شهرداری که بدون حق رأی برای ادای توضیح شرکت می کند ظرف مدت یکماه تصمیم مقتضی بر حسب مورد اتخاذ کند.

در مواردی که شهرداری از ادامه ساختمان بدون پروانه یا مخالف مفاد پروانه جلوگیری می کند مکلف است حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ جلوگیری موضوع را در کمیسیون مذکور مطرح نماید، در غیر این صورت کمیسیون به تقاضای ذینفع به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

در صورتی که تصمیم کمیسیون بر قلع تمام یا قسمتی از بنا باشد مهلت مناسبی که نباید از دو ماه تجاوز کند، تعیین می نماید.

شهرداری مکلف است تصمیم مزبور را به مالک ابلاغ کند. هرگاه مالک در مهلت مقرر اقدام به قلع بنا ننماید، شهرداری رأساً اقدام کرده و هزینه آن را طبق مقررات آئین نامه اجرای وصول عوارض از مالک دریافت خواهد نمود.

تبصره ۲ ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ و اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷) شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران) در مورد اضافه بنا زائد بر مساحت زیربنای مندرج در پروانه ساختمانی واقع در حوزه استفاده از اراضی مسکونی کمیسیون می تواند در صورت عدم ضرورت قلع اضافه بنا با توجه به موقعیت ملک از نظر مکانی (در بر خیابانهای اصلی یا خیابانهای فرعی و یا کوچه بن باز یا بن بست) رأی به اخذ جریمه ای که متناسب با نوع استفاده از فضای ایجاد شده و نوع ساختمان از نظر مصالح مصرفی باشد، تعیین و شهرداری مکلف است بر اساس آن نسبت به وصول جریمه اقدام نماید. (جریمه نباید از حداقل یک دوم کمتر و از سه برابر ارزش معاملاتی ساختمان برای هر مترمربع بنای اضافی بیشتر باشد).

در صورتی که ذینفع از پرداخت جریمه خودداری نمود شهرداری مکلف است مجدداً پرونده را به همان کمیسیون ارجاع و تقاضای صدور رأی تخریب را بنماید. کمیسیون در این مورد نسبت به صدور رأی تخریب اقدام خواهد نمود.

تبصره ۳ ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۵۶/۶/۸ و اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷) در مورد اضافه بنا زائد بر مساحت مندرج در پروانه ساختمانی واقع در حوزه استفاده از اراضی تجارتي و صنعتی و اداری کمیسیون می تواند در صورت عدم ضرورت قلع اضافه بنا با توجه به موقعیت ملک از نظر مکانی (در بر خیابانهای اصلی یا خیابانهای فرعی و یا کوچه بن باز یا بن بست) رأی به اخذ جریمه ای که متناسب با نوع استفاده از فضای ایجاد شده و نوع ساختمان از نظر مصالح مصرفی باشد، تعیین و شهرداری مکلف است بر اساس آن نسبت به وصول جریمه اقدام نماید.

(جریمه نباید از حداقل دو برابر کمتر و از چهار برابر ارزش معاملاتی ساختمان برای هر متر مربع بنای اضافی ایجاد شده بیشتر باشد).

در صورتی که ذینفع از پرداخت جریمه خودداری نمود شهرداری مکلف است مجدداً پرونده را به همان کمیسیون ارجاع و تقاضای صدور رأی تخریب را بنماید. کمیسیون در این مورد نسبت به صدور رأی تخریب اقدام خواهد نمود.

تبصره ۴ ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۵۶/۶/۸ و اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷) در مورد احداث بنای بدون پروانه در حوزه استفاده از اراضی مربوطه در صورتی که اصول فنی و بهداشتی و شهرسازی رعایت شده باشد کمیسیون می تواند با صدور رأی بر اخذ جریمه به ازاء هر مترمربع بنای بدون مجوز یک دهم ارزش معاملاتی ساختمان یا یک پنجم ارزش سرقفلی ساختمان، در صورتی که ساختمان ارزش دریافت سرقفلی داشته باشد، هر کدام که مبلغ آن بیشتر است از ذینفع، بلامانع بودن صدور برگ پایان ساختمان را به شهرداری اعلام نماید. اضافه بنا زائد بر تراکم مجاز بر اساس مفاد تبصره های ۲ و ۳ عمل خواهد شد.

تبصره ۵ ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۵۶/۶/۸ و اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷) در مورد عدم احداث پارکینگ و یا غیر قابل استفاده بودن آن و عدم امکان اصلاح آن، کمیسیون می تواند با توجه به موقعیت محلی و نوع

استفاده از فضای پارکینگ، رأی به اخذ جریمه ای که حداقل یک برابر و حداکثر دو برابر ارزش معاملاتی ساختمان برای هر مترمربع فضای از بین رفته پارکینگ باشد، صادر نماید (مساحت هر پارکینگ با احتساب گردش ۲۵ متر مربع می باشد) شهرداری مکلف به اخذ جریمه تعیین شده و صدور برگ پایان ساختمان می باشد.

تبصره ۶ ماده ۱۰۰ - (الحاقی ۱۳۵۶/۶/۸ و اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷) در مورد تجاوز به معابر شهر، مالکین موظف هستند در هنگام نوسازی بر اساس پروانه ساختمان و طرحهای مصوب رعایت بره‌ای اصلاحی را بنمایند.

در صورتیکه برخلاف پروانه و یا بدون پروانه تجاوزی در این مورد انجام گیرد شهرداری مکلف است از ادامه عملیات جلوگیری و پرونده امر را به کمیسیون ارسال نماید. در سایر موارد تخلف مانند عدم استحکام بنا، عدم رعایت اصول فنی و بهداشتی و شهرسازی در ساختمان رسیدگی به موضوع در صلاحیت کمیسیونهای ماده (۱۰۰) است.

تبصره ۷ ماده ۱۰۰ - (الحاقی ۱۳۵۶/۶/۸ و اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷) مهندسان ناظر ساختمانی مکلفند نسبت به عملیات اجرایی ساختمانی که به مسئولیت آنها احداث می گردد از لحاظ انطباق ساختمان با مشخصات مندرج در پروانه و نقشه ها و محاسبات فنی ضمیمه آن مستمراً نظارت کرده و در پایان کار مطابقت ساختمان با پروانه و نقشه و محاسبات فنی را گواهی نمایند.

هرگاه مهندس ناظر برخلاف واقع گواهی نماید و یا تخلف را به موقع به شهرداری اعلام نکند و موضوع منتهی به طرح در کمیسیون مندرج در تبصره (۱) ماده (۱۰۰) قانون شهرداری و صدور رأی بر جریمه یا تخریب ساختمان گردد شهرداری مکلف است مراتب را به نظام معماری و ساختمانی منعکس نماید.

شورای انتظامی نظام مذکور موظف است مهندس ناظر را در صورت ثبوت تقصیر برابر قانون نظام معماری و ساختمانی حسب مورد با توجه به اهمیت موضوع به ۶ ماه تا سه سال محرومیت از کار و در صورتی که مجدداً مرتکب تخلف شود که منجر به صدور رأی تخریب به وسیله کمیسیون ماده (۱۰۰) گردد به حداکثر مجازات محکوم کند.

مراتب محکومیت از طرف شورای انتظامی نظام معماری و ساختمانی در پروانه اشتغال درج و در یکی از جرائد کثیرالانتشار اعلام می گردد.

شهرداری مکلف است تا صدور رأی محکومیت به محض وقوف از تخلف مهندس ناظر و ارسال پرونده به کمیسیون ماده (۱۰۰) به مدت حداکثر ۶ ماه از اخذ گواهی امضاء مهندس ناظر مربوطه برای ساختمان جهت پروانه ساختمان شهرداری خودداری نماید.

مأموران شهرداری نیز مکلفند در مورد ساختمانها نظارت نمایند و هرگاه از موارد تخلف در پروانه به موقع جلوگیری نکنند و یا در مورد صدور گواهی انطباق ساختمان با پروانه مرتکب تقصیری شوند طبق مقررات قانونی به تخلف آنان رسیدگی می شود و در صورتی که عمل ارتكابی مهندسان ناظر و مأموران شهرداری واجد جنبه جزایی هم باشد از این جهت نیز قابل تعقیب خواهند بود. در مواردی که شهرداری مکلف به جلوگیری از عملیات ساختمانی است و دستور شهرداری اجراء نشود می تواند با استفاده از مأموران اجرائیات خود و در صورت لزوم مأموران انتظامی برای متوقف ساختن عملیات ساختمانی اقدام نماید.

تبصره ۸ ماده ۱۰۰ - (الحاقی ۱۳۵۶/۶/۸ و اصلاحی ۱۳۵۸/۶/۲۷) دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از انجام معامله قطعی در مورد ساختمانها گواهی پایان ساختمان و در مورد ساختمانهای ناتمام گواهی

عدم خلاف تا تاریخ انجام معامله را که توسط شهرداری صادر شده باشد ملاحظه و مراتب را در سند قید نمایند.

درمورد ساختمانهایی که قبل از تصویب قانون ۶ تبصره الحاقی به ماده (۱۰۰) قانون شهرداریها (۱۳۵۵/۱۱/۲۴) معامله انجام گرفته و از یدمالک اولیه خارج شده باشد در صورتی که مورد معامله کل پلاک را شامل نگردد گواهی عدم خلاف یا برگ پایان ساختمان الزامی نبوده و با ثبت و تصریح آن در سند انجام معامله بلامانع می باشد.

درمورد ساختمانهایی که قبل از تاریخ تصویب نقشه جامع شهر ایجاد شده در صورتی که اضافه بنای جدیدی حادث نگردیده باشد و مدارک و اسناد نشان دهنده ایجاد بنا قبل از سال تصویب طرح جامع شهر باشد با ثبت و تصریح مراتب فوق در سند مالکیت انجام معامله بلامانع می باشد.

تبصره ۹ ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۵۸/۶/۲۷) ساختمانهایی که پروانه ساختمان آنها قبل از تاریخ تصویب نقشه جامع شهر صادر شده است از شمول تبصره (۱) ماده (۱۰۰) قانون شهرداری معاف می باشند.

تبصره ۱۰ ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۵۸/۶/۲۷) در مورد آراء صادره از کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری هرگاه شهرداری یا مالک یا قائم مقام او از تاریخ ابلاغ رأی ظرف مدت ده روز نسبت به آن رأی اعتراض نماید، مرجع رسیدگی به این اعتراض کمیسیون دیگر ماده (۱۰۰) خواهد بود که اعضای آن غیر از افرادی باشند که در صدور رأی قبلی شرکت داشته اند. رأی این کمیسیون قطعی است.

تبصره ۱۱ ماده ۱۰۰- (الحاقی ۱۳۵۸/۶/۲۷) آئین نامه ارزش معاملاتی ساختمان پس از تهیه توسط شهرداری و تصویب انجمن شهر در مورد اخذ جرائم قابل اجراء است و این ارزش معاملاتی سالی یکبار قابل تجدید نظر خواهد بود.

ماده ۱۰۱- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) اداره ثبت اسناد و دادگاه ها مکلفند در موقع تقاضای تفکیک اراضی محدوده شهر و حریم آن عمل تفکیک را طبق نقشه ای انجام دهند که قبلاً به تصویب شهرداری رسیده باشد.

نقشه ای که مالک برای تفکیک زمین خود تهیه می نماید و برای تصویب به شهرداری در قبال رسید تسلیم می کند باید حداکثر ظرف دو ماه از طرف شهرداری تکلیف قطعی آن معلوم و کتباً به مالک ابلاغ شود.

در صورتی که در موعد مذکور شهرداری تصمیم خود را به مالک اعلام ننماید مراجع مذکور در فوق مکلفند پس از استعلام از شهرداری طبق نقشه ای که مالک ارائه می نماید عمل تفکیک را انجام دهند. معابر و شوارع عمومی که در اثر تفکیک اراضی احداث می شود متعلق به شهرداری است و شهرداری در قبال آن به هیچ عنوان وجهی به صاحب آن پرداخت نخواهد کرد.

ماده ۱۰۲- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) اگر در موقع طرح و اجرای برنامه های مربوط به توسعه معابر تأمین سایر احتیاجات شهری مندرج در ماده ۹۶ الحاقی این قانون به آثار باستانی برخورد شود شهرداری مکلف است موافقت وزارت فرهنگ و هنر را قبلاً جلب نماید و نیز شهرداری ها مکلفند نظرات و طرح های وزارت فرهنگ و هنر را راجع به نحوه حفظ آثار باستانی و میزان حریم و مناظر ساختمان ها و میدان های مجاور آنها رعایت نمایند.

تبصره - (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) وزارت فرهنگ و هنر مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ مراجعه وزارت کشور نظر قطعی خود را به شهرداری اعلام دارد.

ماده ۱۰۳- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و خصوصی موظفند قبل از هر گونه اقدامی نسبت به کارهای عمرانی واقع در مناطق مندرج در ماده ۹۷ و ۹۸ از قبیل احداث شبکه تلفن و برق و آب و سایر تأسیسات و همچنین اتصال راه های عمومی و فرعی رعایت نقشه جامع شهرسازی را بنمایند این قبیل اقدام باید با موافقت کتبی شهرداری انجام گیرد و مؤسسه اقدام کننده مکلف است هرگونه خرابی و زبانی را که در اثر اقدامات مزبور به آسفالت یا ساختمان معابر عمومی وارد آید در مدت متناسبی که با جلب نظر شهرداری تعیین خواهد شد ترمیم نموده و به وضع اول درآورد و آلا شهرداری خرابی و زیان وارده را ترمیم و به حال اول درآورده هزینه تمام شده را با ۱۰٪ (ده درصد) اضافه از طریق اجرای ثبت اسناد وصول خواهد کرد.

ماده ۱۰۴- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) نحوه انجام معاملات و مقررات مالی شهرداری ها طبق آئین نامه ای خواهد بود که سه ماه پس از تصویب این قانون از طرف وزارت کشور تهیه و به تصویب کمیسیون مشترک کشور مجلسین برسد. مادام که آئین نامه مزبور به تصویب نرسیده مقررات مالی فعلی به قوت خود باقی است.

ماده ۱۰۵- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مواد معدنی طبقه اول مذکور در ماده یک قانون معادن مصوب ۱۳۳۶/۲/۲۱ واقع در داخل حوزه خدمات نظارت شهرداری جزء اموال شهرداری محسوب می شود مگر اینکه داخل ملک اشخاص حقیقی و یا حقوقی باشد.

ماده ۱۰۶- با توجه به مفاد بند (د) ماده ۶ قانون موسوم به تجمیع عوارض ، حکم بخش ابتدایی این ماده منسوخ می باشد. در عین حال متن ماده به شرح ذیل است :

(مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) وزارت کشور مکلف است کلیه عوارض نفت و گاز و مواد نفتی که در خارج از محدوده شهرها وصول می شود (به استثنای موضوع قانون مربوط به وصول عوارض از بنزین به منظور کمک به مستمندان مصوب ۱۵ اسفند ۱۳۳۴ که به قوت خود باقی است) و همچنین عوارض قرار دادهای پیمانکاری که در خارج از محدوده شهرها اجراء می شود به تناسب جمعیت بین شهرداری هایی که از پنجاه هزار نفر جمعیت کمتر دارند، تقسیم نماید.

ماده ۱۰۷- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) توهین به شهردار و معاون و رؤسای ادارات شهرداری در حین انجام وظیفه یا به سبب آن در حکم توهین به مستخدمین رسمی دولت بوده و مرتکب به مجازات های مقرر در قانون کیفر عمومی محکوم خواهد شد.

ماده ۱۰۸- ملفی طبق لایحه قانونی راجع به لغو برخی از مواد اصلاحی قانون شهرداری و اصلاح بند (ب) ماده ۴۴ آئین نامه مالی شهرداریها (مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۴).

ماده ۱۰۹- (الحاقی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) شهرداری ها از پرداخت حق ثبت املاک و مالیات معاف خواهند بود.

تبصره- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مؤسساتی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن متعلق به شهرداری است ولو به صورت بازرگانی اداره شود نسبت به سهم شهرداری از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۱۱۰- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) نسبت به زمین یا بناهای مخروبه و غیر مناسب با وضع محل و یا نیمه تمام واقع در محدوده شهر که در خیابان یا کوچه و یا میدان قرار گرفته و منافعی با پاکیزگی و زیبایی شهر یا موازین شهرسازی باشد، شهرداری باتصویب انجمن شهر می تواند به مالک اخطار کند منتها ظرف دو ماه به ایجاد نرده یا دیوار و یا مرمت آن که منطبق با نقشه مصوب انجمن شهر باشد

اقدام کند اگر مالک مسامحه و یا امتناع کرد شهرداری می تواند به منظور تأمین نظر و اجرای طرح مصوب انجمن در زمینه زیبایی و پاکیزگی و شهرسازی هر گونه اقدامی را که لازم بداند معمول و هزینه آن را به اضافه صدی ده از مالک یا متولی و یا متصدی موقوفه دریافت نماید.

در این مورد صورت حساب شهرداری بدو به مالک ابلاغ می شود در صورتی که مالک ظرف پانزده روز از تاریخ ابلاغ به صورت حساب شهرداری اعتراض نکرد صورت حساب قطعی تلقی می شود و هرگاه مالک ظرف مهلت مقرر اعتراض کرد موضوع به کمیسیون مذکور در ماده ۷۷ ارجاع خواهد شد.

صورت حساب هایی که مورد اعتراض واقع نشده و همچنین آراء کمیسیون رفع اختلاف مذکور در ماده ۷۷ در حکم سند قطعی و لازم الاجراء بوده و اجراء ثبت مکلف است بر طبق مقررات اجرای اسناد رسمی لازم الاجراء نسبت به وصول طلب شهرداری اجرائیه صادر و به مورد اجراء بگذارد.

ماده ۱۱۱- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) به منظور نوسازی شهرها، شهرداریها می توانند از طریق تأسیس مؤسساتی با سرمایه خود خانه ها و مستغلات و اراضی و محلات قدیمی و کهنه شهر را با استفاده از مقررات قانون تملک زمین ها مصوب ۱۷ خرداد ۱۳۳۹ خریداری نمایند و در صورت اقتضاء برای تجدید ساختمان طبق طرح های مصوب شهرداری بفروشند و یا اینکه رأساً اقدام به اجرای طرح های ساختمانی بنمایند. اساسنامه اینگونه مؤسسات را که بر طبق اصول بازرگانی اداره خواهد شد شهرداری هر محل تهیه و با تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور قابل اجراء خواهد بود در هر جا که در قانون تملک زمین ها و آئین نامه مصوب ۳۹/۸/۱۴ هیئت وزیران اسم از سازمان مسکن و وزارت کشاورزی و هیئت وزیران برده شده وظایف مزبور را به ترتیب شهرداری - انجمن شهر و وزارت کشور انجام خواهند داد.

ماده ۱۱۲- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) ادارات و موسسات دولتی و وابسته به دولت به نسبت سهمی که متعلق به دولت است و همچنین باشگاههای ورزشی غیر انتفاعی که وابسته به سازمان تربیت بدنی بوده و ترازنامه آنها مورد رسیدگی و تصویب سازمان مزبور قرار گیرد از پرداخت عوارض مستغلات و سطح شهر معاف اند ولی مکلف به پرداخت سایر عوارض شهرداری ها خواهند بود.

ماده ۱۱۳- (مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) مواد ۵ و ۶ و تبصره ۴ ماده ۱۵ و تبصره ذیل بند ۲۵ ماده ۵۵ و تبصره ذیل ماده ۵۸ و مواد ۵۹-۶۰-۶۱-۶۳-۶۴ و تبصره ذیل آن و مواد ۶۹ و ۷۰ و تبصره های ذیل آن و مواد ۷۲-۷۶ و تبصره مربوطه (اصلاحی تصویب نامه شماره ۸۲۰۶ مورخ ۴۲/۷/۱۵) و مواد ۸۱-۸۳ قانون مصوب سال ۱۳۳۴ و سایر مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو می شود.

مواد ۱۱۴ لغایت ۱۱۹- الحاقی مصوب ۱۵ تیر ۱۳۵۵ در رابطه با انتخابات انجمن شهر می باشد که با تصویب قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و اصلاحیه های بعدی و سایر مقررات مربوطه عملاً مواد ۱۱۴ لغایت ۱۱۹ منتفی شده است.

قانون تفسیر بند ۳ ماده واحده قانون الحاق یک بند و ۳ تبصره

به عنوان بند ۳ به ماده ۹۹ قانون شهرداریها

مصوب ۱۳۷۳/۷/۱۰

ماده واحده- مقصود از اصلاح حریم شهرها و محدوده تقسیمات کشوری شهرستانها و بخش های تابعه مذکور در این قانون ، عبارت از این است که آن قسمت از حریم موجود این شهرها که برخلاف رعایت تقسیمات کشوری داخل در محدوده قانونی شهرستانهای همجوار قرار گرفته است اصلاح گردد ، به گونه ای که از تداخل حریم موجود این شهرها در محدوده تقسیمات کشوری شهرستانهای همجوار جلوگیری به عمل آید .

از قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور

مصوب ۱۳۶۱/۰۹/۰۱

.....

ماده ۱۴- استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می-گردند، براساس اصل یکصد و سوم قانون اساسی در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها می‌باشند.

ماده ۱۵- استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری حق شرکت در جلسات شوراهای حوزه مسئولیت خود را دارند و در صورتی که شوراهای مربوطه لازم بدانند مکلف به حضورند. **تبصره-** امام جمعه هر محل می‌تواند در شورا یا شورای ذیربط به عنوان ناظر شرکت نماید.

ماده ۱۶- هرگاه استانداران، فرمانداران، بخشداران نسبت به تصمیمات ابلاغ شده از جانب شوراها اعتراض داشته باشند می‌توانند نظر خود را ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ به شورا اظهار و تقاضای تجدید نظر نمایند. در صورتی که شورای مزبور از رأی خود عدول ننماید، معترض می‌تواند مراتب را جهت رسیدگی نهایی به شورای مافوق احاله کند. رأی آن شورا قطعی و لازم الاجرا است و اجرای مصوبه مورد اختلاف تا صدور رأی نهایی متوقف می‌ماند.

ماده ۱۷- شوراها دارای شخصیت حقوقی بوده، حق اقامه دعوی علیه اشخاص حقیقی و حقوقی و دفاع در مقابل دعاوی آنان علیه شورا را دارند.

ماده ۱۸- شوراها می‌توانند اطلاعات لازم را که در ارتباط با وظایف شورا است از ادارات و سازمانهای وابسته به دولت بخواهند و آنان موظفند اطلاعات لازم را در اختیار آن شورا قرار دهند.

وظایف و اختیارات

ماده ۱۹- وظایف و اختیارات کلی

۱- بررسی و شناخت کمبودها و نیازها و نارساییهای اجتماعی، اقتصادی و عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی حوزه انتخابیه و ارایه راه حل‌ها به مقامات مسئول.

۲- تهیه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی در امور اجتماعی و ارایه آن به شورای مافوق جهت اطلاع و برنامه ریزی و به مقامات مسئول اجرایی جهت اقدامات ممکن.

۳- (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) نظارت دقیق بر اداره امور حوزه انتخابیه و حسن اجرای تصمیمات شورا و طرحهای مصوب.

۴- ارایه پیشنهادهای لازم برای فعال سازی سازمانهای دولتی و ارگانهای انقلابی به شورای مافوق.

۵- پیگیری شکایات مردم در مورد نارسایی سازمانها و ادارات حوزه مربوطه از طریق مقامات مسئول.

۶- برنامه ریزی و اقدام در جهت مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی با موافقت و هماهنگی مراجع ذیربط.

۷- ایجاد روحیه همکاری مردم با مسئولان کشوری در جهت تداوم انقلاب اسلامی.

۸- بررسی برنامه‌های پیشنهادی ارگانهای اجرایی در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از نظر تطبیق با ضرورت‌های موجود در حوزه انتخابیه

شورا و جلوگیری از تبعیض در این زمینه بین مناطق مختلف و گزارش نارسایی ها به شورای بالاتر و مراجع اجرایی ذیربط .

۹- نظارت بر اجرای هماهنگ و کامل برنامه های مصوب در زمینه های اجتماعی ، اقتصادی ، عمرانی ، بهداشتی ، فرهنگی ، آموزشی و سایر امور رفاهی .

۱۰- شوراها می توانند بنا به درخواست مسئولان ، بخشی از اعمال اجرایی از قبیل پخش مواد سوختی و ارزاق عمومی ، آمارگیری و تحقیقات محلی را بر عهده بگیرند.

۱۱- هر شورا موظف است حداکثر یک هفته پس از رسمیت یافتن ، یک نفر را به اکثریت مطلق آرا جهت انتخاب برای شورای مافوق نامزد نماید.

۱۲- شوراها موظفند یک نسخه از مصوبات خود را در اولین فرصت به شورای مافوق ومقامات مسئول حوزه ارسال دارند .

۱۳- (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) هر شورا می تواند با رعایت مصالح مصوبات خود را از موضوعات مهمه و آنچه که جنبه عمومی دارد ، به وسایل ممکنه به اطلاع اهالی برساند.

۱۴- همکاری با ارگانهای مملکتی .

۱۵- دادن گزارشات لازم و ارایه انتقادات و اشکالات مربوط به حوزه فعالیت خود به نماینده یا نمایندگان آن حوزه در مجلس شورای اسلامی.

۱۶- شوراها می توانند با هماهنگی ارگانهای اجرایی مسئول به تشکیل انجمن ها و نهادهای اجتماعی ، امدادی ، ارشادی و تأسیس تعاونی های تولید، توزیع ، مصرف با مشارکت مردم در حوزه فعالیت خود اقدام نمایند.

۱۷- شوراها موظفند گزارش اقدامات سالانه خود را در آخرین جلسه هر سال مطرح و پس از تأیید برای اطلاع عموم منتشر نمایند .

۱۸- نصب و عزل شهردار.

ماده ۲۰- شوراها مسئول حفظ و اداره کلیه اموال منقول و غیر منقول شورا می باشند و همچنین در مورد خرید و فروش و نقل و انتقال و اجاره و استیجار اموال شورا طبق مقررات اقدام خواهند نمود.

.....

ماده ۲۲- بودجه شوراها از طریق زکوات (پس از تصویب) و درآمدهای محلی و در صورت لزوم از طریق عوارضی که درمقابل خدمات ارایه شده وضع می گردد، تأمین خواهد شد و کمبودهای آن از راه کمکهای دولت به درخواست شورای عالی استان ها از محل درآمدهای عمومی جبران می شود .

.....

شورای اسلامی محله

ماده ۳۰- کوچکترین واحد شوراها در محدوده شهر ، شورای اسلامی محله است . حدود محله های هر شهر تابع تقسیمات شهرداری مربوطه خواهد بود .

ماده ۳۱- شورای اسلامی محله متشکل از هفت نفر می باشد که با انتخابات رسمی و رأی مستقیم مردم تشکیل می گردد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۶۹/۹/۵) شهرهایی که کمتر از هفت محله دارند ، شورای اسلامی محله در آنجا تشکیل نخواهد شد .

شورای اسلامی منطقه

ماده ۳۲- شورای اسلامی هر منطقه از نمایندگان شوراهای محلات به انتخاب خودشان تشکیل می-شود.

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) تعداد اعضای شورای اسلامی منطقه هفت نفر خواهد بود.

تبصره ۲- شهرهایی که کمتر از هفت منطقه دارند، شورای منطقه در آنجا تشکیل نخواهد شد.

ماده ۳۳- انتخابات شورای اسلامی منطقه باید حداکثر ۱۵ روز پس از تشکیل شوراهای اسلامی محله صورت گیرد.

شورای اسلامی شهر

ماده ۳۴- در کلیه شهرها شورایی به نام شورای اسلامی شهر از میان نمایندگان منتخب شوراهای اسلامی منطقه حداکثر پانزده روز پس از پایان انتخاب شورای اسلامی منطقه تشکیل می گردد. تعداد اعضا این شورا هفت نفر می باشد.

تبصره ۱- در مناطقی که (بر طبق تبصره ۲ ماده ۳۲) شورای منطقه تشکیل نمی گردد، اعضای شورای شهر از میان نمایندگان محله انتخاب می گردند.

تبصره ۲- در صورتی که تعداد محلات یک شهر از هفت واحد کمتر باشد یا تقسیمات محلی رسمی نداشته باشد، اعضای شورای شهر از طریق انتخابات مستقیم تعیین خواهد شد.

ماده ۳۵- وظایف و اختیارات :

۱- (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) مادامی که درآمدهای پیش بینی شده کافی نباشد، شورای شهر می تواند با تصویب وزارت کشور و تنفیذ ولی امر برای تامین هزینه های شهرداری عوارضی متناسب با امکانات اقتصادی محل و خدمات ارایه شده تعیین نماید.

۲- نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و دارایی نقدی و جنسی اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداری و همچنین نظارت بر درآمد و هزینه آن.

۳- نظارت بر اجرای وظایف شهرداری در امور بهداشت حوزه شهر و مؤسساتی که از طرف شهرداری اداره می شود.

۴- تصویب آیین نامه های پیشنهادی شهرداری.

۵- تصویب و تعیین نرخ کرایه وسایل نقلیه در شهر.

۶- تصویب مقررات برای تنظیم آبهای شهر و اجاره و استجاره آب هایی که برای مصرف شهر ضروری است و جلوگیری از تجاوز به منابع شهری.

۷- (الحاقی ۱۳۶۹/۹/۵) انتخاب شهردار برای مدت چهار سال و معرفی به وزیر کشور جهت صدور حکم.

تبصره ۱- انتخاب مجدد شهردار به صورت متوالی تنها برای یک دوره در آن شهر بلامانع خواهد بود.

تبصره ۲- عزل شهردار مطابق مفاد ماده ۵۳ قانون شهرداری توسط شورای شهر انجام خواهد گرفت و در فاصله بین عزل شهردار تا انتخاب شهردار جدید، معاون شهردار عهده دار امور شهرداری خواهد بود.

۸- (الحاقی ۱۳۶۹/۹/۵) نصب و عزل شهردار تهران و مراکز استانها به پیشنهاد شورای شهر و حکم وزیر کشور خواهد بود.

شورای اسلامی شهرستان

ماده ۳۶- شورای اسلامی شهرستان از نمایندگان منتخب شورای شهر و شوراهای بخش (حداکثر پانزده روز پس از پایان انتخابات شهر و بخشها) به ترتیب زیر تشکیل می گردد:

شورای شهر و هر بخش یکی از اعضای خود را برای شرکت در شورای شهرستان انتخاب می کنند.

ماده ۳۷- تعداد اعضای شورای شهرستان حداقل پنج نفر می باشد .

تبصره - (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) در صورتی که شهرستان کمتر از چهار بخش داشته باشد ، بقیه اعضا تا پنج نفر از بین شورای شهر ، مرکز شهرستان یا بخشها به تناسب جمعیت به وسیله نمایندگان منتخب شورای شهر ، مرکز شهرستان و بخشها برای شورای شهرستان تعیین می شود .

ماده ۳۸- وظایف و اختیارات :

۱- بررسی و تصویب طرحهای عمرانی پیشنهادی هر محل در قالب اعتبارات مصوب با درنظر گرفتن اولویتها.

تبصره ۱- اولویتها براساس نیازمندیهای هر منطقه تعیین می گردد.

تبصره ۲- در شرایط مساوی حق تقدم با محلی است که درصد بیشتری از اعتبارات طرح را تامین نماید.

۲- شورای شهرستان موظف است نارساییها و اشکالات نهادها و سازمانها را به مسئولان مربوطه ابلاغ و در صورت عدم توجه درخواست توبیخ یا برکناری آنان را با ذکر موارد تخلف و نارسایی از مسئولان بالاتر بنماید.

شورای اسلامی استان

ماده ۳۹- شورای استان حداکثر دو هفته پس از پایان انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان تشکیل می گردد و هر شهرستان یک نماینده در آن خواهد داشت .

تبصره - حداقل تعداد نمایندگان شورای استان سه نفر می باشد . در استانهایی که به علت کمی تعداد شهرستانهای تابعه حدنصاب مقرر حاصل نگردد ، کسری اعضای شورای استان از بین اعضای شورای شهرستان مراکز استان تامین می گردد.

ماده ۴۰ - وظایف و اختیارات :

۱- شورای استان موظف است طرحها و پیشنهادهاى وارده از شورای هر شهرستان را بررسی و مورد تبادل نظر قرار داده اولویتها را تعیین و به مقامات مسئول ارجاع نماید.

۲- رسیدگی و اظهار نظر درباره برنامه عمرانی و نیازمندیهای شهرستانهای تابعه استان و ارسال آن به مسئولان مربوطه.

۳- عضویت در کمیته برنامه ریزی استان با داشتن حق یک رأی.

۴- (اصلاحی ۱۳۶۹/۹/۵) شورای استان در اجرای بودجه استان حق نظارت دارد .

۵- اعضای شورای استان رابط بین شورای خود و شورای مادون می باشند .

شورای عالی اسلامی استانها

ماده ۴۱- شورای عالی اسلامی استانها از نمایندگان منتخب شوراهای اسلامی استان تشکیل می‌گردد و هر شورای اسلامی استان یک نماینده در آن خواهد داشت .

ماده ۴۲- شورای عالی اسلامی استانها حداکثر دو هفته پس از پایان یافتن انتخابات استانها تشکیل می‌شود.

ماده ۴۳- اولین جلسه شورای عالی اسلامی استانها به دعوت وزیر کشور و به ریاست مسن ترین اعضای حاضر در جلسه تشکیل می‌گردد و یک نفر رییس و یک نفر نایب رییس و دو منشی با رأی مخفی انتخاب می‌شوند .

ماده ۴۴- شورای عالی اسلامی استانها مکلف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ تشکیل ، آیین نامه های داخلی شوراها را تهیه و پس از تصویب جهت اجرا به کلیه شوراها ابلاغ نماید.

ماده ۴۵- شورای عالی اسلامی استانها موظف است طرحها و پیشنهادهای واصله از طرف شوراها را بررسی و مورد تبادل نظر قرار داده و اولویتها را تعیین و به مقامات اجرایی ارجاع نماید.

ماده ۴۶- شورای عالی اسلامی استانها موظف است نارساییها و اشکالات نهادها وسازمانهای اجرایی را به مسئولان مربوطه ابلاغ نماید.

ماده ۴۷- شورای عالی اسلامی استانها موظف است طرحهای تولیدی ، صنعتی ، کشاورزی ، آموزشی، اداری ، خدماتی و نظایر آنها را که از سوی شوراهای استانها در جهت جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری و ایجاد هماهنگی میان استان ها رسیده ، مورد بررسی قرار دهد و در صورت تایید به عنوان طرح قانونی به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۴۸- شورای عالی اسلامی استانها در تنظیم برنامه و بودجه عمرانی استانها مشارکت دارد.

ماده ۴۹- شورای عالی اسلامی استانها می‌تواند در جهت جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری و ایجاد هماهنگی میان استانها پیشنهاد تغییر طرح یا جابجایی بودجه عمرانی استانها را در چارچوب مقررات مربوطه بنماید.

ماده ۵۰- شورای عالی اسلامی استانها در اجرای برنامه و بودجه عمرانی نظارت داشته و دستگاههای مربوطه موظفند گزارش ماهیانه و سالیانه و هزینه پیشرفت کار عمرانی خود را به اطلاع شورای عالی برسانند.

ماده ۵۱- شورای عالی اسلامی استانها حق دارد در حدود وظایف قانونی ، طرحهایی تنظیم نموده و تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید و نماینده شورای عالی اسلامی استانها حق حضور در مجلس و دفاع از طرح را دارد .

ماده ۵۲- اعضای شورای عالی استانها رابط بین شورای خود و شورای مادون می‌باشند.

ماده ۵۳- از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر لغو و بلا اثر خواهد بود.

قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ / ۳ / ۱ با اصلاحیه های بعدی

فصل اول - تشکیلات

ماده ۱- (اصلاحی ۵ / ۱۳۸۲ و ۱۳۸۶ / ۸ / ۲۷) برای پیشبرد سریع برنامه های اجتماعی ، اقتصادی ، عمرانی ، بهداشتی ، فرهنگی ، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی اداره امور هر روستا ، بخش ، شهر ، شهرستان یا استان با نظرات شورایی به نام شورای روستا ، بخش ، شهر ، شهرستان یا استان صورت می گیرد و به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه های عمرانی و رفاهی استانها و نظارت بر اجرای هماهنگ آن ، شورای عالی استانها مرکب از نمایندگان شوراهای استان تشکیل می شود.

ماده ۱ مکرر - (الحاقی ۶ / ۱۳۸۲) در کلیه مواد و تبصره ها و بندهای قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران مصوب ۱۳۷۵ / ۳ / ۱ ، کلمه «شهرک» و موضوعات مربوط به آن حذف می گردد .

ماده ۲- (الحاقی ۶ / ۱۳۸۲) مقصود از شورا در این قانون و سایر قوانین معتبر در خصوص شوراهای اسلامی کشوری : شوراهای روستا ، بخش ، شهر ، شهرستان ، استان و عالی استانها می باشد.

ماده ۳- (اصلاحی ۵ / ۱۳۸۲) دوره فعالیت شوراهای روستا و شهر از تاریخ تشکیل چهار سال می باشد که از نهم اردیبهشت ماه ، سالروز فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر تشکیل شوراهای شروع و در هشتم اردیبهشت ماه چهار سال بعد خاتمه می یابد .

تبصره - (الحاقی ۶ / ۱۳۸۲) انتخابات شوراهای روستا و شهر باید به صورتی برگزار شود که حداقل پانزده روز قبل از نهم اردیبهشت ماه اعضای شوراها مشخص شده باشند .

ماده ۴- تعداد اعضای شورای اسلامی روستاهای تا ۱۵۰۰ نفر جمعیت سه نفر و روستاهای بیش از ۱۵۰۰ نفر جمعیت و بخش پنج نفر خواهد بود.

ماده ۵- (اصلاحی ۲۷ / ۱۳۸۶) در هر بخش شورای بخش که اعضاء آن پنج نفر می باشد با اکثریت نسبی از بین نمایندگان منتخب شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش تشکیل می شود و در صورتی که عضو معرفی شده از شورای روستا به عضویت اصلی و علی البدل شورای بخش انتخاب شود از عضویت شورای روستا خارج نخواهد شد.

تبصره - (الحاقی ۲۷ / ۱۳۸۶) از یک روستا بیش از یک نفر نباید در شورای بخش حضور داشته باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخش کمتر از پنج روستا باشد اعضاء شورای بخش از میان مجموع اعضاء شوراهای روستاها انتخاب خواهند شد و در نهایت حداقل باید از هر روستا یک نفر انتخاب گردد.

ماده ۶- به موجب اصلاحیه مورخ ۱۳۸۶ / ۸ / ۲۷ حذف شده است

ماده ۷- (اصلاحی ۵ / ۱۳۸۲) تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای شهر به شرح زیر می باشد:
الف - شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت ، پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی البدل .

ب- شهرهای از بیست هزار نفر تا پنجاه هزار نفر جمعیت ، هفت نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی البدل.

ج- شهرهای از پنجاه هزار نفر تا یکصد هزار نفر جمعیت ، نه نفر عضو اصلی و چهار نفر عضو علی البدل.

د- شهرهای از یکصد هزار نفر تا دویست هزار نفر جمعیت ، یازده نفر عضو اصلی و پنج نفر عضو علی البدل.

ه- شهرهای از دویست هزار نفر تا پانصد هزار نفر جمعیت ، سیزده نفر عضو اصلی و شش نفر عضو علی البدل.

و- شهرهای از پانصد هزار نفر تا یک میلیون نفر جمعیت ، پانزده نفر عضو اصلی و هفت نفر عضو علی البدل.

ز- شهرهای بیش از یک میلیون نفر تا دو میلیون نفر جمعیت ، بیست و یک نفر عضو اصلی و هشت نفر عضو علی البدل.

ح- شهرهای از بیش از دو میلیون نفر جمعیت ، بیست و پنج نفر عضو اصلی و ده نفر عضو علی البدل.

ط- شهر تهران سی و یک نفر عضو اصلی و دوازده نفر عضو علی البدل .

تبصره - (اصلاحی ۱۳۸۲/۵/۵) ملاک تشخیص جمعیت هر شهر و روستا ، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران خواهد بود.

ماده ۸ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۵/۵ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) در صورت استعفاء ، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شورای روستا و شهر ، عضو علی البدل به ترتیب آراء جایگزین می شود .

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هرگاه عضوی به هر دلیلی تا دو ماه در جلسه شورا شرکت ننماید ، تا تعیین تکلیف نهایی که نباید بیش از شش ماه به طول بیانجامد از عضو علی البدل به عنوان جانشین در جلسات دعوت به عمل می آید.

ماده ۹ - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) در صورت تبدیل روستا به شهر ، شورای شهر همان شورای روستا خواهد بود. چنانچه دو یا چند روستا به شهر تبدیل شود ، شورای شهر از میان اعضاء شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می شود .

تبصره - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) چنانچه دو یا چند روستا ادغام و به یک روستا تبدیل شوند ، شورای روستای جدید از میان اعضاء شوراهای روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می شود .

ماده ۱۰ - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نمایندگان مجلس شورای اسلامی ، استانداران ، فرمانداران ، شهرداران ، بخشداران ، دهیاران و مدیران کل و رؤسای ادارات می توانند در جلسات شورای اسلامی حوزه مسئولیت خود بدون حق رأی شرکت کنند.

تبصره - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) شوراها در صورت ضرورت و بنا به دعوت بخشدار و فرماندار ذیربط موظف به تشکیل جلسه فوق العاده می باشند . این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۰ مکرر - (الحاقی ۱۳۸۲ /۷/۶) شورای شهرستان از نمایندگان شوراهای شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز در مرحله دوم با رأی اکثریت نسبی هر یک از شوراهای مزبور انتخاب و معرفی شده اند ، تشکیل می گردد.

تبصره ۱- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) در شورای شهرستان، از شورای هر بخش یک نفر و از شورای هر یک از شهرهای تا پانصد هزار نفر جمعیت یک نفر و بیش از پانصد هزار نفر جمعیت دو نفر و شهر تهران سه نفر عضویت خواهند داشت .

تبصره ۲- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) تعداد اعضای شورای شهرستان حداقل پنج نفر می باشد . چنانچه تعداد شهرها و بخشهای یک شهرستان کمتر از پنج باشد ، کسری تعداد اعضای شورای شهرستان تا پنج نفر به نسبت جمعیت هر بخش یا شهر ، از شورای بخش یا شهر مربوط تأمین می شود. در هر صورت هر بخش یا شهر نباید بیش از دو نفر نماینده در شورای شهرستان داشته باشد . شهرستانهایی که فقط یک بخش و یک شهر داشته باشند از محدودیت داشتن دو نفر نماینده درشورا، مستثنی می باشند .

تبصره ۳- به موجب اصلاحیه مورخ ۱۳۸۶/۸/۲۷ حذف شده است .

ماده ۱۱- (اصلاحی ۶/ ۱۳۸۲/۷) شورای استان از نمایندگان منتخب شوراهای شهرستان های تابعه که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز ، در مرحله دوم با اکثریت نسبی از بین اعضای شورای شهرستان انتخاب و معرفی شده اند تشکیل می شود.

تبصره ۱- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) تعداد اعضای شورای استان حداقل پنج نفر است . چنانچه یک استان کمتر از پنج شهرستان داشته باشد کسری تعداد اعضای شورای استان تا پنج نفر به نسبت جمعیت از شوراهای شهرستانهای ذیربط تأمین می شود. در هر صورت هر شهرستان نباید بیش از دو نماینده در شورای استان داشته باشد و در صورتی که استان فقط یک شهرستان داشته باشد، اعضای شورای استان همان اعضای شورای شهرستان خواهند بود.

تبصره ۲- به موجب اصلاحیه مورخ ۱۳۸۶/۸/۲۷ حذف شده است .

ماده ۱۲- (مصوب ۶/ ۱۳۸۲/۷) شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهایی از تقسیمات کشوری تشکیل می شود که طبق قوانین و مقررات مربوط ، به نام ده(روستا) ، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد.

ماده ۱۳- (اصلاحی ۶/ ۱۳۸۲/۷ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) در صورت دعوت شورای بخش و شهر از بخشدار، شورای شهر مرکز شهرستان یا شورای شهرستان از بخشدار یا فرماندار ، شورای استان از استاندار، یا سایر مسئولین اجرایی سطوح فوق الذکر ، مقامات مذکور در جلسات شورا شرکت خواهند نمود. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۴- (اصلاحی ۶/ ۱۳۸۲/۷) شورای عالی استانها ، از نمایندگان منتخب شوراهای استانها که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز ، در مرحله دوم با اکثریت نسبی انتخاب و معرفی می شوند، تشکیل می گردد.

تبصره ۱- (اصلاحی ۶/ ۱۳۸۲/۷) از استانهای تا دو میلیون نفر جمعیت ، دو نماینده و از استانهای دارای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، سه نماینده و از استان تهران چهار نماینده در شورای عالی استانها عضویت دارند.

تبصره ۲- (اصلاحی ۶/ ۱۳۸۲/۷ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) شورای عالی استانها با درخواست وزیر کشور موظف به تشکیل جلسه فوق العاده می باشد .

تبصره ۳- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) وزیران، رؤسای مؤسسات و سازمانهای دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی با درخواست شورای عالی استانها که باید به صورت کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد، در جلسات آن شرکت می نمایند.

ماده ۱۴ مکرر - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) عضویت در کلیه شوراهای موضوع این قانون افتخاری است و شغل محسوب نمی شود.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هر فرد می تواند فقط عضو شورای یک روستا یا شهر باشد.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) پذیرش استعفای هر یک از اعضای شورا منوط به تصویب شورا است.

تبصره ۳- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نامزد شدن اعضای شوراهای اسلامی روستا و شهر در انتخابات مجلس شورای اسلامی منوط به پذیرش استعفا آنها از سوی شورا، قبل از پایان در مهلت قانونی می باشد.

ماده ۱۵- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) جلسات شوراها علنی و با حضور دو سوم اعضای اصلی رسمیت می یابد و تصمیمات با اکثریت مطلق آرای حاضرین معتبر است و تشکیل جلسات غیر علنی منوط به تصویب دو سوم اعضای حاضر در جلسه می باشد.

ماده ۱۵ مکرر - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) اولین جلسه شوراهای روستا به دعوت بخشدار و شورای شهر به دعوت فرماندار در تاریخ مقرر در ماده (۳) قانون تشکیل می شود. همچنین شوراهای فرادست به ترتیب، شورای بخش به فاصله یک ماه پس از تشکیل سه چهارم شوراهای روستاهای تابع بخش به دعوت بخشدار، شورای شهرستان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای شهر و بخش در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار، شورای استان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای شهرستانهای واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار و شورای عالی استانها به فاصله یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای استانها به دعوت وزیر کشور تشکیل می شود.

ماده ۱۶- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) اولین جلسه شوراهای موضوع این قانون وفق ماده (۱۵) مکرر به دعوت مسئولین واحدهای تقسیمات کشوری مربوط و با هیأت رئیسه سنی تشکیل می شود تا هیأت رئیسه شورا شامل یک رئیس و یک نایب رئیس و حداقل یک منشی برای مدت یک سال انتخاب شوند.

ماده ۱۶ مکرر - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) در صورت استعفاء، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شوراهای بخش، شهرستان، استان و عالی استانها، عضو جدید حداکثر ظرف مدت یک ماه باید جایگزین شود.

فصل دوم - انتخابات

الف - کیفیت انتخابات :

ماده ۱۷- انتخابات اعضای شورای روستا و شهر به صورت مستقیم، عمومی، با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء خواهد بود.

تبصره - در صورتی که آرای دو یا چند نفر از داوطلبان مساوی باشد اولویت با ایثارگران می‌باشد و در صورت نبودن افراد مذکور اولویت با فرد یا افرادی است که دارای مدرک تحصیلی بالاتر هستند و در صورت یکسان بودن مدرک تحصیلی ملاک انتخاب قرعه است.

ماده ۱۷ مکرر - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) وزارت کشور می‌تواند با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات، قرائت و شمارش آراء را در تمام یا تعدادی از حوزه‌های انتخابیه با استفاده از رایانه انجام دهد.

ماده ۱۸ - در هر نوبت انتخابات هر شخص واجد شرایط حق دارد فقط یکبار در یک شعبه اخذ رأی با ارائه شناسنامه رأی دهد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) در انتخابات میان دوره ای، در هر حوزه کسانی حق رأی دارند که در انتخابات قبلی آن دوره در همان حوزه رأی داده باشند یا در هیچ حوزه‌ای رأی نداده باشند.

ماده ۱۹ - در موارد زیر برگهای رأی باطل می‌شود ولی جزو آرای مأخوذه محسوب می‌گردد و مراتب در صورتجلسه قید و برگهای رأی مذکور ضمیمه صورتجلسه خواهد شد:

الف- آراء ناخوانا باشد.

ب- آرای که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد.

ج- آرای که دارای نام رأی دهنده یا امضا یا اثر انگشت وی باشد.

د- آرای که کلاً حاوی اسامی غیر از نامزدهای تأیید شده باشد.

ه- آرای که سفید به صندوق ریخته شده باشد.

تبصره - چنانچه برگ رأی مشتمل براسامی خوانا و ناخوانا باشد فقط اسامی ناخوانا باطل خواهد بود.

ماده ۲۰ - در موارد زیر برگهای رأی باطل می‌شود و جزو آرای مأخوذه محسوب نمی‌گردد و مراتب در صورتجلسه قید و برگهای رأی مذکور ضمیمه صورتجلسه خواهد شد:

الف- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) کل آرای صندوقی که فاقد لاک و مهر یا پلمپ انتخاباتی باشد.

ب- کل آرای مندرج در صورتجلسه‌ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی یا برگهای تعرفه باشد.

ج- آرای که زائد بر تعداد تعرفه باشد.

د- آرای که فاقد مهر انتخاباتی باشد.

ه- آرای که روی ورقه ای غیر از برگ رأی انتخاباتی نوشته شده باشد.

و- آرای کسانی که به سن قانونی رأی دادن نرسیده باشند.

ز- آرای که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیر ایرانی اخذ شده باشد.

ح- آرای که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد.

ط- آرای که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد.

ی- آرای که از طریق تهدید به دست آمده باشد.

ک- آرای که با تقلب و تزویر «در تعرفه ها، آراء، صورتجلسه ها و شمارش» به دست آمده باشد.

تبصره ۱ - آرای زاید مذکور در بند ج به قید قرعه از کل برگهای رأی کسر می‌شود.

تبصره ۲ - چنانچه احراز شود که رأی دهنده بیش از یک برگ رأی به صندوق ریخته باشد، همه اوراق وی باطل است و جزو آرای مأخوذه محسوب نخواهد شد.

ماده ۲۱- در صورتی که در برگ رأی علاوه بر اسامی نامزدهای تأیید شده اسامی دیگر نوشته شده باشد، برگ رأی باطل نیست و فقط اسامی اضافه خوانده نمی شود.

ماده ۲۲- در صورتی که اسامی نوشته شده در برگ رأی بیش از تعداد لازم باشد، اسامی اضافه از آخر خوانده نمی شود.

ماده ۲۳- در صورتی که در برگ رأی نام یک داوطلب چند بار نوشته شده باشد فقط یک رأی برای او محسوب می شود.

ماده ۲۴- در حوزه های انتخابیه ای که تا ده نفر نامزد انتخاباتی داشته باشد نامزدها می توانند به تنهایی یا اشتراک برای هر یک از شعبه های ثبت نام و اخذ رأی و در حوزه های انتخابیه ای که بیش از ده نفر نامزد داشته باشد برای هر پنج شعبه ثبت نام و اخذ رأی یک نفر نماینده جهت حضور در محل شعب اخذ رأی به هیأت اجرایی معرفی نمایند.

تبصره - چنانچه نمایندگان کاندیداها تخلفی در شعب اخذ رأی مشاهده نمایند بدون دخالت مراتب را به هیأت اجرایی و نظارت کتباً اعلام خواهند نمود.

ب- شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان:

ماده ۲۵- انتخاب کنندگان باید دارای شرایط زیر باشند:

- ۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.
- ۲- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) حداقل سن ۱۸ سال تمام در روز اخذ رأی.
- ۳- سکونت حداقل یک سال در محل اخذ رأی به استثنای شهرهای بالای یکصد هزار نفر جمعیت.

تبصره - کسانی که محل کار آنان خارج از محدوده حوزه انتخابیه باشد ولی افراد تحت تکفل آنان مانند همسر و فرزندان حداقل یک سال قبل از انتخابات در حوزه انتخابیه سکونت داشته باشند می-توانند در همان حوزه رأی دهند.

ماده ۲۶- انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند:

- الف- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.
 - ب- حداقل سن ۲۵ سال تمام.
 - ج- اعتقاد و التزام عملی به اسلام و ولایت مطلقه فقیه.
 - د- ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
 - هـ- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستاهای تا دویست خانوار و داشتن مدرک دیپلم برای شورای روستاهای بالای دویست خانوار، داشتن حداقل مدرک فوق دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، داشتن حداقل مدرک لیسانس یا معادل آن برای شورای شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت.
 - و- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) دارا بودن کارت پایان خدمت نظام وظیفه یا کارت معافیت دائم از خدمت برای مردان.
- تبصره ۱-** اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی به جای اسلام باید به اصول دین خود اعتقاد و التزام عملی داشته باشند.

تبصره ۲- اعضای شوراها باید در محدوده حوزه انتخابیه خود سکونت اختیار نمایند. تغییر محل سکونت هر یک از اعضای شورا از محدوده حوزه انتخابیه به خارج از آن موجب سلب عضویت خواهد شد.

ماده ۲۷- اعضای هیأت‌های اجرایی و نظارت انتخابات شوراها از داوطلب شدن در حوزه های انتخابیه تحت مسئولیت خود محرومند.

ماده ۲۸- اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن برای شوراهای اسلامی به ترتیب ذیل محرومند:

۱- (اصلاحی ۶/۱۳۸۲/۷ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) رئیس جمهور و مشاورین و معاونین وی، نمایندگان خبرگان رهبری، وزراء، معاونین و مشاورین آنان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای نگهبان، رئیس قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی، رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین آنان، رئیس دیوان عدالت اداری، رئیس دیوان محاسبات کشور و معاونین وی، دادستان دیوان محاسبات، رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین وی، شاغلین نیروهای مسلح، رؤسای سازمانها و ادارات عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح، رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی، دبیر هیئت دولت، رؤسای دفاتر سران سه قوه، رؤسا و سرپرستان سازمانهای دولتی، رؤسای دانشگاهها (دولتی و غیر دولتی)، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، رؤسای کل و مدیران عامل بانکها، رئیس جمعیت هلال احمر و معاونین وی، رئیس بنیاد مستضعفان، سرپرست بنیاد شهید، سرپرست بنیاد مسکن، سرپرست کمیته امداد امام، رؤسای سازمانها، مدیران عامل شرکتهای دولتی (مانند شرکت مخابرات، دخانیات ...)، سرپرست نهضت سواد آموزی، رئیس سازمان نظام پزشکی ایران، مدیران کل تشکیلات ستادی وزارتخانه‌ها و سازمانها و ادارات دولتی و سایر رؤسا، مدیران و سرپرستانی که حوزه مسئولیت آنان به کل کشور تسری دارد، از عضویت در شوراهای اسلامی سراسر کشور محرومند مگر آنکه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۲- (اصلاحی ۶/۱۳۸۲/۷ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) استانداران و معاونین و مشاورین آنان، فرمانداران و معاونین آنان، شهرداران و معاونین آنان، بخشداران، مدیران کل ادارات استانداری، مدیران کل، سرپرستان ادارات کل، معاونین ادارات کل، دادستانها، دادپارها، بازرسها، قضات، رؤسای دانشگاهها، رؤسای بانکها، رؤسا، سرپرستان و معاونین سازمانها و شرکت های دولتی و نهادها و مؤسسات دولتی و یا وابسته به دولت که از بودجه عمومی به هر مقدار استفاده می نمایند و سایر رؤسا، مدیران و سرپرستان استان، شهرستان و بخش محرومند، مگر آنکه دو ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۳- (اصلاحی ۶/۱۳۸۲/۷ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) شهرداران و مدیران مناطق شهرداری و مؤسسات و شرکتهای وابسته و شاغلین در شهرداری و مؤسسات شرکتهای وابسته به آن و همچنین دهیاران و شاغلین در دهیاری از عضویت در شورای اسلامی شهر محل خدمت محرومند، مگر آنکه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند.

۴- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) اعضاء شوراهای اسلامی موضوع این قانون در طول مدت عضویت نمی-توانند در سمتهای مذکور در این ماده مشغول به کار شوند.

ماده ۲۹- اشخاص زیر از داوطلب شدن برای عضویت در شوراها محرومند:

الف - کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش مؤثر و فعال داشته‌اند به تشخیص مراجع ذیصلاح.

ب- کسانی که به جرم غصب اموال عمومی محکوم شده‌اند.

ج- وابستگان تشکیلاتی به احزاب، سازمانها و گروه‌هایی که غیر قانونی بودن آنها از طرف مراجع صالحه اعلام شده باشد.

د- کسانی که به جرم اقدام بر ضد جمهوری اسلامی ایران محکوم شده‌اند.

ه- محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالح قضایی.

و- محکومین به حدود شرعی.

ز- محکومین به خیانت و کلاهبرداری و غصب اموال دیگران به حکم محاکم صالح قضایی.

ح- مشهوران به فساد و متجاهران به فسق.

ط- قاچاقچیان مواد مخدر و معتادان به این مواد.

ی- مجبوران و کسانی که به حکم دادگاه مشمول اصل (۴۹) قانون اساسی باشند.

ک- وابستگان به رژیم گذشته از قبیل (اعضای انجمنهای ده، شهر، شهرستان و استان و خانه‌های اصناف، رؤسای کانونهای حزب رستاخیز و حزب ایران نوین و نمایندگان مجلسهای سنا و شورای ملی سابق، کدخدایان و خوانین وابسته به رژیم گذشته).

ماده ۳۰- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هیچ یک از داوطلبان عضویت در شوراهای نمی‌توانند همزمان در بیش از یک حوزه انتخابیه به عنوان داوطلب عضویت در شورا ثبت نام نمایند، در غیر این صورت اسم آنان از فهرست داوطلبان حذف و از آن تاریخ تا پایان همان دوره از داوطلب شدن در انتخابات شوراهای محروم می‌گردند.

ماده ۳۱- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) در صورتی که هر یک از شوراهای به علت فوت، استعفاء یا سلب عضویت اعضای اصلی و علی‌البدل فاقد حد نصاب لازم برای تشکیل جلسه گردد، انتخابات میان دوره‌ای همزمان با اولین انتخابات سراسری در موعد مقرر برگزار می‌شود.

ج- هیأت اجرایی و وظایف آنها:

ماده ۳۲- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر، هیأت اجرایی شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت رئیس ثبت احوال، رئیس اداره آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان در محدوده شهرستان تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) برای تعیین هشت نفر معتمدان هیأت اجرایی، فرماندار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از کلیه شهرهای محدوده شهرستان را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) اعضای هیأت اجرایی شهرستان و معتمدان دعوت شده از سوی فرماندار نباید داوطلب عضویت در شورای شهر باشند.

ماده ۳۳- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) برای برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا، هیأت اجرایی بخش به ریاست بخشدار و عضویت نمایندگان دستگاههای مذکور در ماده (۳۲) و مسئول جهاد کشاورزی بخش یا معاون وی و هفت نفر از معتمدان محدوده بخش تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- (اصلاحی ۶ / ۷ / ۱۳۸۲ و ۱۳۸۶ / ۸ / ۲۷) برای تعیین هفت نفر از معتمدان هیأت اجرایی، بخشداری سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از روستاهای محدوده بخش را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

تبصره ۲- (الحاقی ۶ / ۷ / ۱۳۸۲) اعضاء هیأت اجرایی بخش و معتمدان دعوت شده از سوی بخشداری نباید داوطلب عضویت در شورای روستا باشند.

ماده ۳۴- (اصلاحی ۶ / ۷ / ۱۳۸۲) معتمدان منتخب موضوع مواد ۳۲ و ۳۳ به دعوت فرماندار و بخشداری (یا نماینده وی) ظرف دو روز پس از انتخاب تشکیل جلسه داده، پس از حضور دو سوم مدعوین (حداقل ۲۰ نفر) از بین خود به ترتیب هشت و هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی البدل هیأت اجرایی شهرستان و بخش با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند.

ماده ۳۵- (اصلاحی ۶ / ۷ / ۱۳۸۲) فرماندار و بخشداری (یا نماینده وی) مکلف است به ترتیب هشت و هفت نفر از معتمدان اصلی را برای شرکت در جلسات هیأت اجرایی انتخابات دعوت نماید.

ماده ۳۶- جلسات هیأت اجرایی با حضور دو سوم اعضاء رسمیت یافته و در صورت استعفاء یا غیبت غیر موجه هر یک از معتمدین هیأت اجرایی در سه جلسه که به منزله استعفاء تلقی می‌گردد، فرماندار یا بخشداری (یا نماینده وی) از اعضای علی البدل به ترتیب آراء به جای آنان دعوت خواهد نمود.

تبصره ۱- غیر موجه بودن غیبت با تصویب دو سوم اعضای هیأت اجرایی خواهد بود.

تبصره ۲- تصمیمات هیأت اجرایی با اکثریت آرای اعضای حاضر معتبر خواهد بود.

تبصره ۳- (اصلاحی ۶ / ۷ / ۱۳۸۲) در صورتی که با دعوت از اعضای اصلی و علی البدل، اکثریت حاصل نگردد، اعضای اداری هیأت اجرایی بقیه معتمدان (تا سی نفر) را دعوت نموده تا کسری اعضاء را از میان خود انتخاب نمایند.

ماده ۳۷- عضویت هر فرد در بیش از یک هیأت اجرایی به طور همزمان ممنوع است.

ماده ۳۸- اعضاء اداری هیأت اجرایی تا زمانی که از سمت اداری خود مستعفی یا برکنار نشده‌اند، شخصاً مکلف به شرکت در جلسات هیأت اجرایی می‌باشند و غیبت غیر موجه آنان در جلسات هیأت اجرایی ترمذ از وظایف قانونی محسوب می‌گردد و فرماندار یا بخشداری (یا نماینده وی) موظف است بلافاصله پس از غیبت اعضاء اداری هیأت اجرایی مراتب را با ذکر علت غیبت به مقام مافوق وی اعلام دارد.

تبصره - (اصلاحی ۶ / ۷ / ۱۳۸۲) در صورتی که فرماندار و بخشداری بدون عذر موجه در جلسات شرکت ننمایند بقیه اعضاء هیأت اجرایی موظفند، موضوع را صورتجلسه کرده و مراتب را به مقام مافوق گزارش نمایند.

ماده ۳۹- هیأت‌های اجرایی در اسرع وقت تشکیل جلسه داده و پس از تعیین محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی، تعداد و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی را صورتجلسه نموده و یک هفته قبل از روز اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری انتخابات و اوقات اخذ رأی و شرایط انتخاب کنندگان و مقررات جزایی و محل شعب ثبت نام و اخذ رأی در حوزه انتخابیه می‌نمایند.

ماده ۴۰- هیأت‌های اجرایی برای هر شعبه ثبت نام و اخذ رأی ۵ نفر از معتمدین محل را که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند انتخاب و جهت صدور حکم به فرماندار و بخشدار حوزه انتخابیه معرفی می نمایند.

تبصره ۱- در صورتی که در محل استقرار شعبه ثبت نام و اخذ رأی به تعداد کافی معتمد با سواد نباشد هیأت اجرایی می تواند افرادی را از خارج (حتی الامکان از محدوده همان بخش) برای آن شعبه انتخاب و به حکم فرماندار یا بخشدار اعزام نماید.

تبصره ۲- اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی از بین خود یک رئیس و یک نایب رئیس و سه نفر منشی انتخاب می نمایند.

ماده ۴۱- مأموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هرگونه بی نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوقهای رأی می باشند.

نیروهای نظامی و انتظامی حق دخالت در امور اجرایی و نظارت در انتخابات را ندارند.

ماده ۴۲- هیأت‌های اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی مسئول صحت برگزاری انتخابات حوزه انتخابیه خود می باشند .

ماده ۴۳- هیأت‌های اجرایی می توانند برای بعضی از مناطق که لازم باشد شعب سیار ثبت نام و اخذ رأی با ذکر مسیر حرکت و محل توقف تعیین نمایند.

ماده ۴۴- هیأت‌های اجرایی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از اخذ رأی ، محل ثبت نام و اخذ رأی آماده باشد.

ماده ۴۵- فرماندار و بخشدار هر حوزه انتخابیه مکلف است پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر شروع انتخابات و همزمان با تشکیل هیأت اجرایی ، تاریخ مراجعه داوطلبان عضویت در شوراهای اسلامی را ضمن انتشار آگهی به اطلاع کلیه اهالی حوزه انتخابیه برساند.

تبصره ۱- مهلت مراجعه داوطلبان به فرمانداری ، بخشداری جهت اعلام داوطلبی هفت روز از تاریخ مقرر در آگهی ثبت نام می باشد.

تبصره ۲- شرایط انتخاب شوندهگان و تاریخ شروع و خاتمه قبول برگ اعلام داوطلبی از طرف فرماندار، بخشدار در آگهی اعلام داوطلبی قید خواهد شد.

ماده ۴۶- هیأت اجرایی موظف است به منظور احراز شرایط مذکور در مواد ۲۶ و ۲۹ درباره هر یک از داوطلبان عضویت در شورای اسلامی شهر حسب مورد از مراجع ذیربط از قبیل اداره اطلاعات ، نیروی انتظامی ، دادگستری ، ثبت احوال استعلام نماید.

تبصره ۱- چنانچه داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا مظنون به داشتن یکی از موارد مذکور در ماده ۲۹ باشند هیأت اجرایی مربوط موظف است حسب مورد از مراجع ذیربط مذکور در ماده فوق استعلام نماید.

تبصره ۲- مراجع مذکور در ماده فوق موظف هستند ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ وصول استعلام، نسبت به موارد استعلام کتباً پاسخ دهند.

ماده ۴۷- هیأت‌های اجرایی پس از دریافت نتیجه رسیدگی به سوابق داوطلبان موظف اند ظرف مدت هفت روز به صلاحیت داوطلبان رسیدگی و نتیجه را اعلام نمایند.

ماده ۴۸- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نظر هیأت‌های اجرایی بخش و شهرستان مبنی بر تأیید صلاحیت داوطلبان با تأیید هیأت‌های نظارت شهرستان و بخش معتبر است و چنانچه ظرف هفت روز از تاریخ دریافت نتیجه رسیدگی صلاحیت داوطلبان، هیأت نظارت مربوط درباره داوطلب یا داوطلبان نظر خود را اعلام نکند، نظر هیأت اجرایی ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۴۹- بررسی سوابق داوطلبان باید محرمانه انجام گیرد به طوری که موجب هتک حیثیت و آبروی افراد نشود و بررسیها از محدوده موارد مذکور در مواد ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۲۹ و ۳۰ این قانون خارج نگردد و افشای هر گونه اطلاعات دریافت شده توسط اعضای هیأت‌های اجرایی و یا هر شخص دیگر ممنوع است.

ماده ۵۰- هیأت‌های اجرایی مکلف اند در انجام وظایف خود بی طرفی کامل را رعایت نمایند و در صورت تخلف، فرماندار یا بخشدار موظف است با رأی اکثریت اعضای هیأت اجرایی نسبت به تعویض هر یک از معتمدین هیأت اجرایی و در مواردی که انحلال هیأت اجرایی ضروری باشد با تأیید استاندار و هیأت نظارت استان اقدام نماید.

تشکیل مجدد هیأت اجرایی با رعایت مقررات مندرج در این قانون انجام می گیرد و تصمیمات متخذه هیأت اجرایی منحل‌ه عنداللزوم به وسیله هیأت اجرایی جدید قبل از انقضای مهلت قانونی رسیدگی به صلاحیت داوطلبان قابل تجدید نظر خواهد بود.

تبصره ۱- داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا و شهر که صلاحیت آنان در هیأت اجرایی رد شده است می توانند ظرف مدت ۴ روز از تاریخ اعلام اسامی نامزدهای انتخاباتی شکایت خود را به ترتیب داوطلبان شورای اسلامی روستا به هیأت نظارت شهرستان و داوطلبان شورای اسلامی شهر به هیأت نظارت استان تسلیم نمایند.

تبصره ۲- شاکیان می‌توانند شکایت خود را ظرف مهلت مقرر به هیأت اجرایی مربوط نیز تسلیم نمایند.

هیأت اجرایی موظف است بلافاصله شکایات دریافتی را به هیأت نظارت ذیربط ارسال نماید.

تبصره ۳- هیأت نظارت موظف است ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ دریافت شکایات به آنها رسیدگی و نتیجه را به هیأت اجرایی مربوط اعلام نماید. نظر هیأت نظارت در این خصوص قطعی و لازم‌الاجراء است.

تبصره ۴- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) فرماندار یا بخشدار به عنوان رئیس هیأت اجرایی موظف است پس از وصول نظریه هیأت نظارت، اسامی آن تعداد از داوطلبانی را نیز که صلاحیت آنان مورد تأیید هیأت نظارت قرار گرفته است از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی برساند.

ماده ۵۱- فرماندار یا بخشدار یا نمایندگان آنان مکلف اند فهرست اسامی نامزدهای تأیید شده انتخابات را ظرف ۳ روز از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی حوزه انتخابیه برسانند.

ماده ۵۲- هیأت‌های اجرایی موظف‌اند از تاریخ اعلام نهایی صلاحیت داوطلبان تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات شکایات واصله را بپذیرد و از تاریخ دریافت شکایات ظرف مدت پنج روز در جلسه مشترک هیأت اجرایی و هیأت نظارت به آنها رسیدگی و اخذ تصمیم نمایند.

د- هیأت‌های نظارت و وظایف آن‌ها

ماده ۵۳- کیفیت نظارت برانتخابات شوراهای اسلامی کشور طبق مواد ۷۳ و ۷۴ قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ خواهد بود .

ماده ۵۴- اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش به عهده بخشدار و در انتخابات شوراهای اسلامی شهر به عهده فرماندار خواهد بود .

ماده ۵۵- تأیید صحت انتخابات شوراهای روستا و بخش با هیأت نظارت بخش و اعلام آن توسط بخشدار انجام می‌گیرد. در این خصوص چنانچه کسی شکایت داشته باشد ظرف مدت ۲ روز به هیأت نظارت شهرستان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود .

ماده ۵۶- تأیید صحت انتخابات شوراهای شهر با هیأت نظارت شهرستان است و اعلام آن توسط فرماندار انجام می‌گیرد . در این خصوص چنانچه کسی شکایتی داشته باشد ظرف مدت ۲ روز به هیأت نظارت استان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۷- توقف یا ابطال انتخابات یک یا چند شعبه اخذ رأی در روستاها به پیشنهاد هیأت نظارت شهرستان و تأیید هیأت نظارت استان خواهد بود .

ماده ۵۸- در انتخابات شوراهای اسلامی شهر و شهرک توقف یا ابطال انتخابات یک یا چند شعبه اخذ رأی که در سرنوشت انتخابات مؤثر باشد به پیشنهاد هیأت نظارت استان و تأیید هیأت مرکزی نظارت خواهد بود .

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) ابطال آراء باید مستند به قانون و همراه با اسناد و مدارک معتبر باشد. در غیر این صورت ابطال آراء جرم تلقی شده و مرتکب یا مرتکبین و نیز کسانی که گزارش یا شهادت کذب داده باشند طبق قانون مجازات می‌شوند .

ماده ۶۰- جلسات هیأت مرکزی نظارت و هیأت نظارت شهرستان‌ها با حضور ۴ نفر از اعضاء و جلسات هیأت‌های نظارت استان و بخش با حضور کلیه اعضاء تشکیل و مصوبات آنان با رأی اکثریت اعضاء معتبر خواهد بود .

تبصره ۱- در صورت تساوی آراء در تصمیم‌گیری‌ها ، تصمیمی را که رئیس جلسه با آن موافقت دارد معتبر است .

تبصره ۲- اعضای هیأت‌های نظارت بخش و شهرستان و استان و ناظرین در شعب ثبت‌نام و اخذ رأی باید در انجام وظایف خود بی‌طرفی کامل را رعایت نمایند . در صورت تخلف ، فرد متخلف توسط هیأت نظارت مافوق برکنار می‌شود و چنانچه اکثر اعضاء هیأت نظارت بی‌طرفی کامل را رعایت نکنند هیأت متخلف توسط هیأت مرکزی نظارت منحل خواهد شد .

ماده ۶۱- هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی ، به طرق زیر نظارت خود را اعمال می‌نماید:

الف- گزارشهای وزارت کشور و بازرسیهای آن .

ب- اعزام بازرسان مستقل در صورت لزوم برای رسیدگی به شکایات مربوط به هیأت‌های اجرایی و مباشرین وزارت کشور.

ج- رسیدگی نهایی شکایات و پرونده ها و مدارک انتخابات .

د- تعیین ناظر در تمام هیأت‌های مربوط به انتخابات .

تبصره - هیأت‌های نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی می‌توانند از کارمندان دولت در جهت نظارت بر انتخابات کمک بگیرند.

ماده ۶۲- هیأت‌های اجرایی موظف اند هیأت‌های نظارت مربوط را در جریان کلیه مراحل و امور انتخابات قرار دهند.

ماده ۶۳- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) در تمام مدتی که انتخابات برگزار می‌شود هیأت مرکزی نظارت در سراسر کشور و هیأت نظارت استان و شهرستان و هیأت‌های بخش در حوزه‌های انتخابیه خود بر کیفیت انتخابات نظارت کامل خواهند داشت و در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی مشاهده کنند آن را به بخشداران و فرمانداران اعلام و آنان موظف اند بنا به نظر هیأت‌های مذکور طبق قانون انتخابات در رفع نواقص اقدام کنند و هیأت‌های نظارت استانها مکلف اند مسائل مورد اختلاف را در همان استان حل نمایند و در صورتی که رؤسای هیأت‌های اجرایی نظرات آنان را لحاظ ننمایند مراتب را جهت رسیدگی نهایی به هیأت مرکزی نظارت گزارش خواهند کرد.

ماده ۵۹ - (قبلی؛ اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) اقدامات هیأت نظارت شهرستان و هیأت نظارت استان جز در مورد تأیید صلاحیت کاندیداها و تأیید صحت انتخابات نافی اختیارات هیأت مرکزی نظارت نبوده و تصمیم هیأت مرکزی نظارت قطعی و لازم الاجرا است.

ماده ۶۴ - وزارت کشور موظف است حداقل یک ماه قبل از صدور دستور شروع انتخابات در هر یک از حوزه‌های انتخابیه مراتب را به اطلاع و تأیید هیأت مرکزی نظارت برساند.

ماده ۶۵- هیأت‌های اجرایی موظف اند یک نسخه از صورتجلسه اقدامات خود را به ناظرین تسلیم نمایند. در هر مورد که وجود امضای هیأت‌های اجرایی در قانون انتخابات پیش بینی شده است امضای ناظرین نیز لازم است.

ماده ۶۶- وزارت کشور به منظور حُسن انجام انتخابات می‌تواند مأمورینی جهت بازرسی و کنترل جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به حوزه‌های انتخابیه اعزام نماید.

ه - تخلفات

ماده ۶۷- ارتکاب هرگونه تقلب و تزویر در انتخابات و اعمال خلاف این قانون و آئین نامه اجرایی آن از قبیل امور ذیل **جرم** محسوب می‌شود:

- الف- خرید و فروش رأی.
- ب- تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی یا صورتجلسات.
- ج- تهدید یا تطمیع در امر انتخابات.
- د- رأی دادن با شناسنامه جعلی.
- ه- رأی دادن با شناسنامه دیگری.
- و- رأی دادن بیش از یک بار.
- ز- اخلال در امر انتخابات.
- ح- کم و زیاد کردن آراء و یا تعرفه‌ها.
- ط- تقلب در رأی گیری یا شمارش آراء.
- ی- رأی گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد.

- ک- توصیه به نوشتن اسم نامزد معین در ورقه از طرف اعضای شعبه اخذ رأی یا هر فرد دیگری در محل صندوق رأی .
- ل- تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و برگ رأی، صورتجلسات ، تلکسها ، تلفنگرامها وتلگرافها .
- م- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) بازکردن و یا شکستن قفل محل نگهداری و لاک مهر یا پلمپ صندوقهای رأی بدون مجوز .
- ن- جابجایی ، دخل و تصرف و یا معدوم نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی .
- س- دخالت در امر انتخابات با سند مجعول.
- ع- ایجاد رعب و وحشت برای رأی دهندگان یا اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی با سلاح یا بدون سلاح در امر انتخابات .
- ف- دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول یا به هر نحو غیر قانونی.
- ص- ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب ثبت نام و اخذ رأی .
- ق- عدم رعایت بی طرفی و جانبداری از نامزد انتخاباتی توسط مجریان انتخابات و اعضای هیأتهای نظارت استان، شهرستان و بخش و ناظران شعب ثبت نام واخذ رأی.
- تبصره -** چنانچه وقوع جرایم مندرج در ماده فوق موجب گردد تا جریان انتخابات در یک یا چند شعبه ثبت نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه انتخابات مؤثر باشد مراتب جهت اخذ تصمیم به هیأت نظارت استان اعلام می گردد.

و- سایر مقررات انتخابات

- ماده ۸۶-** (قبلی ؛ اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) کلیه وزارتخانهها ، سازمانها، ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادها و کلیه سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است موظفند حسب درخواست وزارت کشور ، استانداران، فرمانداران و بخشداران ، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند.
- مدت همکاری کارکنان مذکور جزو مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.
- ماده ۸۷-** هزینه برگزاری انتخابات شوراها از شمول قانون محاسبات عمومی مستثنی است.
- ماده ۸۸-** (قبلی ؛ اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است برنامه های آموزشی و انتخاباتی را که وزارت کشور و شوراها نظارت انتخابات ضروری تشخیص می- دهد ، همچنین کلیه اعلامیه ها و اطلاعیه های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی استانی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.
- تبصره -** (قبلی ؛ اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) کلیه وزارتخانه ها و سازمانها و نهادها و مؤسسات دولتی موظفند به منظور توجیه و آگاه سازی مردم از چگونگی انتخابات شوراها ، با وزارت کشور همکاری نمایند.
- ماده ۸۹-** (قبلی ؛ اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) رسیدگی به تخلفات مأمورین نظامی و انتظامی از مفاد این قانون حسب مورد برعهده هیأتهای رسیدگی به تخلفات مأمورین مزبور مندرج در قوانین مربوط خواهد بود.

ماده ۹۰- (قبلی؛ اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نحوه فعالیت تبلیغاتی انتخابات، مدت زمان تبلیغات، محدودیتها و ممنوعیتها و سایر شرایط و مقررات مربوط را آئین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد نمود.

فصل سوم - وظایف و اختیارات شوراهای

ماده ۶۸- وظایف و اختیارات شورای اسلامی روستا عبارتست از:

- الف- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نظارت و پیگیری بر حسن اجرای مصوبات شورای اسلامی روستا.
- ب- (مصوب ۶/ ۱۳۸۲/۷) ارائه پیشنهاد جهت رفع کمبودها، نارسایی ها و نیازها به مقامات ذیربط. مقامات مذکور موظف به بررسی پیشنهادهای و ارائه پاسخ، حداکثر ظرف مدت دو ماه به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر، مراتب برای پیگیری قانونی به اطلاع مقامات مافوق می‌رسد.
- ج- (مصوب ۶/ ۱۳۸۲/۷) تشکیل گردهمایی عمومی جهت ارائه گزارش کار و دریافت پیشنهادهای و پاسخ به سئوالات و جلب مشارکت و خود یاری مردم برای پیشبرد امور روستا حداقل دو بار در سال و با پانزده روز اعلام قبلی.
- د- تبیین و توجیه سیاستهای دولت و تشویق و ترغیب روستائیان جهت اجرای سیاستهای مذکور.
- هـ- نظارت و پیگیری اجرای طرحها و پروژه های عمرانی اختصاص یافته به روستا.
- و- همکاری با مسئولان ذیربط برای احداث، اداره، نگهداری و بهره برداری از تأسیسات عمومی، اقتصادی، اجتماعی و رفاهی مورد نیاز روستا در حدود امکانات.
- ز- کمک رسانی و امداد در مواقع بحرانی و اضطراری مانند جنگ و وقوع حوادث غیر مترقبه و نیز کمک به مستمندان و خانواده های بی سرپرست با استفاده از خودیاریهای محلی.
- ح- تلاش برای رفع اختلافات افراد و محلات و حکمیت میان آنها.
- ط- (مصوب ۶/ ۱۳۸۲/۷) پیگیری شکایات اهالی روستا از ادارات حوزه مربوط از طریق مقامات مسئول.
- ی- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) همکاری با نیروهای انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی حسب درخواست بخشدار.
- ک- ایجاد زمینه مناسب و جلب مشارکت عمومی در جهت اجرای فعالیتهای تولیدی وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی.
- ل- (مصوب ۶/ ۱۳۸۲/۷) فراهم نمودن زمینه مشارکت و جلب همکاری مردم در جهت ایجاد توسعه نهادهای مدنی، کتابخانه و مراکز فرهنگی، بهبود و ارتقای فرهنگی اقشار مختلف به ویژه جوانان و بانوان و برنامه ریزی در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، سوادآموزی و سایر امور با موافقت و هماهنگی مراجع ذیربط.
- م- انتخاب فردی ذیصلاح به سمت دهیار برای مدت چهار سال براساس آیین نامه مربوط و معرفی به بخشدار جهت صدور حکم.
- تبصره-** عزل دهیار با رأی اکثریت اعضای شورای اسلامی روستا براساس آیین نامه مربوط انجام می‌شود و به بخشدار جهت صدور حکم عزل اعلام می‌گردد.
- ن- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) ایجاد زمینه مناسب برای توسعه اشتغال و جلب مشارکت های عمومی در جهت گسترش فعالیتهای تولیدی.

س- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) مشارکت در تهیه طرحهای هادی روستا و بهسازی بافتهای فرسوده و ضوابط و مقررات ساخت و ساز.

ع- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) نظارت بر حسن اجرای مقررات مربوط به حفاظت و بهسازی محیط زیست روستا و بهره برداری از منابع طبیعی و جلوگیری از فرسایش خاک و حفظ عمران، مزارع، باغها، مراتع، جنگل ها، محدوده های زیست محیطی، احیاء و لایروبی قنوات و نهرهای متروکه و ارائه طرح و پیشنهاد در این زمینه ها به شورای بخش.

ف- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) بررسی برنامه های پیشنهادی ارگانه های اجرایی در زمینه های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از نظر تطبیق با ضرورت های موجود در حوزه انتخابیه شورا و ارائه گزارش نارسایی ها به شورای مافوق و مراجع اجرایی ذیربط.

ص- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) نظارت بر حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارایی های روستا.

ماده ۶۸ مکرر - (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) هر تیره از عشایر کوچ رو کشور با حداقل بیست خانوار در حکم روستا (ده) بوده و شورای عشایری با وظایف و اختیارات شورای روستا در آن تیره تشکیل می گردد. شورای عشایری مذکور در زمان تشکیل شورای بخش محل استقرار خود همانند شورای روستا مشارکت خواهد داشت.

همکاری در امور مربوط به دام، مرتع و کوچ جزء وظایف شورای عشایری خواهد بود.

ماده ۶۹ - دهیار به مدت چهار سال انتخاب و وظایف زیر را به عهده دارد:

۱- اجرای مصوبات شورای روستا.

۲- همکاری با نیروی انتظامی در خصوص اعلام وقوع جرائم، اجرای مقررات خدمت وظیفه عمومی، حفظ نظم عمومی و سعی در حل اختلافات محلی.

۳- اعلان فرامین و قوانین و مقررات عمومی.

۴- همکاری در حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارایی های روستا.

۵- همکاری با سازمانها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم در جهت ایفای وظایف آنان.

۶- مراقبت در اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای تأمین بهداشت محیط.

۷- همکاری با سازمان های ثبت احوال و اسناد در جهت ثبت وقایع چهارگانه سجلی و اسناد و املاک.

۸- همکاری با مسئولان ذیربط در جهت حفظ، نگهداری و بهره برداری منابع طبیعی و میراث فرهنگی واقع در روستا.

۹- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) اجرای طرحهای عمرانی و خدماتی در محدوده روستا در صورت آمادگی با تأیید کمیته برنامه ریزی شهرستان.

۱۰- (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) تشکیل پرونده برای ایجاد بناها، تأسیسات و تفکیک اراضی در محدوده قانونی روستا و ارجاع به بخشداری جهت صدور مجوز.

۱۱- (الحاقی ۸/ ۱۳۸۶/۲۷) تشکیل پرونده و صدور پروانه ساختمان برای ایجاد بناها و تأسیسات واقع در محدوده قانونی روستا پس از هماهنگی با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و اخذ نظرات فنی نهاد مذکور در چهارچوب ضوابط و مقررات طرحهای هادی مصوب روستا.

تبصره - (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) درآمد حاصل از وصول عوارض مربوط به اجرای این بند در امور عمومی روستا و زیر نظر شورای روستا هزینه می شود.

ماده ۷۰- وظایف و اختیارات شورای اسلامی بخش عبارت است از :

- ۱- ارائه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی به مسئولان اجرایی منطقه جهت رفع کمبودهای اجتماعی ، فرهنگی، آموزشی ، اقتصادی ، عمرانی ، بهداشتی و سایر امور رفاهی بخش .
- تبصره -** (الحاقی ۶/ ۱۳۸۲/۷) مقامات اجرایی ذیربط موظف به بررسی طرحها و پیشنهادهای مذکور و ارائه پاسخ حداکثر ظرف مدت دو ماه به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر مراتب جهت انجام اقدامات قانونی به اطلاع مقامات مافوق خواهد رسید.
- ۳- ایجاد هماهنگی لازم بین شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش.^۱
- ۴- نظارت بر شوراهای روستاها به منظور رعایت وظایف قانونی.
- ۵- حل و فصل مشکلات و اختلافات میان دو یا چند روستا یا شوراهای روستایی واقع در محدوده بخش ، در مواردی که قابل پیگیری قضایی نیست.
- ۶- رسیدگی به امور عمرانی بخش که خارج از حیطه اختیارات و وظایف شورای روستا است.
- ۷- ایفای وظایف شورای روستا در مزارع مستقل ، مکان ها و آبادی ها و روستاهایی که به هر دلیل فاقد شورای روستا می باشند.
- ۸- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) تشویق مردم به همکاری و سرمایه گذاری در امور و برنامه های عمرانی، کشاورزی ، حمل و نقل ، بهداشت، صنایع روستایی و دستی، امور فرهنگی و مذهبی بخش.
- ۹- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) بررسی و تأیید طرحهای هادی روستاهای واقع در محدوده بخش و ارسال به مراجع ذیربط جهت تصویب نهایی.
- ۱۰- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای اسلامی بخش .
- ۱۱- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نظارت و پیگیری اجرای طرحها و پروژههای عمرانی بخش .

ماده ۷۱- وظایف شورای اسلامی شهر به شرح زیر است :

- ۱- انتخاب شهردار برای مدت چهار سال.
- تبصره ۱-** شورای اسلامی شهر موظف است بلافاصله پس از رسمیت یافتن نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اقدام نماید.
- تبصره ۲-** (اصلاحی ۱۳۸۳/۱۰/۲۷) شهردار نمی تواند همزمان عضو هیچ یک از شوراهای اسلامی شهر و روستای کشور باشد.
- تبصره ۳-** (الحاقی ۱۳۸۲/۸/۴) نصب شهرداران در شهرهای با جمعیت بیشتر از دویست هزار نفر و مراکز استان بنا به پیشنهاد شورای شهر و حکم وزیر کشور و در سایر شهرها به پیشنهاد شورای شهر و حکم استاندار صورت می گیرد.
- شورای شهر بر اساس ضوابط و شرایط احراز صلاحیت شهرداران مندرج در آیین نامه مصوب این قانون ، شهردار موردنظر خود را انتخاب می کند. وزیر کشور و استانداران موظفند حکم شهردار معرفی شده را ظرف مدت ده روز صادر نمایند.
- در صورتی که وزیر کشور یا استاندار ، شهردار معرفی شده را واجد شرایط تعیین شده نداند، مراتب را با ذکر دلیل و مستندات به شورای شهر منعکس می نماید، در صورت اصرار شورای شهر بر نظر قبلی خود و عدم صدور حکم شهردار، موضوع توسط شورای شهر به هیأت حل اختلاف ذیربط ارجاع خواهد شد .

^۱ - به موجب مصوبه ۱۳۸۶/۸/۲۷ شماره پندهای (۲) الی (۸) به شماره (۳) الی (۹) تغییر یافته است .

هیأت مذکور ظرف پانزده روز مکلف به تصمیم گیری بوده و تصمیم آن هیأت برای طرفین (وزارت کشور و شورای اسلامی شهر) لازم الاجراء می باشد. چنانچه در مدت مقرر، هیأت حل اختلاف نظر خود را اعلام ننماید، نظر شورای شهر متبع خواهد بود و شهرداری می تواند اختیارات قانونی خود را اعمال و اجراء نماید.

تبصره ۴- دوره خدمت شهردار در موارد زیر خاتمه می پذیرد:

الف- استعفا کتبی با تصویب شورا.

ب- برکناری توسط شورای شهر با رعایت مقررات قانونی.

ج- تعلیق طبق مقررات قانونی.

د- فقدان هر یک از شرایط احراز سمت شهردار به تشخیص شورای شهر.

۲- بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائیهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، اقتصادی و رفاهی حوزه انتخابیه و تهیه طرحها و پیشنهادهای اصلاحی و راه حلهای کاربردی در این زمینه ها جهت برنامه ریزی و ارائه آن به مقامات مسئول ذیربط.

۳- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرحهای مصوب در امور شهرداری و سایر سازمانهای خدماتی در صورتی که این نظارت مخل جریان عادی این امور نگردد.

۴- همکاری با مسئولین اجرایی و نهادها و سازمان های مملکتی در زمینه های مختلف اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، عمرانی بنا به درخواست آنان.

۵- برنامه ریزی درخصوص مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی با موافقت دستگاههای ذیربط.

۶- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) تشویق و ترغیب مردم در خصوص گسترش مراکز گردشگری و تفریحی، ورزشی و فرهنگی با هماهنگی دستگاههای ذیربط.

۷- اقدام در خصوص تشکیل انجمنها و نهادهای اجتماعی، امدادی، ارشادی و تأسیس تعاونیهای تولید و توزیع و مصرف، نیز انجام آمارگیری، تحقیقات محلی و توزیع ارزاق عمومی با توافق دستگاههای ذیربط.

۸- نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و داراییهای نقدی، جنسی و اموال منقول و غیرمنقول شهرداری و همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها به گونه ای که مخل جریان عادی امور شهرداری نباشد.

۹- تصویب آیین نامه های پیشنهادی شهرداری پس از رسیدگی به آنها با رعایت دستور العملهای وزارت کشور.

۱۰- تأیید صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری که هر شش ماه یکبار توسط شهردار تهیه می شود و انتشار آن برای اطلاع عموم و ارسال نسخه ای از آن به وزارت کشور.

۱۱- همکاری با شهرداری جهت تصویب طرح حدود شهر با رعایت طرحهای هادی و جامع شهرسازی پس از تهیه آن توسط شهرداری با تأیید وزارت کشور و وزارت مسکن و شهرسازی.

۱۲- تصویب بودجه، اصلاح و متمم بودجه و تفریغ بودجه سالانه شهرداری و مؤسسات و شرکتهای وابسته به شهرداری با رعایت آیین نامه مالی شهرداریها و همچنین تصویب بودجه شورای شهر.

تبصره- کلیه درآمدهای شهرداری به حسابهایی که با تأیید شورای شهر در بانک ها افتتاح می شود واریز و طبق قوانین مربوطه هزینه خواهد شد.

- ۱۳- تصویب وامهای پیشنهادی شهرداری پس از بررسی دقیق نسبت به مبلغ ، مدت و میزان کارمزد.
- ۱۴- تصویب معاملات و نظارت بر آنها اعم از خرید ، فروش ، مقاطعه ، اجاره و استیجاره که به نام شهر و شهرداری صورت می پذیرد با در نظر گرفتن صرفه و صلاح و با رعایت مقررات آیین نامه مالی و معاملاتی شهرداری .
- تبصره -** به منظور تسريع در پیشرفت امور شهرداری ، شورا می تواند اختیار تصویب و انجام معاملات را تا میزان معینی با رعایت آیین نامه معاملات شهرداری به شهردار واگذار نماید.
- ۱۵- تصویب اساسنامه مؤسسات و شرکتهای وابسته به شهرداری با تأیید و موافقت وزارت کشور.
- ۱۶- تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می شود.
- ۱۷- نظارت بر حسن جریان دعاوی مربوط به شهرداری.
- ۱۸- نظارت بر امور بهداشت حوزه شهر.
- ۱۹- نظارت بر امور تماشخانه ها ، سینماها و دیگر اماکن عمومی که توسط بخش خصوصی، تعاونی و یا دولتی اداره می شود با وضع و تدوین مقررات خاص برای حسن ترتیب ، نظافت و بهداشت این قبیل مؤسسات بر طبق پیشنهاد شهرداری و اتخاذ تدابیر احتیاطی جهت جلوگیری از خطر آتش سوزی و مانند آن.
- ۲۰- تصویب مقررات لازم جهت اراضی غیر محصور شهری از نظر بهداشت و آسایش عمومی و عمران و زیبایی شهر .
- ۲۱- نظارت بر ایجاد گورستان، غسلخانه و تهیه وسایل حمل اموات مطابق با اصول بهداشت و توسعه شهر.
- ۲۲- وضع مقررات و نظارت بر حفر مجاری و مسیرهای تأسیسات شهری.
- ۲۳- نظارت بر اجرای طرحهای مربوط به ایجاد و توسعه معابر ، خیابانها ، میداين و فضاهای سبز و تأسیسات عمومی شهر بر طبق مقررات موضوعه .
- ۲۴- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) تصویب نامگذاری معابر ، میداين ، خیابانها ، کوچه و کوی در حوزه شهری و همچنین تغییر نام آنها با رعایت مقررات مربوط .
- ۲۵- تصویب مقررات لازم به پیشنهاد شهرداری جهت نوشتن هر نوع مطلب و یا الصاق هر نوع نوشته و آگهی و تابلو بر روی دیوارهای شهر با رعایت مقررات موضوعه و انتشار آن برای اطلاع عموم .
- ۲۶- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین نامه مالی و معاملات شهرداریها با رعایت مقررات مربوط .
- ۲۷- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) تصویب نرخ کرایه وسائط نقلیه درون شهری.
- ۲۸- وضع مقررات مربوط به ایجاد و اداره میدانهای عمومی توسط شهرداری برای خرید و فروش مایحتاج عمومی با رعایت مقررات موضوعه .
- ۲۹- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) وضع مقررات لازم درمورد تشریک مساعی شهرداری با ادارات و بنگاههای ذیربط برای دایر کردن نمایشگاههای کشاورزی ، هنری ، بازرگانی و غیره با رعایت مقررات قانونی مربوط.
- ۳۰- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/ ۶) نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری و کلیه سازمانها ، مؤسسات، شرکتهای وابسته و تابع شهرداری و حفظ سرمایه ، دارایی ها ، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری،

همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آنها با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به شهردار و پیگیریهای لازم براساس مقررات قانونی.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) کلیه پرداختهای شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت و با رعایت مقررات مالی و معاملاتی شهرداری به عمل می آید که این اسناد باید به امضای شهردار و ذی حساب یا قائم مقام آنان که مورد تأیید شورای شهر باشند برسد.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) شورای شهر موظف است یک نسخه از نتیجه گزارش حسابرس رسمی را جهت بررسی و هر گونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید.

۳۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) شورا موظف است در پایان هر سال مالی صورت بودجه و هزینه خود را جهت اطلاع عموم منتشر نماید و نسخه ای از آن را جهت بررسی به شورای شهرستان و استان ارسال کند.

۳۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) واحدهای شهرستانی کلیه سازمانها و مؤسسات دولتی و مؤسسات عمومی غیر دولتی که در زمینه ارائه خدمات شهری وظایفی را به عهده دارند، موظفند برنامه سالانه خود در خصوص خدمات شهری را که در چارچوب اعتبارات و بودجه سالانه خود تنظیم شده به شورا ارائه نمایند.

۳۳- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) همکاری با شورای تأمین شهرستان در حدود قوانین و مقررات.

۳۴- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) بررسی و تأیید طرح های هادی و جامع شهرسازی و تفصیلی و حریم و محدوده قانونی شهرها پس از ارائه آن توسط شهرداری و ارسال به مراجع ذیربط قانونی جهت تصویب نهایی.

تبصره ۱ و ۲ به موجب مصوبه ۱۳۸۶/۸/۲۷ حذف شده است.

ماده ۷۲- شرایط احراز تصدی سمت شهردار طبق آیین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۷۳- چنانچه یک یا چند نفر از اعضای شورای شهر به عملکرد شهردار یا عملیات شهرداری اعتراض یا ایرادی داشته باشند ابتدا توسط رئیس شورا موارد را به صورت روشن به شهردار تذکر خواهند داد.

در صورت عدم رعایت مفاد مورد تذکر، موضوع به صورت سؤال مطرح می شود که در این صورت رئیس شورا سؤال را کتباً به شهردار اطلاع خواهد داد و حداکثر ظرف ده روز پس از ابلاغ، شهردار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق العاده شورا و پاسخ به سؤال می باشد.

چنانچه شهردار از حضور استنکاف ورزیده یا پاسخ وی قانع کننده تشخیص داده نشود طی جلسه دیگری موضوع مجدداً به صورت استیضاح که حداقل به امضای یک سوم اعضای شورا رسیده باشد، ارائه می شود. فاصله بین ابلاغ تا تشکیل جلسه که از طرف رئیس شورا تعیین خواهد شد حداکثر ده روز خواهد بود.

شورا پس از طرح سوال یا سؤالات و جواب شهردار رأی موافق یا مخالف خواهد داد. در صورتی که شورا با اکثریت دو سوم کل اعضاء رأی مخالف دهد شهردار از کار برکنار و فرد جدیدی از سوی شورا انتخاب خواهد شد.

تبصره - در فاصله بین صدور رأی عدم اعتماد و برکناری شهردار و یا خاتمه خدمت شهردار تا انتخاب فرد جدید که نباید بیش از سه ماه به طول انجامد یکی از کارکنان شهرداری با انتخاب شورای شهر عهده دار و مسئول اداره امور شهرداری خواهد بود.

ماده ۷۶- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) شورای شهر و شهرداری و شرکتها و سازمانهای وابسته موظفند به نحو مقتضی و در صورت امکان با راه اندازی پایگاه رایانه ای، زمینه اطلاع عموم مردم را به طور مستمر از مصوبات، تصمیمات، عملکرد، بودجه، هزینه و درآمد خود فراهم نمایند.

ماده ۷۷- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) شورای اسلامی شهر می تواند نسبت به وضع عوارض متناسب با تولیدات و درآمدهای اهالی به منظور تأمین بخشی از هزینه های خدماتی و عمرانی مورد نیاز شهر طبق آیین نامه مصوب هیأت وزیران اقدام نماید.

تبصره- (قسمت ابتدایی تبصره با توجه به حکم تبصره ۱ ماده ۵ قانون موسوم به تجمیع عوارض - مصوب ۱۳۸۱- اصلاح شده است. درعین حال متن تبصره به شرح ذیل می باشد:)
عوارض، یک ماه پس از ارسال هر مصوبه به وزارت کشور قابل وصول است. وزیر کشور می تواند در هر مقطعی که وصول هر نوع عوارض را منطبق بر آیین نامه مصوب نداند نسبت به اصلاح یا لغو آن اقدام نماید.

ماده ۷۸- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) وظایف و اختیارات شورای شهرستان عبارت است از:

- ۱- ارائه پیشنهادات لازم در زمینه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و عمرانی شهرستان به دستگاههای اجرایی ذیربط و کمیته برنامه ریزی شهرستان و شورای استان.
- ۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای شهرستان.
- ۳- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای شهرستان و شوراهای شهر در شهرستان به استثنای شورای شهر مرکز استان.
- ۴- هماهنگی و رسیدگی به مسائل و حل و فصل مشکلات فی مابین شوراهای شهر و بخش، در مواردی که قابل پیگیری قضایی نیست.
- ۵- نظارت بر عملکرد و فعالیتهای شوراهای بخش و شهر.

ماده ۷۸ مکرر ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) وظایف و اختیارات شورای استان عبارت است از:

- ۱- بررسی مسائل و مشکلات استان و ارائه پیشنهادهای لازم به منظور رفع تبعیض و توزیع عادلانه امکانات و منابع و جلب همکاری در تهیه برنامه های عمرانی و رفاهی استان به شورای عالی استانها.
- ۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای عالی استانها در محدوده استان.
- ۳- ایجاد ارتباط و هماهنگی لازم میان شوراهای شهرستان در محدوده استان جهت حسن انجام وظایف و حل و فصل اختلافات شوراهای سطح استان، در مواردی که قابل پیگیری قضایی نیست.
- ۴- همکاری با شورای برنامه ریزی و توسعه استان در نظارت بر حسن اجرای طرحهای عمرانی استانی و ملی در محدوده استان و ارائه گزارش و پیشنهاد در جهت بهبود امور به شورای برنامه ریزی و شورای عالی استانها و دستگاههای ذیربط.

۵- تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای استان.

۶- نظارت بر عملکرد شوراهای شهرستانها در محدوده استان و نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای استان.

۷- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) عضویت رئیس شورای استان در جلسات شورای برنامه ریزی و توسعه استان بدون حق رأی.

۸- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نظارت بر حساب درآمد و هزینه های مشترک شهرداریهای استان با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به مرجع ذیربط و انجام پیگیریهای لازم براساس

مقررات قانونی، یک نسخه از حسابرسی مذکور جهت هر گونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال می‌گردد.

۹- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) نظارت بر حساب درآمد و هزینه سازمان همیاری شهرداریها با انتخاب حسابرس رسمی که هزینه آن توسط سازمان همیاری شهرداریها تأمین می‌شود.

تبصره- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) شورای استان موظف است یک نسخه از گزارش حسابرس رسمی را جهت بررسی و هر گونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید.

ماده ۷۸ مکرر ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) وظایف و اختیارات شورای عالی استانها عبارت است از:
۱- بررسی پیشنهادهای واصله از طرف شوراهای استانها و تعیین اولویت هر یک و ارجاع به مقامات اجرایی ذیربط.

۲- اعلام نارسایی ها و اشکالات نهادها و سازمانهای اجرایی در حدود اختیارات و وظایف شوراهای مسئولین مربوطه و پیگیری آنها.

۳- بررسی پیشنهادهای و ارائه آنها در قالب طرح به مجلس شورای اسلامی یا دولت.

۴- تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای عالی استانها.

۵- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است یک نسخه از پیش نویس لوایح برنامه های توسعه و بودجه عمومی کشور و استانها را پس از تهیه در اختیار شورای عالی استانها قرار دهد. شورای عالی استانها پیشنهادهای اصلاحی خود را در مورد برنامه و بودجه مذکور به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام خواهد کرد.

۶- تهیه آیین نامه نحوه هزینه بودجه شوراهای و ابلاغ آن پس از تصویب هیأت وزیران به شوراهای.

۷- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) برنامه ریزی به منظور آموزش و آشنایی اعضای شوراهای با وظایف خویش از طریق برگزاری دوره های کوتاه مدت کاربردی در قالب امکانات موجود کشور با همکاری وزارت کشور و سایر وزارتخانه ها و سازمانهای اجرایی ذیربط.

۸- جلسات عادی شورای عالی استانها هر دو ماه یک بار و حداکثر به مدت سه روز تشکیل می‌گردد. در موارد ضروری شورا می تواند جلسات فوق العاده تشکیل دهد.

۹- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) آئین نامه سازمانی، تشکیلاتی و تعداد و نحوه تشکیل جلسات شوراهای و امور مالی دبیرخانه کلیه شوراهای و تعداد کارکنان آنها و هزینه های مربوط و هر گونه پرداختی به اعضای شوراهای توسط شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. به کارگیری کارکنان و هرگونه پرداختی خارج از این آئین نامه ممنوع می باشد.

۱۰- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) شورای عالی استانها موظف است ضمن مشخص نمودن آن دسته از امور شهری که توسط وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی انجام می شود و انجام آن در حد توانایی شهرداری ها می باشد طرح لازم جهت واگذاری آن امور به شهرداری ها را تهیه و به دولت یا مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

فصل چهارم - ترتیب رسیدگی به تخلفات

ماده ۷۹- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر انحراف شوراهای از وظایف قانونی، هیأت هایی به نام هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به ترتیب زیر تشکیل می شود:

- ۱- هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات با عضویت یکی از معاونین رئیس جمهور به انتخاب و معرفی رئیس جمهور ، معاون ذریبط وزارت کشور ، رئیس یا یکی از معاونین دیوان عدالت اداری به انتخاب رئیس این دیوان ، یکی از معاونین دادستان کل کشور به انتخاب دادستان کل کشور ، دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و تصویب مجلس شورای اسلامی ، سه نفر از اعضای شورای عالی استانها به انتخاب آن شورا جهت رسیدگی به شکایات از شورای استان و شورای عالی استانها و شورای شهر تهران تشکیل می شود. هیأت در اولین جلسه یک رئیس و یک نایب رئیس از بین خود انتخاب خواهد نمود.
- ۲- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت و ریاست استاندار و عضویت رئیس کل دادگستری استان و یک نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا و دو نفر از نمایندگان استان مربوطه در مجلس شورای اسلامی جهت رسیدگی به شکایات از شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می شود.
- ۳- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان به عضویت و ریاست فرماندار و عضویت رئیس دادگستری شهرستان و دو نفر از اعضای شورای شهرستان به انتخاب آن شورا و یک نفر از اعضاء شورای استان به انتخاب هیأت حل اختلاف استان جهت رسیدگی به شکایات از شورای روستا و بخش تشکیل می شود.
- تبصره ۱-** (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ و ۱۳۸۲/۷/۶) دبیرخانه هیأت های حل اختلاف مرکزی ، استان و شهرستان به ترتیب در وزارت کشور ، استانداری و فرمانداری مستقر می شود. معاون ذریبط وزارت کشور دبیر هیأت مرکزی خواهد بود.
- تبصره ۲-** (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) وزارت کشور براساس مسئولیت نظارتی و اجرایی قانون شوراها می- تواند موارد تخلف از قانون را به هیأت حل اختلاف ارجاع نماید .
- ماده ۸۰-** (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ و ۱۳۸۲/۷/۶) مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض قرار نگیرد لازم الاجراء می باشد و در صورتی که مسئولین ذریبط آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور ویا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراها تشخیص دهند می-توانند با ذکر مورد و به طور مستدل حداکثر ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدید نظر نمایند.
- شورا موظف است ظرف ده روز از تاریخ وصول اعتراض تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید موضوع برای تصمیم گیری نهایی به هیأت حل اختلاف ذریبط ارجاع می-شود . هیأت مزبور مکلف است ظرف بیست روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید .
- تبصره ۱۰-** (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) اعتراض به مصوبات شوراهای روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای شهرستان ، در مورد مصوبات شوراهای شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای استان و در مورد مصوبات شورای استان توسط استاندار، مسئولان دستگاههای اجرایی ذریبط یا شورای عالی استانها و در مورد مصوبات شورای عالی استانها توسط وزیر کشور یا عالیترین مقامات دستگاههای ذریبط صورت می-گیرد.
- رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نخواهد بود.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) قطعی شدن مصوبات شورا، مانع از طرح رسیدگی آن دسته از مصوبات مغایر قانون در هیأت مرکزی حل اختلاف توسط اشخاص نمی باشد.

تبصره ۳- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) کلیه شوراها موظفند هرگونه تصمیمی را که مربوط به دستگاههای اجرایی مختلف اتخاذ کرده اند، بلافاصله به دستگاه مربوطه ابلاغ نمایند.

ماده ۸۱- هرگاه شورا اقداماتی برخلاف وظایف مقرر یا مخالف مصالح عمومی کشور و یا حیث و میل و تصرف غیر مجاز در اموالی که وصول و نگهداری آن را به نحوی به عهده دارد، انجام دهد به پیشنهاد کتبی فرماندار موضوع جهت انحلال شورا به هیأت حل اختلاف استان ارجاع می گردد و هیأت مذکور به شکایات و گزارشها رسیدگی و در صورت احراز انحراف هر یک از شوراهای روستاها، آن را منحل می نماید و در مورد سایر شوراها در صورت انحراف از وظایف قانونی، بنا به پیشنهاد هیأت استان و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی منحل می گردند.

تبصره - (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هر یک از شوراهای منحل شده در صورت اعتراض به انحلال می توانند ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی به دادگاه صالح شکایت نمایند و دادگاه مکلف است خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی قطعی صادر نماید.

ماده ۸۲- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) چنانچه هریک از اعضاء شوراهای موضوع این قانون شرایط عضویت را از دست داده و یا در انجام وظایف قانونی خود مرتکب قصور یا تقصیر شود یا اقدامی که موجب توقف یا اخلال در انجام وظایف شوراها گردد یا عملی خلاف شئون اعضاء شورا انجام دهد به موارد زیر محکوم می گردد:

- ۱- اخطار کتبی با درج در پرونده شورایی بدون اعلان عمومی.
- ۲- اخطار کتبی با درج در پرونده شورایی و اعلان عمومی.
- ۳- کسر از مبالغ دریافتی بابت عضویت در شورا (حقوق، حق جلسه و عناوین مشابه) حداکثر تا یک سوم از یک ماه تا یک سال.
- ۴- محرومیت از عضویت در هیأت رئیسه و نمایندگی در شوراهای فرادست و عناوین مشابه حداقل به مدت یک سال.
- ۵- سلب عضویت موقت از یک ماه تا یک سال.
- ۶- سلب عضویت برای باقیمانده دوره شورا.
- ۷- ممنوعیت ثبت نام در انتخابات شوراها برای مدت حداقل یک دوره.

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هیأت های حل اختلاف پس از رسیدگی به اتهام یا اتهامات منتسب به عضو شورا در صورت احراز تخلف یا تخلفات، در مورد هر پرونده صرفاً یکی از مجازاتهای این قانون را اعمال خواهند نمود و تنها بند (۸) قابل جمع با بندهای (۴) تا (۶) این ماده می باشد.

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) چنانچه عضوی به یکی از مجازاتهای بندهای (۴) تا (۸) این ماده محکوم شود می تواند ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی به هیأت حل اختلاف مرکزی شکایت نماید. هیأت مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

تبصره ۳- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) فرد یا افرادی که سلب عضویت می گردند، می توانند به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند. دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی می کند و رأی آن قطعی و لازم الاجراء خواهد بود.

۸- سلب عضویت دائم از عضویت در شورا و ممنوعیت ثبت نام در انتخابات شوراها.

ماده ۸۲ مکرر ۱- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هیأت‌های حل اختلاف ضمن رسیدگی به شکایات از اعضا شوراهای در مورد اتهامات موضوع ماده (۸۲) به ترتیب زیر اقدام می نمایند:

۱- در مورد اعضا شوراهای روستا و بخش به پیشنهاد شورای شهرستان و یا فرماندار و در مورد شورای شهر و شهرستان به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب هیأت حل اختلاف استان.

۲- در مورد اعضا شورای استان به پیشنهاد شورای عالی استانها و استاندار و در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی .

۳- در مورد شورای عالی استانها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی .
تبصره - سلب عضویت اعضا شورای مافوق ، موجب سلب عضویت از شورای مادون نمی گردد مگر به تشخیص هیأت حل اختلاف ذیربط.

ماده ۸۲ مکرر ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) غیبت غیر موجه اعضا شورا در طول یک سال با تشخیص و تصویب شورا به شرح زیر منجر به سلب عضویت می شود :

- ۱- شورای روستا و شهر دوازده جلسه غیر متوالی و یا شش جلسه متوالی .
- ۲- شورای بخش هشت جلسه غیر متوالی و یا چهار جلسه متوالی .
- ۳- شورای شهرستان شش جلسه غیر متوالی و یا سه جلسه متوالی .
- ۴- شورای استان چهار جلسه غیر متوالی و یا دو جلسه متوالی .
- ۵- شورای عالی استانها سه جلسه غیر متوالی و یا دو جلسه متوالی .

ماده ۸۲ مکرر ۳- (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) شوراهای موضوع این قانون یا هر یک از اعضا آنها حق ندارند در نصب و عزل کارکنان دهیارها ، شهرداریها و یا شرکتها و مؤسسات وابسته به آنها دخالت نمایند یا به آنها دستور دهند و واگذاری مسئولیت اجرایی، عضویت هیأت مدیره و مدیریت عامل به اعضا شوراهای مذکور در دهیارها ، شهرداریها ، شرکتها وسازمانهای تابعه ممنوع می - باشد.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) اعضا شوراهای مذکور و بستگان درجه یک آنها به هیچ وجه حق انجام معامله با دهیاری ، شهرداری ، سازمانها و شرکتهای وابسته به آن را نخواهند داشت و انعقاد هر نوع قرارداد با آنها ممنوع می باشد . در غیر این صورت ضمن لغو قرارداد و سلب عضویت دائم از شورا، پرونده به مراجع ذیصلاح ارسال می گردد .

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هرگونه استفاده شخصی از اموال ، داراییها و امکانات شوراها ، دهیاری ، شهرداری ، مؤسسات و شرکتهای وابسته توسط اعضا شوراهای ممنوع می - باشد. در صورت ارتکاب نسبت به بررسی آن در هیأت حل اختلاف استان اقدام خواهد شد .

ماده ۸۲ مکرر ۴- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دبیرخانه شوراها طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ و آئین نامه اجرایی آن صورت می گیرد.

تبصره ۱- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) هیأت بدوی و تجدید نظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان شوراها در مرکز هر استان تشکیل و اعضا آن با حکم رئیس شورای استان منصوب می شوند .

رسیدگی به تخلفات کارکنان شورای عالی استانها در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری شورای استان تهران صورت می‌گیرد.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران، طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ در هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور انجام می‌شود.

ماده ۸۳- در حوزه‌هایی که انتخابات آنها بر اساس ماده ۸۴ متوقف یا طبق مواد ۵۷ و ۵۸ باطل یا بر اساس ماده ۸۱ این قانون، شورای آن منحل شده است، انتخابات برای تشکیل شورا باید حداکثر ظرف دو ماه برگزار شود.

ماده ۸۴- در حوزه‌های انتخابیه‌ای که به علت بروز حوادث غیر مترقبه و مسائل سیاسی و امنیتی برگزاری انتخابات امکان پذیر نباشد انتخابات آن حوزه‌ها تا رفع موانع متوقف می‌شود. تشخیص این موانع با وزیر کشور می‌باشد.

ماده ۸۵- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هرگاه انتخابات هر یک از شوراهای روستا و شهر و شهرک بنا به دلایل ذکر شده متوقف و یا پس از تشکیل طبق مقررات قانونی منحل شود تا برگزاری انتخابات مجدد و تشکیل شورای جدید، استاندار جانشین آن شورا خواهد بود.

تبصره ۱- جانشین شورای شهر تهران، وزیر کشور خواهد بود.

تبصره ۲- جانشین شورای روستا، شورای بخش می‌باشد.

ماده ۹۱- حداکثر ظرف یک سال پس از تصویب این قانون، کلیه شوراهای در سراسر کشور باید تشکیل شده باشد.

ماده ۹۲- (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با همکاری وزارت کشور و شورای عالی استانها در راستای ارتقاء سطح فرهنگ شوراهای و مشارکت، برنامه‌های مختلف فرهنگی و آموزشی را تهیه و پخش نماید.

ماده ۹۳- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) کلیه شوراهای موضوع این قانون مکلفند حداکثر ظرف مدت ده روز مصوبات خود را به نمایندگان حوزه انتخابیه و شورای مافوق، مسئولین اجرایی ذیربط و عالیترین مقام اجرایی مربوط و در مورد شورای عالی استانها به مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور ارسال نمایند.

ماده ۹۴- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفند در کلیه شوراهای و کمیته‌های تخصصی مرتبط با وظایف شوراهای (به جز کمیته برنامه ریزی شهرستان) که در سطح منطقه تشکیل می‌دهند از نماینده شوراهای بخش، شهر، شهرستان و استان به عنوان ناظر جهت شرکت در جلسات دعوت به عمل آورند.

ماده ۹۵- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می‌شوند در حدود اختیارات شوراهای ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند. موارد تخلف به مقامات مافوق اعلام و در مراجع ذی صلاح رسیدگی می‌شود.

ماده ۹۶- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

ماده ۹۷- (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) وزارت کشور مسئول اجرای این قانون است و موظف است ظرف دو ماه آئین نامه‌های اجرایی مورد نیاز را تهیه و هیأت وزیران موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون خارج از نوبت آئین نامه های مذکور را تصویب نماید.

ماده ۹۸- (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) هر گونه اصلاح در آئین نامه اجرایی قانون شوراهای اسلامی کشور توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون استفساریه ماده (۷۱) قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

مصوب ۱۳۸۲/۳/۶

ماده واحده - منظور مقنن از عبارت انتخاب شهردار برای مدت چهار سال در بند (۱) ماده (۷۱) قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با توجه به حکم تبصره (۱) آن که می‌گوید شوراهای اسلامی شهر موظفند بلافاصله پس از رسمیت یافتن نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اقدام نمایند ، این است که حداکثر مدت دوره تصدی شهردار چهار سال است و شوراهای دوره بعد پس از رسمیت یافتن یا قبل از پایان یافتن مدت چهار ساله باید نسبت به انتخاب شهردار اقدام نمایند، یا باید تأمل نمایند تا مدت چهار سال شهردار قبلی پایان پذیرد؟

نظر مجلس :

منظور مقنن از تبصره (۱) بند (۱) ماده (۷۱) قانون مذکور این است که شوراهای اسلامی کشور در هر دوره باید پس از رسمیت یافتن اعم از اینکه دوره چهار ساله شهردار قبلی پایان یافته باشد یا خیر نسبت به انتخاب شهردار اقدام نمایند .

**قانون استفساريه ماده (۲۸) قانون تشکيلات ، وظائف و انتخابات شوراهای اسلامی
کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و اصلاحات بعدی آن
مصوب ۱۳۸۴ / ۱۰ / ۲۵**

موضوع استفساريه:

ماده واحده - آیا ممنوعيت تصدی مناصب اداري مذکور در بندهای (۱) و (۲) ماده (۲۸) پس از
عضويت در شوراهای ياد شده نيز تسري دارد يا خير؟

نظر مجلس :

بلی ، همزمان در شوراهای اسلامی باتصدي مناصب اداري مذکور در ماده (۲۸) منافات دارد .

آئین نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی

شوراهای اسلامی شهرها

مصوب جلسه مورخ ۱۱/۱/۱۳۷۸ هیأت وزیران

با اصلاحیه های بعدی

۱۳۷۸/۱/۲۴

شماره ۱۷۶۲/ت/۲۱۰۶۸ هـ

ماده ۱- در این آیین نامه برای رعایت اختصار به جای «قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱» عبارت «**قانون شوراهای اسلامی کشور**» و به جای عبارت «شوراهای اسلامی شهر» لفظ «**شورا**» به کار برده می شود.

ماده ۲- اولین جلسه هر دوره شورا، ظرف یک هفته بعد از قطعی شدن انتخابات به دعوت فرماندار و یا سرپرست فرمانداری و با حضور دعوت کننده یا نماینده وی، تحت ریاست مسن ترین عضو و به منشی-گری دو نفر از جوانترین اعضاء تشکیل و برای رسمیت، کلیه اعضاء به شرح زیر سوگند یاد می کنند و آن را امضاء می نمایند:

«من در برابر کلام اله مجید، به خداوند متعال سوگند یاد می کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می نمایم که در حفظ امانت و انجام هر چه بهتر وظایفم و خدمت به مردم کوشا باشم و قانون اساسی و سایر قوانین و مقررات کشور را در چهارچوب وظایف و اختیارات خود مراعات نمایم و در همه زمینه ها عدالت و انصاف را در نظر داشته و مادام که در شورای شهر عضویت دارم در رعایت صرفه و صلاح و پیشرفت امور شهر و شهرداری اهتمام نمایم.»

تبصره ۱- پیروان اقلیتهای دینی رسمی، این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

تبصره ۲- هرگاه فرد جدیدی به عضویت شورا وارد شود، موظف است در ابتدای اولین جلسه حضور در شورا به ترتیب مذکور در متن ماده، سوگند یاد نماید.

ماده ۳- در اولین جلسه شورا، پس از انجام مراسم تحلیف، اعضای حاضر اقدام به برگزاری انتخابات داخلی نموده و از بین خود و با رأی مخفی یک رییس، یک نایب رییس و حداقل یک منشی و یک خزانه دار برای مدت دو سال انتخاب و مراتب را صورتجلسه می نمایند.

انتخاب اعضاء هیأت رئیسه در صورت استعفای هر یک از آنان از سمت خود و یا هر یک از اعضاء هیأت رئیسه از شورا، حداکثر ظرف یک هفته بعد از قبول استعفاء توسط شورا و یا خروج عضو و برای همان منصب برگزار می شود.

تبصره ۲- شورا موظف است بلافاصله پس از قطعیت یافتن خروج عضو از شورا مراتب را به فرمانداری ذیربط به طور کتبی گزارش دهد تا فرماندار از عضو علی البدل شورا با احتساب رأی وی دعوت به شرکت در جلسات و صدور کارت شناسایی بنماید.

ماده ۴- اعضاء شورا حق تفویض اختیارات خود را به غیر اعم از عضو یا غیر عضو شورا ندارند.

ماده ۵- اعضای شورا براساس مسئولیت خود متعهد و ملزم به حفظ حیثیات و شئون شورا و رعایت نظم و اجرای مفاد این آیین نامه و آیین نامه داخلی می باشند.

ماده ۶- رئیس شورا وظایفی به عهده دارد که اهم آن به شرح زیر است:

- ۱- مسئولیت امور اداری و مالی شورا.
- ۲- تعیین دستور جلسه ، زمان و نوع جلسه (عادی یا فوق العاده) شورا.
- ۳- دعوت از مقامات موضوع ماده (۱۱) قانون شوراهای اسلامی کشور و سایر اشخاصی که شورا ضرورت حضور آنها در جلسات شورا یا کمیسیونهای شورا را تشخیص دهد.
- ۴- دعوت از اعضاء و تقسیم کار بین اعضاء و کمیسیون های شورا .
- ۵- پیگیری مصوبات شورا.
- ۶- معرفی نماینده یا نمایندگان شورا که از بین اعضاء شورا انتخاب می شوند ، به مسئولان اجرایی، نهادهای و سازمانهای مملکتی در زمینه های مختلف اجتماعی ، فرهنگی ، آموزشی، اقتصادی ، عمرانی جهت فراهم آوردن زمینه های همکاری در صورت درخواست آنان.
- ۷- معرفی افراد مورد تأیید شورا برای انجام اقدامات مورد نیاز و نظارت بر حسن اجرای بندهای (۳) و (۸) ماده (۷۱) قانون شوراهای اسلامی کشور.
- ۸- احکام مسئول و اعضاء دبیرخانه شورا، که از کارکنان شهرداری خواهند بود ، توسط رییس شورا، صادر می شود.
- تبصره -** سازمان اداری دبیرخانه شورا به تناسب سازمان شهرداری که در تنظیم آن قبلاً موافقت سازمان امور اداری و استخدامی کشور جلب شده ، از طرف شهردار با اطلاع شورای شهر تهیه و جهت تصویب به وزارت کشور پیشنهاد می شود تا پس از تصویب به موقع اجراء درآید.
- کارکنان دبیرخانه شورا تابع آیین نامه استخدامی شهرداریها خواهند بود.
- ۹- رییس شورا سخنگوی شورا است ؛ مگر آنکه شورا عضو دیگری را تعیین کند و مواضع و اطلاعات رسمی شورا توسط او اعلام می شود .
- ۱۰- اجرای مفاد ماده (۳۳) آیین نامه مالی شهرداریها شامل ایجاد تعهد ، تشخیص ، تسجیل و صدور حواله در حدود اختیارات مصوب شورا در صلاحیت رییس شورا یا اعضای است که از طرف وی کتباً و به طور منجز اختیارات لازم به آنها تفویض می شود .
- ۱۱- تأیید بودجه شورا که توسط خزانه دار شورا تنظیم می شود و طرح جامع آن در شورا برای تصویب.
- تبصره -** نیازهای مالی و تدارکاتی شورا براساس بودجه مصوب شورا از طریق درآمدهای بودجه شهرداری تأمین خواهد شد.
- ۱۲- ابلاغ کتبی موارد اعتراض و ایراد اعضاء که به صورت روشن به رییس شورا تقدیم شده است به عنوان تذکر به شهردار و دریافت پاسخ کتبی یا شفاهی شهردار در خصوص تذکر ابلاغی و طرح آن در جلسه شورا.
- ۱۳- کلیه مکاتبات رسمی شورا با امضای رییس شورا است .
- تبصره -** نایب رییس شورا در غیاب رییس شورا وظایف او را انجام می دهد و در مقابل شورا مسئول است.

ماده ۷- وظایف منشی یا منشیان شورا:

- ۱- تهیه و تنظیم دستور جلسات براساس پیشنهادهای واصله و پیشنهاد آن به ریاست شورا برای تعیین وقت و دستور جلسات.

تبصره- روز وساعت تشکیل جلسات با دستور کار شورا باید حداقل (۲۴) ساعت قبل به اعضاء ابلاغ شود.

۲- تنظیم متن مذاکرات جلسات شورا و ثبت آن در دفتر مخصوص جلسات و حفظ و نگهداری آنها در محل شورا.

۳- تهیه متن نامه های شورا، ثبت و شماره گذاری آنها، تهیه آمار و تهیه اطلاعات، تهیه گزارش از عملکرد شورا برای ارایه به رییس شورا، تهیه رونوشت مصوبات در اجرای ماده (۷۸) قانون شوراهای اسلامی کشور جهت اطلاع به فرماندار و شهردار و سازمانهای ذیربط با امضای رییس شورا.

۴- انتشار صورت تأیید شده جامع درآمد و هزینه شش ماهه شهرداری و ارسال نسخه هایی از آن به وزارت کشور.

۵- انتشار مقررات مصوب شورا که برابر قانون باید به اطلاع عمومی مردم برسد.

ماده ۸- وظایف خزانه دار شورا:

۱- انجام امور مالی و مسئولیت حسابداری شورا.

۲- همکاری با رییس شورا در تنظیم بودجه و اصلاح یا متمم آن.

۳- تنظیم صورت مجلس تحویل و تحول اموال و داراییهایی که از طریق شهرداری در اختیار شورا قرار می گیرد و امضای آن به اتفاق رییس شورا.

۴- تنظیم صورتهای مالی شورا.

۵- بررسی صورت حساب ماهانه درآمد و هزینه تسلیمی شهرداری موضوع ماده (۷۹) قانون شهرداری و ارایه آن همراه با نظریه به جلسات شورا حداکثر ظرف یک هفته پس از دریافت صورت حساب.

ماده ۹- جلسات شورا بعد از اولین جلسه و به صورت عادی هر ماه دو بار در محل شورا تشکیل می- شود.

تبصره- شورا در صورت درخواست کتبی فرماندار و یا بخشدار ذیربط مشتمل بر زمان، دستور و ضرورت تشکیل جلسه موظف به تشکیل جلسه فوق العاده است. همچنین شورا می تواند به درخواست کتبی شهردار و یا تشخیص خود به صورت فوق العاده تشکیل جلسه دهد.

ماده ۱۰- شورا باید بلافاصله پس از رسمیت یافتن اقدام به انتخاب شهردار با رعایت مقررات قانونی درخصوص دوره خدمت شهردار و آیین نامه احراز تصدی شهردار بنماید و شهردار منتخب را در شهرهای مرکز استان و شهرهای بالای دویست هزار نفر جمعیت به وزارت کشور و سایر شهرها به استانداری برای صدور حکم پیشنهاد کند.

ماده ۱۱- جلسات عادی و فوق العاده شورا با حضور حداقل دو سوم اعضای اصلی و به تعداد ذیل :

الف- در شوراهای (۵) نفره با حضور (۴) نفر.

ب- در شوراهای (۷) نفره با حضور (۵) نفر

ج- در شوراهای (۹) نفره با حضور (۶) نفر

د- در شوراهای (۱۱) نفره با حضور (۸) نفر

ه- در شورای شهر تهران با حضور (۱۰) نفر

رسمیت می یابد و تصمیمات به اکثریت مطلق آرای حاضرین معتبر است .

۱- جلسات شورا علنی و حضور مستمع با نظر رییس شورا مجاز خواهد بود ولی به تقاضای کتبی شهردار و نیز فرماندار و یا بخشدار ذیربط و موافقت اکثریت مطلق اعضای حاضر می تواند جلسه غیر علنی تشکیل شود.

۲- اعضای شورا باید در تصمیمهای خود قوانین و مقررات مربوط را مورد توجه قرار دهند.

۳- اعضای شورا موظفند قبل از اخذ تصمیم نهایی پیرامون موضوع یا موضوعاتی که در دستور کار جلسه قرار گرفته است بحث و بررسی به عمل آورند .

به همین منظور به ازای هر نفر موافق ، یک نفر مخالف نیز حق صحبت به میزان برابر و به مدتی که رییس شورا تعیین می نماید خواهد داشت.

در موقع استیضاح ، شهردار حق دارد به اندازه مجموع زمان صحبت موافقین و مخالفین از خود دفاع نماید.

۴- رأی در جلسات شورا علنی است و با بلند کردن دست و یا ورقه اخذ می شود ولی به تقاضای اکثریت مطلق اعضای حاضر در جلسه ممکن است رأی با ورقه به صورت مخفی گرفته شود مگر در امور مالی ، لیکن در انتخابات حتماً باید رأی مخفی گرفته شود.

۵- شورا برای جلسات عادی و فوق العاده و نیز کمیسیونهای شورا برای جلسات خود، باید دفتر ثبت صورتجلسات داشته و صورتجلسات به امضای اعضاء اعم از مخالف یا موافق برسد.

دفاتر مذکور توسط منشی تهیه و قبل از ثبت اولین صورتجلسه ، صفحه اول آن با ذکر شماره صفحات به امضای رییس شورا و حسب مورد، اعضای شورا و یا کمیسیونهای مربوط برسد.

صورتجلسات شورا باید به گونه ای تنظیم شود که در آن تاریخ و دستور کار هر جلسه و اسامی اعضای حاضر و غایب و آرای مثبت و منفی اعضاء، مربوط به هر یک از موضوعات به همراه خلاصه مفیدی از بحث و گفتگوی حاضرین و تصمیم و تصمیمات متخذه و مصوب آمده باشد.

۶- جلسات شورا و کمیسیونهای آن در محل مخصوصی که توسط شهرداری در اختیار شورا قرار می گیرد تشکیل خواهد شد.

جلسات شورا در غیر محل و موعد مقرر رسمیت نداشته و تصمیماتش معتبر نخواهد بود .

ماده ۱۲- مصوبات شورا پس از ده روز از تاریخ ابلاغ قابل اجراء است مگر آنکه ظرف مدت مزبور مسئولان اجرایی ذیربط به مصوبه اعتراض نمایند که دراین صورت طبق ماده (۸۰) قانون شوراهای اسلامی کشور عمل خواهد شد .

تبصره ۱- مصوبه شورا تا تعیین تکلیف قطعی توسط هیأت مرکزی حل اختلاف متوقف خواهد ماند.

تبصره ۲- چنانچه هیأت حل اختلاف استان ظرف (۱۵) روز اعلام نظر ننماید ، مصوبه شورا لازم الاجراء است.

تبصره ۳- چنانچه نظر هیأت حل اختلاف استان در جهت لغو مصوبه شورا باشد ، آن را به هیأت مرکزی حل اختلاف پیشنهاد می کند و هیأت مرکزی نیز موظف است حداکثر ظرف (۲۰) روز نظر قطعی و نهایی خود را اعلام نماید.

چنانچه هیأت مرکزی ظرف این مدت نظر خود را اعلام ننماید ، مصوبه شورا لازم الاجراء است.

ماده ۱۳- شورا می تواند در ارتباط با وظایف خود اطلاعات موردنیاز را از دستگاهها ، ادارات و سازمانهای دولتی درخواست نماید و آنان همکاری لازم را به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۴- شورا می تواند حسب نیاز با تشکیل کمیسیونهایی با شرکت اعضای خود موافقت کرده و تعداد آنها را افزایش یا کاهش دهد:

۱- عده اعضای هر کمیسیون از سه تا پنج نفر بوده و هر یک از اعضای شورا موظف است حداقل عضو یک کمیسیون باشد ، اعضای کمیسیون به پیشنهاد رییس شورا توسط شورا برای مدت یک سال انتخاب می شوند .

۲- جلسات کمیسیون با حضور حداقل دو سوم اعضاء رسمیت می یابد و تصمیمات با رأی اکثریت مطلق اعضای حاضر اتخاذ می شود.

۳- هر یک از کمیسیونها در اولین جلسه از بین خود یک رئیس ، یک نایب رییس و یک نفر منشی انتخاب خواهد کرد. منشی کمیسیون مخبر کمیسیون نیز خواهد بود .

۴- رییس شورا پیشنهادهای رسیده را با توجه به موضوع آن با تعیین مهلت برای اعلام نظر به کمیسیون مربوط ارسال می دارد و مقرر می کند که همزمان نسخه ای از پیشنهادات مذکور در اختیار سایر اعضای شورا نیز قرار گیرد تا هر کس نظری دارد به کمیسیون مربوط ارایه نماید.

۵- هر یک از کمیسیونها مکلفند نسبت به موضوعات احاله شده از طرف شورا ظرف مهلت تعیین شده از طرف رییس شورا و در صورت عدم تعیین مدت از طرف رییس شورا حداکثر ظرف یک ماه اعلام نظر نمایند.

در صورتی که کمیسیون برای بررسی موضوعی نیازمند مهلت بیشتری باشد با درخواست از رییس شورا اقدام خواهد کرد.

کمیسیونها می توانند برای بررسی مطالب محوله از نظرات کارشناسان و مشاورانی که دعوت می نمایند بهره مند شده و عندالاقضاء حق الزحمه مناسبی نیز با تصویب شورا به آنان پرداخت کنند.

۶- پیشنهادات واصله به کمیسیون در صورتی که مرتبط با شهرداری باشد با حضور شهردار و یا نماینده وی که بدون حق رأی و برای ادای توضیحات در جلسات شرکت می کند، رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۵- نحوه انجام معاملات و مقررات مالی شورا طبق آیین نامه مالی شهرداریهاست و به جای شهردار رییس شورا و به جای رییس حسابداری ، خزانه دار شورا اقدام خواهند کرد.

تبصره - در شهر تهران شورا از مقررات آیین نامه معاملات شهرداری تهران استفاده خواهد کرد.

ماده ۱۶- کلیه پرداختهای شورا در حدود بودجه مصوب شورا با اسناد مثبت و با رعایت مقررات آیین نامه مالی شهرداریها به عمل خواهد آمد .

این اسناد باید به امضای رییس شورا و خزانه دار یا قائم مقام آنان که مورد تأیید شورا باشد، برسد.

تبصره - کلیه دریافتها و پرداختهای شورا منحصراً از طریق حساب بانکی که به نام شورا افتتاح می شود، صورت خواهد پذیرفت .

ماده ۱۷- (اصلاحی مصوب جلسه ۱۳۷۸/۱۲/۱۵ هیأت وزیران / تصویب نامه شماره ۶۸۲۷۲/ت/۲۱۹۵۸ هـ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۱۶) آن دسته از کارکنان دولت یا مؤسسات عمومی غیر دولتی که به عضویت شورا در آمده و به وجود تمام وقت یا پاره وقت آنان نیاز باشد ، می توانند به عنوان مأمور به خدمت در شوراها انجام وظیفه نمایند.

مدت عضویت جزو سنوات خدمتی آنان محسوب می شود و حقوق و مزایای آنان برابر آخرین حکم استخدامی (یا برابر آنچه که شورا در بودجه مصوب خود مقرر می نماید) از بودجه شورا پرداخت می شود.

دستگاههای اجرایی موظفند حسب درخواست استاندار ذیربط نسبت به صدور مأموریت تمام وقت یا پاره وقت شورا اقدام نمایند.

دستورالعمل نحوه صدور مأموریت پاره وقت اعضای شوراهای توسط دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۸- شورا می باید صورت جامع درآمد و هزینه مصوب خود را هر شش ماه یک بار به ضمیمه صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری برای اطلاع عموم اهالی به طریق ممکن انتشار دهد.

ماده ۱۹- شورا موظف است همزمان با بررسی بودجه شهرداری با توجه به برنامه های چهارساله دوره خود، بودجه سال آینده شورا را با عنایت به اعتبارات پیش بینی شده در بودجه شهرداری برای شورا تنظیم و تصویب نماید و نسخه ای از بودجه تصویبی شهرداری و شورا را جهت اطلاع به فرماندار و بخشدار حوزه انتخابیه خود و نیز وزارت کشور ارسال نماید.

ماده ۲۰- کلیه اموال شورا اعم از منقول و غیر منقول که در اختیار شورا قرار می گیرد متعلق به شهرداری مربوط است و باید طی صورت مجلسی توسط ذی حسابان شهرداری تحویل رییس و خزانه دار شورا گردد.

ماده ۲۱- رییس و خزانه دار شورا موظفند در پایان دوره فعالیت خود و یا شورا، مشخصات کاملی از کلیه اموال و داراییهایی که در اختیار شورا قرار گرفته تنظیم و طی صورت مجلسی به ذی حسابان شهرداری تحویل و نسخه هایی از آن را برای وزارت کشور و فرمانداری ارسال نمایند.

ماده ۲۲- هرگونه بهره برداری شخصی توسط عضو یا اعضای شورا از اموال متعلق به شورا یا اموال عمومی ممنوع بوده و با فرد یا افراد خاطی مطابق مقررات قانونی برخورد خواهد شد.

ماده ۲۳- تعطیلی شوراهای شهر در هر سال ۳۰ روز است که زمان آن با تشخیص شورا تعیین می شود.

در صورت ضرورت رییس شورا می تواند با تقاضای دو سوم اعضاء یا تقاضای فرماندار یا بخشدار ذیربط یا شهردار در اوقات تعطیلی با ذکر دلیل شورا را به طور فوق العاده دعوت به تشکیل جلسه نماید.

ماده ۲۴- به هیچ عضوی از اعضای شورا در سال بیش از یک ماه مرخصی متوالی یا متناوب داده نخواهد شد.

ماده ۲۵- شرکت اعضاء به عنوان نماینده رسمی شورا در دعوتهای رسمی به صورت فردی یا دسته جمعی باید با موافقت و تصویب شورا باشد.

ماده ۲۶- عضوی که شش (۶) جلسه متوالی و یا دوازده (۱۲) جلسه غیر متوالی از اوقات رسمی شورا و کمیسیون را بدون عذر موجه (به تشخیص شورا) در یک سال غیبت نماید موضوع برای سلب عضویت وی به هیأت حل اختلاف موضوع ماده (۸۲) قانون شوراهای اسلامی کشور ارجاع خواهد شد.

تبصره- در صورتی که شورا به علت فوت و استعفا و یا سلب عضویت (اخراج) بیش از یک سوم مجموع اعضای اصلی و علی البدل فاقد نصاب لازم برای تشکیل جلسه شود، براساس مفاد ماده (۳۱) قانون شوراهای اسلامی کشور عمل خواهد شد.

ماده ۲۷- به منظور اجرای هماهنگ قانون شوراهای اسلامی کشور در کلیه شهرها، وزارت کشور مسئول آموزش‌های لازم اعضای شوراها و نیز مجریان قانون مذکور بوده و نیز موظف است آیین نامه های اجرایی مورد نیاز را تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران برای اجراء ابلاغ نماید.

آئین نامه حقوق و مزایای شهرداران مصوب جلسه مورخ ۱۳۷۰/۳/۱۹ هیأت وزیران با اصلاحیه های بعدی

۱۳۷۰/۴/۱

شماره ۲۵۱/ت ۱۱۱ هـ

ماده ۱- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) حقوق مبنای شهرداران سراسر کشور به استثنای شهردار تهران، براساس قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰- و اصلاحات بعدی آن و با توجه به درجه بندی شهرداریها، برابر است با حاصل ضرب ضریب حقوق موضوع ماده (۱) قانون یاد شده در عدد مبنای گروه مربوط به شرح جدول زیر:

درجه بندی شهرداریها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
گروه جدول حقوق قانون نظام هماهنگ پرداخت	۸	۸	۹	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۶
عدد مبنا	۸۱۰	۸۱۰	۸۸۰	۸۸۰	۹۵۰	۱۰۲۰	۱۰۹۰	۱۱۶۰	۱۲۳۰	۱۳۰۰	۱۳۷۰	۱۳۷۰

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) حقوق شهردار تهران براساس تصویبنامه شماره ۴۸۲۲/ت/۲۲۸۲۰ هـ مورخ ۱۳۷۹/۲/۱۳ مطابق قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت- مصوب ۱۳۷۰- و اصلاحات بعدی آن تعیین می-شود.

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) تغییر در گروه مربوط به درجات شهرداریها، موکول به پیشنهاد وزارت کشور، تأیید سازمان مدیریت برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران است.

تبصره ۳- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) تطبیق شهرداریهای موجود با درجات دوازده گانه برعهده وزارت کشور است و تشخیص درجه شهرداریهای جدیدالتاسیس و تغییر درجه بندی شهرداریها با تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب وزیر کشور انجام می گیرد.

تبصره ۴- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) شهرداران هنگام تطبیق وضع با آیین نامه به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت شهردار یا مدیریت که بعد از تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۲ انجام شده باشد و در صورتی که مستخدم دولت بوده باشند به ازای هر سال سابقه خدمت دولتی از افزایش سنواتی معادل سه درصد (۳٪) حقوق مبنای گروه مربوط برخوردار می شوند و پس از آن ضریب افزایش سنواتی سالانه براساس ارزشیابی که توسط استاندار صورت می گیرد ۴،۳ و ۵ درصد خواهد بود.

تبصره ۵- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) در اجرای ماده (۴) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و تبصره‌های آن مجموع فوق‌العاده شغل شهرداران با توجه به درجه شهرداریهای مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- شهرداریهای درجه یک و دو (۱۴۵٪) حقوق مینا.

ب- شهرداریهای درجه سه و چهار (۱۵۰٪) حقوق مینا.

ج- شهرداریهای درجه پنج و شش (۱۵۵٪) حقوق مینا.

د- شهرداریهای درجه هفت و هشت (۱۶۰٪) حقوق مینا.

هـ- شهرداریهای درجه نه و ده (۱۶۵٪) حقوق مینا.

و- شهرداریهای درجه یازده و دوازده (۱۷۰٪) حقوق مینا.

تبصره ۶- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) کمک هزینه‌های عائله‌مندی و اولاد به شهرداران براساس ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ و اصلاحات بعدی آن پرداخت می‌شود.

تبصره ۷- (الحاقی ۱۳۸۳/۹/۱۱ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۲۲۶۳/ت/۳۰۱۱۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۹/۵) افرادی که از وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی تابع قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰ - به صورت مأمور سمت شهردار را تصدی می‌کنند، در صورتی که مبلغ حقوق و فوق‌العاده شغل آنها از مجموع حقوق و فوق‌العاده‌هایی که در دستگاه محل خدمت اولیه مستحق دریافت آن بوده‌اند کمتر شود، تفاوت این دو مبلغ را به عنوان تفاوت تطبیق حقوق دریافت خواهند کرد. هرگونه افزایش بعدی حقوق و فوق‌العاده‌های این مستخدمان تا استهلاك کامل از تفاوت تطبیق یاد شده کسر خواهد شد.

تبصره ۸- (الحاقی ۱۳۸۳/۹/۱۱ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۲۲۶۳/ت/۳۰۱۱۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۹/۵) افرادی که با رعایت مقررات آیین‌نامه اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار، موضوع تصویبنامه شماره ۳۹۹۵۶/ت/۱۸۳۶۹ هـ مورخ ۱۳۷۷/۶/۱۸ عهده‌دار تصدی سمت شهردار در شهرداریهای درجه یک (۱) تا پنج (۵) می‌شوند و در شمول تبصره (۷) قرار ندارند، در صورتی که مدارک تحصیلی آنها بالاتر از کارشناسی باشد گروه ورودی آنها در جدول موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه برای کارشناسی ارشد یک گروه و برای دکتری دو گروه علاوه بر گروههای مندرج در جدول یاد شده تعیین می‌شود.

تبصره ۹- (الحاقی ۱۳۸۳/۹/۱۱ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۲۲۶۳/ت/۳۰۱۱۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۹/۵) هرگونه مصوبه، دستورالعمل، بخشنامه، آیین‌نامه و سایر تسهیلات که برای کارکنان مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت (به استثنای موارد پیش‌بینی شده در این آیین‌نامه) تصویب یا در نظر گرفته شود از جمله پرداخت اضافه کار، با تأیید استاندار و با تأمین اعتبار در بودجه شهرداری، برای شهرداران قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۲- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) در اجرای ماده (۶) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت فوق‌العاده‌های زیر به شهرداران قابل پرداخت است:

الف - برای جذب نیروهای کارآمد و متخصص جهت انتصاب به سمت شهردار ، وزارت کشور می تواند حداکثر تا میزان مقرر در جدول ذیل براساس حقوق مبنا و فوق العاده شغل ، فوق العاده جذب پرداخت نماید.

درجه بندی شهرداری	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
درصد حقوق فوق العاده جذب (حقوق مبنا و فوق العاده شغل)	%۵۰	%۵۵	%۶۰	%۶۵	%۷۰	%۷۵	%۹۰	%۱۱۰	%۱۱۵	%۱۳۰	%۱۴۵	%۱۷۰

ب- با توجه به حضور فعال و تلاش بی وقفه شهرداران در امور عمران و آبادانی شهرها ، حداکثر تا صددرصد حقوق مبنا و فوق العاده شغل به عنوان فوق العاده تلاش به شهرداران قابل پرداخت است .
ج- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویب نامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷ و اصلاحی ۱۳۸۳/۹/۱۱ هیأت وزیران / تصویب نامه شماره ۵۲۲۶۳/ت/۳۰۱۱۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۹/۵) چنانچه عملیات عمرانی طی هر سال در دوره خدمت شهردار در این سمت ، طبق برنامه های مصوب و در قالب بودجه مصوب انجام شده باشد ، فوق العاده ای تحت عنوان فوق العاده عمران و در حدود اعتبارات بودجه مصوب و با رعایت ماده (۶۸) قانون شهرداری - مصوب ۱۳۳۴- به میزان زیر ، پس از تصویب تفریغ بودجه شهرداری و انجام حسابرسی با تأیید وزارت کشور به شهردار قابل پرداخت است .
اعتبار هزینه شده جهت اجرای عملیات عمرانی در هر سال $\times$ درصد فوق العاده عمران = فوق العاده عمران درصد فوق العاده عمران براساس درجه بندی شهرداریها به شرح جدول زیر است :

درجه بندی شهرداری	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
درصد فوق العاده عمران	$\frac{۵}{۱۰۰۰}$	$\frac{۴}{۱۰۰۰}$	$\frac{۳}{۱۰۰۰}$	$\frac{۲}{۱۰۰۰}$	$\frac{۱}{۱۰۰۰}$	$\frac{۰/۷۵}{۱۰۰۰}$	$\frac{۰/۵}{۱۰۰۰}$	$\frac{۰/۲۵}{۱۰۰۰}$				

در هر صورت فوق العاده عمران سالانه شهردار نباید از دو برابر مجموع حقوق مبنا ، فوق العاده شغل و افزایش سنواتی سالانه او بیشتر باشد.

ماده ۳- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویب نامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) در صورتی که شهرداری فاقد محل مسکونی برای شهردار باشد تا میزان بیست درصد (۲۰٪) حقوق مبنا و فوق العاده شغل شهردار به عنوان حق مسکن به او قابل پرداخت است .
تبصره- در صورتی که شهرداری دارای محل مسکونی برای شهردار باشد به شرط استفاده از محل مسکونی همراه به میزان ده درصد (۱۰٪) حقوق مبنای و فوق العاده شغل او به عنوان حق استفاده از خانه سازمانی از حقوق وی کسر خواهد شد .

ماده ۴- در صورتی که شهردار از مقررات بازنشستگی خاصی استفاده نماید کسور مربوط به سهم او هر ماه از حقوق وی کسر و پس از افزودن سهم کارفرما (شهرداری)، مجموع آن به صندوق بازنشستگی مربوط واریز می گردد.

تبصره - هرگاه شهردار از صندوق خاصی تبعیت ننماید مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی شده و هر ماه حق بیمه مقرر از حقوق وی کسر و با افزودن سهم کارفرما (شهرداری)، مجموع آن به صندوق تأمین اجتماعی پرداخت خواهد شد.

ماده ۵- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) شهرداری مکلف است همه ماهه معادل پنج درصد (۵٪) حقوق مبنای موضوع ماده یک این آئین نامه را از حقوق شهردار کسر و با افزودن معادل آن از بودجه شهرداری مجموع آن را در حساب سپرده خاصی به نام شهرداری نزد بانکی که شهرداری در آن دارای حساب است واریز نماید تا پس از پایان تصدی سمت شهردار در آن شهرداری، اصل و سود متعلقه به وی پرداخت گردد.

ماده ۶- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) فوق العاده بدی آب و هوا و محرومیت از تسهیلات زندگی تا میزانی که برای مستخدمین ثابت شهرداری مقرر است براساس حقوق مبنای موضوع ماده (۱) این آئین نامه تعیین و به شهردار قابل پرداخت می باشد.

تبصره - (الحاقی ۱۳۷۳/۳/۱۳) کمک هزینه عایله مندی و اولاد به شهرداران بر اساس ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰ - پرداخت می شود.

ماده ۷- (اصلاحی ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ هیأت وزیران / تصویبنامه شماره ۵۱۸۹۸/ت/۲۵۵۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۷) با پیشنهاد شورای شهر و تأیید وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) به ازای هر سال خدمت شهردار معادل یک ماه حقوق مبنای فوق العاده شغل و فوق العاده جذب این آئین نامه به عنوان پاداش، از محل اعتبارات بودجه شهرداری، به شهردار قابل پرداخت است و اگر خدمت شهردار کمتر از یکسال باشد به تناسب مدت خدمت، پاداش دریافت خواهد نمود.

ماده ۸- هزینه سفر و فوق العاده روزانه شهرداران در مأموریت مطابق مستخدمین ثابت شهرداری پرداخت خواهد شد. حداکثر مدت مأموریت های داخل و خارج از کشور برای شهردار در طول یکسال تقویمی نباید از یک ماه تجاوز نماید.

ماده ۹- شهردار برای یک سال خدمت حق استفاده از یک ماه مرخصی با استفاده از حقوق و فوق العاده های مربوط را خواهد داشت.

تبصره ۱- تاریخ استفاده از مرخصی بنا به تقاضای شهردار توسط شورای اسلامی شهر تعیین خواهد شد ولی با تصمیم شورای مزبور ممکن است استفاده از مرخصی تا دو ماه به تعویق افتد. در صورتی که به دلیل تعویق تاریخ استفاده از مرخصی، شهردار نتواند از مرخصی تقاضا شده استفاده نماید تمام مرخصی مزبور ذخیره خواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه شهردار به اختیار از مرخصی استحقاقی خود استفاده ننماید در هر سال فقط (۱۵) روز آن ذخیره خواهد شد و در صورتی که شهردار مایل به انتقال مرخصی ذخیره شده به مؤسسه متبوع خود نباشد می تواند در پایان سمت شهرداری حقوق و فوق العاده های مربوط به ایام مرخصی ذخیره شده را از اعتبارات همان شهرداری دریافت نماید.

تبصره ۳- در صورتی که خدمت شهردار کمتر از یک سال باشد به تناسب مدت خدمت استحقاق دریافت مرخصی را خواهد داشت.

ماده ۱۰- شهردار به ازای هر یک سال خدمت، حق استفاده از یک ماه مرخصی استعلاجی با دریافت حقوق و فوق العاده مربوط را خواهد داشت . پرداخت حقوق و فوق العاده مربوط به ایام مرخصی استعلاجی شهردار موکول به تأیید بیماری وی از طرف پزشک معتمد شهرداری و موافقت شورای شهر می باشد .

تبصره- هزینه معالجه شهردار که از طریق سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمی شود، در صورت وجود اعتبار به شرط اینکه از میزان یک ماه حقوق وی تجاوز ننماید براساس گواهی پزشک معتمد شهرداری و با تصویب شورای شهر پرداخت می شود .

ماده ۱۱- پرداخت حقوق و مزایای شهردار بر اساس این آئین نامه در صورت وجود اعتبار در بودجه مصوب شهرداری موکول به صدور حکم از طرف وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) می باشد و پرداخت هرگونه وجه دیگری به هر عنوان غیر از موارد ذکر شده در این آئین نامه به شهردار ، ممنوع است.

ماده ۱۲- این تصویب نامه از تاریخ تصویب لازم الاجراء می باشد و تصویب نامه های مورخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۸ و ۱۳۵۶/۶/۲۱ و ۱۳۵۷/۴/۱۹ و کلیه مقررات مغایر ملغی است.

فصل دوم
قوانین و آئین نامه‌های
مالی و معاملاتی

آیین نامه مالی شهرداری ها مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ کمیسیون مشترک دو مجلس با اصلاحیه های بعدی

قسمت اول - امور معاملات

ماده ۱- (اصلاحی ۱۳۸۳/۳/۲۶ - تصویب نامه شماره ۶۹۸۸/ت/۳۰۶۸۴ هـ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰ و قابل اجراء از ابتدای سال ۱۳۸۳) معاملات از نظر مبلغ در این آئین نامه به سه نوع تقسیم می شود :

نوع اول - معاملات جزئی که مبلغ آن از دو میلیون ریال تجاوز نکند.

نوع دوم - معاملات متوسط که مبلغ آن از دو میلیون ریال بیشتر و از سی میلیون ریال تجاوز نکند.

نوع سوم - معاملات عمده که مبلغ آن از سی میلیون ریال بیشتر باشد.

ماده ۲- درمورد معاملات جزئی متصدی خرید یا کسی که وظیفه مذکور کتباً از طرف شهردار به او ارجاع گردیده مکلف است بهای جنس یا اجرت کار مورد معامله را به نحو ممکنه و به مسئولیت خود به دست آورده با جلب موافقت کتبی مقامات زیر اقدام نماید :

الف - در شهرداریهایی که درآمد سالانه آنها تا ۱۰ میلیون ریال است موافقت شهردار.

ب- در شهرداریهایی که درآمد سالانه آنها از ۱۰ میلیون ریال تا ۵۰ میلیون ریال است موافقت متصدی امور مالی .

ج- در شهرداریهایی که درآمد سالانه آنها از ۵۰ میلیون ریال بیشتر است موافقت رئیس کارپردازی.

تبصره ۱- ذکر نام و نام خانوادگی و امضاء و سمت متصدی خرید و همچنین آدرس و مشخصات کامل فروشنده جنس یا انجام دهنده کار در ذیل سند ضروری است.

تبصره ۲- شهردار می تواند به موجب ابلاغ کتبی انجام بعضی از انواع معاملات جزئی را که در این ماده اختیار تصویب آنها به متصدی امور مالی یا رئیس کارپردازی داده شده است موکول به موافقت کتبی خود نماید و یا اختیار رئیس کارپردازی را به متصدی امور مالی یا رئیس حسابداری شهرداری واگذار کند.

ماده ۳- در مورد معاملات متوسط متصدی خرید باید حداقل از سه نفر فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار از هر یک جداگانه استعلام کتبی که مشعر بر تعیین و تصریح نوع و مشخصات کامل جنس یا موضوع کار مورد معامله و مقدار و شرایط معامله و مدت تحویل باشد اخذ و فروشنده کالا یا انجام دهنده کار باید حداقل بهای ممکنه را ضمن تعیین مدت و نشانی دقیق خود در برگ استعلام بها ذکر و با قید تاریخ امضاء نموده و متصدی خرید صحت مندرجات آن را گواهی نماید.

انجام معامله پس از موافقت کمیسیون معاملات مرکب از شهردار یا معاون شهرداری - متصدی امور مالی و یک نفر از رؤسای واحدها یا اعضاء ارشد شهرداری بنا به تناسب کار و به انتخاب شهردار مجاز خواهد بود و تصمیمات کمیسیون به اتفاق آراء و یا با اکثریت دو رأی موافق در صورتی مناط اعتبار خواهد بود که شهردار یا معاون او یکی از آن دو نفر باشد.

تبصره - در شهرداریهایی که درآمد سالانه آنها از ۵۰ میلیون ریال بیشتر است در صورتی که شهرداری فاقد معاون باشد شهردار می تواند رئیس کارپردازی یا یکی از اعضاء دیگر شهرداری را به عضویت کمیسیون معاملات انتخاب ولی تصمیمات کمیسیون را موکول به تأیید خود نماید.

ماده ۴- معاملات عمده باید به طور کلی با تشریفات مناقصه یا مزایده عمومی و یا مناقصه محدود انجام شود اگر ترک مناقصه ضروری تشخیص گردد به طریق زیر انجام خواهد شد :

الف- (اصلاحی جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۱۷۱۲۶/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳) در صورتی که میزان معامله کمتر از دویست و بیست و سه میلیون (۲۲۳۰۰۰۰۰۰) ریال باشد بنا به پیشنهاد مستدل و موجه شهردار و تصویب انجمن شهر .

ب- (اصلاحی جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۱۷۱۲۶/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳) در صورتی که میزان معامله از دویست و بیست و سه میلیون (۲۲۳۰۰۰۰۰۰) ریال تا یک میلیارد و پانصد و چهار میلیون (۱۵۰۴۰۰۰۰۰۰) ریال باشد بنا به پیشنهاد مستدل و موجه شهردار و تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور.

ج- (اصلاحی جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۱۷۱۲۶/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳) در صورتی که میزان معامله از یک میلیارد و پانصد و چهار میلیون (۱۵۰۴۰۰۰۰۰۰) ریال بیشتر باشد بنا به پیشنهاد مستدل و موجه شهرداری و تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور و تصویب هیئت دولت.

تبصره ۱- در مورد مناقصه محدود شهرداری از بین فهرست مقاطعه کاران واجد شرایط منتخبه توسط سازمان برنامه یا وزارت راه حداقل شش شرکت یا مؤسسه واجد شرایط را دعوت خواهد نمود.

تبصره ۲- موارد استفاده از مناقصه محدود با تصویب انجمن شهر تعیین می شود و طرز عمل بر طبق صلاحدید انجمن شهر به ترتیبی خواهد بود که در آئین نامه مناقصه امور ساختمانی وزارت راه مصوب اسفند ماه ۱۳۳۸ و یا آئین نامه مربوط در سازمان برنامه مقرر است .

در مواردی که در آئین نامه های فوق وزیر و مدیر عامل نوشته شده شهردار و در مواردی که هیئت عامل نوشته شده انجمن شهر جایگزین آن خواهد بود.

تبصره ۳- در مورد کالای انحصاری دولت و کالاها یا خدمات منحصر به فرد انجام معامله با نمایندگی های رسمی و انحصاری فروش کالا پس از گواهی کمیسیون معاملات مبنی بر انحصاری بودن کالا یا خدمات با ترک مناقصه بلامانع خواهد بود و در مورد کالاهای انحصاری غیردولتی بهای کالا با گواهی اداره کل نظارت بر قیمت یا اطلاق بازرگانی استان تعیین و پرداخت خواهد گردید.

قسمت دوم - مناقصه

الف - آگهی مناقصه:

ماده ۵- در معاملات عمده آگهی مناقصه یا مزایده در دو نوبت به فاصله حداقل یک هفته به تشخیص شهردار در روزنامه های رسمی کشور و حداقل یکی از جراید کثیرالانتشار تهران و در صورت وجود روزنامه محلی در یکی از روزنامه های محلی به شرح و شرایط زیر منتشر می گردد:

۱- نوع و میزان کالا یا کار (مدت انجام کار) محل تحویل (مهلت قبول پیشنهادات) محل اخذ اسناد مناقصه یا مزایده و تسلیم پیشنهادهای.

۲- دادن سپرده ای که از پنج درصد مبلغ کل برآورد کمتر نباشد به صورت نقد یا اسناد خزانه یا ضمانت نامه بانکی.

۳- ذکر اینکه برندگان اول و دوم و سوم مناقصه یا مزایده هرگاه حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده آنان به ترتیب ضبط خواهد شد

- ۴- ذکر اینکه سایر اطلاعات و جزئیات مربوط به معامله در اسناد مناقصه یا مزایده مندرج است.
- ۵- ذکر اینکه شهرداری در رد یا قبول هر یک از پیشنهادها مختار است.
- تبصره** - مدت قبول پیشنهادها از تاریخ نشر آخرین آگهی در داخله از ۱۰ روز و در خارجه از ۶۰ روز کمتر نباید باشد.

ب- تشکیل کمیسیون مناقصه یا مزایده و رسیدگی به پیشنهادات و تشخیص برنده: **مناقصه یا مزایده**

ماده ۶- رسیدگی به پیشنهادهای مربوط به مناقصه یا مزایده به عهده هیأت عالی معاملات شهرداری مرکب از شهردار، رئیس امور مالی یا حسابداری شهرداری، یک نفر از افراد بصیر و مطلع در معامله موردنظر به پیشنهاد شهردار و تأیید انجمن شهر خواهد بود.

تبصره - تصمیمات هیأت به اتفاق آراء و یا به اکثریت دو رأی مشروط بر اینکه شهردار یکی از آن دو نفر باشد مناط اعتبار خواهد بود.

ماده ۷- کمیسیون باید در وقت مقرر که در آگهی مناقصه یا مزایده یا دعوت نامه مناقصه محدود قید گردیده تشکیل شود و پیشنهادهای رسیده را در صورتی که تعداد آنها سه یا بیشتر باشد مفتوح و مورد رسیدگی قرار دهد و اگر تعداد پیشنهاد های رسیده از سه فقره کمتر بود مناقصه یا مزایده را تجدید و مراتب را در صورت مجلس تنظیمی قید نماید.

در مناقصه یا مزایده مجدد ولو آنکه تعداد پیشنهادها کمتر از سه فقره باشد کمیسیون پیشنهادها را باز و مورد رسیدگی و ترتیب اثر قرار خواهد داد.

کمیسیون مکلف است از روز قرائت پیشنهادها حداکثر ظرف یک هفته نظر خود را اعلام کند و در موارد استثنایی این مهلت با تصویب شهردار تا بیست روز دیگر قابل تمدید خواهد بود.

ماده ۸- هرگاه برنده مناقصه یا مزایده از انجام معامله خودداری کند یا پس از ابلاغ قانونی حداکثر تا هفت روز حاضر به انعقاد قرارداد نشود سپرده او به نفع شهرداری ضبط و قرارداد با نفر بعدی منعقد خواهد گردید و در صورتی که برندگان دوم و سوم نیز ظرف مهلت هفت روز پس از ابلاغ قانونی حاضر به عقد قرارداد نشوند سپرده آنان به نفع شهرداری ضبط خواهد شد.

قسمت سوم - انعقاد پیمان

ماده ۹- شهرداری مکلف است هنگام تنظیم و عقد پیمان معادل ۱۰ درصد کل مبلغ مورد پیمان را به منظور تضمین حسن انجام کار از پیمانکار تضمین نامه بانکی یا اسناد خزانه به عنوان سپرده دریافت دارد.

ماده ۱۰- حق ارجاع داوری در هیچیک از پیمانها نباید قید گردد مگر این که در موارد استثنایی و بنابه پیشنهاد مستدل و موجه شهردار که قبلاً به تصویب انجمن رسیده باشد.

قسمت چهارم - ترتیب تحویل

ماده ۱۱- جنس یا کار انجام شده هرگاه مربوط به معاملات جزئی باشد تحویل آن به وسیله انباردار یا اداره درخواست کننده انجام خواهد شد و در مورد معاملات متوسط باید تحویل با نظارت کمیسیونی

مرکب از سه نفر به انتخاب شهردار انجام پذیرد و در معاملات عمده کمیسیون تحویل مرکب خواهد بود از دو نفر نماینده منتخب شهردار و یک نفر نماینده ذیصلاحیت به انتخاب انجمن شهر.

ماده ۱۲- در معاملات متوسط و عمده برای تحویل هر فقره جنس یا کار باید کمیسیون تحویل صورتمجلس تنظیم و در آن به طور صریح قید گردد که جنس مورد معامله یا کار انجام شده طبق نمونه وبا مشخصات مندرج درپیمان با استعلام بها می باشد و ذیل آن را تمام اعضاء کمیسیون تحویل و فروشنده یا پیمانکار امضاء نمایند و درمورد اجناسی که تحویل انبار می شود انباردار نیز صورتمجلس را امضاء و قبض انبار صادر خواهد نمود.

تبصره - هرگاه بین اعضاء کمیسیون در نوع و مشخصات کالا با کار مورد تحویل اتفاق آراء نباشد نظر شهردار قاطع خواهد بود.

قسمت پنجم - مزایده

ماده ۱۳- فروش اموال منقول و غیرمنقول و اجاره اموال غیر منقول شهرداری از طریق مزایده کتبی صورت خواهد گرفت لکن در مورد فروش اموال منقول و اجاره دادن فرآورده های واحد ها و مؤسسات تابعه شهرداری با جلب موافقت انجمن شهر می توان از طریق مزایده حضوری (حراج) اقدام نمود .

تبصره ۱- در مورد مزایده حضوری (حراج) باید روز و محل حراج قبلاً آگهی شود و در آگهی اطلاعات لازم راجع به نوع اشیاء قید گردد و تصریح شود که در مقابل فروش اشیاء وجه نقد دریافت می گردد و پرداخت هر نوع مالیات و عوارض به عهده خریدار است .

ماده ۱۴- مقرراتی که در آئین نامه برای انتشار آگهی و سایر تشریفات مناقصه پیش بینی شده است در مورد مزایده نیز باید رعایت گردد.

قسمت ششم - سایر معاملات شهرداری

ماده ۱۵- شهرداری تهران رأساً و سایر شهرداری ها با موافقت انجمن شهر می توانند در صورت ضرورت و با در نظر گرفتن صرفه و صلاح هر نوع کاری رابه طور امانی بر اساس و ترتیب مندرج در ماده ۴ آئین نامه انجام دهند مشروط براینکه از لحاظ کادر فنی و وسائل برای انجام آن کار مجهز باشند.

ماده ۱۶- (اصلاحی جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۱۷۱۲۶/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳) هرگاه شهرداری به اجاره نمودن ساختمان یا زمین یا وسیله نقلیه یا ماشین آلات فنی یا هر نوع اشیاء و اموال دیگر که عرفاً در معرض اجاره و استیجاره قرار می گیرد احتیاج پیدا کند به شرح زیر اقدام خواهد شد:

الف- در صورتی که مورد اجاره نظایر متعدد و بی تفاوت داشته باشد پس از تحقیق و تجسس کافی به وسیله متصدی خرید ، حداقل سه فقره از با صرفه ترین آنها به وسیله استعلام بها تعیین و معرفی خواهد گردید.

ب- اگر مورد اجاره نظایر متعدد نداشته باشد یا اجاره ملک یا زمین معینی مورد لزوم شهرداری باشد مذاکره و توافق مقدماتی با مالک بعمل خواهد آمد .

انجام معامله و عقد قرارداد اجاره در هر مورد در صورتی که مال الاجاره سالانه از بیست و چهار میلیون (۲۴۰۰۰۰۰۰) ریال تجاوز نکند با تصویب هیئت عالی معاملات شهرداری و در صورتی که مال الاجاره ماهانه بیش از دو میلیون (۲۰۰۰۰۰۰) ریال باشد با تصویب انجمن شهر صورت خواهد گرفت .

قسمت هفتم - مقررات عمومی

ماده ۱۷- هرگاه ضمن اجرای قرارداد های ساختمانی یا عمرانی تغییرات جدیدی در مشخصات و نقشه و یا نوع کار پیش آید که جداگانه انجام پذیر نباشد و بهای واحد آن کار در فهرست واحد بها پیش بینی نشده باشد بهای عادلانه واحد کار مورد نظر از طرف قسمت فنی شهرداری یا دفتر فنی شهرداریهای استان یا فرمانداری کل و با موافقت پیمانکار و تصویب هیئت عالی معاملات شهرداری و تأیید شهردار تعیین خواهد شد ولی میزان کارهای جدید نباید از صدی ده کل مبلغ پیمان تجاوز کند.

ماده ۱۸- در قراردادهای باید قید شود شهرداری می تواند تا حداکثر بیست و پنج درصد مبلغ پیمان از میزان کار یا جنس موضوع پیمان را کسر یا اضافه نماید و در هر حال باید قبل از انقضاء مدت پیمان به پیمانکار ابلاغ کند.

ماده ۱۹- در مورد معامله با وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی یا وابسته به دولت و شهرداری و معامله بین دو شهرداری فقط توافق طرفین که به تأیید انجمن شهر برسد ، کافی است.

ماده ۲۰- (اصلاحی جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ هیأت وزیران - تصویب نامه شماره ۱۷۱۲۶/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۴/۳) در موارد استثنایی که به صلاح و صرفه شهرداری باشد انجمن شهر می تواند بنابه پیشنهاد شهردار اختلافاتی را که با پیمانکاران شهرداری پیدا می شود و مبلغ مورد اختلاف از بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال بیشتر نباشد از طریق سازش و یا ارجاع به داور حل و فصل نمایند لکن در مواردی که مبلغ مورد اختلاف بیش از بیست میلیون ریال باشد رفع اختلاف از طریق سازش یا ارجاع به داور با پیشنهاد شهردار و تأیید انجمن شهر و تصویب وزارت کشور امکانپذیر خواهد بود. در اینگونه موارد داور اختصاصی و داور مشترک باید به تأیید وزارت کشور برسند.

ماده ۲۰ مکرر- (الحاقی ۱۳۸۰/۱۰/۱۸) حدنصاب های تعیین شده در بندهای (الف) ، (ب) و (ج) ماده (۴) و قسمت اخیر ماده (۱۶) و ماده (۲۰) این آیین نامه متناسب با شرایط اقتصاد کشور و هماهنگ با نصابهای معاملات دولتی بنا به پیشنهاد وزارت کشور و با تصویب هیأت وزیران قابل تجدید نظر خواهد بود.

تبصره - (الحاقی ۱۳۸۰/۱۰/۱۸) در مورد شهرهای با بیش از یک میلیون نفر جمعیت ، حدنصابهای موضوع این قانون با پیشنهاد شهردار و تصویب شورای اسلامی شهر ذیربط تا سقف پنج در هزار بودجه مصوب سالانه همان شهر برای هر معامله قابل افزایش است و در هر صورت اختیار شهرداران در این مصوبات ، بالاتر از اختیار وزیران در معاملات مشابه نخواهد بود.

ماده ۲۱- معاملات شهرداری تهران تابع مقررات آئین نامه مربوط مصوب آذر ماه ۱۳۴۴ کمیسیون کشور مجلسین و مقررات فصل ششم این آیین نامه می باشد و اختیارات و وظایف هیئت عالی معاملات در شهرداری تهران به عهده کمیسیون مناقصه مقرر در ماده ۶ آئین نامه مذکور خواهد بود.

تبصره - در مورد معاملات جزئی شهرداری تهران می تواند اختیارات مربوط به رئیس کارپردازی را به رؤسای نواحی و یا رؤسا و مسئولین هر یک از واحدهای تابعه شهرداری واگذار نماید.

ماده ۲۲- دستورالعمل مربوط به طرز اجراء آیین نامه از طرف وزارت کشور تهیه و به شهرداری‌ها ابلاغ خواهد شد و در هر مورد که ابهامی در طرز اجراء هر یک از مواد این آیین نامه حاصل شود رفع ابهام به عهده وزارت کشور خواهد بود.

قسمت دوم - امور مالی

فصل اول - بودجه

ماده ۲۳- بودجه سالانه شهرداری عبارت است از یک برنامه جامع مالی که در آن کلیه خدمات و فعالیت‌ها و اقداماتی که باید در طی سال مالی انجام شود همراه با برآورد مبلغ و میزان مخارج و درآمدهای لازم برای تأمین هزینه انجام آنها پیش بینی می شود و پس از تصویب انجمن شهر قابل اجراء است.

ماده ۲۴- دوره عمل بودجه هر سال تا ۱۵ اردیبهشت سال بعد خواهد بود و تعهداتی که تا آخر اسفند ماه هر سال تحقق یافته باشد تا خاتمه دوره عمل بودجه از محل اعتبار مربوط قابل پرداخت است.

ماده ۲۵- بودجه شهرداری‌ها باید براساس برنامه‌ها و وظایف و فعالیت‌های مختلف و هزینه هر یک از آنها تنظیم گردد طرز تنظیم برنامه و بودجه و تفریغ بودجه و نحوه تفکیک وظایف و فعالیت‌ها و انطباق بودجه با برنامه و همچنین طرز برآورد درآمد و هزینه به موجب دستورالعملی خواهد بود که به وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۶- مسئولیت تنظیم بودجه شهرداری و مراقبت در حسن اجرای آن و همچنین تنظیم تفریغ بودجه به عهده شهردار و مسئول امور مالی است (مدیر امور مالی یا رئیس حسابداری بسته به وضع تشکیلات شهرداری) و واگذاری این وظیفه از طرف شهردار به هر یک از مأمورین دیگر شهرداری رفع مسئولیت نخواهد کرد.

شهردار موظف است به محض پیشنهاد بودجه یا تفریغ بودجه به انجمن شهر با استفاده از اختیاری که بر طبق ماده ۳۸ قانون شهرداری به او تفویض شده حداقل هفته‌ای سه روز تقاضای تشکیل جلسه انجمن را بنماید و خود نیز در جلسات حضور یافته توضیحات لازم را درباره اقلام مندرج در آن بدهد.

ماده ۲۷- موعد تصویب نهایی بودجه سالیانه به وسیله انجمن شهر و ابلاغ آن به شهرداری طبق ماده ۶۷ قانون حداکثر تا اول اسفند ماه سال قبل می باشد و در صورتی که انجمن در رأس موعد مذکور به وظیفه قانونی خود در این مورد عمل نکند شهردار موظف است مراتب را به استاندار یا فرماندار کل و در شهرداری تهران به وزارت کشور اطلاع دهد تا برطبق ماده (۴۱) اصلاحی قانون شهرداری اقدامات لازم معمول گردد.

ماده ۲۸- شهردار می تواند اعتبارات مصوب در بودجه برای هر یک از مواد هزینه یا فعالیت‌های داخل در یک وظیفه را تا ده درصد تقلیل یا افزایش دهد به نحوی که از اعتبار کلی مصوب برای آن وظیفه تجاوز نشود.

فصل دوم - درآمدها

ماده ۲۹- درآمد شهرداری‌ها به شش طبقه به شرح زیر تقسیم می شود:

۱- درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر).

- ۲- درآمدهای ناشی از عوارض اختصاصی .
 - ۳- بهای خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری .
 - ۴- درآمدهای حاصله از وجوه و اموال شهرداری.
 - ۵- کمکهای اعطایی دولت و سازمان‌های دولتی.
 - ۶- اعانات و کمک‌های اهدایی اشخاص و سازمان‌های خصوصی و اموال و دارایی‌هایی که به طور اتفاقی یا به موجب قانون به شهرداری تعلق می‌گیرد.
- تبصره-** از انواع درآمدهای مذکور در ماده فوق فقط درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر) مشمول پرداخت سهمیه‌ها و حدنصاب‌های مقرر در ماده ۶۸ قانون شهرداری می‌باشد.
- ماده ۳۰-** هر شهرداری دارای تعرفه‌ای خواهد بود که در آن کلیه انواع عوارض و بهای خدمات و سایر درآمدهایی که به وسیله شهرداری و مؤسسات تابعه و وابسته به آن وصول یا تحصیل می‌شود درج و هر نوع عوارض یا بهای خدمات جدیدی که وضع و تصویب می‌گردد یا هر تغییری که در نوع عوارض یا بهای خدمات جدیدی که وضع و تصویب می‌گردد یا هر تغییری که درنوع و میزان نرخ آنها صورت می‌گیرد در تعرفه مذکور منعکس می‌شود .
- وزارت کشور برای طرز تنظیم تعرفه و درج تغییرات بعدی و همچنین چگونگی وضع و تشخیص و وصول انواع عوارض و درآمدها دستورالعملی جامع تهیه و برای راهنمایی به شهرداریها ابلاغ خواهد کرد.
- ماده ۳۱-** تطبیق وضع هر مؤدی یا هر مورد با تعرفه عوارض درآمدها و تعیین و تشخیص بدهی مؤدی به عهده مأمورین تشخیص یا کسانی است که از طرف شهرداری یا سازمانهای تابعه و وابسته اختیار تشخیص به آنها داده شده است .
- مأمورین مذکور مکلفند کمال دقت بی نظری را در تشخیص‌های خود به کار برند و در صورت تخلف به وضع آنها در دادگاه اداری شهرداری رسیدگی و تنبیهات مقرر درباره آنها اتخاذ و به موقع اجراء گذارده خواهد شد.
- ماده ۳۲-** (اصلاحی ۲۷ بهمن ۱۳۸۰ طبق ماده ۷۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت) به شهرداریهای کل کشور اجازه داده می‌شود تا مطالبات خود را با اقساط حداکثر سی و شش ماهه مطابق دستورالعملی که به پیشنهاد شهردار ، به تصویب شورای اسلامی شهر مربوطه می‌رسد، دریافت نماید.
- در هر حال صدور مفادحساب موکول به تأدیه کلیه بدهی مؤدی خواهد بود.

فصل سوم - هزینه‌ها

- ماده ۳۳-** پرداخت هزینه‌ها در شهرداری مستلزم طی مراحل سه گانه زیر است:
- الف- ایجاد تعهد در حدود اعتبارات مصوب و مقررات جاری و تحقق یافتن تعهد به این طریق که کار و خدمتی انجام یا اموالی به تصرف شهرداری درآمده بدین وسیله دینی برای شهرداری ایجاد شده باشد.
 - ب- تشخیص مستند مبلغی که باید به هر یک از دائنین پرداخت شود .
 - ج- صدور حواله در وجه داین یا دائنین در قبال اسناد مثبت .
- تبصره-** ایجاد تعهد و تشخیص و صدور حواله به شرح فوق در صلاحیت شهردار یا کسانی است که از طرف شهردار کتباً و به طور منجز اختیارات لازم به آنها تفویض می‌شود.

ماده ۳۴- کلیه پرداخت های شهرداری باید با توجه به ماده ۷۹ قانون شهرداری با اسناد مثبت انجام گردد و در مورد هزینه هایی که تنظیم اسناد مثبت آن قبل از پرداخت میسر نباشد ممکن است به طور علی الحساب پرداخت و اسناد هزینه آن در اسرع وقت تکمیل و به حساب قطعی منظور گردد. نوع هزینه هایی که به طور علی الحساب قابل پرداخت است و طرز استفاده از تنخواه گردان به موجب دستورالعملی که وزارت کشور ابلاغ خواهد نمود، تعیین خواهد شد.

ماده ۳۵- انجمن شهر با توجه به تبصره بند ۳ اصلاحی ماده ۴۵ قانون شهرداری می تواند اختیار تصویب و نظارت در معاملات را تا میزان معینی به شهردار واگذار کند و در مورد تصویب و نظارت کلی نسبت به سایر معاملات هر ترتیبی را که مقتضی بداند به نحوی که موجب کندی پیشرفت کارهای شهرداری نگردد برقرار و بر طبق آن عمل خواهد شد.

ماده ۳۶- طرز تهیه اسناد هزینه و مدارک ضمیمه آن و طرز طبقه بندی هزینه های شهرداری و همچنین اصول و قواعد مربوط به انبارداری و رابطه آن با کارپردازی به موجب دستورالعملی که به وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد مقرر خواهد گردید.

فصل چهارم - صندوق و عملیات استقراضی شهرداری

ماده ۳۷- استفاده از وجوه حاصله از درآمدها قبل از منظورداشتن آنها به حساب قطعی درآمد به هر عنوان حتی به طور علی الحساب و یا برای پرداخت هزینه های ضروری و فوری ممنوع است.

ماده ۳۸- صندوقدار یا کسی که پرداخت هزینه ها به عهده او محول می شود مکلف است در موقع پرداخت نسبت به هویت و اهلیت دریافت کننده وجه و صحت و اصالت امضاء حواله دقت های لازم را به عمل آورد و اسناد و امضایی که ذمه شهرداری را از دین بری سازد از گیرنده وجه دریافت کند.

ماده ۳۹- در مواردی که شهرداری برای فعالیت های مختلف عمومی و اختصاصی حسابهای مجزا داشته باشد استقراض از یک حساب برای استفاده در حساب دیگر منوط به موافقت انجمن شهر است و در موافقت نامه مذکور مدت استقراض باید معلوم گردد و به محض پیدایش موجودی در حساب بدهکار به میزانی که پرداخت مبلغ استقراضی را تکافو کند فرضاً که مدت مقرر نیز منقضی نگردیده باشد باید به حساب بستانکار برگشت داده شود.

ماده ۴۰- استقراض شهرداری با توجه به بند ۱۹ از ماده ۴۵ قانون شهرداری باید با اجازه و تصویب انجمن شهر صورت گیرد و در موقع استقراض مورد مصرف وجوه استقراضی و کیفیت استرداد آن که از محل درآمدهای عمومی یا اختصاصی خواهد بود و بهره و مدت وام و طرز استهلاك مشخص و بر طبق آن عمل شود.

ماده ۴۱- وظایف شهرداری از لحاظ وصول و نگهداری درآمدها و پرداخت هزینه ها و نگاهداری حساب موجودی و تنظیم گزارش های مستمر وضع مالی شهرداری و همچنین ترتیبات مربوط به عملیات استقراضی شهرداریها به موجب دستورالعملی که به وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد، تعیین خواهد گردید.

فصل پنجم - حسابداری

ماده ۴۲- از تاریخ تصویب این آئین نامه ظرف مدت سه سال کلیه شهرداریهای کشور مکلفند دفاتر و اوراق و فرمهای حسابداری خود را به طریق دو طرفه (دوبل) و از لحاظ نقدی یا تعهدی بودن روش حسابداری به ترتیبی که دستور العمل صادره از طرف وزارت کشور مقرر خواهد داشت تغییر داده، منطبق نمایند.

ماده ۴۳- وزارت کشور مکلف است به منظور ایجاد روش مناسب و متحدالشکل حسابداری در کلیه شهرداریهای کشور و تأمین وسایل اجراء آن نسبت به ایجاد دوره‌های آموزشی امور مالی و حسابداری و تربیت تعداد کافی حسابدار از بین کارکنان شاغل شهرداری‌ها یا افراد جدید اقدام و دستور العمل جامعی درمورد روش متحدالشکل حسابداری و طبقه بندی حسابها و نمونه اوراق و دفاتر حساب و گزارش های مالی و ممیزی قبل از پرداخت هزینه ها در شهرداریهای کشور تنظیم و برای اجراء ابلاغ کند .

فصل ششم - ممیزی و حسابرسی

ماده ۴۴- رسیدگی و ممیزی حساب شهرداریها در سه مرحله به شرح زیر انجام خواهد گردید:
الف- حسابرسی به وسیله شهرداری قبل و بعد از خرج به وسیله کارکنان ثابت شهرداری که اطلاعات کافی در امور مالی و حسابداری داشته باشند.

ب- (اصلاحی ۲۴ تیر ۱۳۵۹ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران) حسابرسی به وسیله حسابرسان وزارت کشور انجام و در صورت نداشتن حسابرس شورای شهر می تواند از وجود حسابرسان قسم خورده یا کارشناسان رسمی دادگستری استفاده نماید که در این صورت شورای شهر و شهرداری مکلفند نتیجه گزارش حسابرسان مذکور را به وزارت کشور ارسال دارند.

ج- رسیدگی نهایی به وسیله انجمن شهر از طریق بررسی گزارش های مالی و گزارش حسابرسان مذکور در بند(ب) ماده فوق.

تبصره- طرز انجام حسابرسی شهرداری طبق دستورالعملی است که وزارت کشور تنظیم و به شهرداریها ابلاغ خواهد کرد.

فصل هفتم - اموال

ماده ۴۵- اموال شهرداریها اعم از منقول و غیر منقول بر دو نوع تقسیم می شود :

اموال اختصاصی و اموال عمومی :

اموال اختصاصی شهرداری اموالی است که شهرداری حق تصرف مالکانه نسبت به آنها را دارد از قبیل اراضی و ابنیه و اثاثه و نظائر آن .

اموال عمومی شهرداری اموالی است که متعلق به شهر بوده و برای استفاده عموم اختصاص یافته است مانند معابر عمومی ، خیابان ها ، میادین ، پل ها، گورستان ها، سیل برگردان جاری آب و فاضلاب و متعلقات آنها، انهار عمومی ، اشجار اعم از اشجاری که شهرداری یا اشخاص در معابر و میادین عمومی غرس نموده باشند، چمن کاری، گل کاری و امثال آن.

ماده ۴۶- حفاظت از اموال عمومی شهرداری و آماده و مهیا ساختن آن برای استفاده عموم و جلوگیری از تجاوز و تصرف اشخاص نسبت به آنها به عهده شهرداری است و در صورتی که بعضی از اموال عمومی شهر به نحوی تغییر حالت و موقعیت دهد که قابلیت استفاده عمومی از آن سلب گردد به تشخیص انجمن شهر جزء اموال اختصاصی شهرداری منظور و محسوب می شود .

ماده ۴۷- شهرداری مکلف است کلیه اموال غیر منقول و اختصاصی شهرداری را طبق مقررات ثبت املاک به ثبت برساند.

ماده ۴۸- طرز نگاهداری و حفظ و حراست اموال شهرداری اعم از اختصاصی و عمومی و ثبت آنها در دفاتر و کارت های اموال و بازدید مستمر و استفاده صحیح از آنها و نحوه محاسبه استهلاک و نگاهداری حساب موجود اموال به موجب دستور العملی که به وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد ، مقرر خواهد گردید.

**قانون تطبیق سقف معاملات شهرداریهای کشور و شهرداری تهران با نصاب‌های مذکور
در قانون اصلاح بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۸۰) و ماده (۸۶) قانون محاسبات**

عمومی کشور - مصوب ۱۳۷۳ - و تغییرات بعدی آن

مصوب ۱۱/۳/۱۳۷۶

ماده واحده - سقف معاملات جزئی، متوسط و عمده موضوع ماده (۱) آئین نامه مالی شهرداریها - مصوب ۱۳۴۶ - و ماده (۱) اصلاحی آئین نامه معاملات شهرداری تهران - مصوب ۱۳۶۲ - مطابق نصابهای مندرج در بندهای (الف)، (ب) و (ج) جزء (۱) ماده واحده قانون اصلاح بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۸۰) و ماده (۸۶) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۷۳ - و تغییرات بعدی آن تعیین می‌شود.

آئین نامه معاملات شهرداری تهران
مصوب ۱۳۵۴/۱۰/۲۴ کمیسیون کشور مجلس شورای ملی و
۱۳۵۵/۱/۲۵ کمیسیون کشور مجلس سنا
با اصلاحیه های بعدی

فصل اول - نصاب معاملات

ماده ۱- (اصلاحی ۱۳۸۳/۳/۲۶ - تصویب نامه شماره ۶۹۸۸/ت ۳۰۶۸۴ هـ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۰ و قابل اجرا از ابتدای سال ۱۳۸۳) معاملات از نظر مبلغ در این آئین نامه به سه نوع تقسیم می شود:
نوع اول - **معاملات جزئی** که مبلغ آن از دو میلیون ریال تجاوز نکند .
نوع دوم - **معاملات متوسط** که مبلغ آن از دو میلیون ریال بیشتر و از سی میلیون ریال تجاوز نکند.
نوع سوم - **معاملات عمده** که مبلغ آن از سی میلیون ریال بیشتر باشد .
تبصره ۱- مبنای نصاب در خرید برای معاملات جزئی و متوسط مبلغ معامله و در مورد معاملات عمده مبلغ برآورد است.

تبصره ۲- مبنای نصاب در فروش مبلغ تعیین شده از طرف کارشناس منتخب شهرداری تهران است .
ماده ۲- در مورد معاملات جزئی مأمور خرید باید به فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار مورد احتیاج مراجعه و پس از تحقیق کامل از بهای کالا یا کار یا خدمت مورد نیاز در صورتی که بهای مورد معامله تا ده هزار ریال باشد به مسئولیت خود و از مبلغ مزبور به بالا تا یکصد هزار ریال را با مسئولیت خود و با جلب موافقت کتبی رئیس کارپردازی با رعایت صرفه شهرداری معامله را انجام دهد . مأمور خرید باید ذیل سند هزینه را با قید نام و نام خانوادگی و سمت و تاریخ و همچنین نشانی و مشخصات کامل طرف معامله و گواهی اینکه معامله به کمترین بهای ممکن انجام شده است امضاء کند .
تبصره - در مناطق و سازمانهای وابسته و تابع شهرداری معاملات زائد بر ده هزار ریال تا یکصد هزار ریال با موافقت مسئول منطقه یا سازمان حسب مورد انجام خواهد شد .

ماده ۳- در مورد معاملات متوسط مأمور خرید باید از فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار یا خدمت مورد احتیاج که عده آنها کمتر از سه نفر نباشد (مگر در مواردی که عده فروشندگان یا انجام دهندگان کار یا خدمت کمتر باشند) از هر کدام روی برگ جداگانه استعلام بهای کتبی به عمل آورد به این ترتیب که مأمور خرید نوع کالا یا کار یا خدمت مورد معامله و مقدار و مشخصات آن را به طور کامل در برگ استعلام بها تعیین و فروشنده کالا یا انجام دهنده کار یا خدمت و حداقل بهای آن را با قید مدت اعتبار بهای اعلام شده در آن به طور صریح و با ذکر کامل نشانی خود و تاریخ امضاء نماید . مأمور خرید باید ذیل برگهای استعلام بها را با ذکر اینکه استعلام بها وسیله او به عمل آمده است با قید تاریخ و نام و نام خانوادگی و سمت خود امضاء کند.

تبصره ۱- در مواردی که فروشنده یا انجام دهنده کار یا خدمت کمتر از سه نفر باشد مأمور خرید مراتب را باید در متن سند هزینه بنویسد و امضاء کند.

تبصره ۲- مأمور خرید با توجه به مدتی که فروشندگان یا انجام دهندگان کار یا خدمت در برگ استعلام بها برای اعتبار بهای پیشنهاد شده ذکر کرده اند طوری باید اقدام کند که به علت انقضای مدت خسارتی متوجه شهرداری نشود.

ماده ۴- مأمور خرید در صورتی که حداقل بهای به دست آمده در استعلام بها را عادلانه تشخیص دهد پس از جلب موافقت کمیسیون مرکب از مسئولین ادارات حسابداری، بازرسی و تدارکات یا معاونان آنها که به نام کمیسیون معاملات نامیده می شود با پیشنهاد دهنده حداقل بها معامله را انجام خواهد داد. کمیسیون مزبور می تواند در صورت احتیاج از نظر متخصصین مطلعین شهرداری استفاده نماید.

تبصره - در کلیه مناطق شهرداری و سازمانهای وابسته و تابع شهرداری تهران اعضای کمیسیون معاملات با پیشنهاد مسئول منطقه یا سازمان و تصویب شهردار تهران تعیین می گردند.

فصل دوم - مناقصه

ماده ۵- در مورد معاملات عمده معامله باید با انتشار آگهی مناقصه (مناقصه عمومی) یا ارسال دعوتنامه (مناقصه محدود) به تشخیص شهردار تهران انجام شود.

آگهی مناقصه (مناقصه عمومی)

ماده ۶- آگهی مناقصه یک نوبت در روزنامه رسمی کشور واز یک تا سه نوبت به اقتضای اهمیت معامله در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار تهران باید منتشر گردد.

تبصره ۱- در مواردی که شهرداری تهران تشخیص دهد که انتشار آگهی در خارج از تهران ضرورت دارد می تواند علاوه بر نشر آگهی در تهران در شهرهایی که لازم بداند به نشر آگهی اقدام کند.

تبصره ۲- در مواردی که شهرداری لازم تشخیص دهد می تواند از سایر وسایل و طرق انتشاراتی از قبیل پخش آگهی در رادیو و یا تلویزیون و یا ارسال آگهی برای اشخاص مربوط یا الصاق آگهی در معابر عمومی استفاده نماید.

تبصره ۳- اگر به تشخیص شهرداری تهران موضوع معامله ایجاب کند که علاوه بر نشر آگهی در داخل کشور موضوع به اطلاع فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار یا خدمت در خارج کشور هم برسد یک نسخه از آگهی باید به وسیله وزارت امور خارجه به هر یک از سفارتخانه های ممالک مربوط در تهران و یک نسخه هم به سفارتخانه های کشور جمهوری اسلامی ایران در ممالک مربوط از طریق وزارت مذکور فرستاده می شود.

ماده ۷- در آگهی مناقصه باید نکات زیر ذکر شود:

- ۱- نوع و مقدار کالا و یا کار یا خدمت با ذکر مشخصات.
- ۲- مدت و محل نحوه تحویل کالا یا انجام کار یا خدمت و ترتیب عمل و میزان خسارت در مواردی که طرف معامله در تحویل کالا یا انجام کار یا خدمت کلاً یا بعضاً تأخیر نماید.
- ۳- تصریح اینکه بهای پیشنهادی باید از حیث مبلغ مشخص و معین و بدون ابهام بوده و در پاکت لاک و مهر شده تسلیم شود.
- ۴- مدت قبول پیشنهادها.
- ۵- محل تسلیم پیشنهادها.

- ۶- میزان سپرده شرکت در مناقصه به طور مقطوع که باید به صورت نقد به حساب سپرده شهرداری تهران در بانک تحویل و رسید آن به ضمیمه پیشنهاد تسلیم شود.
- ۷- میزان تضمین حسن انجام معامله و ترتیب دریافت و استرداد آن .
- ۸- حداکثر مدتی که برای بررسی پیشنهادهای و تشخیص برنده مناقصه و ابلاغ به برنده ضرورت دارد.
- ۹- روز ، ساعت و محل قرائت پیشنهادهای و همچنین مجاز بودن حضور پیشنهاد دهندگان یا نمایندگان آنها در کمیسیون مناقصه.
- ۱۰- میزان پیش پرداخت در صورتی که به تشخیص شهرداری تهران پرداخت آن به برنده مناقصه لازم باشد و ترتیب پرداخت و واریز آن .
- ۱۱- محل توزیع یا فروش نقشه ها و برگ شرایط و مشخصات در صورت لزوم.
- ۱۲- محل توزیع نمونه های ضمانتنامه و قرارداد اگر تهیه آن لازم باشد که در این صورت ضمانتنامه عیناً .
- مطابق نمونه باید تنظیم و نمونه قرارداد نیز با قید اینکه مورد قبول است باید امضاء و ضمیمه پیشنهاد شود.
- ۱۳- تصریح این نکته که شرکت در مناقصه و دادن پیشنهاد به منزله قبول شروط و تکالیف شهرداری تهران موضوع ماده ۱۰ این آئین نامه می باشد.
- ماده ۸-** شهرداری تهران در صورتی که ذکر شروط خاصی را علاوه بر آنچه در ماده ۷ ذکر شده است لازم تشخیص دهد مشروط بر اینکه با قوانین و مفاد این آئین نامه مغایر نباشد می تواند در متن آگهی یا در نقشه ها و برگ شرایط و مشخصات درج نماید به طوری که داوطلبان قبل از تسلیم پیشنهاد از مفاد آن اطلاع حاصل کنند ولی منظور داشتن امتیازات جدید برای برنده مناقصه هنگام انعقاد قرارداد یا اجرای قرارداد به هر عنوان ممنوع است .
- ماده ۹-** در صورتی که شروط مناقصه که طبق مواد ۷ و ۸ باید در آگهی ذکر شود مفصل باشد و درج آن در روزنامه مستلزم هزینه زیاد گردد ممکن است نوع کالا یا کار یا خدمت مورد معامله و مقدار و مدت و محل تحویل و میزان پیش پرداخت و مدت و محل قبول پیشنهادهای در آگهی درج شود و تصریح محل معینی که نقشه ها و شرح شروط و مشخصات معامله در آن موجود است و ذکر اینکه پیشنهاد دهندگان باید یک نسخه از آن را دریافت و با قید قبولی امضاء کرده و به پیشنهاد خود ضمیمه و تسلیم نمایند.
- ماده ۱۰-** شهرداری در خصوص اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادهای و انعقاد قراردادها دارای تکالیف و اختیارات زیر می باشد :
- ۱- شهرداری مکلف است سپرده شرکت در مناقصه برنده مناقصه را در صورتی که حاضر به انجام معامله نشود و هم چنین سپرده نفر دوم را در صورتی که براساس تبصره ماده ۲۲ برای انجام معامله به او رجوع شود و از انجام معامله امتناع نماید ضبط کند.
- ۲- شهرداری اختیار دارد مقدار کالا یا کار مورد معامله را تا بیست و پنج درصد کل مورد معامله افزایش یا کاهش دهد.
- ۳- شهرداری مجاز نیست به پیشنهاد های مبهم و مشروط و بدون سپرده و پیشنهاد هایی که بعد از انقضای مدت مقرر در آگهی برسد ترتیب اثر دهد.
- ۴- شهرداری در رد یک یا تمام پیشنهادهای مختار است در این صورت سپرده ها مسترد خواهد شد.

۵- هزینه ثبت قرارداد در دفتر خانه اسناد رسمی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.
۶- شهرداری مکلف است هر گونه مالیات یا عوارض یا وجوهی را که قانوناً بابت معامله به طرف قرارداد تعلق می‌گیرد از بهای کارکرد یا کالای تحویلی در موقع پرداخت مطالبات او کسر کند.

ماده ۱۱- شهرداری مکلف به رعایت نکات زیر می‌باشد:

۱- مدت قبول پیشنهادها درمورد آگهی‌هایی که در داخل کشور منتشر می‌شود از تاریخ انتشار در روزنامه رسمی کشور از ده روز نباید کمتر باشد و در مورد آگهی‌هایی که در خارج از کشور طبق تبصره ۳ ماده ۶ منتشر می‌شود از ۶۰ روز (شصت روز) نباید کمتر تعیین شود.

۲- در صورتی که به تشخیص شهرداری نوع معامله ایجاب کند که نقشه یا برگ شروط و مشخصات و نمونه های ضمانتنامه و قرارداد و مدارک دیگری تهیه شود قبل از نشر آگهی باید آنها را آماده نماید.

۳- میزان پیش پرداخت نباید از بیست و پنج درصد مبلغ معامله تجاوز کند و پرداخت آن در قبال ضمانتنامه بانکی انجام خواهد شد.

۴- میزان سپرده شرکت در مناقصه با توجه به موضوع و خصوصیات معامله نباید از پنج درصد مبلغ برآورد معامله کمتر باشد ولی در صورتی که میزان سپرده به مأخذ فوق از پانصد هزار ریال بیشتر شود شهرداری می‌تواند میزان سپرده را به مبلغ مناسب که از پانصد هزار ریال کمتر نباشد تقلیل دهد.

۵- حداقل میزان تضمین حسن انجام معامله که باید قبل از انعقاد قرارداد اخذ شود در مورد معاملاتی که موضوع آن انجام امور ساختمانی یا باربری یا خرید ماشین آلات باشد پنج درصد و در مورد سایر معاملات ده درصد مبلغ معامله می‌باشد و باید به صورت نقد به حساب سپرده بانکی شهرداری تحویل شود.

در مورد معاملات ساختمانی و باربری علاوه بر پنج درصد مذکور شهرداری باید از هر پرداخت معادل ده درصد کسر و به حساب سپرده بابت تضمین حسن انجام معامله منظور کند.

دعوتنامه (مناقصه محدود)

ماده ۱۲- در هر مورد که شهردار تهران از لحاظ فوریت امر یا نوع و میزان کار یا خدمت و نحوه تخصص انتشار آگهی مناقصه را ضروری تشخیص ندهد می‌تواند با رعایت آئین نامه های موضوع ماده ۲۲ قانون برنامه و بودجه کشور از مناقصه محدود استفاده کند.

کمیسیون مناقصه

ماده ۱۳- کمیسیون مناقصه از پنج نفر به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- یکی از معاونان شهرداری به انتخاب شهردار تهران.

۲- مسئول امور مالی شهرداری تهران و در غیاب ، جانشین او.

۳- مسئول واحد تقاضا کننده مورد معامله و در غیاب ، جانشین او.

۴- مسئول امور حقوقی شهرداری تهران و در غیاب ، جانشین او.

۵- یک نفر مأمور فنی به انتخاب شهردار تهران.

ماده ۱۴- در صورتی که در مدت مقرر پیشنهادی نرسیده باشد شهرداری می‌تواند مناقصه را تجدید یا موضوع را برای اتخاذ تصمیم به کمیسیونی مرکب از معاون مالی و اداری شهرداری و دو نفر عضو عالی مقام شهرداری که به پیشنهاد شهردار تهران و تصویب انجمن شهر تعیین می‌شوند احاله کند.

هرگاه کمیسیون انجام معامله را از طریق ترک مناقصه تجویز کند با توجه به مبلغ معامله با رعایت مفاد ماده ۳۱ این آئین نامه عمل خواهد شد.

ماده ۱۵- در صورتی که در مدت مقرر پیشنهاد رسیده باشد کمیسیون مناقصه تشکیل می شود و پیشنهادهای رسیده را اعم از اینکه یک یا بیشتر باشد رسیدگی و به شرح زیر اتخاذ تصمیم خواهد نمود. در صورتی که به نظر کمیسیون مناقصه کمترین بهای پیشنهاد شده یا بهای پیشنهاد شده در موردی که فقط یک پیشنهاد رسیده باشد عادلانه باشد کمیسیون پیشنهاد دهنده را به عنوان برنده مناقصه اعلام خواهد نمود و در غیر این صورت می تواند اظهار نظر کند که مناقصه تجدید یا حداقل از سه نفر استعمال بها شود و در نتیجه در کمیسیون مطرح گردد.

در صورتی که حداقل بهای به دست آمده در استعمال بها کمتر از حداقل بهای پیشنهاد شده در مناقصه باشد کمیسیون پیشنهاد دهنده حداقل بها در استعمال را حائز حداقل می کند مگر اینکه تفاوت این دو بها کمتر از پنج درصد باشد که در این صورت اگر پیشنهاد دهنده حداقل در مناقصه حاضر باشد به حداقل بهای به دست آمده در استعمال معامله را انجام دهد به عنوان برنده مناقصه اعلام خواهد شد و در صورتی که حداقل بهای به دست آمده در استعمال برابر یا بیشتر از حداقل بهای پیشنهاد شده در مناقصه باشد یا در استعمال بها کسی داوطلب معامله نباشد کمیسیون می تواند پیشنهاد دهنده حداقل در مناقصه را به عنوان برنده مناقصه اعلام کند یا رأی به تجدید مناقصه دهد.

تبصره ۱- شهرداری در مواردی که میسر تشخیص دهد باید قبل از قرائت پیشنهادهای عادلانه مورد مناقصه را به وسائل مقتضی و مطمئن و به طور محرمانه تهیه نموده و در پاکت لاک و مهر شده در اختیار کمیسیون مناقصه قرار دهد تا روزی که پیشنهادات واصل قرائت می شود مورد استفاده در اتخاذ تصمیم مناقصه قرار گیرد.

تبصره ۲- در مواردی که کمیسیون مناقصه رأی به تجدید مناقصه دهد احاله موضوع برای اتخاذ تصمیم دیگر به کمیسیون مقرر در ماده ۱۴ بلامانع است.

تبصره ۳- شهرداری تهران در مورد انتخاب مهندس مشاور و پیمانکار عملیات عمرانی مکلف به رعایت آئین نامه موضوع ماده ۲۲ قانون برنامه و بودجه کشور می باشد.

ماده ۱۶- در مواردی که موضوع مناقصه چند نوع کالا یا کار یا خدمت باشد هرگاه در شرایط مناقصه اختیار تفکیک مورد معامله برای شهرداری پیش بینی نشده باشد کمیسیون مناقصه می تواند شخصی را که بهای پیشنهادی او در مجموع کمتر است برنده مناقصه اعلام کند.

ماده ۱۷- تصمیم کمیسیون مناقصه به اکثریت آراء معتبر است و در صورتی که عضو فنی کمیسیون مناقصه در امور فنی در اقلیت باشد موضوع برای اظهار نظر به کمیسیون مقرر در ماده ۱۴ احاله خواهد شد.

تبصره - کمیسیون مناقصه مکلف است از روز قرائت پیشنهادهای حداکثر ظرف هفت روز به استثنای ایام تعطیل نظر خود را اعلام کند و در موارد استثنایی ممکن است این مهلت با جلب نظر شهردار تهران تا ده روز دیگر تمدید شود.

ماده ۱۸- تصمیم کمیسیون مناقصه پس از موافقت شهردار تهران و تصویب انجمن شهر باید به مناقصه گزار ابلاغ شود و مناقصه گزار نیز باید حداکثر ظرف پنج روز به استثنای ایام تعطیل نتیجه مناقصه را به برنده ابلاغ و سپس به انعقاد قرارداد و انجام معامله اقدام نماید.

تبصره- در مواردی که انجمن شهر مستند به تبصره الحاقی به بند ۳ اصلاحی ماده ۴۵ قانون شهرداری و سایر مقررات موضوعه به شهردار تهران تفویض اختیار نموده باشد تحصیل موافقت انجمن شهر ضرورت ندارد.

ماده ۱۹- در مواردی که کمیسیون مناقصه برنده مناقصه را اعلام کرده باشد سپرده او و شخصی که بهای پیشنهادی او در مرتبه دوم قرار دارد (مگر اینکه رجوع به او طبق تبصره ۱ ماده ۲۰ میسر نباشد) نگاهداری و سپرده سایر پیشنهاد دهندگان مسترد خواهد شد.

ماده ۲۰- در صورتی که برنده مناقصه از تاریخ ابلاغ نتیجه مناقصه ظرف مدت هفت روز به استثنای ایام تعطیل نسبت به سپردن تضمین حسن انجام معامله اقدام نکند و یا برای انجام معامله حاضر نشود سپرده شرکت در مناقصه او ضبط می شود و مراتب به شخصی که پیشنهاد او در مرتبه دوم قرار دارد با رعایت مفاد تبصره یک این ماده ابلاغ می گردد.

اگر او هم از تاریخ ابلاغ ظرف مدت هفت روز به استثنای ایام تعطیل نسبت به سپردن تضمین حسن انجام معامله اقدام نکند و یا برای انجام معامله حاضر نشود سپرده او هم ضبط می شود و در این صورت به تشخیص شهرداری مناقصه تجدید و یا موضوع برای اتخاذ تصمیم دیگر به کمیسیون مقرر در ماده ۱۴ این آئین نامه ارجاع خواهد شد.

تبصره ۱- رجوع به پیشنهاد دهنده که بهای پیشنهادی او در مرتبه دوم قرار دارد به شرطی میسر است که تفاوت بهای پیشنهادی او با برنده مناقصه از مبلغ سپرده بیشتر نباشد. در غیر اینصورت رجوع به او ممنوع است.

تبصره ۲- مدت ۷ روز مقرر در این ماده در مورد معاملاتی که طرف معامله در خارج از کشور اقامت دارد حداکثر تا یکماه تعیین می شود مشروط بر اینکه مدت مذکور در آگهی مناقصه یا برگ شرایط آن ذکر شده باشد.

ماده ۲۱- در صورتی که حائز حداقل بها بیش از یک نفر باشد برنده مناقصه به قید قرعه انتخاب خواهد شد.

ماده ۲۲- در معاملاتی که تحویل مورد معامله در مهلت‌های مقرر در ماده ۲۰ میسر نباشد باید قرارداد منعقد شود.

ماده ۲۳- در قرارداد نکات زیر باید قید گردد:

- ۱- نام متعاملین.
- ۲- نوع و مقدار مورد معامله با مشخصات کامل آنها.
- ۳- مدت انجام تعهد و محل و شرایط تحویل مورد معامله.
- ۴- ترتیب عمل و میزان خسارت در مواردی که برنده مناقصه در انجام تعهدات جزئاً یا کلاً تأخیر نماید.

۵- الزام تحویل کالا طبق نمونه ممهور در صورتی که تهیه نمونه لازم باشد.

در این صورت باید نمونه کالا با مهر طرفین معامله ممهور و نزد شهرداری نگاهداری شود.

۶- اقرار برنده مناقصه به اینکه از مشخصات کالا یا کار یا خدمت مورد معامله ومقتضیات محل تحویل کالا یا انجام کار اطلاع کامل دارد.

- ۷- اختیار شهرداری نسبت به افزایش یا کاهش مورد معامله در مدت قرارداد تا میزان بیست و پنج درصد مقدار مندرج در قرارداد.
- ۸- بهای مورد معامله و ترتیب پرداخت آن در مواردی که انجام کار براساس واحد بها باشد بهای مورد معامله برآورد و در قرارداد ذکر می‌شود ولی بهای کارهای انجام یافته بر اساس واحد بها احتساب و پرداخت خواهد شد.
- ۹- مبلغ پیش پرداخت و ترتیب واریز آن در صورتی که در شرایط مناقصه ذکر شده باشد.
- ۱۰- میزان تضمین حسن انجام معامله و نحوه وصول اقساط آن در مورد امور ساختمانی و باربری و ترتیب استرداد آن بر اساس شرایط مناقصه.
- ۱۱- مدت فاصله زمانی بین تحویل موقت و تحویل قطعی در قراردادهای مربوط به ساختمان و راه سازی و نظایر آن براساس شرایط مناقصه.
- ۱۲- اقرار به عدم شمول ممنوعیت موضوع قانون راجع به منع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری مصوب دیماه ۱۳۳۷.
- ۱۳- سایر تعهداتی که در شرایط مناقصه ذکر شده است.
- ۱۴- سایر شرایط که مورد توافق طرفین معامله قرار گیرد مشروط بر آنکه متضمن امتیازاتی علاوه بر آنچه در شرایط مناقصه ذکر شده برای طرف قرار داد نباشد.

فصل چهارم^۱ - ترتیب تحویل کالا یا خدمت

ماده ۲۴- تحویل مورد معامله به شرح زیر باید انجام شود :

- الف- در مورد معاملاتی که بهای آن تا ده هزار ریال است توسط انباردار یا تحویل گیرنده کار یا خدمت حسب مورد.
- ب- در مورد معاملاتی که بهای آن از ده هزار ریال بیشتر است و از یکصد هزار ریال تجاوز نمی کند به وسیله و مسئولیت انباردار یا تحویل گیرنده کار و نماینده قسمت تقاضا کننده .
- ج- در مورد معاملات متوسط و عمده به وسیله و مسئولیت انباردار یا تحویل گیرنده کار یا خدمت و نماینده قسمت تقاضا کننده با نظارت کمیسیونی که لااقل از سه نفر افراد واجد شرایط به انتخاب شهردار تهران تشکیل خواهد شد.
- تبصره ۱-** برای تحویل هر فقره جنس یا کار یا خدمت مورد معامله موضوع بند «ج» این ماده باید کمیسیون تحویل ، صورتمجلس تنظیم کند و در آن به طور صریح قید گردد که جنس مورد معامله یا کار یا خدمت انجام شده طبق نمونه یا مشخصات مندرج در پیمان می باشد و ذیل آنرا تمام اعضای کمیسیون و فروشنده یا پیمانکار امضاء نمایند.
- گواهی تطبیق مشخصات و مقدار کالا یا کار یا خدمت در مورد بند (الف) به عهده انباردار یا تحویل گیرنده کار یا خدمت و در مورد بند (ب) به عهده انباردار یا تحویل گیرنده کار یا خدمت و نماینده قسمت تقاضا کننده می‌باشد.

^۱- این آئین نامه فصل سوم ندارد.

تبصره ۲- در مواردی که تشخیص مشخصات مورد معامله محتاج به بصیرت و تخصص باشد نماینده قسمت تقاضا کننده از بین کسانی باید انتخاب شود که دارای اطلاعات کافی در این خصوص باشد و این مسئولیت را عهده دار خواهد بود.

ماده ۲۵- برای کالاهای تحویل شده در تمام موارد باید قبض انبار که دارای شماره مسلسل باشد صادر گردد و به امضای انباردار برسد و در واردات دفتر انبار ثبت و شماره ثبت دفتر انبار روی قبض ذکر گردد.

تبصره ۱- در مواردی که کالا در خارج از انبار تحویل می گردد و به انبار وارد نمی شود با در نظر گرفتن ماده ۲۴ و تبصره های آن حسب مورد اقدام خواهد شد و تحویل گیرنده کالا به جای انباردار تکالیف مربوط را انجام خواهد داد و رسید یا صورتجلس حسب مورد مبنای صدور قبض انبار و حواله انبار قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲- کالاهای غیر مصرفی علاوه بر ثبت در دفتر انبار باید ثبت و در دفتر اموال شهرداری نیز بشود .

ماده ۲۶- در صورتی که در شرایط معامله برای تحویل مورد معامله علاوه بر آنچه در مواد ۲۴ و ۲۵ تعیین شده تکالیف دیگری نیز پیش بینی شده باشد ، باید اجراء شود .

ماده ۲۷- در مواردی که بین مسئولان تحویل مورد معامله مذکور در بند (ج) ماده ۲۴ از لحاظ مشخصات و سایر مسائل مربوط به کار یا خدمت یا کالایی که باید تحویل گرفته شود اختلاف نظر باشد نحوه تحویل طبق نظر شهردار تهران یا رئیس منطقه شهرداری و رئیس سازمان به اقتضای مورد با کسب نظر افراد بصیر تعیین خواهد شد.

فصل پنجم - مزایده

ماده ۲۸- در مورد معاملات جزئی مأمور فروش مکلف است به داوطلبان معامله مراجعه و پس از تحقیق کامل از بها با رعایت صرفه شهرداری معامله را تا میزان ده هزار ریال با مسئولیت خود انجام دهد و سند مربوط را با تعهد اینکه معامله با بیشترین بهای ممکن انجام شده است و با ذکر نام و نام خانوادگی و سمت و تاریخ امضاء کند و در مورد معاملات جزئی زائد بر ده هزار ریال تا یکصد هزار ریال مأمور فروش پس از جلب نظر ارزیاب شهرداری با در نظر گرفتن مراتب فوق اقدام به فروش خواهد کرد.

ماده ۲۹- معاملات متوسط به طریق حراج و به شرح زیر انجام خواهد شد :

۱- اطلاعات کلی در مورد نوع و مشخصات و مقدار مورد معامله و روز و ساعت و محل حراج و سایر شرایطی که لازم باشد باید با یک نوبت آگهی در روزنامه رسمی و حداقل یک نوبت آگهی در روزنامه کثیرالانتشار و در صورت ضرورت به وسائل و طرق انتشاراتی دیگر از قبیل رادیو یا تلویزیون یا الصاق آگهی در معابر عمومی به اطلاع عموم برسد و در آگهی باید قید گردد که در مقابل فروش اشیاء وجه نقد دریافت خواهد شد و پرداخت هر گونه مالیات و عوارض به عهده خریدار است .

۲- مورد معامله باید قبلاً ارزیابی شود و فهرست قیمت قبل از انجام حراج در پاکت لاک و مهر شده در اختیار کمیسیون حراج که به شرح مذکور در بند ۳ این ماده تشکیل خواهد شد قرار گیرد حراج از بهای ارزیابی شروع و با خریداری که بالاترین بها را پیشنهاد کند معامله انجام خواهد شد و اگر به قیمت ارزیابی شده داوطلب پیدا نشود باید ارزیابی تجدید شود.

۳- کمیسیون حراج حداقل از پنج نفر به شرح زیر تشکیل خواهد شد :

- ۱- مسئول امور مالی یا نماینده او.
- ۲- مسئول تدارکات یا نماینده او.
- ۳- مسئول بازرسی یا نماینده او.
- ۴- مسئول امور حقوقی یا نماینده او.
- ۵- مسئول واحد تقاضا کننده یا نماینده او.

ماده ۳۰- معاملات عمده به طریق مزایده و با انتشار آگهی به شرح ذیل به عمل می آید:

- ۱- در آگهی مزایده شرایطی که طبق این آئین نامه برای آگهی مناقصه پیش بینی شده در صورتی که با عمل مزایده منطبق باشد باید رعایت شود.
- ۲- مقرراتی که در این آئین نامه در مورد ترتیب تشکیل کمیسیون مناقصه مقرر در ماده ۱۴ و اتخاذ تصمیم در کمیسیون های مذکور و اجرای تصمیم کمیسیونها و انعقاد قرارداد و تحویل مورد معامله معین شده در صورتی که با عمل مزایده منطبق باشد باید اجراء شود .

فصل ششم - ترک مناقصه یا مزایده و حراج

ماده ۳۱- در موارد زیر معاملات بدون تشریفات مناقصه یا مزایده و حراج انجام خواهد شد:

- ۱- در موارد معاملاتی که طرف معامله وزارتخانه و یا مؤسسه یا شرکت دولتی یا شهرداریها یا مؤسسات وابسته به آنها باشند .
 - ۲- در مورد خرید اموال و خدمات و حقوق مالی که به تشخیص شهردار تهران منحصر به فرد باشد .
 - ۳- در مورد خرید یا اجاره کردن اموال غیر منقول که طبق نظر کارشناس منتخب شهرداری تهران انجام خواهد شد .
 - ۴- در مورد خرید خدمات هنری و صنایع مستظرفه و کارشناسان .
 - ۵- در مورد خرید کالاهای انحصاری دولتی و کالاهایی که از طرف مراجع صالح دولتی برای آنها تعیین نرخ شده باشد .
 - ۶- در مورد خرید کالاهای مورد مصرف روزانه که در محل نرخ ثابتی از طرف دولت یا شهرداریها یا مراجع ذیصلاح برای آنها تعیین شده باشد.
 - ۷- در مورد کرایه حمل و نقل هوایی - دریایی - هزینه مسافرت و نظایر آن در صورت وجود نرخ ثابت و مقطوع.
 - ۸- در مورد خرید قطعات یدکی برای تعویض یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین آلات موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسائل اندازه گیری دقیق و لوازم آزمایشگاهی عملی و فنی و حق اختراع و نظائر آن به تشخیص شهردار تهران.
- تبصره -** در مواردی که نماینده انحصاری فروش کالاهای ساخت کارخانه های خارجی یا کارخانه های داخلی کالا را موجود نداشته باشند یا به نرخ اعلام شده از طرف مراجع رسمی نفروشد شهرداری تهران می تواند کالا را با رعایت مقررات این آئین نامه خریداری کند و در صورتی که کالا بیش از نرخی که از طرف مراجع فوق الذکر تعیین شده از نماینده انحصاری فروش یا کارخانه داخلی خریداری شود باید مراتب را به مراجع تعیین کننده نرخ اعلام کند.

ماده ۳۲- در مورد چاپ و صحافی معامله طبق آئین نامه مربوط که برای امور چاپ و صحافی دستگاههای دولتی به تصویب هیئت وزیران رسیده است، انجام خواهد شد.

ماده ۳۳- در مواردی که انجام مناقصه یا مزایده و حراج به تشخیص و طبق گزارش توجیهی واحد مربوط و تأیید کمیسیون مقرر در ماده ۱۴ میسر یا به مصلحت نباشد در این صورت معامله با رعایت مراتب زیر و به ترتیبی که کمیسیون مذکور معین خواهد کرد انجام می شود:

الف - (اصلاحی ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۷۷۰۸۹/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۶) در مورد معاملات تا مبلغ دو بیست و بیست و سه میلیون (۲۲۳۰۰۰۰۰) ریال با تصویب شهرداری تهران در حدود اختیارات تفویض شده به شهردار موضوع تبصره الحاقی به بند ۳ اصلاحی ماده ۴۵ قانون شهرداری.

ب - (اصلاحی ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۷۷۰۸۹/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۶) در مورد معاملات از دو بیست و بیست و سه میلیون (۲۲۳۰۰۰۰۰) ریال تا دو میلیارد (۲۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال با موافقت شهرداری تهران و تأیید شورای شهر و تصویب وزارت کشور.

ج - (اصلاحی ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۷۷۰۸۹/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۶) در مورد معاملات دو میلیارد (۲۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال و بیشتر به پیشنهاد شهردار تهران با تأیید شورای شهر و وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران.

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۸۳/۱۲/۲۶ هیأت وزیران - تصویبنامه شماره ۷۷۰۸۹/ت/۲۸۸۰۹ هـ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۶) شهردار تهران می تواند در موارد مذکور در ماده ۳۳ اختیار خود را تا مبلغ یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰۰۰۰۰۰) ریال به رؤسای مناطق شهرداری و مدیران کل یا مدیران عامل سازمانهای تابعه و وابسته تفویض نماید.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۰/۱۰/۱۸) حد نصاب های تعیین شده در موارد فوق متناسب با شرایط اقتصاد کشور و هماهنگ با نصابهای معاملات دولتی بنا به پیشنهاد وزارت کشور و با تصویب هیأت وزیران قابل تجدید نظر خواهد بود.

ماده ۳۴- بهای اجناس و خدمات و حقوق موضوع بندهای ۲ و ۴ و ۸ ماده ۳۱ در صورتی که طبق تعرفه های مبتنی بر قانون یا از طرف مراجع صلاحیتدار تعیین نشده باشد قیمت مورد معامله وسیله ارزیاب یا کارشناس منتخب شهرداری تعیین و پس از تأیید شهرداری تهران معامله انجام خواهد شد.

فصل هفتم - مقررات عمومی

ماده ۳۵- دریافت ضمانتنامه بانکی یا اسناد خزانه یا اوراق قرضه دولتی به عنوان سپرده شرکت در مناقصه یا مزایده و یا تضمین حسن انجام معامله بلامانع می باشد و در هر صورت با موافقت شهردار تهران در هر موقع قابل تبدیل به یکدیگر می باشند.

ماده ۳۶- هرگاه ضمن اجرای قراردادهای ساختمانی و عمرانی تغییرات جدیدی در مشخصات و نقشه و یا نوع کار یا خدمت پیش آید که جداگانه انجام پذیر نباشد و میزان بهای آن کار یا خدمت در فهرست واحد بها پیش بینی و تعیین نشده باشد بهای عادلانه واحدکار یا خدمت مورد نظر از طرف قسمت فنی با موافقت پیمانکار و تصویب شهردار تهران تعیین خواهد شد ولی میزان کارها یا خدمات جدید نباید از صدی ده مبلغ پیمان تجاوز نماید.

ماده ۳۷- در صورتی که شهرداری بخواهد موافق بند ۲ ماده ۱۰ این آئین نامه میزان کار یا خدمت یا جنس موضوع پیمان را کسر یا اضافه نماید باید قبل از انقضای مدت به پیمانکار ابلاغ نماید.

ماده ۳۸- اختلافات ناشی از معاملات موضوع این آئین نامه که بین طرفین ایجاد می شود در هیئتی مرکب از نماینده شهرداری به انتخاب شهردار تهران و نماینده انجمن شهر مطرح می شود و هیئت مذکور می تواند با طرف قرارداد توافق کند این توافق برای طرفین قابل اجراء و غیر قابل اعتراض خواهد بود و در صورتی که اختلاف رفع نشود هر یک از طرفین قرارداد می تواند به دادگاه صلاحیتدار مراجعه نماید .

ماده ۳۹- مؤسسات تابعه و وابسته شهرداری تهران که دارای شخصیت حقوقی بوده و به طریق بازرگانی اداره می شوند در صورتی که دارای آئین نامه معاملات مخصوص خود نباشند معاملات خود را طبق مقررات این آئین نامه انجام خواهند داد .

ماده ۴۰- آئین نامه معاملات شهرداری تهران مصوب سال ۱۳۴۴ از تاریخ اجرای این آئین نامه لغو می شود.

از قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ با اصلاحیه های بعدی

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یکسال مالی تهیه و حاوی پیش بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاستها و به هدفهای قانونی می‌شود، بوده و از سه قسمت به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- بودجه عمومی دولت که شامل اجزاء زیر است:

الف- پیش بینی دریافتها و منابع تأمین اعتبار که به طور مستقیم و یا غیر مستقیم در سال مالی قانون بودجه به وسیله دستگاهها از طریق حسابهای خزانه داری کل اخذ می‌گردد.

ب- پیش بینی پرداختهایی که از محل درآمد عمومی و یا اختصاصی برای اعتبارات جاری و عمرانی و اختصاصی دستگاههای اجرایی می‌تواند در سال مالی مربوط انجام دهد.

۲- بودجه شرکتهای دولتی و بانکها شامل پیش بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار.

۳- بودجه مؤسساتی که تحت عنوانی غیر از عناوین فوق در بودجه کل کشور منظور می‌شود.

ماده ۲- وزارتخانه واحد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون به این عنوان شناخته شده و یا بشود.

ماده ۳- مؤسسه دولتی واحد سازمانی مشخصی است که به موجب قانون ایجاد و زیر نظر یکی از قوای سه گانه اداره می‌شود و عنوان وزارتخانه ندارد.

تبصره- نهاد ریاست جمهوری که زیر نظر ریاست جمهوری اداره می‌گردد، از نظر این قانون مؤسسه دولتی شناخته می‌شود.

ماده ۴- شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون به صورت شرکت ایجاد شود و یا به حکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و بعنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه گذاری شرکتهای دولتی ایجاد شود، مادام که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکتهای دولتی است، شرکت دولتی تلقی می‌شود.

تبصره - شرکتهایی که از طریق مضاربه و مزارعه و امثال اینها به منظور بکار انداختن سپرده های اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه ایجاد شده یا می‌شوند از نظر این قانون شرکت دولتی شناخته نمی‌شوند.

ماده ۵- مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی از نظر این قانون واحدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون به منظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی دارد، تشکیل شده و یا می‌شود.

تبصره - فهرست این قبیل مؤسسات و نهادها با توجه به قوانین و مقررات مربوط از طرف دولت پیشنهاد و به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

ماده ۶- سال مالی یکسال هجری شمسی است که از اول فروردین ماه آغاز و به پایان اسفند ماه ختم می‌شود.

ماده ۷- اعتبار عبارت از مبلغی است که برای مصرف یا مصارف معین به منظور نیل به اهداف و اجرای برنامه های دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می رسد .

.....

ماده ۱۳- وجوه عمومی عبارت است از نقدینه های مربوط به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و نهادهای و مؤسسات عمومی غیر دولتی و مؤسسات وابسته به سازمانهای مذکور که متعلق به حق افراد و مؤسسات خصوصی نیست و صرفنظر از نحوه و منشأ تحصیل آن منحصرأً برای مصارف عمومی به موجب قانون قابل دخل و تصرف می باشد .

تبصره ۱- وجوهی نظیر سپرده ، وجه الضمان و مانند آنها که به طور موقت در اختیار دستگاههای مذکور در این ماده قرار می گیرد و پس از انقضای مدت معین و یا حصول شرایط خاص قابل استرداد است مادام که در اختیار دستگاههای مزبور می باشد تصرف در آنها بدون رضایت صاحب وجه یا احراز اعراض صاحب آن در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه عمومی تلقی می گردد .

تبصره ۲- اسناد و اوراق بهادار متعلق به سازمانهای مذکور در این ماده نیز در حکم وجوه عمومی است .

.....

ماده ۱۷- تشخیص ، عبارت است از تعیین و انتخاب کالا و خدمات و سایر پرداختهایی که تحصیل یا انجام آنها برای نیل به اجرای برنامه های دستگاههای اجرایی ضروری است .

ماده ۱۸- تأمین اعتبار عبارت است از اختصاص دادن تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب برای هزینه معین .

ماده ۱۹- تعهد از نظر این قانون عبارت است از ایجاد دین بر ذمه دولت ناشی از :

الف- تحویل کالا یا انجام دادن خدمت .

ب- اجرای قراردادهایی که با رعایت مقررات منعقد شده باشد .

ج- احکام صادر شده از مراجع قانونی و ذیصلاح .

د- پیوستن به قراردادهای بین المللی و عضویت در سازمانها یا مجامع بین المللی با اجازه قانون .

ماده ۲۰- تسجیل عبارت است از تعیین میزان بدهی قابل پرداخت به موجب اسناد و مدارک اثبات کننده بدهی .

ماده ۲۱- حواله اجازه ای است که کتباً وسیله مقامات مجاز وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی و یا دستگاههای اجرایی برای تأدیه تعهدات و بدهیهای قابل پرداخت از محل اعتبارات مربوط عهده ذی حساب در وجه ذینفع صادر می شود .

ماده ۲۲- درخواست وجه سندی است که ذی حساب برای دریافت وجه به منظور پرداخت حواله های صادر شده موضوع ماده ۲۱ این قانون و سایر پرداختهایی که به موجب قانون از محل وجوه متمرکز شده در خزانه مجاز می باشد حسب مورد از محل اعتبارات و یا وجوه مربوط عهده خزانه در مرکز و یا عهده نمایندگی خزانه در استان در وجه حساب بانکی پرداخت دستگاه اجرایی ذیربط صادر می کند .

ماده ۲۳- هزینه عبارت از پرداختهایی است که به طور قطعی به ذینفع در قبال تعهد یا تحت عنوان کمک یا عناوین مشابه با رعایت قوانین و مقررات مربوط صورت می گیرد .

.....

ماده ۲۸- پیش پرداخت عبارت است از پرداختی که از محل اعتبارات مربوط بر اساس احکام و قراردادها طبق مقررات پیش از انجام تعهد صورت می‌گیرد .

ماده ۲۹- علی الحساب عبارت است از پرداختی که به منظور ادای قسمتی از تعهد با رعایت مقررات صورت می‌گیرد .

.....

ماده ۳۱- ذیحساب مأموری است که به موجب حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی از بین مستخدمین رسمی واجد صلاحیت به منظور اعمال نظارت و تأمین هماهنگی لازم در اجرای مقررات مالی و محاسباتی در وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و دستگاههای اجرایی محلی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی به این سمت منصوب می‌شود و انجام سایر وظایف مشروحه زیر را به عهده خواهد داشت :

۱- نظارت بر امور مالی و محاسباتی و نگهداری و تنظیم حسابها بر طبق قانون و ضوابط و مقررات مربوط و صحت و سلامت آنها .

۲- نظارت بر حفظ اسناد و دفاتر مالی .

۳- نگهداری و تحویل و تحول وجوه و نقدینه ها و سپرده ها و اوراق بهادار.

۴- نگهداری حساب اموال دولتی و نظارت بر اموال مذکور.

تبصره ۱- ذیحساب زیر نظر رئیس دستگاه اجرایی وظایف خود را انجام می‌دهد .

تبصره ۲- ذیحساب مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی موضوع ماده ۵ این قانون در مورد وجوهی که از محل درآمد عمومی دریافت می‌دارند ، با حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی و با موافقت آن دستگاه منصوب خواهند شد .

.....

ماده ۷۲- مصرف اعتبارات جاری و عمرانی منظور در بودجه کل کشور تابع مقررات این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت می باشد .

تبصره ۱- مصرف اعتبارات از محل درآمدهای اختصاصی براساس بودجه های مصوب جز در مواردی که در این قانون برای آنها تعیین تکلیف شده است تابع مقررات قانونی مربوط می باشد و در صورتی که دستگاههای اجرایی ذیربط دارای مقررات قانونی خاص برای این موضوع نباشند اعتبارات مذکور براساس قوانین و مقررات عمومی دولتی قابل مصرف خواهد بود .

تبصره ۲- مصرف درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار شرکتهای دولتی براساس بودجه های مصوب جز در مواردی که در این قانون برای آنها تعیین تکلیف شده است تابع مقررات قانونی مربوط می‌باشد لکن اجرای طرحهای عمرانی شرکتهای مذکور از نظر مقررات مالی و معاملاتی تابع مفاد این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت خواهد بود . شرکتهای و سازمانهای دولتی که شمول مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول مفاد این ماده خواهند بود .

تبصره ۳- در صورتی که مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی دارای مقررات قانونی خاصی برای مصرف اعتبارات خود باشند می توانند اعتبارات جاری را که از محل اعتبارات منظور در قانون بودجه کل کشور در اختیار آنها گذارده می‌شود جز در مواردی که در این قانون صراحتاً برای آن تعیین تکلیف شده است طبق مقررات مربوط به خود به مصرف برسانند . در مواردی که اعتبارات موضوع این تبصره از

محل اعتبارات منظور در بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی به عنوان کمک در اختیار مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی گذارده می شود ذیحساب دستگاه پرداخت کننده کمک وجوه پرداختی از این بابت را با اخذ رسید مؤسسه دریافت کننده به هزینه قطعی منظور خواهد نمود .

تبصره ۴- اعتبارات طرحهای عمرانی مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی تابع این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت می باشد .

تبصره ۵- حساب و اسناد هزینه مربوط به اعتبارات جاری و طرحهای عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی باید قبل از تصویب مراجع قانونی ذیربط وسیله حسابرسان منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی رسیدگی شود و حساب سالانه آنها برای حسابرسی به دیوان محاسبات کشور تحویل گردد .

تبصره ۶- آئین نامه های مالی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری آن دسته از مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی که به موجب قانون از شمول مقررات عمومی مستثنی شده و یا بشوند با رعایت قانون دیوان محاسبات کشور توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تنظیم و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

.....

ماده ۷۶- برای وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی (باستثناء بانکها و شرکتهای بیمه و مؤسسات اعتباری) و واحدهای تابعه آنها در مرکز و شهرستانها حسب مورد از طرف خزانه و یا نمایندگی خزانه در استانها در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند ، به تعداد مورد نیاز حسابهای بانکی برای پرداختهای مربوط افتتاح خواهد شد . استفاده از حسابهای مزبور در مورد وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی با امضاء مشترک ذیحساب و یا مقام مجاز از طرف او و لااقل یک نفر دیگر از مقامات مسئول و مجاز دستگاه مربوط به معرفی خزانه و یا نمایندگی خزانه در استان به عمل خواهد آمد و کلیه پرداختهای دستگاههای نامبرده منحصراً از طریق حسابهای بانکی مذکور مجاز خواهد بود . استفاده از حسابهای بانکی شرکتهای دولتی با امضاء مشترک مقامات مذکور در اساسنامه آنها و ذیحساب شرکت یا مقام مجاز از طرف او ممکن خواهد بود .

تبصره - مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع ماده ۵ این قانون مادامی که از محل درآمد عمومی وجهی دریافت می دارند درمورد وجوه مذکور مشمول مقررات این ماده خواهند بود و وجوه اعتباراتی که در قانون بودجه کل کشور برای این قبیل دستگاهها به تصویب می رسد ، توسط خزانه و یا نمایندگی خزانه در استان منحصراً از طریق حسابهای بانکی مذکور قابل پرداخت می باشد.

.....

بخش سوم - معاملات دولتی

ماده ۷۹- معاملات وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اعم از خرید و فروش و اجاره و استجاره و پیمانکاری و اجرت کار و غیره (باستثناء مواردی که مشمول مقررات استخدای می شود) باید حسب مورد از طریق مناقصه یا مزایده انجام شود مگر در موارد زیر :

۱- در مورد معاملاتی که طرف معامله وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی باشد .

۲- در مورد معاملاتی که انجام آنها به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با نهادها و مؤسسات و شرکتهای مشروحه زیر :

الف- مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و مؤسسات تابعه که بیش از پنجاه درصد سهام و یا سرمایه و یا مالکیت آنها متعلق به مؤسسات و نهادهای مذکور باشد .

ب- شرکتهای تعاونی مصرف و توزیع کارکنان وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی که براساس قوانین و مقررات ناظر بر شرکتهای تعاونی تشکیل و اداره می شوند .

ج- شرکتهای و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع که تحت نظارت مستقیم دولت تشکیل و اداره می گردند که مقرون به صرفه و صلاح دولت باشد .

۳- در مورد خرید اموال و خدمات و حقوقی که به تشخیص و مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها منحصر بفرد بوده و دارای انواع مشابه نباشد .

۴- در مورد خرید یا استجاره اموال غیر منقول که به تشخیص و مسئولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با کسب نظر کارشناس رسمی دادگستری و یا کارشناس خبره و متعهد رشته مربوطه انجام خواهد شد .

۵- در مورد خرید خدمات هنری با رعایت موازین اسلامی و صنایع مستظرفه و خدمات کارشناسی .

۶- در مورد خرید کالاهای انحصاری دولتی و یا سایر کالاهایی که دارای فروشنده انحصاری بوده و برای آنها از طرف دستگاههای ذیربط دولتی نرخهای معینی تعیین و اعلام شده باشد .

۷- در مورد خرید کالاهای مورد مصرف روزانه که در محل از طرف دستگاههای ذیربط دولتی و یا شهرداریها برای آنها نرخ ثابتی تعیین شده باشد .

۸- در مورد کالاهای ساخت کارخانههای داخلی و کرایه حمل و نقل بار از طریق زمینی که از طرف دستگاههای دولتی ذیربط برای آنها نرخ تعیین شده باشد .

۹- در مورد کرایه حمل و نقل هوایی - دریایی - هزینه مسافرت و نظایر آن در صورت وجود نرخ ثابت و مقطوع .

۱۰- در مورد تعمیر ماشین آلات ثابت و متحرک به تشخیص و مسئولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها.

۱۱- در مورد خرید قطعات یدکی برای تعویض یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین آلات ثابت و متحرک موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسایل اندازه گیری دقیق و لوازم آزمایشگاههای علمی و فنی و نظایر آن با تعیین بهای مورد معامله حداقل وسیله یک نفر کارشناس خبره و متعهد رشته مربوط که حسب مورد توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها انتخاب خواهد شد ، پس از تأیید مقامات مذکور در این ردیف.

- ۱۲- در مورد معاملاتی که به تشخیص هیأت وزیران به ملاحظه صرفه و صلاح دولت باید مستور بماند .
- ۱۳- در مورد چاپ و صحافی که به موجب آئین نامه خاصی که بنا به پیشنهاد وزارت ارشاد اسلامی و تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می رسد، انجام خواهد شد .
- ۱۴- در مورد فروش کالاها و خدماتی که مستقیماً توسط وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی تولید و ارائه می شود و نرخ فروش آنها توسط مراجع قانونی مربوط تعیین می گردد .
- تبصره -** انجام معاملات موضوع ردیفهای ۱ و ۲ این ماده بدون رعایت تشریفات مناقصه و یا مزایده مشروط بر آن است که فروشنده ، دستگاه مورد معامله را در اختیار داشته یا تولید کننده یا انجام دهنده آن باشد یا اینکه وظیفه تهیه و توزیع و فروش مورد معامله را به عهده داشته باشد .
- ماده ۸۰ -** (اصلاحی ۱۳۸۲/۲/۲۴ - تصویب نامه شماره ۲۸۶۱۹/۶۵۶۷ هـ مورخ ۸۲/۲/۲۸ و قابل اجراء از ابتدای سال ۱۳۸۲) معاملات دولتی به سه دسته : جزیی ، متوسط و عمده به شرح زیر تقسیم می شود:
- الف - نصاب معاملات جزیی :** معاملاتی که مبلغ آن از ۱۸۰۰۰۰۰ ریال تجاوز نکند.
- ب- نصاب معاملات متوسط :** معاملاتی که مبلغ آن از ۱۸۰۰۰۰۰ ریال بیشتر باشد و از ۲۶۰۰۰۰۰۰ ریال تجاوز نکند .
- ج- نصاب معاملات عمده :** معاملاتی که مبلغ آن از ۲۶۰۰۰۰۰۰ ریال بیشتر باشد .
- تبصره ۱-** مبنای نصاب در خرید برای معاملات جزیی و متوسط مبلغ مورد معامله و در مورد معاملات عمده مبلغ برآورد است .
- تبصره ۲-** مبنای نصاب در فروش مبلغ ارزیابی کاردان خبره و متعهد رشته مربوط که توسط دستگاه اجرایی ذیربط انتخاب می شود خواهد بود .
- ماده ۸۱ -** مناقصه در معاملات به طرق زیر انجام می پذیرد :
- الف -** در مورد معاملات جزیی به کمترین بهای ممکن به تشخیص و مسئولیت کارپرداز.
- ب-** در مورد معاملات متوسط به کمترین بهای ممکن به تشخیص و مسئولیت کارپرداز و مسئول واحد تدارکاتی مربوط و تأیید وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها .
- ج -** در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مناقصه عمومی و یا ارسال دعوتنامه (مناقصه محدود) به تشخیص وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقامات مجاز از طرف آنها .
- ماده ۸۲ -** مزایده در معاملات به طرق زیر انجام می پذیرد :
- الف -** در مورد معاملات جزیی به بیشترین بهای ممکن به تشخیص و مسئولیت مأمور فروش .
- ب-** در مورد معاملات متوسط با حراج .
- ج-** در مورد معاملات عمده با انتشار آگهی مزایده عمومی .
- ماده ۸۳ -** در مواردی که انجام مناقصه یا مزایده براساس گزارش توجیهی دستگاه اجرایی مربوط به تشخیص یک هیأت سه نفره مرکب از مقامات مذکور در ماده ۸۴ این قانون میسر یا به مصلحت نباشد، می توان معامله را به طریق دیگری انجام داد و در این صورت هیأت مزبور با رعایت صرفه و صلاح دولت

ترتیب انجام اینگونه معاملات را با رعایت سایر مقررات مربوط در هر مورد یا به طور کلی برای یک نوع کالا یا خدمت تعیین و اعلام خواهد نمود .

ماده ۸۴- ترکیب هیأت ترک مناقصه و مزایده موضوع ماده ۸۳ این قانون در مورد دستگاههای اجرایی در مرکز و استانها به شرح زیر خواهد بود :

.....

و- در مورد مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی مادام که از محل درآمد عمومی وجهی دریافت می-دارند در صورتی که به موجب مقررات مربوط زیر نظر شورا و یا ارکان مشابه اداره می شوند ، ذیحساب و دو نفر به انتخاب شورا یا ارکان مربوط و در صورتی که فاقد شورا یا ارکان مشابه می باشند ، ذیحساب و دو نفر به انتخاب بالاترین مقام اجرایی مؤسسه یا نهاد مربوطه.

.....

ماده ۸۵- هیأت موضوع مواد ۸۳ و ۸۴ این قانون که در هر مورد بنا به دعوت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی و یا مقامات مجاز از طرف آنها تشکیل می شود با حضور هر سه نفر اعضاء مربوط رسمیت دارد و کلیه اعضاء مکلف به حضور در جلسات هیأت و ابراز نظر خود نسبت به گزارش توجیهی دستگاه اجرایی مربوط در مورد تقاضای ترک مناقصه یا مزایده و همچنین نحوه انجام معامله مورد نظر هستند لکن تصمیمات هیأت با رأی اکثریت اعضاء معتبر خواهد بود .

ماده ۸۶ - (اصلاحی شماره ۶۵۶۷/ت ۲۸۶۱۹ هـ مورخ ۱۳۸۲/۲/۲۸ قابل اجراء از ابتدای سال ۱۳۸۲) در اجرای ماده ۸۳ این قانون در صورتی که معامله مبلغ بیش از مبلغ ۲۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال باشد انجام معامله پس از تصویب هیأت سه نفری موضوع ماده ۸۴ این قانون حسب مورد باتأیید مقامات زیر مجاز خواهد بود :

.....

هـ - درمورد معاملات مربوط به مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی در صورتیکه به موجب مقررات مربوط زیر نظر شورا و یا ارکان مشابه اداره می شوند ، شورا و یا رکن مربوط و در صورتی که فاقد شورا و یا ارکان مشابه می باشند ، بالاترین مقام اجرایی مؤسسه یا نهاد مربوط.

ماده ۹۱- در صورتی که ذیحساب انجام خرجی را برخلاف قانون و مقررات تشخیص دهد ، مراتب را با ذکر مستند قانونی مربوط کتباً به مقام صادر کننده دستور خرج اعلام می کند . مقام صادر کننده دستور پس از وصول گزارش ذیحساب چنانچه دستور خود را منطبق با قوانین و مقررات تشخیص داده و مسئولیت قانونی بودن دستور خود را کتباً با ذکر مستند قانونی به عهده بگیرد و مراتب را به ذیحساب اعلام نماید . ذیحساب مکلف است وجه سند هزینه مربوط را پس از ضمیمه نمودن دستور کتبی متضمن قبول مسئولیت مذکور پرداخت و مراتب را با ذکر مستندات قانونی مربوط به وزارت امور اقتصادی و دارایی و رونوشت آن را جهت اطلاع به دیوان محاسبات کشور گزارش نماید . وزارت امور اقتصادی و دارایی در صورتی که مورد را خلاف تشخیص داد مراتب را برای اقدامات قانونی لازم به دیوان محاسبات کشور اعلام خواهد داشت .

.....

ماده ۱۰۰- کلیه مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی موضوع ماده ۵ این قانون مکلفند صورتحساب دریافت و پرداخت سالانه خود اعم از اعتبارات جاری و یا طرحهای عمرانی (اعتبارات سرمایه گذاری

ثابت) را مطابق دستورالعملی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ابلاغ خواهد شد تنظیم و پس از تصویب مراجع قانونی ذیربط حداکثر تا پایان شهریورماه سال بعد جهت درج در صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال دارند .

تبصره - نهادهای و مؤسسات مشمول این ماده پس از به تصویب رسیدن آئین نامه مالی مربوط در اجرای تبصره ۶ ماده ۷۲ این قانون در مورد تنظیم و ارسال صورتحسابهای فوق در موعد و به ترتیب مقرر در آئین نامه مذکور عمل خواهند کرد .

.....

ماده ۱۱۰- وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی می توانند اموال منقول خود را به طور امانی در اختیار سایر وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی قرار دهند . در این صورت وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی تحویل گیرنده بدون اینکه حق تصرفات مالکانه نسبت به اموال امانی مذکور داشته باشند مسئول حفظ و حراست و نگهداری حساب این اموال خواهند بود و باید فهرست اموال مزبور را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال و عین اموال را پس از رفع نیاز به وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی ذیربط اعاده و مراتب را به وزارت امور اقتصادی و دارایی اطلاع دهند .

.....

ماده ۱۱۳- کلیه اموال و داراییهای منقول و غیر منقول که از محل اعتبارات طرحهای عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) برای اجرای طرحهای مزبور خریداری و یا بر اثر اجرای این طرحها ایجاد و یا تملک می شود اعم از اینکه دستگاه اجرایی طرح ، وزارتخانه یا مؤسسه دولتی یا شرکت دولتی یا مؤسسه و نهاد عمومی غیر دولتی باشد تا زمانی که اجرای طرحهای مربوط خاتمه نیافته است متعلق به دولت است و حفظ و حراست آنها با دستگاههای اجرایی ذیربط می باشد و در صورتیکه از اموال مذکور برای ادامه عملیات طرح رفع نیاز شود واگذاری عین و یا حق استفاده از آنها به سایر دستگاههای دولتی و همچنین فروش آنها تابع مقررات فصل پنجم این قانون خواهد بود و وجوه حاصل از فروش باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد .

تبصره ۱- اموال منقول و غیر منقول موضوع این ماده پس از خاتمه اجرای طرحهای مربوط در مورد طرحهایی که توسط وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اجراء می شود کماکان متعلق به دولت خواهد بود و در مورد طرحهایی که مجری آنها شرکتهای دولتی یا نهادهای و مؤسسات عمومی غیر دولتی هستند به حساب اموال و داراییهای دستگاه مسئول بهره برداری طرح منظور خواهد شد .

تبصره ۲- درآمدهای ناشی از بهره برداری از این نوع اموال و داراییها در مورد طرحهای عمرانی که توسط وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اجراء می شود قبل و بعد از خاتمه اجرای طرح به حساب درآمد عمومی کشور و در مورد طرحهای مورد اجرای شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی در صورتی که هزینه بهره برداری از محل منابع شرکت و یا منابع داخلی مؤسسه و نهاد عمومی غیر دولتی مربوط تأمین شود به حساب درآمد دستگاه مسئول بهره برداری طرح و در غیر اینصورت به حساب درآمد عمومی کشور منظور خواهد گردید .

قانون اصلاح مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور

مصوب ۱۵ اسفند ۱۳۷۹

ماده واحده - مهلت های مذکور در مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ برای تعهد و پرداخت هزینه های جاری و عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) اعم از اینکه از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تأمین شده و تا پایان سال مالی توسط خزانه داری کل در اختیار ذیحسابی دستگاههای ذیربط قرار گرفته باشند به ترتیب برای هزینه های جاری پایان فروردین ماه و هزینه های عمرانی پایان تیرماه سال بعد اصلاح می گردد . مانده وجوه مصرف نشده تا تاریخ های مذکور پس از انقضای مهلت ظرف ده روز به خزانه واریز می گردند. کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون لغو می گردند .

تبصره ۱- آخرین مهلت تهیه و ارائه صورتحساب دریافت و پرداخت نهایی موضوع ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی کشور پایان مردادماه سال بعد خواهد بود .

تبصره ۲- تخلف از این قانون در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب و متخلف برابر مقررات قانونی تعقیب خواهد شد .

تبصره ۳- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی کماکان تابع قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ و قانون تشکیل هیات امناء دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب ۹ و ۱۳۶۷/۱۲/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی و آئین نامه های مربوط خواهند بود .

از قانون برگزاری مناقصات
مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۵ مجلس شورای اسلامی و
۱۳۸۳/۱۱/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام

فصل اول - کلیات

ماده ۱- کاربرد

الف- این قانون به منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب می‌رسد و تنها در معاملاتی که با رعایت این قانون انجام می‌شود، کاربرد دارد.

ب- قوای سه گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانکها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکتهای بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادهای بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و همچنین دستگاهها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از اینکه قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و شرکتهای تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه مقررات این قانون را رعایت کنند.

تبصره - نیروهای مسلح، تابع مقررات و ضوابط خاص خود بوده و از شمول این قانون مستثنی هستند.

.

ماده ۳- طبقه بندی معاملات

معاملات از نظر نصاب (قیمت معامله) به سه دسته تقسیم می شوند:

۱- **معاملات کوچک**: معاملاتی که به قیمت ثابت سال ۱۳۸۲ کمتر از بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال باشد.

۲- **معاملات متوسط**: معاملاتی که مبلغ مورد معامله بیش از سقف مبلغ معاملات کوچک بوده و از ده برابر سقف ارزش معاملات کوچک تجاوز نکند.

۳- **معاملات بزرگ**: معاملاتی که مبلغ برآورد اولیه آنها بیش از ده برابر سقف ارزش مبلغ معاملات کوچک باشد.

تبصره ۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در ابتدای هر سال نصاب معاملات را براساس شاخص بهای کالاها و خدمات اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، جهت تصویب به هیأت وزیران پیشنهاد نماید.

تبصره ۲- مبلغ نصاب برای معاملات کوچک و متوسط مبلغ مورد معامله و در معاملات عمده مبلغ برآوردی واحد متقاضی معامله می باشد.

تبصره ۳- مبلغ یا برآورد معاملات مشمول هر یک از نصاب های فوق نباید با تفکیک اقلامی که به طور متعارف یک مجموعه واحد تلقی می‌شوند، به نصاب پایین تر برده شود.

.....

ماده ۵- کمیسیون مناقصه

الف- کمیسیون مناقصه از اعضای زیر تشکیل می شود :

- ۱- رئیس دستگاه مناقصه گزار یا نماینده وی .
 - ۲- ذیحساب یا بالاترین مقام مالی دستگاه مناقصه گزار حسب مورد .
 - ۳- مسئول فنی دستگاه مناقصه گزار یا واحدی که مناقصه به درخواست وی برگزار می‌شود .
- ب- در مناقصات مربوط به شهرداریها ، از سوی شورای شهر یک نفر به عنوان ناظر در جلسات کمیسیون مناقصه شرکت خواهد کرد .
- ج- کمیسیون با حضور هر سه نفر اعضای مزبور رسمیت دارد و تمام اعضا ، مکلف به حضور در جلسه و ابراز نظر هستند . تصمیمات کمیسیون با رأی اکثریت اعضا، معتبر خواهد بود .
- د- در مناقصات دو مرحله ای کمیسیون ، مناقصه با حضور رئیس دستگاه مناقصه گزار تشکیل می‌شود .
- ه- اعضاء کمیسیون مناقصات در شرکتهای دولتی با انتخاب هیئت مدیره می باشد.

.....

ماده ۲۷- ترک تشریفات مناقصه

در مواردی که انجام مناقصه براساس گزارش توجیهی دستگاه مناقصه‌گزار به تشخیص یک هیئت سه نفره مرکب از مقامات مذکور در ماده(۲۸) این قانون میسر نباشد، می‌توان معامله را به طریق دیگری انجام داد و در این صورت هیئت ترک تشریفات مناقصه با رعایت صرفه و صلاح دستگاه ترتیب انجام این گونه معاملات را با رعایت سایر مقررات مربوط در هر دو مورد برای یک نوع کالا یا خدمت تعیین و اعلام خواهد نمود.

ماده ۲۸- ترکیب هیئت ترک تشریفات مناقصه

ترکیب هیئت ترک تشریفات مناقصه موضوع ماده (۲۷) این قانون در مورد دستگاه‌های موضوع بند(ب) ماده (۱) این قانون به شرح زیر خواهد بود :

.....

هـ - در اجرای ماده (۲۷) این قانون در صورتی که مبلغ معامله بیش از پنجاه برابر نصاب معاملات کوچک باشد ، انجام معامله پس از تصویب هیئت‌های سه نفری موضوع این ماده حسب مورد با تأیید مقامات زیر مجاز خواهد بود .

.....

۴- درمورد معاملات مربوط به مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی بالاترین مقام اجرایی نهاد یا مؤسسه مربوط.

قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداریها مصوب ۱۳۶۱/۲/۱۴

ماده واحده - وجوه و اموال منقول و غیر منقول متعلق به شهرداریها اعم از اینکه در بانکها و یا در تصرف شهرداری و یا نزد اشخاص ثالث و به صورت ضمانتنامه به نام شهرداری باشد، قبل از صدور حکم قطعی قابل تأمین و توقیف و برداشت نمی باشد .

شهرداریها مکلفند وجوه مربوط به محکوم به احکام قطعی صادره از دادگاهها و یا اوراق اجرایی ثبتی یا اجرای دادگاهها و مراجع قانونی دیگر را در حدود مقدورات مالی خود از محل اعتبار بودجه سال مورد عمل و یا در صورت عدم امکان از بودجه سال آتی خود بدون احتساب خسارت تأخیر تأدیه به محکوم لهم پرداخت نمایند در غیر این صورت ذینفع می تواند برابر مقررات نسبت به استیفای طلب خود از اموال شهرداری تأمین یا توقیف یا برداشت نماید .

تبصره - چنانچه ثابت شود که شهرداری با داشتن امکانات لازم از پرداخت دین خود استنکاف نموده است شهردار به مدت یک سال از خدمت منفصل خواهد شد .

بخش دوم

املاک / نوسازی و عمران شهری

فصل سوم
نوسازی و عمران شهری

قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ با اصلاحیه های بعدی

ماده ۱- نوسازی و عمران و اصلاحات اساسی و تأمین نیازمندیهای شهری و احداث و اصلاح و توسعه معابر و ایجاد پارکها و پارکینگها (توقفگاه) و میدانها و حفظ و نگهداری پارکها و باغهای عمومی موجود و تأمین سایر تأسیسات مورد نیاز عمومی و نوسازی محلات و مراقبت در رشد متناسب و موزون شهرها از وظایف اساسی شهرداری ها است و شهرداری ها در اجرای وظایف مذکور مکلف به تهیه برنامه های اساسی و نقشه های جامع هستند .

ماده ۲- (اصلاحی ۲۲ دی ۱۳۸۱) در شهر تهران از تاریخ اول فروردین ماه ۱۳۴۸ و در سایر شهرها از تاریخی که وزارت کشور تعیین و اعلام کند بر کلیه اراضی و ساختمانها و مستحدثات واقع در محدوده قانونی شهر، عوارض خاص سالانه به مأخذ «یک درصد (۱٪)» بهای آنها که طبق مقررات این قانون تعیین خواهد شد برقرار می شود .

شهرداری ها مکلفند براساس مقررات این قانون عوارض مذکور را وصول کرده و منحصراً به مصرف نوسازی و عمران برسانند . مصرف وجوه حاصل از اجرای این قانون در غیر موارد مصرح در این قانون در حکم تصرف غیر قانونی در اموال دولت خواهد بود .

تبصره ۱- ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض مذکور و ترتیب تعیین نسبتی از قیمت ملک که در هر شهر با توجه به مقتضیات و شرایط خاص اقتصادی مأخذ دریافت عوارض قرار می گیرد به موجب آئین نامه ای که از طرف وزارت کشور تنظیم و به تصویب هیئت وزیران می رسد ، تعیین و اجراء خواهد شد .

تبصره ۲- در شهر تهران عوارض املاک مؤدیانی که مجموع عوارض هر یک از آنان در سال تا مبلغ یک هزار و پانصد رأی باشد ، بخشوده می شود و در سایر شهرها انجمنهای شهر می توانند با تأیید وزارت کشور تمام یا قسمتی از عوارض املاک کلیه مؤدیانی را که مجموع عوارض هر یک از آنان طبق مقررات این قانون در سال تا مبلغ یک هزار و پانصد ریال باشد با توجه به مقتضیات خاص اقتصادی شهر با انتشار آگهی مشمول بخشودگی قرار دهند .

تبصره ۳- در شهر تهران از اول فروردین ماه ۱۳۴۸ و در سایر شهرها از تاریخی که وزارت کشور اجرای مقررات این ماده را اعلام می کند عوارض سطح شهر و سایر عوارض دریافتی از اراضی و ساختمانهای شهری ملغی می شود .

تبصره ۴- علاوه بر عوارض مذکور در ماده ۲ حق مرغوبیت و هر نوع درآمد دیگری که در اثر اجرای این قانون تحصیل شود منحصراً به مصرف نوسازی و عمران شهری خواهد رسید .

تبصره ۵- برای تأمین هزینه های اداری و وصول عوارض موضوع این ماده و تجهیز کادر فنی و اداری جهت اجرای این قانون ، شهرداری ها می توانند حداکثر تا میزان ده درصد درآمد وصولی موضوع این قانون را طبق بودجه ای که به تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور خواهد رسید ، به مصرف برسانند و مصرف بیش از این میزان از درآمد حاصل از اجرای این قانون به هیچ وجه مجاز نیست .

تبصره ۶- شهرداری ها می توانند در عملیات نوسازی از محل درآمد ماده ۲ این قانون رقمی به ساختمان دبستان اختصاص دهند .

ماده ۳- در مورد عوارض سطح شهر و اراضی و ساختمانهایی که در اجرای این قانون در هر یک از شهرها ملغی می‌گردد بقایای مطالبات شهرداری غیر قابل توافق و بخشودگی است و در صورت بروز اختلاف در اصل عوارض طبق ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها عمل خواهد شد ولی هرگاه مؤدیان عوارض مذکور ظرف یک سال از تاریخ اجرای این قانون به شهرداری مراجعه و نسبت به پرداخت اصل بدهی خود در هر مرحله که باشد نقداً اقدام کنند و یا قرار تقسیط حداکثر سه ساله با منظور نمودن سود صدی شش از تاریخ تقسیط با شهرداری بگذارند از پرداخت زیان دیرکرد و جرائم متعلقه معاف خواهند بود.

تبصره ۱- درمورد مؤدیانی که بقایای بدهی آنان بابت عوارض سطح شهر و اراضی و ساختمانها و مستحقات بیش از پانزده هزار ریال باشد قرار تقسیط با اخذ وثیقه و تنظیم سند رسمی به عمل می‌آید.

تبصره ۲- شهرداری مکلف است حداکثر ظرف پانزده روز بعد از مراجعه مؤدی میزان بدهی او را روشن و با دریافت مطالبات خود نقداً یا با قرار تقسیط به ترتیب فوق مقاصد حساب صادر کند.

ماده ۴- بهای اراضی و ساختمانها و مستحقات مذکور در ماده ۲ این قانون بر مبنای ممیزی شهرداری تعیین و اعلام خواهد شد و شهرداری‌های مشمول ماده ۲ مکلفند حداکثر ظرف دو سال از تاریخ شمول ممیزی‌های مذکور را با رعایت ضوابط ذیل به عمل آورند و مادام که ممیزی به عمل نیامده بهایی که از طرف مالک یا مالکین یا قائم مقام یا نمایندگان قانونی آنها براساس این ضوابط تعیین و اعلام می‌گردد ملاک عمل محسوب خواهد شد.

بهای اراضی طبق قیمت منطقه‌ای خواهد بود که وسیله وزارت کشور و وزارت دارایی با کسب اطلاع از مراجع محلی تعیین و به تصویب هیئت وزیران رسیده باشد و بهای ساختمانها و مستحقات براساس ضوابطی خواهد بود که وزارتخانه‌های کشور و آبادانی و مسکن تعیین نموده و به تصویب هیئت وزیران رسیده باشد.

تبصره ۱- در مورد کارخانه‌ها و کارگاهها و مؤسسات صنعتی و اقتصادی و علمی فقط قیمت زمین و ساختمان ملاک پرداخت عوارض قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲- در مناطقی از محدوده شهر که آب مشروب لوله کشی و برق یا یکی از آنها در دسترس ساکنین آن منطقه گذارده نشده باشد بابت هر یک از آنها که تأمین نشده ۲۵ درصد از عوارض مقرر کسر می‌گردد ولی زمین‌های بایر واقعه در آن مناطق مشمول این بخشودگی نخواهند شد.

تبصره ۳- مالکین و متصرفین املاک مکلفند در ممیزی اراضی و ساختمانها و مستحقات با مأمورین ممیزی همکاری کنند و هرگاه از انجام این تکلیف خودداری کنند مأمورین ممیزی در مورد اراضی بایر یا بدون حصار با تشخیص علی‌الرأس و در مورد ساختمانها و باغات و اراضی محصور با اعلام کتبی قبلی و با حضور نماینده دادستان وارد ملک شده، اوراق ممیزی را تنظیم خواهند نمود.

تبصره ۴- ضوابط مذکور در این ماده برای تقویم زمین و یا ساختمان باید ساده و مشخص و روشن باشد.

ماده ۵- محدوده قانونی هر شهر و همچنین ضوابط مذکور در ماده ۴ توسط شهرداری به طرق مقتضی جهت اطلاع عموم اعلام خواهد شد و در شهرهای مشمول ماده ۲ این قانون، مالکین زمینها و ساختمانها و مستحقات واقع در محدوده شهر یا قائم مقام یا نمایندگان قانونی آنان مکلفند ظرف شش

ماه از تاریخ اعلام شهرداری مشخصات کامل ملک را با تعیین بها به تفکیک هر قطعه ملک به ترتیب مقرر در ماده ۴ کتباً به شهرداری اعلام دارند و هرگاه در مهلت مقرر نسبت به اعلام بها اقدام نکنند عوارض متعلقه برای مدت تأخیر به دو برابر افزایش خواهد یافت.

ماده ۶- هرگاه پس از اعلام ضوابط طبق ماده ۵ و قطعیت ممیزی معلوم شود که بهای اعلام شده از طرف مالک یا قائم مقام یا نماینده قانونی او کمتر از هفتاد درصد (۷۰٪) قیمت ملک بر طبق ماده ۴ این قانون است مابه التفاوت عوارض از تاریخ برقراری تا تاریخ قطعیت ممیزی به دو برابر افزایش خواهد یافت.

ماده ۷- شهرداری باید پایان ممیزی هر منطقه را به وسیله نشر آگهی در جراید کثیرالانتشار و الصاق آن در معابر عمومی و وسایل مقتضی دیگر به اطلاع مالکین آن منطقه برساند و به علاوه نتیجه ممیزی هر ملک را به وسیله پُست به مالک اطلاع دهد.

مؤدیان عوارض نیز می توانند به مراجع مربوط که در آگهی مذکور تعیین خواهد شد مراجعه و از نتیجه ممیزی اطلاع حاصل نمایند.

در صورتی که نسبت به ممیزی ملک خود اعتراض داشته باشند می توانند ظرف چهار ماه از تاریخ نشر آگهی در جراید دلایل و مدارک اعتراض خود را به کمیسیون رسیدگی مذکور در ماده ۸ این قانون تسلیم دارند و در صورت عدم اعتراض ممیزی قطعی خواهد بود.

ماده ۸- اعتراضات راجع به ممیزی در مورد اختلاف مساحت اراضی و مستحدثات و محل وقوع ملک و تطبیق مشخصات ملک با ضوابط موضوع ماده ۴ اعلام شده از طرف شهرداری در شهرهای مشمول ماده ۲ این قانون و همچنین رسیدگی به اعتراضات راجع به ارزیابی املاک و حقوق کسب و پیشه و میزان آن مربوط به اجرای طرحهای نوسازی و اصلاح و توسعه معابر در کلیه شهرداریهای کشور در کمیسیون مرکب از سه نفر افراد محلی بصیر و مطلع در تقویم املاک که یک نفر آن از طرف انجمن شهر و یک نفر از طرف رئیس دادگاه شهرستان و یک نفر از طرف وزارت کشور تعیین می شود، به عمل خواهد آمد. تصمیم اکثریت اعضاء کمیسیون در این مورد قطعی و لازم الاجراء است و رسیدگی به سایر اختلافات ناشی از اجرای این قانون منحصرأ در صلاحیت کمیسیون رفع اختلاف موضوع ماده ۷۷ قانون شهرداری می باشد.

تبصره ۱- تشریفات رسیدگی و پرداخت حق الزحمه اعضاء کمیسیون طبق آئین نامه ای که به تصویب وزارت کشور خواهد رسید مشخص می شود.

وزارت کشور تعداد کمیسیونهای رسیدگی و کمیسیونهای رفع اختلاف را در هر شهرداری باتوجه به وسعت شهر و میزان اعتراضات تعیین می کند.

تبصره ۲- قبول اعتراض مؤدی راجع به ممیزی در کمیسیون ماده ۸ موکول به آنست که عوارض ملک خود را براساس اعلام بهایی که خود مالک طبق ماده ۴ تعیین و اعلام نموده است بپردازد و رونوشت یا فتوکپی قبض پرداخت را به ضمیمه برگ اعتراض به دفتر شهرداری برای ارسال به کمیسیون تسلیم کند مگر اینکه بهای اعلام شده از طرف مالک مشمول حدنصاب بخشودگی باشد.

ماده ۹- ممیزی هایی که طبق مقررات این قانون از طرف شهرداری به عمل آید تا پنج سال ملاک وصول عوارض خواهد بود مگر اینکه ظرف این مدت تغییرات کلی در اعیان ملک داده شود به نحوی که قیمت آن را بیش از پنجاه درصد افزایش یا کاهش دهد که در این صورت مؤدی مکلف است مراتب را

به شهرداری اعلام نماید و میزان افزایش یا کاهش قیمت براساس مقررات این قانون تعیین و از سال بعد ملاک وصول خواهد شد.

شهرداری های مشمول این قانون مکلفند هر پنج سال یکبار ممیزی عمومی را تجدید کنند و هرگاه در پایان مدت پنج سال تجدید ممیزی به عمل نیامده باشد ممیزی قبلی تا اعلام نتیجه ممیزی جدید معتبر خواهد بود.

ماده ۱۰- عوارض هر سال در اول فروردین ماه آن سال تحقق می یابد و باید حداکثر تا پایان همان سال به شهرداری پرداخت گردد.

تبصره ۱- از عوارض مؤدیانی که ظرف مدت مذکور عوارض متعلق به هر ملک را بپردازند از ده درصد عوارض آن سال به عنوان جایزه منظور و کسر خواهد شد.

تبصره ۲- ساختمانهای اساسی که به جای ساختمان های کهنه و قدیمی نوسازی و تجدید بنا شود به مدت سه سال از تاریخ اتمام بنا مشخص شده در پروانه ساختمان از پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف خواهند بود.

تبصره ۳- بهای اعیانی پارکینگهای اختصاصی در هر ساختمان در احتساب عوارض منظور نخواهد شد.

ماده ۱۱- نسبت به اراضی واقع در محدوده شهر که فاقد ساختمان اساسی بوده و یا باغ شهری به آن اطلاق نشود در صورتی که تا یک سال بعد از پایان مهلت مقرر در ماده ۵ مالکین یا قائم مقام یا نمایندگان قانونی آنان مشخصات و بهای ملک خود را به شهرداری اعلام نکنند شهرداریهای مشمول ماده ۲ این قانون مکلفند اینگونه املاک را به تصرف درآورده و به قائم مقامی مالک از طریق مزایده با رعایت آئین نامه معاملات شهرداری و براساس قیمت منطقه ای به فروش برسانند و مطالبات خود را به انضمام جرائم و هزینه های متعلقه به اضافه ۵ درصد قیمت ملک به سود برنامه نوسازی از محل بهای ملک برداشت نموده مابقی را در حساب سپرده ثابت شهرداری در بانک نگهداری کنند تا در صورت مراجعه مالکین یا نمایندگان قانونی آنان درمقابل اخذ رسید به آنها پرداخت شود و هرگاه ظرف ده سال مالک ملک یا نمایندگان قانونی آنان مراجعه نمایند وجوه مذکور به حساب درآمد نوسازی منظور خواهد شد.

تبصره ۱- هرگاه مالکیت ملک محل اختلاف باشد مدت ۱۰ سال مذکور در این ماده از تاریخ صدور حکم نهایی مبنی بر رفع اختلاف شروع می شود.

تبصره ۲- ساختمان اساسی مذکور در این قانون به ساختمانی اطلاق می گردد که ارزش آن براساس ضوابط مندرج در ماده ۴ این قانون برابر حداقل بیست درصد بهای کل زمین باشد مرجع رسیدگی به اختلاف حاصله دراین مورد کمیسیون مذکور در ماده ۸ این قانون است.

تبصره ۳- شهرداری مکلف است وضع املاک مشمول این ماده را قبل از انتشار آگهی مزایده با حضور نماینده دادستان شهرستان صورتجلسه کند.

تبصره ۴- در صورتی که مالکین این گونه اراضی قبل از انتقال قطعی ملک مشخصات بهای ملک خود را به شهرداری اعلام دارند و عوارض و جرائم مربوط را نقداً بپردازند عملیات شهرداری در هر مرحله ای که باشد متوقف خواهد شد.

ماده ۱۲- شهرداری های مشمول ماده ۲ این قانون مکلفند ظرف دو ماه از تاریخ انقضاء مهلت مقرر در ماده ۱۰ مشخصات مؤدیانی را که نسبت به پرداخت عوارض املاک خود اقدام نکرده اند به مؤسسات برق و گاز تسلیم کنند و مؤسسات مذکور مکلفند با اعلام مهلت دو ماهه به مؤدی هرگاه مطالبات شهرداری تا انقضاء مهلت وصول نشود نسبت به قطع برق و گاز محل سکونت ملکی او اقدام کنند .

تبصره- آئین نامه اجرایی این ماده وسیله وزارت کشور و وزارت آب و برق تنظیم و پس از تصویب هیئت دولت به مورد اجراء گذارده می شود .

ماده ۱۳- در هر مورد که عوارض یا حق مرغوبیت موضوع این قانون به یک ملک تعلق گیرد و قطعی گردد علاوه بر مالک که مسئول پرداخت است عین ملک وسیله تأمین مطالبات شهرداری بوده و شهرداری مکلف است در صورتی که مالک عوارض یا حق مرغوبیت را ظرف مهلت های مقرر با رعایت آئین نامه مذکور در تبصره ۱ ماده ۲ نپردازد با صدور اجرائیه نسبت به وصول طلب خود از مالک یا استیفاء آن از عین ملک اقدام کند .

تبصره ۱- ادارات و دوائر اجرای ثبت بنا به تقاضای شهرداری مکلف به صدور اجرائیه و تعقیب عملیات اجرایی طبق مقررات مربوط به اجرای اسناد رسمی لازم الاجراء می باشد .

تبصره ۲- در قبال اجرائیه های صادره مربوط به این ماده بازداشت شخص مؤدی مجاز نیست .

ماده ۱۴- مؤدیانی که تا پایان هر سال عوارض مقرر در این قانون را نپردازند از آغاز سال بعد ملزم به پرداخت صدی نه زیان دیر کرد در سال به نسبت مدت تأخیر خواهند بود و شهرداری مکلف است پس از پایان شش ماه اول سال بعد طبق مقررات ماده ۱۳ این قانون نسبت به استیفای مطالبات خود اقدام کند .

ماده ۱۵- شهرداری های مشمول ماده ۲ این قانون مکلفند با راهنمایی وزارت کشور برنامه عملیات نوسازی و عمران و اصلاحات شهر را برای مدت پنج سال براساس نقشه جامع شهر و در صورتی که فاقد نقشه جامع باشند براساس احتیاجات ضروری شهر و با رعایت اولویت آنها در حدود منابع مالی مقرر در این قانون و سایر امکانات مالی شهرداری تنظیم کرده و پس از تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور طرحهای مربوط را براساس آن اجراء کنند .

ماده ۱۶- شهرداریها مکلفند برای هریک از طرحهای نوسازی و عمران و ایجاد تأسیسات شهری وتوسعه و احداث و اصلاح معابر بدو نقشه کاملی تهیه و سپس توسط هیئتهای ارزیابی فهرست جامعی حاوی مقدار مساحت و تعداد اشجار و میزان حق ریشه هر ملک که در معرض عملیات قرار می گیرد و تصرف می شود با تعیین بهای هر یک از آنها براساس ماده ۸ این قانون و همچنین میزان مرغوبیتی که مالک مکلف به پرداخت آن می باشد و در صورت امکان نام مالک و شماره پلاک ملک تنظیم نموده و ضمن تأمین اعتبار کافی برای تصویب انجمن شهر فرستاده و پس از تصویب انجمن برای تأیید به وزارت کشور ارسال دارند .

تبصره ۱- شهرداری مکلف است به محض شروع عملیات نقشه کشی و ارزیابی مراتب را در جراید کثیرالانتشار و با الصاق آگهی در محل به اطلاع عموم برساند .

تبصره ۲- نحوه تشکیل هیئتهای ارزیابی و طرز اعلام طرحهای مصوب و تعیین مدت قبول اعتراضات و ترتیب رسیدگی به آنها طبق آئین نامه ای که به وسیله وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید ، معین می گردد .

تبصره ۳- هیئت ارزیابی و همچنین کمیسیون رسیدگی موضوع ماده ۸ این قانون مکلفند در ارزیابی و اعلام نظر نسبت به بهای املاکی که مشمول پرداخت حق کسب و پیشه می باشند مقررات تبصره ماده ۲۷ این قانون را رعایت کنند .

ماده ۱۷- (در رابطه با خرید و تملک اراضی و املاک داخل طرحها براساس لایحه قانونی "نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت" عمل می‌شود، علی‌الاحوال متن ماده ۱۷ به شرح ذیل می‌باشد):

همین که طرح مصوب انجمن شهر از طرف وزارت کشور تأیید و برای اجرا به شهرداری ابلاغ شد شهرداری مکلف است ظرف یک ماه جزئیات طرح مصوب و تاریخ شروع و مدت تقریبی اجرای آن را جهت اطلاع عموم اعلام و ظرف سه ماه پس از اعلام مزبور نسبت به پرداخت قیمت اراضی و اماکن و مستحقات مشمول طرح مصوب با رعایت ماده ۲۰ این قانون به صاحبان املاک یا متولیان یا متصدیان موقوفه یا قائم مقام یا نمایندگان قانونی آنان اقدام و سپس با دو ماه مهلت برای تخلیه ملک نسبت به تصرف و تخریب آن عمل کنند و عدم مراجعه مالک یا مالکین برای دریافت بها مانع از اجرای طرح نخواهد بود لکن در مواردی که مالکین به ارزیابی انجام شده در مهلت مقرر اعتراض نموده باشند شهرداری مکلف است قبل از تخریب بنا وضع اعیانی را با حضور مالک یا متولی موقوفه و نماینده دادستان شهرستان و یکی از مأمورین فنی خود صورتمجلس کند .

هرگاه با وجود دعوت کتبی شهرداری مالک یا متولی موقوفه برای تنظیم صورتمجلس حاضر نشود حضور نماینده دادستان برای تنظیم صورتمجلس کافی است و این صورتمجلس ملاک رسیدگی و اظهار نظر خواهد بود .

تبصره - اعتراض به ارزیابی مربوط به طرحهای توسعه و اصلاح و احداث معابر و نوسازی محلات و تأمین نیازمندیهای عمومی شهر در هیچ مورد مانع عملیات شهرداری در اجرای طرحهای مزبور نخواهد بود.

ماده ۱۸- طبق قانون راجع به لغو حق مرغوبیت مصوب ۲۸ آبان ۱۳۶۰ لغو گردیده است .

تبصره - (اصلاحی ۱۳۵۸/۷/۱۹ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران /شماره ۵۷۵۴۴ مورخ ۱۳۵۸/۷/۲۴) در صورتی که صدور پروانه ساختمانی اعم از مسکونی و تجاری و غیره بر اثر اجرای طرح در باقیمانده ملک از نظر مقررات شهرسازی برای شهرداری مقدور نباشد و مالک پیشنهاد فروش آن را به شهرداری کند ، شهرداری مکلف است باقی مانده ملک را هم به بهای قطعی شده خریداری و تصرف کند که در این صورت دیگر مطالبه و دریافت حق مرغوبیت موضوعاً منتفی است.

ماده ۱۹- هرگاه در نتیجه اجرای طرحهای شهرداری تمام یا قسمتی از معابر به صورت متروک درآید آن قسمت متعلق به شهرداری بوده و هرگاه شهرداری قصد فروش آن را داشته باشد ، مالک مجاور در خرید آن حق تقدم خواهد داشت .

ماده ۲۰- (مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۵ مجلس شورا و ۱۳۵۴/۲/۳۱ مجلس سنا) شهرداری مکلف است بهای عرصه و اعیان ابنیه و اماکن و مستحقات مشمول طرحهای عمرانی و نوسازی و احداث و اصلاح و توسعه معابر و همچنین حق کسب و پیشه و تجارت موضوع ماده ۲۷ این قانون را نقداً پرداخت کند . در مورد بهای اراضی فاقد ساختمان در تهران تا دو میلیون ریال و در سایر شهرها تا پانصد هزار ریال نقد و بقیه اقساط مساوی پنج ساله با بهره صدی نه در سال از طرف شهرداری پرداخت می‌شود.

تبصره ۱- پرداخت اقساط مذکور در این ماده به موجب قبوض مخصوص قابل انتقال خواهد بود که اصل و بهره آن در سررسید از طرف شهرداری به دارنده قبض پرداخت می شود و بهره این قبوض از پرداخت هرگونه مالیات معاف است

ترتیب اجرای این تبصره به موجب آئین نامه ای خواهد بود که به وسیله وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

تبصره ۲- شهرداری مکلف است قبوض اقساطی مذکور در این ماده را به طور کلی بابت بهای اراضی و املاکی که به فروش می رساند و قبوض اقساطی هر سال را بابت عوارض همان سال قبول کند .

تبصره ۳- (مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۵ مجلس شورا و ۱۳۵۴/۲/۳۱ مجلس سنا) در مورد املاکی که طبق این قانون به شهرداری ها منتقل می شود آن قسمت از هزینه های ثبتی و مالیاتی و تنظیم سند که به عهده مالک است وسیله شهرداری پرداخت و از مانده طلب انتقال دهنده کسر خواهد شد لکن مطالبات قطعی شده شهرداری بابت عوارض ملک مورد معامله از وجوه نقدی که به مالک پرداخت می شود کسر می گردد .

ماده ۲۱- در مورد اراضی و املاکی که قبل از تصرف شهرداری به موجب اسناد رسمی مورد معاملات شرطی و رهنی واقع گردیده در صورتی که تمامی مساحت ملک به تصرف شهرداری درآمده و موعد پرداخت طلب دائن نرسیده باشد موعد آن حال می شود و پس از اجرای مقررات این قانون در موقع تنظیم سند انتقال اگر مالک دین خود را نپرداخته و ملک آزاد نشده باشد شهرداری طلب دائن را حداکثر تا میزان بهای ملک مورد تصرف (با رعایت مقررات ماده ۲۰) این قانون به دائن می پردازد و با این ترتیب معامله رهنی یا شرطی قانوناً فک شده محسوب می شود و در صورتی که بهای املاک و اراضی مورد تصرف زائد بر اصل طلب دائن باشد مازاد به مالک پرداخت و ملک به شهرداری منتقل می شود .

هرگاه شهرداری قسمتی از ملک را تصرف نماید پرداخت غرامت به مالک موکول به توافق مالک و دائن خواهد بود در صورت عدم توافق غرامت در صندوق ثبت تودیع و اداره ثبت مکلف است به درخواست شهرداری نسبت به قسمتی که به تصرف شهرداری درآمده است سند تفکیکی به نام شهرداری صادر کند و بقیه ملک در رهن دائن باقی خواهد ماند .

تبصره - در موردی که تمامی ملک به تصرف شهرداری در می آید شهرداری به بستانکار اخطار می کند که در روز مقرر جهت دریافت طلب خود و انجام تشریفات فک رهن ملک مشمول تصرف در دفتر خانه اسناد رسمی حاضر شود و هرگاه بستانکار به این اخطار عمل نکند شهرداری حداکثر تا میزان بهای ملک (وجه نقد یا قبوض اقساطی) بابت طلب بستانکار در اداره ثبت تودیع می کند و دفترخانه اسناد رسمی مربوط مکلف است معامله رهنی یا شرطی را فک کند .

ماده ۲۲- شهرداریها مجازند اراضی و املاکی را که طبق این قانون به ملکیت خود در می آورند(به استثناء اراضی و املاک موضوع ماده ۲۴ این قانون) به منظور نوسازی به موجب قرارداد و در قبال اخذ تضمینات کافی به شرکتها و مؤسساتی که با سرمایه کافی و صلاحیت فنی تشکیل یافته اند واگذار کنند.

صلاحیت فنی و مالی این گونه شرکتها به طور کلی و برتری طرحهای عمرانی آنها براساس نقشه جامع شهر در هر مورد باید از طرف شهرداری پیشنهاد شده و انجمن شهر آن را تصویب و وزارت کشور تأیید کند .

شهرداریها بهای این گونه اراضی و املاک و هزینه‌های پرداختی را به ترتیبی که پرداخت و تعهد نموده- اند به علاوه ده درصد از شرکتها و مؤسسات مذکور دریافت خواهند داشت .
شرکتها و مؤسسات مذکور در این ماده مادام که طرح مصوب را طبق قرار داد منعقدہ اجراء ننموده‌اند حق واگذاری تمام یا قسمتی از اراضی و املاک مورد قرارداد را به غیر ندارند .
تبصره - آئین نامه اجرایی این ماده و شرایط فسخ قرارداد وسیله وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۲۳- شهرداریها دارای اختیار نظارت بر طرز استفاده از اراضی داخل محدوده و حریم شهر از جمله تعیین تعداد طبقات و ارتفاع و نماسازی و کیفیت ساختمانها براساس نقشه جامع شهر و منطقه بندی آن با رعایت ضوابط و معیارهایی که از طرف شورای عالی شهرسازی تعیین و وسیله وزارت کشور ابلاغ خواهد شد ، هستند و با استفاده از اختیارات فوق مکلف به مراقبت در رشد متناسب و موزون شهرها و تأمین تسهیلات لازم برای زندگی اجتماعی خواهند بود.

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۵۰/۳/۲۳ شورا و ۱۳۵۰/۳/۳۱ سنا و اصلاحی ۱۳۵۱/۳/۱۶ شورا و ۱۳۵۱/۴/۷ سنا) شهرداریها مجازند مادام که نقشه جامع شهر تهیه و تصویب نشده است ایجاد ساختمان و احداث هرگونه بنا و تأسیساتی را در قسمتی از محدوده شهر فقط برای یک بار و با ذکر علت از تاریخ اجرای قانون نوسازی حداکثر برای مدت سه سال ممنوع اعلام کنند و پس از تهیه و تصویب نقشه جامع شهر مکلفند حداکثر ظرف مدت دو سال نقشه های تفصیلی را تهیه و اراضی و «باغها» و املاکی را که براساس نقشه مذکور در معرض طرحهای احداث و توسعه معابر و میادین واقع می شود مشخص نموده و احداث هرگونه بنا و تأسیسات را در این گونه اراضی ممنوع کنند .
این گونه اراضی و همچنین اراضی بایر و مزروعی و «باغها» واقع بین محدوده خدمات شهری مصوب انجمن شهر و محدوده قانونی شهر مادام که اجازه ساختمان داده نمی شود از پرداخت عوارض نوسازی معاف می باشند .

تبصره ۲- شهرداریهای مشمول ماده ۲ این قانون مکلفند از تاریخ اعلام وزارت کشور ظرف سه سال نقشه جامع شهر را تهیه و تنظیم و برای تصویب پیشنهاد کنند .

تبصره ۳- ملغی طبق قانون مصوب ۱۳۵۰/۳/۲۳ شورا و ۱۳۵۰/۳/۳۱ سنا.

ماده ۲۴- شهرداریها می توانند در موقع تنظیم و اجرای طرحهای نوسازی و همچنین توسعه یا احداث معابری که عرض آنها حداقل بیست متر باشد با رعایت نقشه جامع یا نقشه هادی شهر طرحهای مربوط را به تناسب موقعیت محل و ضوابطی که وزارت کشور تعیین و اعلام خواهد کرد وسیعتر از میزان مورد احتیاج طرح تنظیم و اجراء نموده و اراضی مازاد را در صورت عدم احتیاج از طریق مزایده و با رعایت آئین نامه معاملات شهرداری به فروش رسانیده وجوه حاصله را به حساب درآمد نوسازی و عمران شهری موضوع این قانون منظور کنند .

تبصره - در اجرای مقررات ماده فوق شهرداریها مکلفند راه عبور متعارفی برای باقی مانده ملک تأمین کنند .

ماده ۲۵ - در هر مورد که به موجب این قانون ملکی باید به شهرداری منتقل شود هرگاه مالک از امضاء سند انتقال ملک استنکاف کند یا مالکیت زمین و اعیانی به نحوی از انحاء متنازع فیه بوده و

مالک مشخص نباشد و همچنین در اجرای مفاد ماده ۱۱ این قانون دادستان شهرستان یا نماینده او اسناد انتقال و دفاتر مربوط را امضاء خواهد کرد.

در صورتی که تملک یا خرید شهرداری برای اجرای طرحهای نوسازی و عمران و اصلاح و احداث و توسعه معابر باشد بهای ملک با رعایت تبصره ۳ ماده ۲۰ این قانون به صندوق ثبت سپرده خواهد شد.

ماده ۲۶ - مساجد و اماکن مقدسه اسلامی و معابد اقلیت های مذهبی (مسیحی - زرتشتی - کلیمی) و مدارس قدیمه طلاب علوم دینی به گواهی سازمان اوقاف از پرداخت عوارض و حق مرغوبیت و اراضی و ساختمانهای متعلق به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و تأسیسات سازمان تربیت بدنی و پیشاهنگی ایران و کتابخانه های عمومی شهر و همچنین آن قسمت از اراضی و املاک شرکتها و مؤسسات آب و برق و گاز و تلفن متعلق به دولت که برای فعالیتهای مربوط به آب و برق و گاز و تلفن مورد استفاده می باشد از پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف خواهند بود.

تبصره ۱ - شرکتها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت که با اصول بازرگانی اداره می شود یا مشمول پرداخت مالیات هستند مشمول پرداخت عوارض و حق مرغوبیت موضوع این قانون نیز می باشند.

تبصره ۲ - اراضی و املاک و مستحدثات ملکی متعلق به موقوفات خاندان شاه و سازمان خدمات اجتماعی و هلال احمر ایران از پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف می باشند. معافیت سایر مؤسسات خیریه منوط به پیشنهاد شهرداری و تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور خواهد بود.

تبصره ۳ - موقوفاتی که تولیت آنها با نایب ولی عصر است به طور کلی و همچنین اراضی و املاک و مستحدثات موقوفات عام به شرط گواهی سازمان اوقاف از پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف می باشند ولی عوارض موقوفات خاص از موقوف علیهم و یا متولی (به اختیار شهرداری) دریافت می شود.

در صورتی که اراضی موقوفات موضوع این تبصره یا اراضی غیر موقوفه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار و یا اجاره داده شده یا بشود و در سند اجاره و یا واگذاری حق ایجاد بنا و مستحدثات و اخذ سند مالکیت اعیانی برای اشخاص منظور شده باشد، اشخاص مذکور از نظر پرداخت عوارض موضوع این قانون در حکم مالک محسوب و مکلفند طبق مقررات این قانون نسبت به پرداخت عوارض، عمل و اقدام کنند.

تبصره ۴ - وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی وابسته به دولت و مؤسسات خیریه برای ایجاد ساختمان مؤسسات خود مکلف به دریافت پروانه ساختمان از شهرداری و رعایت ماده ۱۰۰ قانون اصلاحی شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ و سایر مقررات مذکور در قانون شهرداری ها و این قانون راجع به ایجاد بنا می باشند.

تبصره ۵ - (الحاقی ۱۳۵۵/۱۱/۱۹) خانه ها و اماکنی که در تصرف یا مالکیت اشخاص حقیقی یا حقوقی است و طبق قانون حفظ آثار ملی مصوب آبانماه ۱۳۰۹ شمسی یا ماده واحده قانون مصوب آذرماه ۱۳۵۲ شمسی در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده یا می رسند در صورتی که محل کسب و پیشه و تجارت نباشد از پرداخت عوارض و حق مرغوبیت موضوع این قانون معاف می باشند.

ماده ۲۷ - پرداخت حق کسب و پیشه یا تجارت اشخاص (اعم از مستأجر یا متصرف با خود مالک) که محل کار آنان در اثر اجرای طرحهای احداث و توسعه معابر و نوسازی و عمران شهری از بین می رود به عهده شهرداری می باشد مشروط بر اینکه قبل از اعلام مقرر در ماده ۱۶ این قانون ملک محل کسب و پیشه و یا تجارت باشد.

ترتیب اجرای این ماده و نحوه تعیین و تشخیص و پرداخت حق کسب و پیشه یا تجارت طبق آئین نامه ای خواهد بود که وسیله وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

تبصره - غرامت زمین زیربنای محل کسب و پیشه با توجه به این که حق کسب و پیشه آن پرداخت گردیده تعیین و به مالک پرداخت می شود .

ماده ۲۸ - سایر عوارض شهرداری که براساس آئین نامه های اجرایی وصول عوارض شهرداری موضوع ماده ۷۴ قانون اصلاح پاره ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ به مرحله قطعیت برسد در صورت عدم پرداخت طبق تبصره های ماده ۱۳ این قانون با صدور اجرائیه وصول خواهد شد .

ماده ۲۹ - عوارض اراضی واقع در محدوده شهر که آب لوله کشی و برق آن تأمین شده و فاقد ساختمان اساسی باشد دو برابر میزان مقرر در ماده ۲ این قانون خواهد بود .

تبصره ۱ - در صورتی که مالکین این گونه اراضی طبق نقشه شهرداری به نرده کشی و ایجاد فضای سبز در اراضی مزبور اقدام کنند مشمول مقررات این ماده نبوده و عوارض به مأخذ مقرر در ماده ۲ این قانون وصول خواهد شد .

تبصره ۲ - در پروانه های ساختمانی که از طرف شهرداری ها صادر می شود باید حداکثر مدتی که برای پایان یافتن ساختمان ضروریست قید گردد و کسانی که در میدانها و معابر اصلی شهر اقدام به ساختمان می کنند باید ظرف مدت مقرر در پروانه ها ساختمان خود را به اتمام برسانند و در صورتی که تا دو سال بعد از مدتی که برای اتمام بنا در پروانه قید شده باز هم ناتمام بگذارند عوارض مقرر در این قانون به دو برابر افزایش یافته و از آن به بعد نیز اگر ساختمان همچنان ناتمام باقی بماند برای هر دو سالی که بگذرد عوارض به دو برابر مأخذ دو سال قبل افزایش خواهد یافت تا به ۴ درصد بالغ گردد .

ابنیه ناتمام که از طرف مقامات قضایی توقیف شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود .

ماده ۳۰ - شهرداریها مکلفند مفاسد حساب پرداخت کنندگان عوارض را حداکثر ظرف مدت پانزده روز (از تاریخ پرداخت) تسلیم مؤدی کنند یا با پست سفارشی ارسال دارند .

تبصره - هرگاه مؤدی عوارض قطعی شده موضوع این قانون را به شهرداری پرداخت کند و شهرداری ظرف مدت مقرر در این ماده نسبت به صدور برگ مفاسد حساب اقدام نکند قبض پرداخت عوارض در حکم مفاسد حساب عوارض نوسازی آن سال ملک می باشد .

ماده ۳۱ - شهرداریها می توانند برای تأمین نیازمندیهای شهری و عمومی و عمران و نوسازی با تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور اراضی و املاک واقع بین حد مصوب فعلی هر شهر تا حد نهایی مشخص در نقشه جامع آن شهر را ظرف پنج سال پس از تصویب نقشه جامع با پرداخت بها تملک و تصرف کنند.

تبصره ۱ - هرگاه تمام یا قسمتی از اراضی و املاکی که در اجرای این ماده خریداری می شود در مناطق صنعتی که در نقشه جامع شهر منظور شده است واقع شده باشد شهرداریها می توانند برای انتقال کارگاهها و کارخانجات و امثال آن از داخل شهر به مناطق صنعتی از اراضی مزبور به میزانی که استقرار آنها ضروری تشخیص می شود به صاحبان مذکور منتقل نموده و بهای آن را به مأخذ تمام شده به اضافه ده درصد از آنان دریافت دارند .

تبصره ۲- مرجع رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای این ماده کمیسیون مذکور در ماده ۸ این قانون می‌باشد و طرح اختلاف در کمیسیون مزبور مانع تصرفات شهرداری نمی‌باشد.

تبصره ۳- ملاک و نحوه ارزیابی اینگونه اراضی و املاک و مستحدثات و تعیین مقدار مساحتی از اراضی مزبور که مشمول مقررات این ماده می‌باشد و مدت و ترتیب و طرز پرداخت قیمت املاک مزبور و به طور کلی طرز اجرای این ماده و تبصره ۱ آن طبق آئین نامه ایست که وزارت کشور تهیه نموده و به تصویب کمیسیون کشور و دادگستری مجلسین برسد.

ماده ۳۲ - هرگاه ممیزین در اجرای مقررات این قانون در تنظیم اوراق ممیزی تمام واقع را ذکر نکنند یا برخلاف واقع چیزی ذکر کنند به طوری که قیمت تعیین شده املاک و مستحدثات در اوراق مذکور با قیمت واقعی آنها براساس ضوابط مندرج در این قانون و آئین نامه مربوط بیش از ۲۰ درصد (اعم از اضافه یا نقصان) اختلاف داشته باشد به حبس جنحه ای از سه تا شش ماه محکوم خواهند شد.

تبصره - ارزیابانی که در اجرای این قانون قیمت ملک را بیش از ۲۰ درصد بیشتر یا کمتر از بهای عادلانه منظور کنند به کیفر مقرر در این ماده محکوم خواهند شد.

اعضاء کمیسیون ماده ۸ از لحاظ حدود وظایف و تخلفات مشمول مقررات قانون راجع به کارشناسان رسمی می‌باشند.

ماده ۳۳ - سازمانهای مذکور در ماده ۱۱۱ الحاقی به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ در تصرف ابنیه و اراضی جهت اجرای طرحهای مربوط از مقررات این قانون استفاده خواهند کرد.

ماده ۳۴ - قانون اصلاح قانون توسعه معابر مصوب تیرماه ۱۳۲۰ از تاریخ اجرای این قانون ملغی است لیکن طرحهای مصوب توسعه معابر که از طرف شهرداری قبل از اجرای این قانون آگهی شده باشد تا پایان اجرای آن تابع مقررات قانون اصلاح قانون توسعه معابر خواهد بود.

ماده ۳۵ - مقررات مربوط به نوسازی و عمران و توسعه و احداث و اصلاح معابر مندرج در این قانون جایگزین قانون اصلاح قانون توسعه معابر اشاره شده در مواد قانون اصلاح پاره ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ و سایر قوانین خواهد بود.

ماده ۳۶ - تبصره ۴ ماده ۹۶ و تبصره ۳ ماده ۹۹ قانون اصلاح پاره ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ از تاریخ تصویب این قانون ملغی است.

قانون اصلاح پاره ای از مواد قوانین مربوط به شهرداری و

نوسازی و عمران شهری

مصوب ۱۳۵۱/۳/۱۶ شورا و ۱۳۵۱/۴/۷ سنا

ماده واحده :

مواد ذیل از قانون شهرداری و قانون نوسازی و عمران شهری به شرح زیر اصلاح می شود :

۱- در تبصره یک ماده ۲۳ قانون اصلاح قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۵۰ بعد از عبارت (نقشه های تفصیلی را تهیه و اراضی) و همچنین بعد از عبارت (اراضی بایر و مزروعی) عبارت (و باغها) اضافه می شود .

۲- شهرداری پایتخت مجاز است موارد مذکور در بند ۸ ماده ۵۵ و ماده ۸۴ قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۳۴ و مواد ۵۴ و ۱۱۱ قانون اصلاح پاره ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ و همچنین تبصره ۵ ماده ۲ و مواد ۱۵-۱۶-۲۲ و ۳۱ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب سال ۱۳۴۷ را پس از تصویب انجمن شهر بموقع اجراء بگذارد.

تبصره - وزارت کشور می تواند به هر یک از شهرداریها که مقتضی بداند اجازه دهد تمام یا برخی از مواد و تبصره های مندرج در این بند را پس از تصویب انجمن شهر مربوط به موقع اجراء بگذارد.

لایحه قانونی اصلاح قسمتی از مقررات قانون نوسازی و عمران شهری

مصوب ۱۳۵۸/۶/۸

ماده واحده - ارزیابی و تملک املاک و اراضی واقع در طرح بهسازی و عمران جنوب تهران از شمول مقررات قوانین نوسازی و عمران شهری و آیین نامه‌های مربوطه شهرداری، خارج و طبق ضوابط زیر نسبت به ارزیابی و تملک عرصه و اعیان و حقوق متصوره از جمله حق کسب و پیشه واقع در طرح مذکور اقدام خواهد شد.

تبصره ۱- تعیین بهای اراضی و ابنیه و مستحدثات و سایر حقوق متصوره اشخاص که ملکشان در طرح قرار می‌گیرد ضمن دعوت از مالک یا متصرف از طریق توافق بین سازمان بهسازی و عمران جنوب با مالکین و یا متصرفینی که تصرفاتشان مستند به دلایل کافی بوده باشد به عمل می‌آید و در صورت عدم مراجعه در مهلت مقرر در دعوتنامه و یا عدم حصول توافق نسبت به بهای ملک و سایر حقوق متصوره موضع ظرف ۵ روز در هیأتی مرکب از شهردار تهران - مدیر عامل سازمان بهسازی و عمران جنوب - دادستان تهران - مدیر کل ثبت تهران و یا نمایندگان آنان مطرح و با جلب نظر کارشناس و یا هیأتی از کارشناسان دادگستری اقدام به ارزیابی خواهد شد و رأی هیأت مذکور قطعی و لازم الاجرا است.

تبصره ۲- ملاک تعیین قیمت اراضی و ابنیه و مستحدثات و تأسیسات و سایر حقوق اعم از حق کسب و پیشه و غیره بهای عادلانه زمان ارزیابی خواهد بود.

تبصره ۳- کارشناسان رسمی منتخب هیأت مکلفند ظرف مدت یک هفته از تاریخ ارجاع امر نظریه قاطع خود را به هیأت اعلام نمایند و هیأت در اولین جلسه نسبت به صدور رأی اقدام می‌نماید.

تبصره ۴- مدلول رأی هیأت در صورتی که حضوراً به مالکین یا صاحبان حقوق ابلاغ نشده باشد با ذکر محدوده مورد رأی به اقامتگاه مالک یا ذوی الحقوق ابلاغ و یا در دو روزنامه کثیر الانتشار آگهی و با اعطاء مهلت مناسبی که حداکثر از ۱۵ روز تجاوز ننماید به مالکین و صاحبان حقوق اعلام می‌شود تا نسبت به تخلیه و تنظیم سند انتقال اقدام نمایند و چنانچه با انقضای مهلت مقرر اراضی و ابنیه و مستحدثات واقع در محدوده طرح تخلیه نگردد سازمان با حضور نماینده دادستان اقدام به تنظیم صورتمجلس لازم و تخلیه و تصرف املاک و اراضی با مستحدثات موضوع طرح می‌نماید.

تبصره ۵- اراضی فاقد مستحدثات و اعیانی اعم از حق ریشه و اشجار و غیره، پس از تصویب پروژه توسط شهردار تهران بلافاصله با تنظیم صورتجلسه لازم با حضور نماینده دادستان شهرستان تهران به وسیله سازمان تصرف خواهد شد و سپس طبق مقررات فوق اقدام و تصمیم هیأت ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۶- سازمان مکلف است بهاء عرصه یا اعیانی یا حقوق کسب و پیشه و یا سایر حقوق متصوره املاک و اراضی و مستحدثات واقع در طرح را پس از صدور رأی هیأت مذکور در تبصره یک حداکثر ظرف مدت ۵ روز در قبال انتقال املاک و یا حقوق مرقوم پرداخت و در صورت عدم مراجعه صاحبان حقوق با ایداع آن در صندوق ثبت اسناد و املاک اقدام به تملک و تصرف مورد طرح بنماید اسناد انتقال این گونه املاک و اراضی و سایر حقوق متصوره به وسیله نماینده دادستان به نمایندگی از طرف اشخاص ذینفع تنظیم می‌گردد.

تبصره ۷- املاک مشمول طرح بهسازی و عمران جنوب تهران از پرداخت عوارض و مالیات و حق الثبت معاف بوده و حق التحریر دفاتر اسناد رسمی و هزینه کارشناسی به عهده سازمان عمران جنوب است.

قانون استفساریه ماده (۲۶) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۶

موضوع استفسار:

ماده واحده - آیا مفاد ماده (۲۶) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷ که مساجد، اماکن مقدسه و معابد اقلیت های مذهبی و مدارس طلاب علوم دینی را از پرداخت عوارض موضوع آن قانون معاف می دارد شامل «مجمع آموزشی، علمی، تحقیقاتی، مسکونی، خدماتی مهدیه حوزه علمیه قم» نیز که به طور رایگان در اختیار طلاب می باشد هم می شود یا خیر؟

نظر مجلس:

مفاد ماده (۲۶) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۷۴ که مساجد، اماکن مقدسه و معابد اقلیت های مذهبی و مدارس طلاب علوم دینی را از پرداخت عوارض موضوع آن قانون معاف می دارد شامل «مجمع های آموزشی، علمی، تحقیقاتی، مسکونی، خدماتی مهدیه حوزه علمیه قم» نیز، که به طور رایگان در اختیار طلاب می باشد هم می شود.

آئین نامه اجرایی ماده ۱۲ قانون نوسازی و عمران شهری

مصوب ۱۳۴۹/۳/۳۰

ماده ۱- شهرداریها براساس ماده ۱۲ قانون نوسازی و عمران شهری و ماده ۱۳ آئین نامه ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض ، صورتی مشتمل بر نام مؤدیانی که تا تاریخ مقرر عوارض قطعی شده خود را نپرداخته اند و شماره پلاک محل سکونت ملکی مؤدی و همچنین شماره اشتراک برق ، به تدریج ظرف دو ماه به مؤسسات برق ارسال خواهند داشت .

ماده ۲- مؤسسات برق پس از وصول درخواست شهرداری با توجه به تکلیف مقرر در ماده ۱۲ قانون نوسازی به تدریج نسبت به موارد اعلام شده بررسی نموده پس از انطباق آنها با پرونده های مشترکین و احراز سکونت مالک در محل اخطار دو ماهه ای برای مؤدی خواهند فرستاد .

تبصره ۱- در صورتی که موارد اعلام شده از طرف شهرداری با سوابق و وضع موجود مغایرت داشته باشد مؤسسات برق مراتب را ظرف مدت یک هفته از تاریخ تشخیص این امر به شهرداری اعلام خواهند نمود .

تبصره ۲- در اخطاریه های صادره که به ضمیمه اولین برگ تشخیص مصرف برق برای مشترک ارسال می شود تاریخ قطع انشعاب برق با رعایت مهلت دو ماهه مقرر در قانون تعیین خواهد شد .

تبصره ۳- هرگاه از طرف مؤدی برق مفاصا حساب شهرداری تا تاریخ پایان مهلت ارائه نشود، مؤسسات برق نسبت به قطع آن در موعد مقرر در اخطاریه اقدام خواهند نمود .

ماده ۳- برای تأمین هزینه های مربوط به اقدامات موضوع ماده ۲ و تبصره های ذیل آن شهرداری همراه با ارسال صورت مؤدیانی چکی معادل تعداد مشترکین مندرج در صورت ارسالی به ازاء هر مشترک ۷۵ ریال مقطوعاً از محل اعتبار تبصره ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری صادر و به مؤسسات برق ارسال خواهد داشت .

ماده ۴- در صورتی که مؤدی ظرف مدت یک ماه از تاریخ قطع برق ، بدهی خود را نپردازد نسبت به قطع گاز اقدام خواهد شد .

ماده ۵- نحوه قطع گاز و هزینه قطع و وصل آن در سراسر کشور پس از تکمیل شبکه گازرسانی در تهران مورد بررسی وزارت کشور و شرکت ملی گاز ایران واقع و نتیجه بررسی برای تصویب به هیأت وزیران پیشنهاد خواهد شد .

ماده ۶- مؤسسات برق و گاز صورت مشترکین جدید برق و گاز داخل در محدوده قانونی شهر را با ذکر نام مالک و شماره پلاک و محل وقوع ملک و شماره اشتراک به شهرداری خواهد فرستاد.

آئین نامه اجرای تبصره ۲ ماده ۱۶ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۸/۴/۱

نحوه تشکیل هیأت های ارزیابی

- ماده ۱-** در هر مورد که در اجرای تکالیف و وظایف مقرر در ماده ۱۶ قانون نوسازی و عمران شهری تشکیل هیأت یا هیأت های ارزیابی ضرورت پیدا کند شهرداری مکلف است هیأتی مرکب از یک نفر مهندس معمار، یک نفر مهندس ساختمان و یک نفر ارزیاب از بین کارمندان خود تشکیل دهد .
- ماده ۲-** انتخاب اعضاء هیأت با شهردار است . هیأت برحسب ضرورت ممکن است به طور موقت یا دائم تشکیل شود .
- ماده ۳-** در شهرداریهایی که مهندسان واجد شرایط برای عضویت هیأت ارزیابی وجود نداشته باشند شهرداری می تواند از مهندسان ساختمان و معمار دفتر مهندسی استان یا فرمانداری کل برای هر مورد استفاده نماید و مقامات مذکور مکلفند در معرفی مهندسان واجد شرایط اقدام کنند . همچنین در صورتی که شهرداری دارای ارزیاب واجد شرایط نباشد شهردار از بین سایر ارزیابان و خبرگان ارزیاب واجد صلاحیت را انتخاب خواهد کرد .
- تبصره ۱-** هرگاه در دفتر مهندسی استان یا فرمانداری کل مهندسان واجد شرایط وجود نداشته باشند استاندار یا فرماندار کل مراتب را به وزارت کشور اعلام و وزارت کشور مهندسان واجد شرایط را انتخاب و اعزام می نماید .
- تبصره ۲-** پرداخت هزینه سفر و فوق العاده مهندسان مذکور به عهده شهرداری است و دستمزد ارزیابان و خبرگان محلی در هر مورد بنا به پیشنهاد شهرداری و تصویب انجمن شهر تعیین و پرداخت می شود .
- ماده ۴-** برای انجام عمل ارزیابی حضور کلیه اعضاء هیأت ضروری است ولی نظر اکثریت ملاک عمل می باشد و فهرست جامع ارزیابی باید به امضاء کلیه اعضاء هیأت ارزیابی برسد و هرگاه یک نفر از اعضاء در اقلیت باشد باید نظر خود را با ذکر دلیل توضیح دهد .

طرز اعلام طرح های مصوب

- ماده ۵-** همین که طرح مصوبی به شهرداری ابلاغ شد شهرداری مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ طرح مفاد فهرست جامع را در یکی از جرائد کثیرالانتشار تهران و همچنین در یکی از جرائد کثیرالانتشار محل (در صورتی که وجود داشته باشد) در سه نوبت هر نوبت به فاصله یک هفته آگهی نماید و علاوه بر آن باید نتیجه ارزیابی هر ملک را وسیله پست به مالک آن اعلام و ضمناً مفاد فهرست را از طریق الصاق آگهی در ساختمان شهرداری و معابر همان محل منتشر کند .
- تبصره -** شهرداری باید در موقع نشر آگهی نقشه دقیق و جامع حوزه عملیات خود را که موجب تخریب و تغییر وضع املاک خواهد بود به سازمان ها یا شرکتهای آب و برق منطقه و تلفن و گاز ارسال

دارد تا مؤسسات مزبور در مورد ترمیم یا تغییر لوله های انشعاب آب و تلفن و گاز و پایه های خطوط برق اقدام لازم به عمل آورند .

ماده ۶- در آگهی های اعلام طرح علاوه بر مفاد و مندرجات فهرست جامع باید نکات و موارد زیر مشخص شود :

- ۱- تاریخ شروع و مدت تقریبی اجرای طرح.
 - ۲- شروع مهلت اعتراض که از تاریخ انتشار نوبت اول آگهی تا دو ماه خواهد بود .
 - ۳- نشانی محل قبول اعتراض .
 - ۴- ذکر اینکه مفاد فهرست جامع در محل شهرداری برای ملاحظه الصاق شده است .
 - ۵- قید اینکه معترض مکلف است ذیل برگ اعتراض نشانی کامل و روشن خود را بنویسد.
- ماده ۷-** کسانی که نسبت به ارزیابی املاک اعتراض دارند می توانند ظرف دو ماه از تاریخ نشر اولین آگهی در جرائد اعتراض خود را به دفتر شهرداری یا محل تعیین شده در آگهی تسلیم و رسید دریافت دارند.

ترتیب رسیدگی

ماده ۸- شهرداری مکلف است از تاریخ وصول اولین اعتراض ظرف یک هفته فتوکپی یا رونوشت سوابق طرح مصوب و مخصوصاً فهرست جامع را به ضمیمه اولین اعتراض به دفتر کمیسیون مذکور در ماده ۸ قانون نوسازی و عمران شهری ارسال دارد .

تبصره - برای ارسال بقیه اعتراضات راجع به همان طرح فرستادن سوابق ضرورت ندارد و شهرداری باید به فاصله ۲۴ ساعت اعتراض واصله را به کمیسیون بفرستد .

ماده ۹- اعتراضات به ترتیب تاریخ وصول در دفتری مخصوص ثبت و به ترتیب در کمیسیون مطرح می شود .

ماده ۱۰- کمیسیون رسیدگی مکلف است به ترتیب وصول اعتراضات برای هر پرونده وقت بازدید محل تعیین و مراتب را به منظور استحضار وسیله پست سفارشی به معترض اعلام نماید . فاصله تسلیم دعوتنامه به پست و بازدید محل نباید کمتر از ده روز باشد .

ماده ۱۱- کمیسیون مکلف است در وقت مقرر ضمن بازدید محل به موارد اعتراض دقیقاً رسیدگی و ظرف یک هفته نظر قطعی خود را در مورد ارزش ملک و تعیین میزان غرامت به شهرداری اعلام نماید .

ماده ۱۲- در صورتی که کمیسیون در وقت مقرر در محل بازدید حاضر شود ولی به جهتی از جهات از قبیل ممانعت برای ورود به ملک و نظائر آن بازدید محل و در نتیجه اظهار نظر قطعی میسر نشود کمیسیون صورتمجلسی با ذکر علت تنظیم و برای بازدید محل وقت فوق العاده تعیین می کند و اگر حضور نماینده دادستان را لازم بداند با حضور نماینده دادستان از محل بازدید خواهد کرد.

تبصره - در هر مورد که شهرداری طبق قسمت اخیر ماده ۱۷ قانون نوسازی اقدام می کند باید صورتمجلس اشاره شده در ماده مذکور را به کمیسیون رسیدگی ارسال دارد و این صورتمجلس ملاک رسیدگی و اظهار نظر کمیسیون خواهد بود .

آئین نامه اجرایی ماده ۳۱ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۶ و ۱۳۴۸/۸/۱۵ کمیسیونهای خاص شورا و ۲۲ و ۱۳۴۸/۸/۲۶ کمیسیونهای خاص سنا

ماده ۱- پس از تصویب نقشه جامع هر شهر شهرداری باید در زمینه اولویت نیازمندیهای شهری و عمومی و عمران و نوسازی در آن قسمت از اراضی موضوع ماده ۳۱ قانون نوسازی و عمران شهری که در نقشه جامع برای نیازمندیهای مذکور تعیین و مشخص شده است اقدام به مطالعه نموده و بهای آن را برآورد و امکان پرداخت آن را با توجه به بنیه مالی شهرداری بررسی و تصمیم لازم اتخاذ کند.

ماده ۲- شهرداری باید نقشه کاملی از اراضی و املاک مورد نیاز (موضوع ماده یک) تهیه و سپس توسط هیأت یا هیأتهای ارزیابی به شرح مذکور در آئین نامه اجرای تبصره ۲ ماده ۱۶ قانون نوسازی و عمران شهری فهرست جامعی حاوی مساحت عرصه و اعیان و نوع و مشخصات اعیان و تعداد اشجار و حق ریشه هر ملک با تعیین بهای هر یک از آنها تنظیم نماید و همچنین نوع استفاده ای که از اراضی و املاک مورد نیاز به عمل خواهد آمد و در صورت امکان نام مالک و شماره پلاک ملک را ضمن تأمین اعتبار کافی برای تصویب به انجمن شهر بفرستد و پس از تصویب انجمن شهر برای تأیید به وزارت کشور ارسال دارد.

تبصره - شهرداری مکلف است مقارن شروع عملیات نقشه برداری ارزیابی مراتب را با تعیین حدود مناطق مربوط در جراید کثیر انتشار آگهی کند و همچنین با الصاق آگهی در محل به اطلاع عموم برساند و یک نسخه از آگهی را به انضمام کروکی منطقه به اداره ثبت اسناد و املاک محل ارسال دارد. اداره ثبت مکلف است مراتب را به دوائر ثبتی خود و همچنین دفاتر اسناد رسمی اعلام دارد تا به اطلاع مراجعینی که قصد انجام معامله دارند برسد و متعاملین با علم به مراتب فوق معامله را انجام دهند و مراتب در اسناد تنظیمی قید گردد.

ماده ۳- پس از تصویب پیشنهاد شهرداری در انجمن شهر و تأیید آن وسیله وزارت کشور شهرداری مکلف است عمل خرید اراضی و املاک مذکور را با رعایت ضرورت و اولویت طوری ترتیب دهد که ظرف پنج سال مقرر در قانون نوسازی و عمران شهری املاک مزبور به شهرداری انتقال قطعی یابد. وزارت کشور مکلف است نظر نهایی خود را در مورد هر یک از پیشنهادها و طرحهای ارسالی شهرداریها ظرف شش ماه از تاریخ وصول اعلام دارد و هرگاه ظرف مدت مذکور وزارت کشور نظر مخالفی اعلام ندارد پیشنهاد و یا طرح ارسالی که به تصویب انجمن شهر رسیده است تأیید شده تلقی می گردد.

ماده ۴- ملاک و مأخذ ارزیابی در تهران قیمت دو سال قبل از اعلام نقشه جامع شهر و در سایر شهرها قیمت یک سال قبل از تصویب نقشه جامع شهر است به اضافه صدی شش سود از تاریخ های مذکور تا تاریخ انجام معامله برای هر سال و چنانچه بهای مذکور از بهای روز بیشتر باشد قیمت عادلانه روز ملاک عمل قرار خواهد گرفت و اعیان و اشجار و حق ریشه براساس قیمت عادلانه روز ارزیابی خواهد شد.

ماده ۵- ترتیب ارزیابی و طرز اعلام نتیجه آن به مالکین و رسیدگی به اعتراضات مربوط به اجرای ماده ۳۱ قانون نوسازی و عمران شهری طبق مقررات آئین نامه تبصره ۲ ماده ۱۶ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب هیأت وزیران می باشد.

ماده ۶- بهای عرصه املاک مذکور تا یک هزار متر مربع نقد و مازاد آن به اقساط مساوی ده ساله با منظور نمودن سود صدی شش برای هر سال و بهای اعیان نقداً از طرف شهرداری پرداخت می شود. پرداخت های اقساطی شهرداری به موجب قبوض قابل انتقال مذکور در تبصره ۱ ماده ۲۰ قانون نوسازی و با رعایت تشریفات مقرر در آئین نامه مربوط به آن عمل خواهد آمد .

ماده ۷- در هر مورد که شهرداری بخواهد در اجرای مقررات تبصره ۱ ماده ۳۱ قانون نوسازی و عمران شهری اراضی واقع در مناطق صنعتی نقشه جامع را به صاحبان کارگاهها و کارخانه ها و امثال آن انتقال دهد برای تشخیص میزان مورد احتیاج مؤسسات مذکور موضوع را بر حسب مورد به کمیسیون سه نفری مرکب از افراد زیر ارجاع می نماید و نظریه کمیسیون که در هر حال با توجه به نیازهای صنوف مربوط باید باشد ملاک عمل خواهد بود :

الف- در مورد کارخانه ها و کارگاه های صنعتی با عضویت نمایندگان شهرداری و وزارت اقتصاد و اطاق صنایع و معادن ایران .

ب- در مورد مراکز و مؤسسات دامداری و پرورش طیور با عضویت نمایندگان شهرداری و وزارت کشاورزی و وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی . درمورد سایر مشاغل که به موجب بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداریها تعیین شده است با عضویت نمایندگان وزارت کشور و شهرداری و شهربانی .

تبصره- نمایندگی وزارتخانه های مذکور در فوق و شهربانی در شهرستان ها با ادارات تابعه آنهاست و در صورتی که در شهری ادارات تابعه نداشته باشد ادارات مرکز استان مکلف به تعیین و اعزام نماینده بر حسب درخواست شهرداری محل برای شرکت در کمیسیون مربوط خواهند بود .

ماده ۸- بهای املاکی که در اجرای مقررات ماده فوق به اشخاص حقیقی یا حقوقی انتقال داده می شود نقداً و یا حداکثر به اقساط پنج ساله با سود صدی ۶ برای هر سال از انتقال گیرنده باید دریافت شود و در صورتی که بهای معامله به اقساط دریافت شود ملک تا پرداخت تمام اقساط و بهره در وثیقه شهرداری باقی خواهد ماند.

آیین نامه ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض (موضوع تبصره یک ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری) مصوب ۱۳۴۸/۴/۱

فصل اول - ترتیب ممیزی

- ماده ۱-** برای ممیزی هر شهر محدوده قانونی شهر به یک یا چند منطقه تقسیم می شود .
- ماده ۲-** مأمور ممیزی مکلف است هنگام ممیزی املاک موقعیت و مساحت عرصه و اعیان مستحدثات هر ملک و نوع ساختمان و تعداد طبقات و سایر مشخصات مندرج در برگ ممیزی و حتی المقدور نام و نشانی مالک و شماره ملک (پلاک ثبتی) را به مسئولیت خود تعیین و در اوراق ممیزی قید نموده و اوراق مزبور را به واحد ممیزی تسلیم کند .
- ماده ۳-** شهرداری مکلف است براساس اوراق ممیزی شناسنامه‌ای حاوی مشخصات کامل هر ملک برای املاک واقع در حوزه شهرداری تهیه نماید و در شهرهایی که برای املاک و اراضی و مستحدثات واقع در محدوده شهر قبلاً شناسنامه شهری تهیه شده باشد شهرداری می تواند با استفاده از اطلاعات مندرج در آن شناسنامه ها بر طبق ضوابط مندرج در ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری اوراق ممیزی را تکمیل و ملاک عمل قرار دهد .
- ماده ۴-** شهرداری مکلف است براساس شناسنامه مذکور در ماده ۳ این آئین نامه و بر طبق ضوابط مندرج در ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری بهای هر ملک را تعیین نموده و براساس آن عوارض متعلقه را طبق مصرات قانون تشخیص نماید .
- ماده ۵-** آگهی پایان ممیزی هر منطقه باید در یکی از جرائد کثیر الانتشار محل (در صورتی که وجود داشته باشد) در سه نوبت هر نوبت به فاصله ۵ روز منتشر شود و علاوه بر آن باید پایان ممیزی از طریق الصاق آگهی در معابر عمومی و وسائل مقتضی دیگر به اطلاع مالکین منطقه برسد.
- ماده ۶-** در آگهی پایان ممیزی هر منطقه باید نکات و موارد زیر مشخص شود :
- الف - اعلام پایان ممیزی منطقه .
- ب - حدود دقیق منطقه ای که ممیزی در آن خاتمه یافته است .
- ج - نشانی محل مراجعه صاحبان املاک برای استحضار از نتیجه ممیزی املاک خود که این محل باید در درجه اول در شهرداریهای نواحی یا برزنها تابعه باشد .
- د - تاریخ شروع چهارماه مهلت اعتراض که از روز انتشار نوبت اول آگهی خواهد بود .
- ه - ذکر شرط مذکور در تبصره ۲ ماده ۸ قانون راجع به قبول اعتراض با قید اینکه معترض مکلف است نشانی کامل و صریح خود را ذیل برگ اعتراض بنویسد .
- و - نشانی کامل محل پذیرفتن اعتراضات .
- ماده ۷-** شهرداری مکلف است نتیجه ممیزی املاک واقع در هر منطقه را در محلی که در آگهی معین شده است به ترتیب شماره ملک (پلاک ثبتی) در تابلوهایی که برای این کار اختصاص داده می شود اعلان نماید به طوری که مالکین در صورت مراجعه به راحتی بتوانند از نتیجه ممیزی ملک خود اطلاع حاصل نمایند .

ماده ۸- شهرداری مکلف است کلیه تغییرات و انتقالات املاک را در شناسنامه املاک عمل نموده و عملیات را طوری اداره و انجام دهد که همیشه در جریان آخرین تغییرات و انتقالات ملک باشد.

تبصره - در نقاطی که ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری اجراء می شود ادارات ثبت موظفند در آخر هر ماه یک نسخه از فهرست انتقالات قطعی املاک را به شهرداری ارسال دارند.

ماده ۹- هرگاه نتیجه ممیزی قبل از انقضاء مهلت ۶ ماه مذکور در ماده ۵ قانون که برای اعلام بها تعیین گردیده است طبق مقررات ماده ۷ قانون اعلام شود مالکینی که بر مبنای ممیزی اعلام شده عوارض ملک خود را بپردازند و یا نسبت به نتیجه ممیزی اعتراض نکنند عدم اعتراض و یا پرداخت عوارض از ناحیه آنان در حکم اعلام بهای ملک می باشد.

ماده ۱۰- برای تهیه طرح های ممیزی و استفاده از روش ها و وسائل نوین علمی و تعلیم افراد فنی ممیزی و وصول و هماهنگ کردن آن در شهرداریهای مشمول ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری تعلیمات لازم از طرف وزارت کشور صادر و وسیله شهرداریها به موقع اجراء گذارده خواهد شد.

فصل دوم - وصول

ماده ۱۱- شهرداری مکلف است به منظور تسهیل در امر وصول عوارض موضوع قانون نوسازی و عمران شهری در شعب و نمایندگی های بانک ملی ایران حساب خاصی به نام حساب درآمد قانون نوسازی و عمران شهری باز کند و فرم های مخصوص با نظر وزارت کشور تهیه و در شعب و نمایندگی های مذکور در دسترس مؤدیان قرار دهد. مؤدیان مشمول پرداخت عوارض قانون نوسازی و عمران شهری مکلفند با مراجعه به بانک فرم های مربوط را تکمیل و عوارض مقرر را پرداخت و رسید دریافت دارند.

ماده ۱۲- شهرداری مکلف است مندرجات رسید یا رسید های پرداخت عوارض را با شناسنامه املاک تطبیق و ظرف ۱۵ روز از تاریخ پرداخت نسبت به صدور برگ مفاسا حساب اقدام کنند و در صورتی که مؤدی برای دریافت آن مراجعه ننماید وسیله پست سفارشی برای او ارسال دارد. در اوراق مفاسا حساب باید صریحاً قید شود (این مفاسا صرفاً مربوط به عوارض قانون نوسازی و عمران شهری است).

ماده ۱۳- شهرداری مکلف است در هر مورد و در هر موقعی که نتیجه ممیزی طبق مقررات مواد ۷ و ۸ قانون قطعیت پیدا می کند، طبق مقررات زیر نسبت به وصول عوارض اقدام نماید:

الف- در مورد املاکی که نتیجه ممیزی آنها در مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون قطعی شده است. قطعیت و مبلغ عوارض و تاریخ انقضاء مهلت پرداخت و عواقب عدم پرداخت، با ارسال نامه وسیله پست به مؤدیان اعلام می شود هرگاه پس از پایان مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون عوارض متعلقه پرداخت نشود، ظرف دو ماه مشخصات مؤدیان ضمن فهرست و یا فهرست هایی برای قطع برق و گاز به مؤسسات مربوطه فرستاده می شود و پس از انقضای مدت شش ماه مذکور در ماده ۱۴ قانون علیه مؤدیانی که عوارض متعلقه را پرداخت نکرده اند اجرائیه صادر خواهد شد.

ب- در مورد املاکی که نتیجه ممیزی آنها پس از پایان مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون قطعی می گردد.

۱- در صورتی که تاریخ قطعی شدن ظرف شش ماه پس از پایان مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون باشد قطعیت و عواقب عدم پرداخت بر طبق بند الف، به مؤدیان اعلام می گردد و تا پایان شش ماه مذکور مهلت داده می شود که عوارض مربوط را بپردازند و هرگاه تاریخ اعلام تا پایان شش ماه کمتر از ۱۵ روز باشد مهلت ۱۵ روز خواهد بود.

۲- در صورتی که تاریخ قطعی شدن پس از انقضای شش ماه مذکور در ماده ۱۴ قانون باشد، قطعیت طبق بند الف، به مؤدیان اعلام می گردد و فقط ۱۵ روز به آنان مهلت داده می شود که عوارض مربوطه را پرداخت نمایند.

شهرداری همراه با اقدامات مذکور مشخصات مؤدیانی را که عوارض املاک خود را نپرداخته اند در اجرای ماده ۱۲ قانون به مؤسسات برق و گاز تسلیم و بر طبق ماده ۱۴ قانون به صدور اجرائیه مبادرت خواهد کرد.

ماده ۱۴- نسبتی از قیمت هر ملک که در هر شهر با توجه به مقتضیات و شرایط خاص اقتصادی مأخذ دریافت عوارض قرار می گیرد با کسب نظر شهردار و استاندار یا فرماندار کل بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب کمیسیون مرکب از وزیر کشور، وزیر اقتصاد و مدیرعامل سازمان برنامه تعیین می شود و ملاک عمل قرار می گیرد.

ماده ۱۵- اجرای مدلول این آیین نامه موکول به تعیین نسبتی از قیمت ملک که مأخذ دریافت عوارضی خواهد بود از طرف کمیسیون مذکور در ماده ۱۴ و انتشار آگهی از طرف شهرداری می باشد.

آئین نامه قبوض مخصوص پرداخت اقساط بهای املاک موضوع تبصره ۱ ماده ۲۰

قانون نوسازی و عمران شهری

مصوب ۱۳۴۸/۴/۱

ماده ۱- در هر مورد که به تجویز ماده ۲۰ قانون نوسازی و عمران شهری قسمتی از بهای اراضی و اماکن و مستحدثات مشمول طرح‌های عمرانی و نوسازی و احداث و توسعه معابر باید به اقساط پرداخت شود شهرداری قبوض اقساطی قابل انتقال صادر و به فروشنده ملک تسلیم می نماید .

ماده ۲- قبوض اقساطی عبارت از دستور پرداختی است به عهده حسابداری شهرداری هر محل و شهرداری مکلف است در سررسید اصل و بهره آن را بر طبق مقررات ماده ۹ این آئین‌نامه پرداخت نماید.

ماده ۳- در قبوض اقساطی شهرداری باید اصل و بهره قانونی هر قسط قید گردد و قبض به امضاء شهردار یا قائم مقام مجاز او و همچنین رئیس حسابداری یا مسئول امور مالی شهرداری برسد .

ماده ۴- شهرداری مکلف است برای پرداخت وجوه قبوض اقساطی در بودجه هر سال اعتبار مخصوص تأمین نماید و مطلقاً از محل این اعتبار مصارف دیگری انجام ندهد به نحوی که وجوه قبوض اقساطی هر سال در سررسید پرداخت گردد .

ماده ۵- قبوض اقساطی شهرداری با نام و قابل انتقال خواهد بود و در موقع تنظیم سند انتقال در دفاتر اسناد رسمی به انتقال دهنده تسلیم می‌گردد و تعداد و شماره و جمع مبلغ کل آن‌ها در سند انتقال باید قید شود .

ماده ۶- هرگونه نقل و انتقال قبوض اقساطی شهرداری باید در دفاتر اسناد رسمی یا به وسیله گواهی امضاء در دفتر مخصوص گواهی امضاء به عمل آید و این موضوع باید در پشت قبوض اقساطی ذکر شود .

ماده ۷- حسابداری هر شهرداری مکلف است دفتر مخصوصی برای ثبت قبوض اقساطی تنظیم و نگهداری نماید . در دفتر مذکور باید نام صاحب قبض - شماره - تاریخ صدور - تاریخ سررسید - مبلغ (اصل و بهره) ثبت شود .

ماده ۸- به منظور یکنواخت بودن فرم قبوض اقساطی و دفاتر مذکور در ماده ۷ در تمام شهرداریهای کشور وزارت کشور مکلف است قبوض و دفاتر لازم به مقدار کافی با شماره مسلسل چاپ نموده و در هر مورد برحسب تقاضای شهرداری تعداد مورد نیاز را ارسال دارد و در دفتر مخصوصی شماره‌های قبوض ارسالی را ثبت کند . شهرداری مکلف است در نگهداری و حفظ دفاتر و قبوض دریافتی مراقبت نماید و هرگاه تعدادی از قبوض به جهتی از جهات غیر قابل استفاده گردد عین آن‌ها را به مهر (غیر قابل استفاده) ممهور و با قید مشخصات وسیله پست سفارشی به وزارت کشور ارسال دارد .

ماده ۹- شهرداری باید ترتیبی اتخاذ کند که وجوه قبوض اقساطی شهرداری قبل از سررسید در حساب شهرداری نزد بانک ملی ایران موجود باشد و فهرست و مشخصات کامل قبوض را تهیه و به امضاء شهردار یا قائم مقام او و همچنین رئیس حسابداری یا مسئول امور مالی شهرداری برساند و آن را به ضمیمه دستور پرداخت لااقل یک روز قبل از سررسید به بانک تسلیم نماید . بستانکار به بانک مراجعه و با تسلیم قبض وجه آن را از بانک دریافت می‌کند.

ضوابط بهای اراضی و ساختمان‌ها و مستحدثات موضوع ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۶۴/۵/۲

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۴/۵/۲ بنا به پیشنهاد شماره ۴۷۰/۹۷۴۹ مورخ ۱۳/۳/۳۰ مورخ ۶۳/۱۲/۱۳ وزارت کشور و موافقت نامه های شماره ۲۶۶۶۸/۲۱۴۸/۲۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی و شماره ۱/۸۰۳۹ وزارت مسکن و شهرسازی و به استناد ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب سال ۱۳۴۷ تصویب نمودند :

۱- بهای اراضی موضوع ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری به مأخذ ارزش معاملاتی سال ۱۳۶۳ که توسط کمیسیون مقرر در تبصره ۲ ماده ۴۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۴۵ و اصلاحیه های بعدی آن تعیین گردیده است برای سال ۱۳۶۴ به عنوان سال پایه با تخفیف ۵۰٪ مشروط به اینکه قیمت حاصل از تخفیف کمتر از بهای مصوب سال ۱۳۶۲ موضوع تصویبنامه شماره ۱۲۵۱۲ مورخ ۱۳۲۶/۱/۳۱ هیأت وزیران و نیز ۵۰٪ بیشتر از بهای فوق نباشد و بهای سال ۱۳۶۵ لغایت سال ۱۳۶۸ هر سال به ترتیب با افزایش ۱۰٪ نسبت به سال قبل ملاک عمل و مبنای محاسبه جهت وصول عوارض نوسازی کلیه شهرهای مشمول ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری قرار گیرد .
ضمناً شهرهایی که در آینده مشمول ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری خواهند شد در سال شمول تا پایان سال ۱۳۶۸ مشمول مقررات فوق خواهند بود .

تبصره ۱- اراضی که در شهرها برای آن ارزش معاملاتی تعیین نگردیده است و یا املاک پشت جبهه ای که در اثر طرحهای جدید شهرداری بر معبر جدید الاحداث واقع می شوند و در ارزش معاملاتی قیمتی برای آن معبر پیش بینی نشده است بهای آن مطابق بالاترین ارزش معابر هم عرض موجود در منطقه و در صورت عدم وجود معبر هم عرض در منطقه مربوط با بالاترین ارزش معابر هم عرض مناطق همجوار محاسبه گردد.

تبصره ۲- در شهرهایی که ارزش معاملاتی سال ۱۳۶۳ تعیین نگردیده است آخرین مصوبه قبل از سال مذکور ملاک عمل قرار می گیرد.

۲- ضوابط بهای ساختمان ها و مستحدثات به شرح چهار برگ جداول و توضیحات پیوست که ممهور به مهر وزارت کشور می باشد برای کلیه شهرهای مشمول ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری از اول سال ۱۳۶۴ به مدت پنج سال ملاک عمل جهت وصول عوارض نوسازی قرار گیرد.

**تصویبنامه راجع به بهای اراضی ، ساختمان ها و
مستحدثات برای محاسبه عوارض نوسازی
مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۲۰ هیأت وزیران**

شماره ۶۰۸۷۴/ت/۲۲۸۵۲ هـ
بهای اراضی ، ساختمان ها و مستحدثات برای محاسبه عوارض نوسازی از ابتدای سال ۱۳۷۹ تا پایان سال ۱۳۸۰ براساس ارقام مربوط به سال ۱۳۷۲ و از ابتدای سال ۱۳۸۱ به شرح ذیل ملاک عمل شهرداریهای شهرهای مشمول قانون نوسازی و عمران شهری قرار گیرد :

الف - سال ۱۳۸۱ به میزان بیست و پنج درصد (۲۵٪) آخرین ارزش معاملاتی املاک (موضوع ماده (۶۴) قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ - و اصلاحیه بعدی آن).

ب- سال ۱۳۸۲ به میزان چهل درصد (۴۰٪) آخرین ارزش معاملاتی املاک (موضوع ماده یاد شده و اصلاحیه بعدی آن).

ج- سال ۱۳۸۳ به میزان شصت درصد (۶۰٪) آخرین ارزش معاملاتی املاک (موضوع ماده یاد شده و اصلاحیه بعدی آن).

د- سال ۱۳۸۴ به میزان هشتاد درصد (۸۰٪) آخرین ارزش معاملاتی املاک (موضوع ماده یاد شده و اصلاحیه بعدی آن).

هـ - سال ۱۳۸۵ به میزان صد درصد (۱۰۰٪) آخرین ارزش معاملاتی املاک (موضوع ماده یاد شده و اصلاحیه بعدی آن).

فصل چہارم
اصناف و املاک

از قانون نظام صنفی کشور

مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- نظام صنفی : قواعد و مقرراتی است که امور مربوط به سازمان ، وظایف ، اختیارات ، حدود و حقوق افراد و واحدهای صنفی را طبق این قانون تعیین می کند .

ماده ۲- فرد صنفی : هر شخص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت های صنفی اعم از تولید، تبدیل ، خرید ، فروش ، توزیع ، خدمات و خدمات فنی سرمایه گذاری کند و به عنوان پیشه ور و صاحب حرفه و شغل آزاد ، خواه به شخصه یا با مباشرت دیگران محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورد و تمام یا قسمتی از کالا ، محصول یا خدمات خود را به طور مستقیم یا غیر مستقیم و به صورت کلی یا جزیی به مصرف کننده عرضه دارد، فرد صنفی شناخته می شود .
تبصره - صنفی که قانون خاص دارند ، از شمول این قانون مستثنی هستند .

ماده ۳- واحد صنفی : هر واحد اقتصادی که فعالیت آن در محل ثابت یا وسیله سیار باشد و توسط فرد یا افراد صنفی با اخذ پروانه کسب دایر شده باشد ، واحد صنفی شناخته می شود .
تبصره ۱- فعالیت واحدهای صنفی سیار در محل ثابت با اخذ پروانه کسب برای همان محل ، بلامانع است .

تبصره ۲- اماکنی که طبق ضوابط مصوب کمیسیونهای نظارت واجد شروط لازم جهت استقرار چند واحد صنفی باشند ، می توانند به عنوان محل ثابت کسب به وسیله یک یا چند فرد صنفی ، پس از اخذ پروانه کسب از اتحادیه یا اتحادیه های ذیربط ، مورد استفاده قرار گیرند .
تبصره ۳- دفاتری که خدماتی به واحدهای صنفی سیار می دهند ، واحد صنفی محسوب می شوند .

ماده ۴- صنف: آن گروه از افراد صنفی که طبیعت فعالیت آنان از یک نوع باشد ، تشکیل یک صنف را می دهند . صنوف مشمول این قانون ، با توجه به نوع فعالیت آنها به چهار گروه تولیدی ، خدمات فنی، توزیعی یا خدماتی تقسیم می شوند .

ماده ۵- پروانه کسب : مجوزی است که طبق مقررات این قانون به منظور شروع و ادامه کسب و کار یا حرفه به فرد یا افراد صنفی برای محل مشخص یا وسیله کسب معین داده می شود .

ماده ۶- پروانه تخصصی و فنی : گواهینامه ای است که بر داشتن مهارت انجام دادن کارهای تخصصی یا فنی دلالت دارد و به وسیله مراجع ذی صلاح صادر می شود .

ماده ۷- اتحادیه : شخصیتی حقوقی است که از افراد یک یا چند صنف که دارای فعالیت یکسان یا مشابهاند ، برای انجام دادن وظایف و مسئولیتهای مقرر در این قانون تشکیل می گردد.

ماده ۸- مجمع امور صنفی : مجمعی است که از نمایندگان منتخب اعضای هیأت مدیره اتحادیه های صنفی هر شهرستان برای انجام دادن وظایف و مسئولیت های مقرر در این قانون تشکیل می شود.

ماده ۹- شورای اصناف کشور : شورایی است که از نمایندگان هیأت رئیسه مجامع امور صنفی شهرستانهای کشور با هدف تقویت مبانی نظام صنفی در تهران تشکیل می گردد .

ماده ۱۰- کمیسیون نظارت : کمیسیونی است که به منظور برقراری ارتباط و ایجاد هماهنگی بین اتحادیه ها و مجامع امور صنفی یا سازمانها و دستگاههای دولتی در راستای وظایف و اختیارات آنها و همچنین نظارت بر اتحادیه ها و امور صنفی هر شهرستان تشکیل می شود .

ماده ۱۱- هیأت عالی نظارت : هیأتی است که به منظور تعیین برنامه ریزی ، هدایت ، ایجاد هماهنگی و نظارت بر کلیه اتحادیه ها ، مجامع امور صنفی ، شورای اصناف کشور و کمیسیونهای نظارت تشکیل می گردد و بالاترین مرجع نظارت بر امور اصناف کشور است .

.....

ماده ۱۴ - افراد صنفی مکلفند در هر سال عوارض کسب و پیشه ، حق عضویت اتحادیه (در صورت عضویت) و مالیات خود را بپردازند.

.....

ماده ۲۹- اتحادیه ها می توانند وصول مالیات ، عوارض و هزینه خدمات وزارتخانه ها ، شهرداریها و سازمانهای وابسته به دولت را طبق مقررات و قوانین جاری عهده دار شوند و مبالغ وصول شده بابت مالیات، عوارض یا هزینه خدمات را ظرف یک هفته به حساب قانونی دستگاه مربوطه واریز کنند . مبلغ کارمزد توافق شده از سوی طرف توافق به حساب اتحادیه ها واریز می گردد.

آیین نامه نحوه تعیین و تشخیص و پرداخت

حق کسب و پیشه یا تجارت

مصوب ۱۳۴۸/۴/۱

ماده ۱- پرداخت حق کسب و پیشه یا تجارت اشخاص (اعم از مستأجر و یا متصرف یا خود مالک) که محل کار آنان در اثر اجرای طرح های احداث و توسعه معابر و نوسازی و عمران شهری از بین می رود طبق مقررات این آئین نامه از طرف شهرداری پرداخت می شود.

ماده ۲- منظور از مستأجر اشخاصی هستند که تصرف آنان در ملک به عنوان اجاره یا صلح منافع یا هر عنوان دیگری که منظور اجاره باشد اعم از اینکه نسبت به مورد تصرف سند رسمی یا غیر رسمی تنظیم شده و یا تصرف متصرف برحسب تراضی با موجر یا نماینده قانونی او به عنوان اجاره باشد.

ماده ۳- شهرداری مکلف است هنگام اجرای مقررات ماده ۱۶ قانون نوسازی و عمران شهری فهرستی وسیله هیأت های ارزیابی از اسامی مستأجرین و متصرفین به عنوان اجاره و همچنین مالکینی که در ملک خود به کسب یا تجارت اشتغال دارند تهیه و در فهرست مزبور با ذکر مساحت و مشخصات محل کسب و پیشه در صورتی که قبل از اعلام طرح ملک محل کسب یا تجارت یا پیشه بوده میزان پرداخت حق کسب یا پیشه یا تجارت را تعیین و در صورتی که قبل از اعلام طرح محل کسب و پیشه یا تجارت نبوده این موضوع را صریحاً در فهرست مزبور قید نمایند و این فهرست را منضم به فهرست ارزیابی و سایر مدارکی که در ماده ۱۶ قانون نوسازی مذکور است پس از تأیید انجمن شهر برای تصویب وزارت کشور ارسال دارد.

ماده ۴- شهرداری مکلف است هنگام اجرای مقررات ماده ۱۷ قانون نوسازی و عمران شهری نسبت به پرداخت حق کسب و پیشه یا تجارت مذکور در ماده ۲ این آئین نامه نیز با رعایت ماده ۲۰ قانون نوسازی و عمران شهری اقدام نماید.

ماده ۵- هیأت ارزیابی مأمور اجرای مقررات ماده ۱۶ قانون نوسازی و عمران شهری در اجرای مقررات ماده ۳ این آئین نامه مکلفند با توجه به نکات و ضوابط زیر نسبت به تعیین میزان حق کسب و پیشه و تجارت اقدام نمایند:

- ۱- موقعیت و مرغوبیت محل کسب و پیشه یا تجارت.
- ۲- شرایط و کیفیات اجاره از لحاظ مزایایی که در عقد اجاره برای موجر یا مستأجر منظور گردیده است.
- ۳- طول مدت اشتغال به کسب و پیشه و تجارت در محل کار و حسن شهرت او که در معروفیت محل مزبور مؤثر افتاده است.
- ۴- وضع محل کسب و پیشه از نظر نوع بنا.
- ۵- مخارجی که صاحب کسب و پیشه به منظور آماده نمودن محل مزبور از حیث تزئینات داخلی و قفسه بندی و تهیه اشیاء مورد لزوم متحمل گردیده است.
- ۶- نوع کسب و پیشه یا تجارت.

ماده ۶- مرجع رسیدگی به اعتراضات مربوط به حق کسب و پیشه یا تجارت کمیسیون رسیدگی مذکور در ماده ۸ قانون نوسازی و عمران شهری است و نحوه اعلام میزان حق کسب و پیشه یا تجارت

به اشخاص ذینفع و مدت قبول اعتراضات طبق مقررات آئین نامه تبصره ۲ ماده ۱۶ قانون مذکور می- باشد و کمیسیون رسیدگی مذکور در ماده ۸ قانون نوسازی مکلف است علاوه بر رعایت آیین نامه مربوط به خود هنگام رسیدگی به اعتراضات مربوط به میزان حق کسب و پیشه نکات و ضوابط مذکور در ماده ۵ این آئین نامه را ملاک و مأخذ اظهار نظر قرار دهد .

ماده ۷- در مورد طرح های مصوب توسعه معابر که قبل از اجرای قانون نوسازی و عمران شهری اجرای آن از طرف شهرداری آگهی شده در صورتی که در مسیر اجرای طرح املاکی دارای حق کسب و پیشه باشد شهرداری مکلف است با رعایت مواد ۳ و ۴ و ۵ و ۶ این آئین نامه نسبت به تهیه و تنظیم فهرست و تعیین میزان حق کسب و پیشه یا تجارت و پرداخت آن اقدام کند .

ماده ۸- در صورتی که تعلق حق کسب و پیشه یا تجارت به نحوی از انحاء متنازع فیه بوده و صاحب حق مشخص نباشد بهای حق کسب و پیشه یا تجارت تا صدور حکم قطعی از مراجع دادگستری در صندوق شهرداری به عنوان سپرده باقی خواهد ماند و ذیحقی می تواند با تسلیم رونوشت مصدق حکم دادگستری برای دریافت آن به شهرداری مراجعه نماید و چنانچه به میزان معترض باشد ظرف یک ماه پس از ابلاغ حکم دادگستری می تواند اعتراض خود را به کمیسیون مذکور در ماده ۸ قانون نوسازی و عمران شهری تسلیم دارد .

ماده ۹- هرگاه در اثر اجرای طرح های توسعه و اصلاح معابر ملکی که دارای حق کسب و پیشه و تجارت می باشد کلاً مورد تخریب قرار نگیرد و خرابی به کیفیتی باشد که لطمه به محل کسب و پیشه یا تجارت وارد نسازد و ادامه همان کسب به تشخیص شهرداری در آن میسر باشد حق کسب و پیشه یا تجارت به آن تعلق نخواهد گرفت.

مرجع قبول اعتراضات در این مورد و رسیدگی و تعیین تکلیف قطعی کمیسیون مذکور در ماده ۸ قانون نوسازی و عمران شهری می باشد .

قانون راجع به لغو حق مرغوبیت

مصوب ۱۳۶۰/۸/۲۸

ماده واحده- نظر به این که طبق قانون نحوه خرید املاک و اراضی مصوب ۵۸/۱۱/۱۷ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران دریافت حق مرغوبیت از مالک یا مالکین املاکی که در اثر توسعه معابر و یا میادین و امثال آن به املاک آنها تعلق می گرفته منتفی گردیده است . لذا حق مرغوبیت ناشی از اجرای طرحهای عمرانی و ترمیم و توسعه و غیره که به موجب قوانین سابق بر آن به املاک اشخاص اعم از (حقیقی و یا حقوقی) تعلق گرفته لکن تاکنون وصول نشده ملغی و از این تاریخ به بعد دیگر وجهی به عنوان حق مرغوبیت چه بابت اصل و چه از جهت خسارت توسط شهرداریها وصول نخواهد شد و این قبیل مطالبات در هر مرحله از وصول باشد دریافت نمی گردد .

تبصره- قوانین مخالف این قانون لغو می گردد . وزارت کشور مأمور اجرای این قانون می باشد .

لایحه قانونی خرید اراضی و املاک مورد احتیاج دولت و شهرداریها مصوب ۱۳۵۸/۹/۲

ماده ۱- در مواردی که وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت یا شهرداریها برای ایجاد یا توسعه مرافق عامه از قبیل توسعه یا احداث جاده ، راه آهن یا خیابان ، توسعه معابر ، لوله کشی آب و نفت و گاز ، حفر نهر و غیره برای مصارف عمومی احتیاج به خرید اراضی و املاک اشخاص داشته باشند و در انجام معامله یا تعیین قیمت با مالک توافق نشود یا ملک مجهول المالک باشد می توانند به ترتیب در این قانون با پرداخت قیمت عادلانه آن را تملک نمایند مشروط به این که اجرای طرح موردنظر در محدوده یا مسیر معین ضروری باشد به نحوی که انجام آن در محل دیگر میسر نبوده یا موجب خسارت عمده ای گردد .

ماده ۲- به منظور حل اختلاف در انجام معامله یا تعیین قیمت و میزان خسارت و ارزیابی حقوقی که اشخاص در اراضی و املاک موضوع این قانون دارند در هر استان هیأتی مرکب از رئیس دادگستری و مدیر کل ثبت و رئیس شورای استان (در غیاب رئیس شورای استان استاندار) تشکیل می شود . در استان تهران به جای رئیس دادگستری یکی از مستشاران دیوان عالی کشور به انتخاب رئیس دیوان مزبور شرکت خواهد کرد.

ماده ۳- سازمان یا موسسه خریدار باید مدارک زیر را به درخواستی که تسلیم هیات می نماید ضمیمه کند :

الف- نام و مشخصات مالک یا صاحب حق

ب- نقشه دقیق ملک مورد نیاز .

د- مدرک تصویب طرح و بودجه آن و دلایل ضرورت اجرای طرح در محل مورد نظر .

هـ- مدرک دعوت مالک یا صاحب حق برای توافق و عدم حصول توافق .

اداره ثبت اسناد و املاک محل وقوع ملک مکلف است حداکثر ظرف مدت یک هفته وضع ثبتی ملک را به دستگاه اجرایی استعلام کننده اعلام نماید .

تبصره - در صورتی که ملک مورد نیاز طبق گواهی اداره ثبت محل مجهول المالک باشد گواهی مذکور کافی است و مقررات بند هـ این ماده اجرا نمی شود .

در صورتی که اقامتگاه مالک معلوم نباشد مالک به وسیله نشر آگهی در یکی از روزنامه های کثیر الانتشار محل به فاصله ده روز از تاریخ انتشار آگهی دعوت خواهد شد .

ماده ۴- پس از وصول درخواست در صورتی که مقررات ماده ۳ این قانون رعایت شده باشد هیات ظرف مدت پانزده روز اقدام به تعیین یک یا چند کارشناس خواهد کرد .

کارشناس یا کارشناسان منتخب باید از کارشناسان رسمی وزارت دادگستری باشند چنانچه در موضوع کارشناس رسمی صلاحیتدار نباشد هیأت می تواند از کارشناسان و خبرگان غیر رسمی استفاده نماید .

ماده ۵- کارشناس مکلف است در مهلت مقرر نظر خود را به هیات تسلیم نماید و چنانچه اظهار نظر در مدت مذکور مقدور نباشد می تواند درخواست تمدید مهلت نماید. در صورتی که عذر کارشناس موجه باشد هیأت مهلت را تجدید خواهد کرد .

تبصره - هرگاه کارشناس رسمی بدون عذر موجه از قبول کارشناسی استنکاف کند و یا در ظرف مهلت مقرر اظهار نظر ننماید تحت تعقیب انتظامی واقع و پروانه کارشناسی او لغو خواهد شد.

ماده ۶- دستمزد کارشناس به نظر هیأت تعیین می‌شود و پرداخت آن بر عهده سازمان یا مؤسسه خریدار است.

ماده ۷- بهای اراضی و ابنیه و تاسیسات و ارزش حقوقی که اشخاص در ملک دارند بدون در نظر گرفتن تأثیر اجرای طرح مربوطه تعیین خواهد شد. در موردی که ملک محل سکناى مالک باشد ده درصد و هرگاه ملک ممراعاشه منحصر او باشد پانزده درصد علاوه بر قیمت عادلانه پرداخت خواهد شد.

ماده ۸- در مورد املاک مزروعی با توجه به قانون نحوه انتقال اراضی واگذاری به زارعین مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی مصوب ۱۳۵۱/۹/۲۱ اقدام و علاوه بر پرداخت بهای عادلانه معادل پانزده درصد قیمت مزبور بین زارعین و پانزده درصد بین خوش نشینان و بزرگرانی که در اثر اجرای طرح محل سکونت خود را ترک می نمایند به نسبت تعداد عایله تحت تکلف آنان تقسیم خواهد شد.

ماده ۹- در صورتی که طبق نظر اداره کشاورزی و امور روستاهای محل زارعین حقوقی در ملک مورد بحث داشته باشند معادل حقوق زارعین ذینفع به تشخیص آن اداره از قیمت عادلانه ملک کسر و به آنها پرداخت و بقیه به مالک تادیه خواهد شد.

ماده ۱۰- نسبت به املاک موقوفه حسب مورد از طریق اجاره اجاره طویل المدت یا تبدیل به احسن عمل خواهد شد. در صورتی که زارعین ملک موقوفه حقوقی در آن ملک داشته باشند به ترتیب مقرر در ماده قبل عمل خواهد شد.

ماده ۱۱- هرگاه از طرف مالک یا متصرف ملک یا هر شخص دیگری از اجراء کارشناسی ممانعت به عمل آید، به دستور هیأت مامورین انتظامی محل رفع ممانعت و مزاحمت خواهند نمود.

ماده ۱۲- پس از وصول نظریه کارشناس هیأت باید ظرف یک هفته رأی خود را در مورد بهای ملک و میزان خسارت وارده صادر و به ترتیب مقرر در قانون دادرسی مدنی به طرفین ابلاغ نماید.

ماده ۱۳- هرگاه هیأت رأساً یا در اثر اعتراض خریدار یا مالک تشخیص دهد که نظر کارشناس یا کارشناسان عادلانه نیست کارشناس یا کارشناسان دیگری انتخاب خواهد کرد.

ماده ۱۴- در مورد املاکی که قبل از تصویب این قانون از هیاتهای سابق تقاضای خرید آنها شده و هنوز سند انتقال تنظیم نگردیده (اعم از این که نسبت به آنها رأی صادر شده یا نشده باشد) در صورتی که از طرف دستگاه های اجرایی ابنیه و تاسیساتی در آن املاک ایجاد شده و یا این که تصرفی نشده ولی با رعایت ماده ۱ این قانون مورد احتیاج باشند هیأت های رسیدگی با ارزیابی مجدد رأی به انتقال آنها خواهند داد.

املاک قیمت بهای تاریخی است که مالک از تصرف در ملک خود ممنوع گردیده است.

تبصره - در تمام موارد مذکور در این قانون برای فاصله بین تاریخ ارزیابی و تاریخ تنظیم سند انتقال شش درصد بها در سال بابت اجرت المثل منافع مورد معامله علاوه بر بهای تعیین شده پرداخت خواهد شد مشروط به این که در این مدت مالک از تصرف و بهره برداری در ملک منع شده باشد.

ماده ۱۵- پس از صدور رأی از طرف هیأت در صورتی که مالک به انتقال ملک و تحویل آن رضایت ندهد پس از سپردن تمام قیمت ملک و خسارات در صندوق دادگستری به دستور هیأت، دادستان

شهرستان محل وقوع ملک سند انتقال ملک را از طرف مالک امضا و ظرف یک ماه دستور تخلیه و تحویل ملک را به سازمان یا موسسه خریدار خواهد داد. هزینه تنظیم سند برعهده خریدار است و مالک از پرداخت مالیات انتقال املاک غیر منقول معاف خواهد بود ولی مالیات ارزش سرقفلی که جزء قیمت کارشناسی ذکر شده است وصول خواهد شد.

تبصره- هرگاه ملک مورد نظر در تصرف مستاجر و محل سکون او باشد دادستان به تشخیص خود می‌تواند تا دو ماه برای تخلیه ملک مهلت دهد.

ماده ۱۶- در صورتی که ملک در رهن یا وثیقه نباشد وجه سپرده شده در صندوق دادگستری به دستور دادستان شهرستان محل وقوع ملک به مالک پرداخت می‌شود. در غیر این صورت به دستور دادستان تا حد بهای تعیین شده از دین مالک در وجه طلبکار تامین و رهن یا وثیقه ملک فک و سند انتقال تنظیم می‌گردد.

هرگاه ملک مجهول المالک باشد یا مالکیت آن مورد اختلاف باشد، وجه سپرده شده بعد از مشخص شدن مالک قانونی به وی تأدیه خواهد گردید.

ماده ۱۷- چنانچه سازمان یا موسسه خریدار ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ رای هیات مبلغ بهای تعیین شده را در صندوق دادگستری توزیع نکند به تقاضای مالک رای صادره بی اعتبار و ملغی الاثر خواهد شد و مالک می‌تواند استرداد ملک را از هیاتهای مذکور تقاضا نماید.

ماده ۱۸- کلیه قوانین و مقرراتی که با این قانون مغایر است در آن قسمت که مغایرت دارد نسخ می‌شود.

لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷

ماده ۱- هرگاه برای اجرای برنامه های عمومی، عمرانی و نظامی وزارتخانه ها یا مؤسسات و شرکتهای دولتی یا وابسته به دولت، همچنین شهرداریها و بانکها و دانشگاههای دولتی و سازمانهایی که شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام باشد و از این پس دستگاه اجرایی نامیده می شوند به اراضی، ابنیه، مستحدثات، تاسیسات و سایر حقوق مربوط به اراضی مذکور متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی نیاز داشته باشند و اعتبار آن قبلاً به وسیله دستگاه اجرایی یا از طرف سازمان برنامه و بودجه تامین شده باشد دستگاه اجرایی می تواند مورد نیاز را مستقیماً یا به وسیله هر سازمان خاصی که مقتضی بداند بر طبق مقررات مندرج در این قانون خریداری و تملک نماید.

ماده ۲- برنامه های مذکور در ماده یک شامل برنامه هایی است که اجرای به موقع آن برای امور عمومی و امنیتی دستگاه اجرایی لازم و ضروری باشد. ضرورت اجرای طرح باید به تایید و تصویب بالاترین مقام اجرایی دستگاه اجرایی برسد.

تبصره ۱- دستگاه اجرایی موظف است برای اجرای طرح حتی المقدور از اراضی ملی شده یا دولتی استفاده نماید. عدم وجود این قبیل اراضی حسب مورد باید به تایید وزارت کشاورزی و عمران روستایی یا سازمان عمران اراضی شهری در تهران و ادارات کل و شعب مربوط در استانها رسیده باشد.

تبصره ۲- اداره ثبت اسناد و املاک محل مکلف است محل وقوع وضع ثبتی ملک را با توجه به نقشه ارائه شده حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ استعلام پاسخ دهد.

ماده ۳- بهای عادلانه اراضی، ابنیه، مستحدثات، تاسیسات و سایر حقوق و خسارات وارده از طریق توافق بین دستگاه اجرایی و مالک و مالکین و صاحبان حقوق تعیین می گردد.

تبصره ۱- در صورت توافق درمورد بهای عادلانه هرگاه مبلغ مورد معامله یا خسارت هر یک از مالکین بیش از یک میلیون ریال نباشد دستگاه اجرایی می تواند رأساً نسبت به خرید ملک و پرداخت خسارات اقدام نماید و هرگاه مبلغ مورد معامله یا خسارت هر یک از مالکین بیش از یک میلیون ریال باشد بهای خرید ملک یا میزان خسارت انجام معامله باید به تصویب هیأت مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی و در مورد شهرداریها به تصویب انجمن شهر برسد.

تبصره ۲- در صورت حصول توافق دستگاه اجرایی موظف است حداکثر ظرف سه ماه نسبت به خرید ملک و پرداخت حقوق یا خسارات اقدام و یا آن که انصراف خود را از خرید و تملک کتباً به مالک یا مالکین اعلام نماید. به هر حال عدم اقدام به خرید یا اعلام انصراف در مدت مذکور به منزله انصراف است.

ماده ۴- (بر اثر تصویب تبصره (۷)، ماده واحده قانون نحوه تقویم ابنیه، املاک و اراضی مورد نیاز منسوخ شده است. اما مفاد آن به شرح ذیل می باشد:)

هرگاه نسبت به تعیین بهای عادلانه اراضی و ابنیه و تاسیسات و حقوق و خسارات وارده بین دستگاه اجرایی و مالک توافق حاصل نشود، بهای عادلانه توسط هیأتی مرکب از سه نفر کارشناس رسمی

دادگستری تعیین می‌گردد. کارشناسان یک نفر از طرف دستگاه اجرایی یک نفر از طرف مالک یا صاحب حق و نفر سوم به انتخاب طرفین در صورت عدم توافق یا استنکاف به معرفی دادگاه صالحه محل وقوع ملک انتخاب می‌شوند. رأی اکثریت هیات مزبور قطعی و لازم الاجرا است.

تبصره ۱- در صورتی که در محل کارشناس رسمی دادگستری وجود نداشته باشد طبق ماده ۲۹ قانون کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷ عمل می‌شود.

تبصره ۲- هرگاه مالک یا مالکین کارشناس خود را حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ اعلام دستگاه اجرایی که به یکی از صور: ابلاغ کتبی، انتشار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار یا آگهی در محل به اطلاع عموم می‌رسد تعیین ننماید و یا به علت مجهول بودن مالک، عدم تکمیل تشریفات ثبتی، عدم صدور سند مالکیت، اختلاف در مالکیت، فوت مالک و موانعی از این قبیل، امکان انتخاب کارشناس میسر نباشد دادگاه صالحه محل وقوع ملک حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ مراجعه دستگاه اجرایی به دادگاه نسبت به تعیین کارشناس اقدام می‌نماید.

ماده ۵- ملاک تعیین قیمت عبارت است از بهای عادله روز تقویم اراضی و ابنیه و تاسیسات و حقوق و خسارات مشابه واقع در حوزه عملیات طرح بدون در نظر گرفتن تأثیر طرح در قیمت آنها.

تبصره ۱- در مواردی که ملک محل سکونت یا ممرعاشه مالک باشد علاوه بر بهای عادله صدی پانزده به قیمت ملک افزوده خواهد شد.

تشخیص اینکه مالک در محل ساکن است یا ملک ممرعاشه وی می‌باشد با دستگاه اجرایی است و در صورت بروز اختلاف تشخیص نهایی با دادگاه صالحه محل وقوع ملک می‌باشد که به تقاضای هر یک از طرفین اظهار نظر خواهد کرد.

تبصره ۲- در صورتی که طبق نظر اداره کشاورزی و عمران روستایی محل، زارعین حقوقی در ملک مورد بحث داشته باشند حقوق زارعین ذینفع به تشخیص اداره کل مذکور از محل ارزش کل ملک به آنان پرداخت و بقیه در هنگام انجام معامله به مالک پرداخت خواهد شد.

چنانچه در ملک مورد معامله، ساختمانهای روستایی فاقد سند مالکیت و نیز هر گونه اعیانی و یا حقوق نظیر حق ریشه، بهای شخم، بذر، کود و سایر زحماتی که زارع برای آماده کردن زمین متحمل شده است وجود داشته باشد بهای اعیان و حقوق متعلق به آنان برابر قراردادهای موجود بین زارع و یا طبق مقررات یا عرف محل از طریق توافق یا از سوی کارشناسان تعیین و از محل ارزش کل ملک به ایشان و بقیه به مالک پرداخت می‌گردد.

تبصره ۳- چنانچه ملک مورد معامله محل کسب و پیشه اشخاص باشد در صورتی که آن حق کسب و پیشه تعلق خواهد گرفت که حداقل یک سال قبل از اعلام تصمیم دستگاه اجرایی محل کسب و پیشه بوده باشد.

تبصره ۴- نسبت به املاک موقوفه ای که طبق تشخیص سازمان اوقاف تبدیل به احسن آنها قانوناً مجاز است به طریق مذکور در این قانون اقدام و آنها را که شرعاً مجاز نیست به طریق اجاره طویل‌المدت عمل خواهد شد در مورد املاک اخیر در صورت وجود اعیانی متعلق به اشخاص و یا حقوق مندرج در تبصره‌های ۲ و ۳ ماده ۵ این قانون حقوق فوق از سوی هیات کارشناسی مندرج در این قانون تعیین و از محل اعتبار طرح پرداخت و مال الاجاره ملک موقوفه با در نظر گرفتن پرداخت مزبور از سوی هیات کارشناسی تعیین خواهد شد.

تبصره ۵- در کلیه موارد مندرج در این قانون هیات کارشناسی مکلف است بر اساس مقررات و ضوابط مندرج در قانون کارشناسی مصوب سال ۱۳۱۷ و سایر مقررات مربوط حداکثر ظرف یک ماه نظرات خود را دقیقاً اعلام نماید.

دستمزد کارشناسان طبق آیین نامه دستمزد کارشناسان رسمی و اصلاحات بعدی آن و در صورت اختلاف طبق نظر دادگاه محل مشخص و از محل اعتبار مربوط به طرح قابل پرداخت می باشد. نصف هزینه کارشناسی پرداخت شده که به عهده مالک می باشد در هنگام انجام معامله از ارزش ملک کسر می گردد.

ماده ۶- در مواردی که دستگاه اجرایی مقتضی بداند و در صورت رضایت مالک عوض اراضی تملیک شده، از اراضی مشابه ملی یا دولتی متعلق به خود تامین و با حفظ ضوابط مندرج در قوانین و مقررات مربوط، به مالکین واگذار می نماید. در این صورت نیز تعیین بهای عوض و معوض به عهده هیات کارشناسی مندرج در این قانون می باشد.

ماده ۷- دستگاه اجرایی مجاز است به جای پرداخت حق کسب و پیشه در صورت رضایت صاحب حق تعهد نماید که پس از انجام طرح، محل کسبی در همان حدود به صاحب حق واگذار نماید.

ماده ۸- تصرف اراضی، ابنیه و تاسیسات و خلع ید مالک قبل از انجام معامله و پرداخت قیمت ملک یا حقوق مالک مجاز نمی باشد مگر آن که در اثر موانعی از قبیل استنکاف مالک از انجام معامله، اختلافات مالکیت، مجهول بودن مالک، رهن یا بازداشت ملک، فوت مالک و غیره انجام معامله قطعی ممکن نگردد، در این صورت به منظور جلوگیری از وقفه یا تأخیر در اجرای طرح به شرح زیر اقدام می شود:

چنانچه مالک ظرف یک ماه از تاریخ اعلام دستگاه اجرایی به یکی از انحاء مقرر در تبصره ۲ ماده ۴ برای انجام معامله مراجعه نکند یا از انجام معامله به نحوی استنکاف نماید مراتب برای بار دوم اعلام و پس از انقضا ۱۵ روز مهلت مجدد، ارزش تقویمی ملک که طبق نظر هیأت کارشناسی مندرج در ماده ۴ یا تبصره ۲ آن تعیین شده است به میزان و مساحت مورد تملک به صندوق ثبت محل تودیع و دادستان محل یا نماینده وی سند انتقال را امضا و ظرف مدت یک ماه به تخلیه و خلع ید اقدام خواهد نمود و بهای ملک یا حقوق یا خسارات به میزان مالکیتی که در مراجع ذیربط احراز می گردد از سوی اداره ثبت به ذیحق پرداخت و اسناد قبلی مالک حسب مورد اصلاح یا ابطال و مازاد سپرده طبق مقررات به صندوق دولت مسترد می شود.

اداره ثبت محل موظف است براساس سند انتقال امضا شده وسیله دادستان یا نماینده وی سند مالکیت جدیدی به میزان و مساحت اراضی، ابنیه و تاسیسات مورد تملک به نام دستگاه اجرایی صادر و تسلیم نماید.

ماده ۹- در صورتی که فوریت اجرای طرح با ذکر دلایل موجه به تشخیص وزیر دستگاه اجرایی ضرورت داشته باشد به نحوی که عدم تسریع در انجام طرح موجب ضرر و زیان جبران ناپذیری گردد، دستگاه اجرایی می تواند قبل از انجام معامله قطعی و با تنظیم صورتمجلس وضع موجود ملک با حضور مالک یا نماینده وی درغیاب او و نماینده دادستان و کارشناس رسمی نسبت به تصرف و اجرای طرح اقدام نماید لکن دستگاه اجرایی مکلف است حداکثر تا سه ماه از تاریخ تصرف نسبت به پرداخت یا تودیع قیمت عادله طبق مقررات این قانون اقدام نماید.

تبصره- مالک یا صاحب حق می تواند در صورت عدم پرداخت بها در مدت مذکور با مراجعه به دادگاه صالحه درخواست توقیف عملیات اجرایی را تا زمان پرداخت بها بنماید و محاکم صالحه به موضوع خارج از نوبت رسیدگی و حکم لازم صادر می نماید و در صورت پرداخت قیمت تعیین شده بلافاصله رفع توقیف عملیات اجرایی به عمل خواهد آمد.

ماده ۱۰- چنانچه قبل از تصویب این قانون، اراضی، ابنیه یا تاسیساتی براساس قوانین موضوعه قبلی به تصرف وزارتخانه ها، موسسات و شرکتهای دولتی و یا وابسته به دولت و همچنین شهرداریها، بانکها و دانشگاههای دولتی یا سازمانهایی که شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام باشد، درآمده و یا در محدوده مورد تصرف قرار گرفته باشد که بر اساس قوانین مذکور دولت مکلف به پرداخت بهای عادلانه و حقوق و خسارات متعلقه بوده ولی تعیین بهای آن و یا حقوق و خسارات متعلقه منجر به صدور نظر قطعی در مراجع ذیصلاح نشده باشد و یا به تصرف مجری طرح درنیامده باشد بها و حقوق و خسارات مربوط به شرح زیر پرداخت خواهد شد:

الف- ارزش کلیه اعیانی اعم از هرگونه ساختمان، تأسیسات، مستحقات و سایر حقوق متعلقه طبق مقررات این قانون تقویم و نقداً پرداخت می شود.

ب- بهای زمینهای دایر در بخش خصوصی به قیمت روز تقویم و پرداخت خواهد شد و بابت زمینهای موات، جنگلها، مراتع و هر قسمتی که طبق قانون اساسی جزو اموال عمومی درآمده وجه پرداخت نخواهد شد.

زمینهای دایر را به آن قسمت که اضافه بر حداکثر مجاز زمینهای مذکور در قانون مصوب شورای انقلاب که توسط وزارت کشاورزی پیشنهاد شده هیچ گونه وجهی تعلق نمی گیرد.

تبصره ۱- ارزش تقویم شده زمین در صورت اختلاف نظر از طرف هیات کارشناسان موضوع ماده ۴ این قانون با در نظر گرفتن میانگین ارزش کل مساحت هر ملک تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- هرگونه انتقال قهری و یا ملکیت مشاع به منزله یک واحد مالکیت خواهد بود.

تبصره ۳- دستگاههای اجرایی مکلف می باشند اعتبار مورد نیاز جهت اجرای مفاد ماده ۱۰ این قانون را پیشبینی و پس از تامین اعتبار لازم به ترتیب فراهم شدن مقدمات انجام معامله قطعی حداکثر ظرف مدت ۵ سال بهای کلیه اراضی متصرفی را پرداخت و تملک نمایند. ادارات ثبت اسناد و املاک مکلف به صدور سند مالکیت می باشند.

تبصره ۴- طرحهای موضوع این قانون از تاریخ شروع به اجرا از پرداخت هر نوع عوارض مستقیم به شهرداریها مثل انواع عوارض متعلق به زمین و ساختمان و سایر اموال منقول و غیر منقول و حق تشرف و حق مرغوبیت و مشابه آن معاف هستند.

ماده ۱۱- هرگاه برای اجرای طرح دستگاه اجرایی احتیاج به اراضی دایر یا بایر ابنیه یا تاسیسات متعلق به سایر وزارتخانه ها یا موسسات و شرکتهای دولتی یا وابسته به دولت و همچنین شهرداریها، بانکها و دانشگاه های دولتی و سازمانهایی که شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام است داشته باشد واگذاری حق استفاده به موجب موافقت وزیر یا رییس مؤسسه یا شرکت که ملک را در اختیار دارد ممکن خواهد بود.

این واگذاری به صورت بلاعوض می باشد و در صورتی که مسئولین مربوط به توافق نرسند طبق نظر نخست وزیر عمل خواهد شد.

تبصره - در صورتی که اراضی و ابنیه و تأسیسات یا حقوق آن متعلق به شرکت یا سازمان یا موسسات دولتی یا وابسته به دولت بوده و واگذاری بلاعوض آن برابر اساسنامه شرکت مقدور نباشد، بهای آن بر اساس ارزش تعیین شده در ترازنامه شرکت قابل پرداخت است .
در این صورت ملک به صورت قطعی به دستگاه اجرایی منتقل خواهد شد .

ماده ۱۲ - کلیه قوانین و مقرراتی که تا این تاریخ در مورد لایحه نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمرانی و نظامی دولت تصویب شده و با این قانون مغایرت دارد از تاریخ تصویب این قانون ملغی الاثر می باشد .

قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرحهای دولتی و شهرداریها مصوب ۱۳۶۷/۸/۲۹

ماده واحده - کلیه وزارتخانه ها ، مؤسسات ، سازمانها ، نهادهای دولتی یا وابسته به دولت و شهرداریها و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام باشد ، مکلف می باشند در طرحهای عمومی یا عمرانی که ضرورت اجراء آنها توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی با رعایت ضوابط مربوطه تصویب و اعلان شده باشد و در اراضی و املاک شرعی و قانونی اشخاص اعم از (حقیقی و حقوقی) قرار داشته و در داخل محدوده شهرها و شهرکها و حریم استحفاظی آنها باشد ، پس از اعلام رسمی وجود طرح ، حداکثر ظرف مدت هجده ماه نسبت به انجام معامله قطعی و انتقال اسناد رسمی و پرداخت بها یا عوض آن طبق قوانین مربوطه اقدام نمایند .

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۸۰/۱/۲۲) در صورتی که اجرای طرح و تملک املاک واقع در آن به موجب برنامه زمانبندی مصوب به حداقل ۵ سال بعد موکول شده باشد ، مالکین املاک واقع در طرح از کلیه حقوق مالکانه مانند احداث یا تجدید بنا یا افزایش بنا و تعمیر و فروش و اجاره و رهن و غیره برخوردارند و در صورتی که کمتر از ۵ سال باشد مالک هنگام اخذ پروانه تعهد می نماید هرگاه زمان اجرای طرح قبل از پنج سال شروع شود حق مطالبه هزینه احداث و تجدید بنا را ندارد .

تبصره ۲- شهرداریها موظفند همزمان با صدور پروانه ساختمان مالکان مشمول قسمت اخیر تبصره ۱ مشخصات دقیق عرصه و اعیان و تأسیسات موجود را معین و در پرونده درج و ضبط نمایند تا ملاک ارزیابی به هنگام اجرای طرح قرار گیرد و در زمانی که به لحاظ تأمین اعتبار آمادگی اجرای طرح مزبور باشد به هنگام اجرای طرح مصوب ملاک پرداخت خسارت قیمت عرصه و اعیان ملک در زمان اجرای طرح خواهد بود .

تبصره ۳- مالکین املاک و اراضی واقع در طرحهای آتی که قبل از تصویب طرح واجد شرایط جهت اخذ پروانه ساختمان بوده و قصد احداث یا تجدید یا افزایش بنا دارند ، جهت اخذ زمین عوض در اولویت قرار خواهند گرفت و در بین اینگونه مالکین اشخاصی که ملک آنها در مسیر احداث یا توسعه معابر و میادین قرار دارند ، نسبت به سایرین حق تقدم دارند .

تبصره ۴- در مواردی که تهیه زمین عوض در داخل محدوده های مجاز برای قطعه بندی و تفکیک و ساختمان سازی میسر نباشد و احتیاج به توسعه محدوده مزبور طبق طرحهای مصوب توسعه شهری مورد تأیید مراجع قانونی قرار بگیرد ، مراجع مزبور می توانند در مقابل موافقت با تقاضای صاحبان اراضی برای استفاده از مزایای ورود به محدوده توسعه و عمران شهر ، علاوه بر انجام تعهدات مربوط به عمران و آماده سازی زمین و واگذاری سطوح لازم برای تأسیسات و تجهیزات و خدمات عمومی ، حداکثر تا ۲۰٪ از اراضی آنها را برای تأمین عوض اراضی واقع در طرحهای موضوع این قانون و همچنین اراضی عوض طرحهای نوسازی و بهسازی شهری ، به طور رایگان دریافت نمایند .

قانون نحوه تقویم ابنیه ، املاک و اراضی مورد نیاز شهرداریها مصوب ۲۸ آبان ۱۳۷۰

ماده واحده - در کلیه قوانین و مقرراتی که شهرداریها مجاز به تملک ابنیه ، املاک و اراضی قانونی مردم می باشند در صورت عدم توافق بین شهرداری و مالک ، قیمت ابنیه ، املاک و اراضی بایستی به قیمت روز تقویم و پرداخت شود .

تبصره ۱- قیمت روز توسط هیاتی مرکب از سه نفر کارشناس رسمی دادگستری و مورد وثوق که یک نفر به انتخاب شهرداری و یک نفر به انتخاب مالک یا صاحب حق و نفر سوم به انتخاب طرفین می باشد تعیین خواهد شد ، رأی اکثریت هیأت مزبور قطعی و لازم الاجراء است .

تبصره ۲- در صورت عدم توافق در انتخاب کارشناس سوم ، دادگاه صالح محل وقوع ملک ، اقدام به معرفی کارشناس خواهد نمود .

تبصره ۳- در صورتی که در محل ، کارشناس رسمی دادگستری وجود نداشته باشد طبق ماده ۲۹ قانون کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷ عمل خواهد شد .

تبصره ۴- هرگاه مالک یا مالکین ، کارشناس خود را حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ اعلام دستگاه که به یکی از صور : ابلاغ کتبی ، انتشار در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار یا آگهی در محل به اطلاع عمومی می رسد ، تعیین ننمایند و در مواردی که به علت مجهول بودن مالک ، عدم تکمیل تشریفات ثبتی ، عدم صدور سند مالکیت ، اختلاف در مالکیت ، فوت مالک و موانعی از قبیل ، امکان انتخاب کارشناس میسر نباشد ، دادگاه صالحه محل وقوع ملک حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ مراجعه (شهرداریها) به دادگاه نسبت به تعیین کارشناس اقدام می نماید.

تبصره ۵- زمین های تملیکی قانون زمین شهری که مورد نیاز شهرداریها بوده و سهم هر مالک که دارای سند رسمی بوده و بیش از یک هزار متر مربع باشد نسبت به مازاد یک هزار متر مربع از شمول این قانون مستثنی است .

تبصره ۶- جهت تأمین معوض ابنیه ، املاک ، اراضی شرعی و قانونی مردم که در اختیار شهرداریها قرار می گیرد دولت موظف است ۱۰٪ از اراضی و واحدهای مسکونی قابل واگذاری را با قیمت تمام شده به شهرداریها اختصاص دهد تا پس از توافق بین مالکین و شهرداریها به عنوان معوض تحویل گردد .

تبصره ۷- از تاریخ تصویب و لازم الاجراء شدن این قانون ، ماده ۴ و آن قسمت از ماده ۵ «لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمومی ، عمرانی و نظامی دولت» مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ شورای انقلاب اسلامی که مربوط به نحوه تعیین قیمت عادلانه الزامی می باشد در مورد شهرداریها لغو می گردد .

بخش سوم
قوانین و مقررات مربوط به منابع
درآمدی مدیریت شهری

فصل پنجم
عوارض (محلّی و غیر محلّی)
و درآمدهای ملی

قانون لغو عوارض دروازه‌ای

مصوب ۱۳۴۸/۲/۲۳

ماده ۱- عمل دولت مبنی بر لغو بعضی از عوارض شهرداریها و وضع عوارض دیگر و طرز تقسیم آن از تاریخ ۲۶ فروردین ماه ۱۳۴۲ طبق ماده واحده قانون بیستم آذر ماه ۱۳۴۲ مربوط به تصویبنامه‌ها به شرح مواد زیر تأیید و تصویب می‌شود.

ماده ۲- به موجب این قانون وضع و اخذ هرگونه عوارض از طرف انجمن شهر و شهرداریها بر کالاهای وارده به شهرها و یا صادره از شهرها که وصول آن مستلزم وجود پاسگاه در مدخل شهرها باشد ممنوع است.

ماده ۳- از منابع ذیل عوارضی به ترتیب مقرر در این قانون وصول و بین شهرداریها تقسیم می‌گردد:

الف - براساس حقوق گمرکی و سود بازرگانی کلیه واردات کشور که به وسیله اداره کل گمرک وصول می‌شود صدی شش اضافه دریافت می‌گردد به استثنای قند و شکر و مواد اولیه مورد لزوم برای انحصار کل دخانیات.

ب- به هر کیلو یک ریال به عوارضی که تا تاریخ ۲۶ فروردین ماه ۱۳۴۲ شهرداریها از قند و شکر مصرفی داخلی دریافت می‌داشته‌اند افزوده می‌شود.

ج- سهمیه شهرداریها از محل مالیات بر درآمدی که صدی ده به صدی پانزده افزایش یافته به وسیله وزارت دارایی وصول و مستقیماً به شهرداری هر محل پرداخت می‌شده از تاریخ اول فروردین ماه ۱۳۴۶ قانون مالیات‌های مستقیم وصول و به شهرداری محل پرداخت خواهد شد.

ماده ۴- عواید وصولی موضوع بند الف و ب ماده ۳ این قانون در آخر هر ماه به وزارت کشور تحویل می‌شود که بنا به احتیاجات شهرهای مختلف بین شهرداریها تقسیم می‌گردد.

تبصره ۱- طرز تقسیم عواید حاصل از اجرای بندهای الف و ب ماده ۳ این قانون برحسب احتیاجات مالی شهرداریها و طرحهای عمرانی پیشنهادی شهرداریها که به تصویب وزارت کشور می‌رسد و یا طرحهایی که وزارت کشور اجرای آنها را ضروری بداند طبق آیین نامه‌ای خواهد بود که وزارت کشور ظرف دو ماه پس از تصویب این قانون تهیه و پس از تصویب هیات وزیران به مورد اجرا خواهد گذاشت.

تبصره ۲- برای تأمین اعتبار مربوط به وظایف فنی وزارت کشور و تقویت کادر عمرانی و اداری شهرها و روستاها صدی ده از مجموع عواید بند الف و ب ماده حاصل از اجرای این قانون در اختیار وزارت کشور قرار می‌گیرد و به مصرف بودجه اختصاصی وزارت کشور طبق تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳- عوارضی که در حال حاضر به وسیله ادارات گمرک خرمشهر و سایر بنادر و نقاط مرزی گرفته می‌شود کماکان اخذ و در اختیار وزارت کشور قرار خواهد گرفت که بر طبق مفاد این قانون به مصرف برسد.

تبصره ۴- در صورتی که هر یک از شهرداریها بدهی خود را که مورد تضمین وزارت دارایی قرار گرفته است نپردازد وزارت کشور موظف است از محل وجوه حاصله از این قانون بدهی آن شهرداری را بپردازد و به حساب شهرداری محل محسوب کند.

تبصره ۵- وجوه و کمک‌هایی که به نفع جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران و سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی و بنگاه حمایت مادران و نوزادان و جمعیت خیریه فرح پهلوی وصول و ایصال می‌شود به قوت خود باقی است و در صورتی که شهرداریها مأمور وصول و ایصال این وجوه بشوند مبالغ جمع آوری شده از طرف شهرداریها پس از کسر صدی پنج هزینه وصول عیناً به مؤسسات مربوط پرداخت می‌شود.

تبصره ۶- جمعیت شیر و خورشید سرخ و سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی و بنیاد پهلوی و جمعیت خیریه فرح پهلوی و بنگاه حمایت مادران و نوزادان و سازمان خیریه کمک‌های بهداشتی و درمانی کشور از پرداخت کلیه عوارضی که شهرداریها راساً وصول می‌کنند معاف می‌باشند.

ماده ۵- دولت مأمور اجرای این قانون خواهد بود.

از قانون تأمین اعتبارات عمرانی و عمومی
(عوارض شهرداری از فروش بنزین)
مصوب ۱۳۴۳/۹/۸

ماده ۲- از تاریخ اول فروردین ماه ۱۳۴۴ عوارض شهرداریها از بابت فروش هر لیتر بنزین ۵۰ دینار خواهد بود .

لایحه قانونی راجع به وصول عوارض شهرداری از کسانی که با هواپیما در خطوط داخلی مسافرت می کنند مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۴

ماده واحده- کسانی که با هواپیما در خطوط داخلی مسافرت می کنند معادل ۵٪ بهای پرداختی بابت تهیه بلیط که به شرکت های هواپیمایی پرداخت می کنند را به عنوان عوارض شهرداری پرداخت نمایند.

تبصره ۱- نمایندگان شرکت های هواپیمایی مبلغ عوارض را همراه بهای بلیط از مسافر وصول می کنند.

تبصره ۲- ده درصد عوارض وصول شده به طریق فوق بعنوان کارمزد متعلق به شرکت های هواپیمایی وصول کننده است.

تبصره ۳- ۹۰٪ باقی مانده در آخر هر شش ماه به حساب وزارت کشور واریز تا بین شهرهایی که دارای تأسیسات فرودگاهی می باشند تقسیم گردد.

قانون لغو ماده ۹۰ قانون محاسبات عمومی
مصوب ۱۳۶۳/۱۱/۹

ماده واحده- از تاریخ اول فروردین ماه سال ۱۳۶۴ ماده ۹۰ قانون محاسبات عمومی لغو و کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و بنیادها موظفند هر نوع عوارض متعلقه را به شهرداریها پرداخت نمایند.

قانون تعیین تکلیف عوارض تصویبی شهرداریها از تاریخ ۱۳۶۱/۹/۱

لغایت ۱۳۶۶/۱۰/۱۲

مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام

ماده واحده - کلیه عوارض تصویبی شهرداریها که از تاریخ ۱۳۶۱/۹/۱ تا زمان تنفیذ نماینده ولی امر (۱۳۶۶/۱۰/۱۲) برقرار گردیده و به علت نبودن تنفیذ و یا عدم وجود قائم مقامی شورای اسلامی شهر در خلاء قانونی بوده ، تنفیذ شده تلقی می گردد .
بدیهی است چنانچه نسبت به اخذ عوارض تصویبی فوق الاشاره و نیز غیر از موارد مذکور در این قانون، تخلفی صورت گرفته باشد برابر مقررات در مراجع قضایی ذیصلاح قابل پیگیری می باشد .

**قانون معافیت ابنیه و اماکنی که در زمره آثار ملی ثبت گردیده اند از
پرداخت عوارض شهرداری
مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۸**

ماده واحده- کلیه ابنیه ، اماکن و محوطه های تاریخی که در تصرف یا مالکیت سازمان میراث فرهنگی کشور می باشند و بناها و اماکنی که در تصرف یا مالکیت اشخاص حقیقی یا حقوقی است و طبق قوانین مربوط در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده اند یا می رسند و همچنین موزه های تحت پوشش سازمان مذکور ، از پرداخت کلیه عوارض شهرداری معاف می باشد .

از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین

مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۰

ماده ۴۳-

الف- در صورتی که درآمدهای وصولی ناشی از عوارض تکافوی هزینه های شهرداریها را ننماید وضع عوارض جدید و افزایش عوارض موجود صرفاً با پیشنهاد وزیر کشور و تصویب رییس جمهور خواهد بود .

.....

ماده ۴۵- قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرایم رانندگی مصوب ۳۰ خرداد ۱۳۵۰ و اصلاحات بعدی آن و آیین نامه های اجرایی قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود :

.....

۴- کلیه وجوه حاصل از جرایم رانندگی در شهرها و جاده ها باید به درآمد عمومی کشور واریز شود. همه ساله مبالغی به ترتیب زیر از محل اعتباری که به همین منظور در قانون بودجه هر سال منظور می شود ، در اختیار دستگاههای مربوط قرار خواهد گرفت :

الف- معادل پنجاه درصد (۵۰٪) وجوه حاصل از جرایم رانندگی در هر یک از شهرها (غیر از تهران که به درآمد عمومی کشور واریز می شود ، از محل اعتبار فوق الذکر به حساب شهرداری مربوط واریز می گردد تا جهت ایجاد توقفگاه (پارکینگ) و اصلاح و تعمیر و مرمت معابر و پلهای زیرگذر و روگذر هزینه نماید .

ب- معادل پنجاه درصد (۵۰٪) باقیمانده از جرایم رانندگی در هر یک از شهرها (غیر از تهران) و همچنین معادل کلیه وجوه حاصل از جرایم رانندگی در جاده ها که به حساب درآمد عمومی کشور واریز می شود ، از محل اعتبار فوق الذکر ، در اختیار وزارت کشور قرار خواهد گرفت تا ۳٪ آن را جهت تشویق مأمورانی که تخلف را تشخیص و اقدام به صدور اخطاریه نمایند و نیز ایجاد انگیزه ، تلاش و ترغیب و تشویق سایر ماموران مربوطه به منظور اجرای هر چه بهتر وظایف محوله هزینه نماید. مابقی وجوه مذکور جهت حسن انتظام عبور و مرور ، آموزش ، اقدامات پیشگیرانه و تهیه وسایل و تجهیزات فنی جهت جلوگیری از تصادفات ، خرید و تعمیر و نگهداری وسایل و قطعات مخابراتی و وسایل نقلیه موتوری و لوازم آن و همچنین هزینه ساخت و نگهداری آنها ، خرید اراضی و احداث و اجاره ابنیه مورد نیاز تجهیزات و علائم ، تهیه وسایل آموزشی و تحقیقاتی و فیلم و اسلاید و استفاده از امکانات رادیو و تلویزیون در جهت آموزش همگانی ، اعزام احتمالی پرسنل راهنمایی و رانندگی و پلیس راه ژاندارمری به خارج از کشور جهت مطالعه و بازدید از موسسات آموزشی و ترافیکی و پرداخت حق التدریس برای آموزش راهنمایی و رانندگی بین نیروهای انتظامی مربوط (راهنمایی و رانندگی و پلیس راه ژاندارمری) توزیع و به مصرف برسد.

ج- معادل صد در صد (۱۰۰٪) وجوه حاصله از جرایم راهنمایی و رانندگی در تهران که به حساب درآمد عمومی کشور واریز می شود ، از محل اعتبار فوق الذکر در اختیار شهرداری تهران قرار می گیرد که ۳٪ آن به ترتیب مقرر در بند ب جهت تشویق پرسنل و مابقی در جهت مصارف بندهای الف و ب مصرف و هزینه شود .

از قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸

ماده ۳۰-

الف- در صورتی که درآمدهای وصولی ناشی از عوارض تکافوی هزینه های شهرداریها را ننماید وضع عوارض جدید و افزایش عوارض موجود صرفاً با پیشنهاد وزیر کشور و تصویب رییس جمهور خواهد بود.

.....

ماده ۳۲- قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرایم رانندگی مصوب ۳۰ خرداد ۱۳۵۰ و اصلاحات بعدی آن و آیین نامه های اجرایی قانون مذکور به شرح زیر اصلاح می شود :

.....

۳- کلیه وجوه حاصل از جرایم رانندگی در شهرها و جاده ها باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز شود. همه ساله مبالغی به ترتیب زیر از محل اعتباری که به همین منظور در قانون بودجه هر سال منظور می شود ، در اختیار دستگاه های مربوط قرار خواهد گرفت:

الف- معادل پنجاه درصد (۵۰٪) وجوه حاصل از جرایم رانندگی در هر یک از شهرها که به حساب درآمد عمومی کشور واریز می شود ، از محل اعتبار فوق الذکر به حساب شهرداری مربوط واریز می شود تا جهت ایجاد توقفگاه و ایجاد و اصلاح و تعمیر و مرمت معابر و پل های زیرگذر و روگذر هزینه نماید .

ب- معادل پنجاه درصد (۵۰٪) باقی مانده از وجوه حاصل از جرایم رانندگی در هر یک از شهرها و همچنین معادل هفتاد درصد (۷۰٪) کلیه وجوه حاصل از جرایم رانندگی در جاده ها که به حساب درآمد عمومی کشور واریز می شود ، از محل اعتبار مذکور در اختیار نیروی انتظامی قرار خواهد گرفت تا سه درصد (۳٪) آن را جهت تشویق به مأمورانی که تخلف را تشخیص و اقدام به صدور اخطاریه می نمایند و نیز ایجاد انگیزه ، تلاش و ترغیب و تشویق سایر مأموران مربوطه به منظور اجرای هر چه بهتر وظایف محوله هزینه نماید مابقی وجوه مذکور جهت حسن انتظام عبور و مرور، آموزش ، اقدامات پیشگیرانه و تهیه وسایل و تجهیزات فنی جهت جلوگیری از تصادفات ، خرید و تعمیر و نگهداری وسایل و قطعات مخابراتی و وسایل نقلیه موتوری و لوازم آن و همچنین هزینه سوخت و نگهداری آنها ، خرید اراضی و احداث و اجاره ابنیه مورد نیاز ، تجهیزات و علائم ، تهیه وسایل آموزش همگانی ، اعزام احتمالی پرسنل نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به خارج از کشور جهت مطالعه و بازدید از مؤسسات آموزشی و ترافیکی و پرداخت حق التدریس برای آموزشی راهنمایی و رانندگی به مصرف برسد ، همچنین معادل سی درصد باقی مانده وجوه حاصل از جرایم رانندگی در جاده ها در اختیار وزارت راه و ترابری قرار خواهد گرفت تا جهت رفع نقایص و خسارت و تأمین علایم و تجهیزات ایمنی در راهها مصرف گردد.

از قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

ماده ۱۸- بندهای (۲) و (۳) ماده (۳۲) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ به شرح ذیل اصلاح و دو بند به عنوان بندهای (۴) و (۵) به ماده مذکور اضافه می شود :

۲- مجازات تخلفات رانندگی از ده هزار (۱۰،۰۰۰) ریال الی سیصد و پنجاه هزار (۳۵۰،۰۰۰) ریال تعیین می شود . جداول مربوط به تخلفات رانندگی و تغییرات بعدی با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران خواهد بود .

۳- وجوه حاصل از جرایم رانندگی در خارج و داخل شهرها به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه-داری کل واریز می شود . معادل وجوه واریزی همه ساله در قوانین بودجه سالانه پیش بینی تا صرفاً به مصرف بهبود عبور و مرور برسد .

۴- وزارتخانه های کشور و راه و ترابری مکلفند نسبت به تهیه آیین نامه راهنمایی و رانندگی و امور حمل و نقل و عبور و مرور اقدام نمایند تا پس از تصویب هیأت وزیران به موقع اجراء گذارده شود .

۵- انجام معاینه فنی خودروها با رعایت مفاد این بند و متناسب با امکانات کشور اجباری است . ستادهای معاینه فنی خودرو وابسته به شهرداریها یا مراکز فنی مجاز وظیفه انجام معاینه و صدور برگه معاینه فنی را بر عهده خواهند داشت . چگونگی اجرای این بند و زمان بندی و نظارت بر انجام آن و تعیین دوره های معاینه فنی انواع خودروها و هزینه مربوطه متناسب با امکانات هر منطقه به پیشنهاد وزارتخانه های کشور و راه و ترابری با تصویب هیأت وزیران خواهد بود . نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است براساس تصویبنامه مذکور از تردد خودروهای فاقد برگ معاینه فنی جلوگیری نماید . برای صدور هر برگ معاینه فنی مبلغ دو هزار (۲،۰۰۰) ریال اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل واریز خواهد شد.

.....

ماده ۳۶- اعتباراتی که در قوانین بودجه سنواتی با عناوین کمک به شهرداریهای شهرهای زیر سی هزار نفر جمعیت و کمک به تأسیسات زیربنایی شهرهای کوچک به تصویب می رسد با پیشنهاد سازمان شهرداریها و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور بین استانهای کشور توزیع می گردد . سهم هر استان از محل ردیف های یاد شده با پیشنهاد استاندار و با نظر شورای برنامه ریزی و توسعه استان بین شهرداریهای نیازمند توزیع خواهد شد و پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان حسب مورد برای کمک به بودجه جاری شهرداری های شهرهای زیر سی هزار نفر جمعیت و احداث تأسیسات زیربنایی در شهرهای زیر پنجاه هزار نفر جمعیت هزینه خواهد شد .

ماده ۳۷- اعتبار منظور شده در قوانین بودجه سنواتی تحت عناوین «یارانه بلیط اتوبوسرانی»، «خرید اتوبوس و قطعات یدکی برای اتوبوسرانی های شهری» و «یارانه بلیط قطارهای شهری» به منظور جبران کسری هزینه های بهره برداری از سیستم های اتوبوسرانی و راه آهن شهری وابسته به شهرداریها بنا به پیشنهاد سازمان شهرداریهای کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور بین سیستم های یاد شده توزیع می گردد تا براساس موافقتنامه هایی که بین سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با سازمان

شهرداریها و با شهرداریهای ذی نفع مبادله می گردد، برای حمایت از سیستم های حمل و نقل عمومی، جمعی شهرها به مصرف برسد .

ماده ۳۸ - وجوه متمرکز در حسابهای خزانه داری کل که برحسب قوانین و مقررات مربوطه توسط وزارتخانه ها ، مؤسسات و شرکتهای دولتی به نام شهرداریها وصول و واریز می گردد ، براساس مفاد آئین نامه اجرایی که به پیشنهاد وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ، به تصویب هیأت وزیران می رسد ، بین شهرداریهای نیازمند و جدید التأسیس توزیع می گردد.

گزارش عملکرد این قانون در مقاطع سه ماهه توسط سازمان شهرداریهای کشور تنظیم و به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و کمیسیونهای ذیربط در مجلس شورای اسلامی تقدیم می گردد .

ماده ۳۹ - ماده (۲) قانون تأمین اعتبارات عمرانی و عمومی مصوب ۱۳۴۳/۹/۸ به شرح ذیل اصلاح می گردد:

ماده ۲ - عوارض شهرداریها از بابت فروش هر لیتر بنزین معادل ده درصد (۱۰٪) بهای آن تعیین می - گردد .

ماده ۴۰ - وزارت کشور موظف است به میزان ده درصد (۱۰٪) از کل هزینه شماره گذاری خودروهای سواری در شهرهایی که سیستم قطار شهری آنها به مرحله اجراء یا بهره برداری می رسد اخذ و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه داری کل واریز نماید . معادل مبالغ واریزی از محل ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی منظور می شود در اختیار شهرداریهای ذیربط قرار می گیرد تا پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور جهت تأمین بخشی از هزینه اجرا یا جبران بخشی از هزینه های بهره برداری خطوط قطار شهری همان شهر مصرف گردد.

تبصره - سازمان شهرداریها موظف است هر شش ماه یک بار گزارش عملکرد موارد درج شده در این ماده را به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و کمیسیونهای ذیربط در مجلس شورای اسلامی ارائه نماید .

.....

ماده ۷۷ - با توجه به ارائه قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور براساس نظام جدید بودجه ریزی و تغییر نظام طبقه بندی دریافتها و پرداختهای دولت ، به منظور هماهنگی بین تعاریف بکار برده شده در نظام جدید با تعاریف مندرج در قوانین موجود مالی و محاسباتی ، تعاریف زیر به ماده (۱) قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ اضافه می گردد :

ارزش خالص - منظور ارزش کل داراییها منهای ارزش کل بدهی های بخش دولتی است .

درآمد - منظور آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را افزایش می دهد .

اعتبار هزینه - منظور اعتبار آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را کاهش می دهد.

دارایی های سرمایه ای - منظور دارایی های تولید شده یا تولید نشده ای است که طی مدت بیش از یکسال در فرآیند تولید کالا و خدمات بکار می رود .

دارایی های تولید شده - منظور دارایی هایی است که در فرآیند تولید حاصل گردیده است . دارایی تولید شده به سه گروه عمده دارایی های ثابت ، موجودی انبار و اقلام گرانبها تقسیم می شود.

دارایی های ثابت - منظور دارایی های تولید شده ای است که طی مدت بیش از یکسال بطور مکرر و مستمر در فرآیند تولید بکار برده می شود .

موجودی انبار - منظور کالاها و خدماتی است که توسط تولید کنندگان به منظور فروش ، استفاده در تولید و یا سایر مقاصد در آینده نگهداری می شوند .

اقلام گرانبها - منظور اقلامی با ارزش قابل ملاحظه است که نه به منظور تولید و مصرف ، بلکه به دلیل ارزشی که دارند نگهداری می شود.(مانند تابلو، کتب خطی ، فلزات گرانبها)

دارایی های تولید نشده - منظور دارایی های مورد نیاز تولید است که خودشان تولید نشده اند. (مانند زمین و ذخایر معدنی)

فعالیت - منظور یک سلسله عملیات و خدمات مشخص است که برای تحقق بخشیدن به هدفهای سالانه برنامه طی یک سال اجرا می شود و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به هزینه تأمین می گردد.

اعتبار طرح تملک دارایی های سرمایه ای - منظور اعتبار مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که براساس مطالعات توجیهی ، فنی و اقتصادی و اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدفهای برنامه توسعه پنج ساله به صورت سرمایه گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد دارایی سرمایه ای اجرا می گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک دارایی های سرمایه ای تأمین می شود و به دو نوع انتفاعی و غیرانتفاعی تقسیم می گردد .

.....

ماده ۹۰-

الف - به دولت اجازه داده می شود براساس پیشنهاد مشترک وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعتبارات مصوب دستگاههای اجرایی را متناسب با واگذاری فعالیت مدیریت شهری به شهرداریها ، از اعتبارات دستگاه اجرایی مربوط کسر و در اختیار شهرداری ذیربط قرار دهد .

ب - با رعایت احکام برنامه های توسعه ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است باتصویب هیأت دولت ، متناسب با واگذاری هر یک از فعالیتهای دستگاههای اجرایی به شوراهای اسلامی روستاها و دهیارها، اعتبارات دستگاه اجرایی مربوط را کسر و در اختیار شورای اسلامی روستا یا دهیارهای ذیربط قرار دهد .

تبصره - رعایت مفاد اصل پنجاه و پنجم (۵۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد اعتبارات مذکور در این ماده الزامی است .

.....

ماده ۱۰۱- اجازه داده می شود برای بهبود شرایط حمل و نقل شهری و کاستن از آلودگی هوای شهرها با مشارکت شهرداریها، مؤسسات اتوبوسرانی شهری به صورت شرکتهای تعاونی و خصوصی تأسیس شود و از نظر رفت و آمد و سایر مقررات از تسهیلات و امتیازات شرکتها و سازمانهای اتوبوسرانی موجود استفاده کنند .

برای توسعه و بهره وری بیشتر حمل و نقل شهری ، بر اساس موافقتنامه ای که از طریق وزارت کشور و وزارت تعاون با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبادله می شود از محل اعتبار پیش بینی شده در

قوانین بودجه سنواتی بخشی از هزینه سرمایه‌گذاری‌های مزبور برای خرید خودروی جمعی به صورت کمک، وام و یارانه سود تسهیلات به عنوان وجوه اداره شده پرداخت می‌گردد. شرکتها و سازمانهای بخش خصوصی و تعاونی مکلفند خدمات لازم را در مقابل تسهیلات و کمکهای دریافتی ارائه نمایند. دولت مکلف است از شرکتها و سازمانهای بخش خصوصی و تعاونی در مقابل تسهیلات و کمکهای اعطایی تعهد و تضمین لازم برای خرید خودروی جمعی و ارائه خدمات در محورهای تعیین شده را اخذ نماید. آیین نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

**آیین نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر ،
بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵
مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران**

تاریخ: ۱۳۷۸/۸/۱۰

شماره: ۳۲۴۹۵/ت/۲۱۸۲۳هـ

ماده ۱- شوراهای اسلامی شهر ، بخش و شهرک می توانند برای تأمین بخشی از هزینه های شهر ، بخش و یا شهرک مربوط اعم از هزینه های خدماتی ، اداری و عمرانی با رعایت ضوابط ، ترتیبات و سیاستهای موضوع این آیین نامه عوارض وضع نمایند.

ماده ۲- وضع عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر ، شهرک و بخش در حدود درآمدها ، عرضه کالاها و خدمات و سایر موضوعهایی است که مربوط به شهر ، شهرک یا بخش ذیربط باشد.

تبصره - (به موجب رأی ۳۶۱-۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری ابطال شده است ، اما ذیلاً بدان اشاره می گردد) :

وضع عوارض جدید بر تولیداتی که برای عرضه در سایر نقاط یا برای صادرات اختصاص می یابد و همچنین وضع عوارض بر درآمدهای ناشی از معادن ، منابع و طرحهای ملی برعهده سایر مراجع که در قوانین و مقررات مربوط تعیین شده یا می شوند ، خواهد بود .

ماده ۳- عوارض موضوع این آیین نامه از اماکن ، واحدهای صنفی ، تولیدی ، خدماتی ، صنعتی و هرگونه منبع درآمدی دیگری قابل وصول است که محل استقرار آن ، در مورد شهرها ، محدوده قانونی شهر ، موضوع تبصره (۱) ماده (۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲- و در مورد بخش و روستا ، محدوده موضوع مواد (۱۳۶) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲- که به تصویب هیأت وزیران رسیده یا برسد و درمورد شهرکها محدوده ای که به تصویب کمیسیون موضوع ماده (۱۳) آیین نامه مربوط به استفاده از اراضی و احداث بنا و تأسیسات درخارج از محدوده قانونی و حریم شهرها - مصوب ۱۳۵۵- رسیده است ، باشد .

تبصره ۱- در صورتی که محدوده شهر و روستا تعیین نشده باشد ، در مورد شهرها محدوده ای که در طرح جامع موضوع بند (۳) ماده (۲) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران - مصوب ۱۳۵۱- و در مورد روستاها محدوده ای که در طرح هادی موضوع ماده (۷) اساسنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - مصوب ۱۳۶۶- تعیین شده است ، ملاک خواهند بود .

تبصره ۲- مراجع تصمیم گیر درمورد محدوده شهر ، مجاز نمی باشند محدوده هایی را که توسط سایر مراجع قانونی برای ایجاد شهرک یا مراکز جمعیتی دیگر خارج از شهرها تعیین شده یا می شوند ، بدون جلب نظر مراجع قانونی یاد شده به حدود شهر ملحق نمایند.

ماده ۴- وصول عوارضی که طبق این آیین نامه توسط شوراهای اسلامی شهر ، بخش و یا شهرک وضع می شود ، در مورد عوارض شهر بر عهده شهرداری ، در مورد روستا برعهده دهیار و دهیاری و درمورد شهرکها برعهده مسئولان اجرایی شهرک مربوط خواهد بود که مطابق مقررات مربوط و ضمانتهای اجرایی آن اقدام می نمایند .

مرجع وصول مکلف به دادن رسید رسمی به مؤدی است .

ماده ۵- نحوه وصول عوارضی که به موجب این آیین نامه توسط شوراهای اسلامی شهر ، بخش و یا شهرک وضع می شوند ، توسط همان شورا تعیین می گردد .

تبصره - وزارت کشور به استناد ماده (۹۴) قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵- و به منظور تأمین هماهنگی در شیوه محاسبه عوارض در شوراهای بخش و شهرک و همچنین ایجاد یکنواختی در نظام عوارض در سراسر کشور ، آیین نامه های لازم را تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارایه می نماید .

در خصوص شوراهای اسلامی شهر دستورالعملهای موضوع ماده (۳۰) آیین نامه مالی شهرداریها مراعات می گردد.

ماده ۶- عوارضی که به موجب این آیین نامه توسط شوراهای اسلامی شهر ، بخش و یا شهرک وضع می شوند ، حسب مورد برای تأمین هزینه های همان شهر ، روستا و یا شهرک در قالب بودجه مصوب شهرداری و شوراهای شهر ، شهرک و بخش مربوط مصرف خواهد شد .

ماده ۷- شوراهای اسلامی شهر ، بخش و شهرک می توانند برای تأمین تمام یا بخشی از هزینه های طرحهای خاص خدماتی یا عمرانی ، عوارض خاصی برای مدت و مورد معین وضع نمایند .

عوارضی که از این طریق وصول می گردد، صرفاً در همان مدت و مورد تعیین شده در مصوبه وضع عوارض، قابل مصرف می باشد .

ماده ۸- مرجع رسیدگی به شکایت در مورد میزان، نحوه محاسبه و وصول و سایر موضوعهای مربوط به عوارضی که توسط شوراها با رعایت این آیین نامه وضع می شوند و یا عوارض محلّی که قبلاً توسط مراجع ذی صلاح وضع شده و موضوع تبصره ماده (۲) این آیین نامه نمی باشند ، در مورد عوارض شهر به ترتیبی است که در ماده (۷۷) قانون شهرداریها مقرر شده است و در خصوص عوارض موضوع این آیین نامه که توسط شوراهای اسلامی بخش و شهرک وضع شده است ، به عهده هیأتی مرکب از وزارت کشور ، وزیر دادگستری و شوراهای اسلامی بخش یا شهرک می باشد .

تبصره - در مورد عوارض شهر ، مرجع رسیدگی به اعتراض از تصمیمات کمیسیون موضوع ماده (۷۷) قانون شهرداریها دیوان عدالت اداری است و در مورد نظر هیأت مذکور در قسمت اخیر ماده (۸) معترض می تواند به مرجع قانونی ذیربط مراجعه نماید .

ماده ۹- به موجب تبصره ۳ ماده (۵) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه ... (موسوم به تجمیع عوارض) - مصوب ۱۳۸۱- اختیار اعطای تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض شهرداری لغو شده است . اما ذیلأ به متن ماده ۹ اشاره می گردد :

شوراها می توانند در هنگام وضع عوارض جدید یا در زمان مقتضی نسبت به موارد معافیت ، کاهش، تخفیف و لغو عوارض جدید یا در زمان مقتضی نسبت به موارد معافیت ، کاهش ، تخفیف و لغو عوارضی که تصویب نموده اند ، با توجه به سیاستهای مقرر در این آیین نامه اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۱۰ - (به موجب رأی ۱۳۸۲/۹/۹-۳۶۱ دیوان عدالت اداری ابطال شده است ، اما ذیلأ بدان اشاره می گردد):

لغو، کاهش، افزایش، اعطای تخفیف و یا معافیت از عوارض که قبل از تشکیل شوراهای اسلامی شهر، شهرک و بخش موضوع قانون مصوب ۱۳۷۵، توسط سایر مراجع ذیصلاح وضع شده و موضوع تبصره ماده (۲) این آیین نامه نمی‌باشند، به عهده شورای اسلامی شهر، بخش و شهرک ذی‌ربط می‌باشد.

ماده ۱۱- عوارضی که تاکنون توسط مراجع ذیصلاح وضع شده و دارای شرایط مذکور در تبصره ماده (۲) آیین نامه است، به شرح مندرج در فهرست پیوست این آیین نامه کماکان توسط مراجعی که در مصوبات مربوط به وضع عوارض و اصلاحات آن تعیین شده است وصول می‌شود و به ترتیب مقرر در همان مصوبات به مصرف خواهند رسید. صادرات غیر نفتی در سال ۱۳۷۸ مطابق تبصره (۵) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ از پرداخت هرگونه عوارض از جمله عوارض شهرداری به استناد هر قانونی که وضع شده باشد، معاف است.

تبصره - (به موجب رأی ۱۳۸۲/۹/۹-۳۶۱ دیوان عدالت اداری ابطال شده است، اما ذیلاً بدان اشاره می‌گردد):

وزارت کشور مکلف است کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه و بودجه، وزارت بازرگانی، وزارت صنایع، نماینده دستگاه ذی‌ربط و نماینده رئیس جمهور به منظور بررسی عوارض موضوع تبصره ماده (۲) این آیین‌نامه و ارایه راهکارهای لازم در خصوص مرجع وضع، کاهش، افزایش و اعطای تخفیف و معافیت از این عوارض، نحوه و چگونگی وصول و مصرف آن، سهم دستگاه وصول کننده، مرجع حل اختلاف بین مؤدی و دستگاه وصول کننده و سایر موارد مربوط تشکیل دهد. کمیته مذکور کلیه جوانب موضوع را ظرف سه ماه بررسی و نتیجه را از طریق وزارت کشور به هیأت وزیران منعکس خواهد نمود. همچنین این کمیته وظیفه دارد عوارضی را که قبلاً توسط مراجع ذیصلاح وضع شده است و واجد اوصاف مذکور در تبصره ماده (۲) این آیین-نامه می‌باشد، با این آیین نامه و سیاستهای عمومی دولت انطباق دهد و نتیجه را برای تصمیم گیری به مراجع مسئول ارایه نماید.

ماده ۱۲- (به موجب رأی ۱۳۸۲/۹/۹-۳۶۱ دیوان عدالت اداری ابطال شده است، اما ذیلاً بدان اشاره می‌گردد):

شوراهای اسلامی مکلفند نسخه‌ای از مصوبات مربوط به عوارض را ظرف یک هفته از تاریخ تصویب به همراه مستندات و گزارش توجیهی آن جهت ارسال به وزارت کشور به استانداری محل ارسال نمایند. استانداریها مکلفند حداکثر ظرف دو هفته پس از وصول چنین مصوباتی مصوبه شورا و ضمایم آن را به همراه نظرات کارشناسی خود و همچنین فهرستی از عوارض محلی وضع شده و قابل وصول در محدوده شهر، بخش و یا شهرک مربوط (موضوع ماده (۳) و تبصره (۱) همان ماده از این آیین نامه) به وزارت کشور ارسال نمایند. چنانچه مصوبات مزبور در مدت یک ماه از تاریخ وصول به وزارت کشور مورد ایراد یا لغو توسط وزیر کشور واقع نشد، شوراها مکلفند مصوبه را از طریق درج در روزنامه‌ها و جراید محلی یا روزنامه‌های کثیرالانتشار یا از طریق انتشار اعلامیه و یا هر طریق دیگری که جنبه اعلان عمومی دارد، به آگاهی عموم برسانند. عوارض مربوط از تاریخ اعلان قابل وصول است.

تبصره - مصوبات مربوط به عوارض توسط شورای اسلامی شهر تهران مستقیماً به وزارت کشور ارسال می‌شود.

ماده ۱۳- (به موجب رأی ۱۳۸۲/۹/۹-۳۶۱ دیوان عدالت اداری ابطال شده است، اما ذیلاً بدان اشاره می‌گردد):

اجرای مصوبات ناظر به وضع عوارض جدید یا افزایش عوارض قبلی در مورد وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی در صورتی که قبل از تنظیم نهایی لایحه بودجه کل کشور در دولت به تصویب شوراهای اسلامی ذی ربط رسیده باشد، از آغاز سال مالی بعد امکان‌پذیر می‌باشد و در صورتی که بعد از تنظیم لایحه بودجه و قبل از پایان همان سال تصویب شده باشد، مصوبه از ابتدای دومین سال مالی بعد از تصویب عوارض قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۱۴- شوراها موظفند به هنگام تصمیم‌گیری راجع به عوارض علاوه بر توجه به سیاستهای کلی که در برنامه‌های پنجساله و قوانین بودجه سالیانه اعلام می‌شود، سیاستهای عمومی دولت را به شرح ذیل مراعات نمایند:

الف- نیل به سمت خودکفایی شهرداری، دهیاری و شهرک مربوط از طریق وضع و وصول عوارض متناسب با هزینه‌های مورد نیاز،

ب- رعایت تناسب میزان عوارض با ارایه خدمات عمومی و عمرانی به اقشار و بخش‌های مختلف اعم از دولتی و غیر دولتی،

پ- جهت‌گیری به سوی وضع عوارض‌هایی که به صورت غیر مستقیم وصول می‌شوند،

ت- تناسب وضع عوارض در هر محل با تولیدات و درآمدهای اهالی،

ث- توجه به اثرات تبعی وضع عوارض بر اقتصاد محل،

ج- هماهنگی و وحدت رویه در نظام عوارض،

چ- رعایت اولویت وضع عوارض به صورت درصدی از قیمت فروش کالا و خدمات بر سایر روش‌ها از جمله روش وضع عوارض مقطوع،

ح- وضع عوارض متناسب با ارزش افزوده زمین ناشی از تصمیمات مراجع قانونی و یا اجرای طرحهای عمرانی،

خ- جلوگیری از وضع عوارض مضاعف بر کالاهای تولیدی،

د- توجه داشتن به رشد تولید و گسترش واحدهای تولیدی در منطقه به هنگام وضع عوارض بر تولید،

ذ- محاسبه و وصول عوارض درمورد واحدهای تولیدی براساس فروش واقعی در دوره مورد نظر،

ر- خودداری از وضع عوارض بر کالاهای صادراتی،

ز- توجه به اقشار کم درآمد هنگام وضع عوارض با اعطای تخفیف، معافیت و نظایر آن،

ژ- رعایت حال ایثارگران هنگام وضع عوارض با اعطای تخفیف، معافیت و نظایر آن،

س- اعمال رویه‌های تشویقی برای پرداخت به موقع عوارض،

ش- وضع بدون تبعیض عوارض بر اساس اصل (۳) قانون اساسی.

تبصره - (به موجب رأی ۳۶۱-۱۳۸۲/۹/۹ دیوان عدالت اداری ابطال شده است، اما ذیلاً بدان اشاره می‌گردد):

افزایش میزان عوارض موضوع این آیین‌نامه زودتر از یک سال صورت نخواهد گرفت و وضع عوارض جدید و افزایش عوارض قبلی عطف به ماسبق نمی‌شود.

ماده ۱۵- نسبت عوارض شهر، روستا و شهرک با درآمدها، عرضه کالاها و خدمات وسایر موضوعها حداکثر براساس نرخ است که سالانه توسط وزارت کشور پیشنهاد شده است و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. مادام که این نسبت در هر سال به تصویب نرسیده است، نسبت تعیین شده در سال قبل مجری خواهد بود. برای تعیین حداکثر (سقف) نسبت عوارض به درآمدها و عواید محلی باید استاندارد

هزینه‌های عمرانی، اداری و خدماتی شهرداریها توسط وزارت کشور با هماهنگی کمیته موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه تنظیم و به هیأت وزیران ارایه گردد. در تنظیم استاندارد ها باید سهم هزینه‌هایی که به موجب تصمیمات مراجع ملی یا فرامحلی در طرحهای عمرانی و یا خدماتی ویا دراجرای طرحهای جامع وهادی در شهرها، شهرکها و روستاها ایجاد می شود، به طور جداگانه مشخص گردد.

تبصره - در سال جاری ومادام که استانداردها ونسبتهای موضوع این ماده تعیین نشده اند، مجموع عوارض وصولی در هر محل با رعایت ماده (۳) این آیین نامه نباید در مورد درآمدها بیش از حداکثر دو درصد (۲٪) درآمد سالیانه، در مورد فروش کالاها یا خدمات بیش از حداکثر دو درصد (۲٪) قیمت عمده فروشی و در مورد دارایی و ثروت بیش از حداکثر نیم درصد ارزش معاملاتی آن با احتساب میزان عوارض قابل وصول موجود باشد.

ماده ۱۶- شوراهای می توانند براساس اختیارات قانونی خود از طریق جلب مشارکت مردم با استفاده از روش انتشار اوراق مشارکت و سایر روشها با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به تأمین منابع مالی مورد نیاز اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۱۷- وزارت کشور مکلف است با همکاری سازمانها و مراکز ذیربط آموزشهای لازم را جهت توجیه این آیین نامه و سایر آیین نامه‌های مربوط به اعضای شوراهای ارایه نماید. وزارت کشور مسئول نظارت بر حسن اجرا و رعایت این آیین نامه در مورد مصوبات مربوط به وضع عوارض توسط شوراهای در سراسر کشور است.

فهرست عوارض غیر محلی موضوع ماده (۱۱) آیین نامه

کد	عنوان عوارض	نحوه وصول عوارض و مستندات آن
۱۱	۱- عوارض جایگزین عوارض دروازه‌ای و عوارض بندری ونقاط مرزی ۲- عوارض بلیط کسانی که با هواپیما در خطوط داخلی پرواز می کنند ۳- عوارض درآمد مشمول مالیات قطعی شده	۱- عوارض جایگزین عوارض دروازه ای که براساس مصوبه ۱۳۴۸/۲/۲۳ قانون لغو عوارض دروازه ای توسط گمرکات کشور وصول می شود وتوسط وزارت امور اقتصادی وداریایی باید پرداخت شود. ۲- عوارض بلیط کسانی که با هواپیما در خطوط داخلی مسافرت می نمایند مصوبه ۱۳۵۸/۲/۴ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران. ۳- عوارض مشمول مالیات قطعی شده تصویبی مصوب شماره ۴۶۳۷۷ مورخ ۱۳۷۳/۳/۲۴ ریاست جمهوری.
۱۳	کمک از محل درآمد حاصل از عوارض ۱٪ کارخانجات	براساس بخشنامه شماره ۲۲۲۳۷/۳/۳۲ مورخ ۱۳۷۴/۱۲/۶ وزارت کشور
۱۴	عوارض کمک از محل درآمد حاصل از عوارض اضافی شماره گذاری اتومبیلهای سواری، سواری بیابانی وارداتی و ساخت کشور	برابر تعرفه شماره ۳۱۴۸ مورخ ۱۳۷۳/۲/۲۹ وزارت کشور
۲۱	عوارض مواد نفتی	مصوبه هیات وزیران شماره ۱۳۲۳ سال ۱۳۲۳ و ۲۲۹۴۶ سال ۱۳۴۴ و مصوبه شماره ۷۷-۱۰۲ مورخ ۱۳۷۷/۱/۱۱ ریاست محترم جمهوری
۳۹/۱	۸۰٪ عوارض و درآمدهای وصولی از حریم استحفاظی شهرها	در اجرای قانون الحاق یک بند و ۳ تبصره به عنوان بند ۳ به ماده ۹۹ قانون شهرداریها مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی
۴۱	۱- عوارض اولیه شماره گذاری	۱- عوارض شماره گذاری در هنگام شماره گذاری به حساب وزارت

	۲- عوارض سالیانه	کشور واریز می گردد . ۲- عوارض سالیانه انواع خودرو مصوب ۱۳۵۸/۶/۱۳ شورای انقلاب و افزایش بعدی آن در اجرای بند یک ماده (۳۵) قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور - مصوب ۱۳۶۱- که در هنگام شماره گذاری اولین عوارض سالیانه نیز وصول می شود .
۴۳	عوارض بلیط مسافرتی برون استانی	اتوبوس ، قطار ، کشتی ، مستند به بند یک ماده (۳۵) قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور مصوب ۱۳۶۱ و بند (الف) ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و بند (الف) ماده (۳۰) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت که توسط صادر کنندگان بلیط وصول و به حساب شهرداری پرداخت می گردد.
۴۴	عوارض انواع گذرنامه و گذر مرزی	حسب تعرفه تنفیذی و تصویبی
۴۵	عوارض تلفن	مستند به بند الف ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین برای کلیه شهرداریهای کشور به میزان ۵۰ ریال ماهانه هر شماره تلفن مصوب ریاست محترم جمهور توسط مخابرات وصول و به حساب شهرداری مربوط واریز می گردد .
۴۷	عوارض بر معاملات وسایط نقلیه و ماشین آلات سنگین اعم از قطعی و وکالتی	
۴۹	عوارض بر صدور گواهینامه رانندگی	براساس تعرفه های تنفیذی از سال ۶۶ و نوع گواهینامه دو شخصی و پایه یک عوارض توسط شهرداریها وصول می شود .
۵۵	عوارض بر صید و شکار	پرورش ماهی ، میگو پرورشی و آبزیان به استناد تعرفه شماره ۱۳۷۴/۲/۳ مورخ ۱۶۸۸/۳۴/۳/۱
۵۷	عوارض بر قراردادهای	در اجرای بند الف ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصوبه شماره ۲۳۷۶ مورخ ۱۳۷۲/۲/۲۵ ریاست محترم جمهوری و نامه شماره ۹۸۷۳/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۷۲/۵/۲۷ وزیر محترم کشور خطاب به استانداران و یخشنامه شماره ۱۵۳۷۷-۱۴۳۱/۵۴-۱۱ مورخ ۱۳۷۲/۹/۱ ریاست محترم سازمان برنامه و بودجه توسط ذی حسابان دستگاههای دولتی وحسابداران مؤسسات غیر دولتی از محل اعتبار طرح کسر و به حساب شهرداری محل اجرای پروژه واریز می گردد .
۵۸	عوارض کارخانه ها (موضوع تبصره ماده ۲ آیین نامه)	براساس تعرفه های تنفیذی و تصویبی که در اجرای بند یک ماده (۳۵) قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور و بند (الف) ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین به تصویب نماینده ولی امر و ریاست جمهوری رسیده است از کارخانه ها و واحدهای تولید به میزان ۱٪ بهای فروش (به استثنای شهرداریهایی که دارای تعرفه عوارض مضاعف بر ۱٪ زیرفاکتور فروش برای طرحهای خاص استانی می باشند) و ضمناً شهرکهای صنعتی واقع در حریم به مأخذ ۵٪/۰ زیر فاکتور فروش ، توسط کارخانه های مذکور وصول و بایستی به صورت ماهیانه به حساب شهرداری مربوط واریز گردد .
۵۹/۲	عوارض بر محصولات محلّی (موضوع تبصره ماده ۲ این آیین نامه)	برحسب تعرفه های تنفیذی در بعضی از استانها از محصولات تولیدی عوارض وصول می شود .
۵۹/۶	عوارض بر نوشابه ها	بر اساس تعرفه تنفیذی توسط بعضی از شهرداریها وصول می گردد .

قانون معافیت صادرات کالا و خدمات از پرداخت عوارض مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۰

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون ، صادرات کالا و خدمات از پرداخت هرگونه عوارض معاف است و هیچ یک از وزارتخانه ها ، سازمانها ، دستگاههای اجرایی ، شهرداریها و شوراهای محلی ، استانی و کشوری که بر طبق قوانین و مقررات حق وضع و اخذ عوارض را دارند، مجاز نیستند از کالاها و خدماتی که صادر می شوند عوارض اخذ نمایند یا مجوز اخذ آن را صادر کنند .

تبصره ۱- آئین نامه اجرایی این قانون به پیشنهاد وزارت بازرگانی ظرف مدت دو ماه پس از تاریخ ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

تبصره ۲- مرجع تأیید کالاها و خدمات یاد شده ، گمرک جمهوری اسلامی ایران است .

تبصره ۳- از تاریخ تصویب این قانون ، کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو می گردد .

**قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی
جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه
از تولیدکنندگان کالا ، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی
(موسوم به تجمیع عوارض)
مصوب ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۸۱ با اصلاحیه های بعدی**

ماده ۱- از ابتدای سال ۱۳۸۲ برقراری و دریافت هرگونه وجوه از جمله مالیات و عوارض اعم از ملی و محلّی از تولیدکنندگان کالاها ، ارائه دهندگان خدمات و همچنین کالاهای وارداتی صرفاً به موجب این قانون صورت می پذیرد و کلیه قوانین و مقررات مربوط به برقراری ، اختیار و یا اجازه برقراری و دریافت وجوه که توسط هیأت وزیران ، مجامع ، شوراها و سایر مراجع ، وزارتخانه ها ، سازمانها ، مؤسسات و شرکتهای دولتی از جمله آن دسته از دستگاههای اجرایی که شمول قوانین بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است ، همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی صورت می پذیرد به استثناء «قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن ، قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ ، قانون مقررات تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۲ ، عوارض آزاد راهها ، عوارض موضوع ماده (۱۲) قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲ و عوارض موضوع بند (ب) ماده (۴۶) ، بند (ب) ماده (۱۳۰) و بندهای (الف) و (ب) ماده (۱۳۲) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ » لغو می گردد .

تبصره ۱- هزینه ، کارمزد و سایر وجوهی که از درخواست کننده در ازاء ارائه مستقیم خدمات خاص و یا فروش کالا که طبق قوانین و مقررات مربوطه دریافت می شود و همچنین خسارات و جرایمی که به موجب قوانین و یا اختیارات قانونی لغو نشده دریافت می گردد ، از شمول این ماده مستثنی می باشند .

تبصره ۲- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون ، بند (ج) ماده (۱۹) ، ماده (۱۴۵) ، ماده (۱۶۸) و بند (ب) ماده (۱۷۵) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹ لغو گردیده و در بند (ب) ماده (۱۹) آن قانون عبارت چهل و هشت درصد (۴۸٪) به پنجاه درصد (۵۰٪) اصلاح می شود .

ماده ۲- حقوق گمرکی ، مالیات ، حق ثبت سفارش کالا ، انواع عوارض و سایر وجوه دریافتی از کالاهای وارداتی تجمیع گردیده و معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالاها تعیین می شود . به مجموع این دریافتی و سود بازرگانی که طبق قوانین مربوطه توسط هیأت وزیران تعیین می شود حقوق ورودی اطلاق می گردد .

تبصره ۱- نرخ حقوق ورودی علاوه بر رعایت سایر قوانین و مقررات می بایست به نحوی تعیین گردد که:
الف- در راستای حمایت مؤثر از اشتغال و کالای تولید یا ساخت داخل در برابر کالای وارداتی باشد.
ب- دربرگیرنده نرخ ترجیحی و تبعیض آمیز بین واردکنندگان دولتی با بخشهای خصوصی ، تعاونی و غیر دولتی نباشد .

ج- نرخ حقوق ورودی قطعات ، لوازم و موادی که برای مصرف در فرآوری یا ساخت یا مونتاژ یا بسته بندی اشیاء یا مواد یا دستگاهها وارد می گردند از نرخ حقوق ورودی محصول فرآوری شده یا شیء یا ماده یا دستگاه آماده پایین تر باشد .

تبصره ۲- حق ثبت سفارش پرداختی کالاهایی که تا پایان سال ۱۳۸۱ اظهار و ترخیص نشده اند به عنوان علی الحساب حقوق ورودی محسوب می شود .

تبصره ۳- معادل دوازده درهزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می شود از محل اعتباراتی که همه ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور منظور می شود در اختیار وزارت کشور (سازمان شهرداریها) قرار می گیرد تا به نسبت هفتاد درصد (۷۰٪) میان شهرداریها و سی درصد (۳۰٪) میان دهیاریهای سراسر کشور به عنوان کمک پرداخت و به هزینه قطعی منظور شود .

تبصره ۴- (اصلاحی ۱۳۸۳/۱/۱۹) کلیه قوانین و مقررات مربوط به معافیت های حقوق ورودی به استثنای معافیت های موضوع ماده (۶) و بندهای (۱)، (۲)، (۴) تا (۹) و (۱۲) تا (۱۹) ماده (۳۷) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰/۳/۱۷ و معافیت لایحه قانونی راجع به ماشین آلات تولیدی که توسط واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز وارد می شود از پرداخت حقوق ورودی مصوب ۱۳۵۹/۲/۲۴ شورای انقلاب اسلامی ایران و معافیت گمرکی لوازم امدادی اهدایی به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و اقلام عمده صرفاً دفاعی کشور لغو می گردد.

ماده ۳- مالیات و عوارض دریافتی از کالاها به شرح زیر تعیین می گردد:

الف - انواع نوشابه های گازدار ساخت داخل (به استثناء نوشابه های حاصل از فرآورده های لبنی و کنسانتره انواع میوه و آب معدنی) که با وسایل ماشینی تهیه می شوند و همچنین شربت های غلیظ تولیدی مورد استفاده در دستگاه های نوشابه سازی کوچک (دستگاه پست میکس) که به منظور تهیه نوشابه به بازار عرضه می گردد پانزده درصد (۱۵٪) بهای فروش کارخانه [دوازده درصد (۱۲٪) مالیات و سه درصد (۳٪) عوارض].

ب- سیگار تولید داخل پانزده درصد (۱۵٪) بهای فروش کارخانه [دوازده درصد (۱۲٪) مالیات و سه درصد (۳٪) عوارض].

ج- بنزین سی درصد (۳۰٪) قیمت مصوب فروش [بیست درصد (۲۰٪) مالیات و ده درصد (۱۰٪) عوارض].

د- نفت سفید و نفت گاز ده درصد (۱۰٪) و نفت کوره پنج درصد (۵٪) قیمت مصوب فروش (به عنوان عوارض).

ه- سایر کالاهای تولیدی (به استثنای محصولات بخش کشاورزی) که امکان استفاده از آنها به عنوان محصول نهایی وجود دارد مطابق فهرستی که به پیشنهاد کار گروهی مرکب از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس) ، وزرای بازرگانی ، صنایع و معادن و کشور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای سال بعد به تصویب هیأت وزیران می رسد سه درصد (۳٪) قیمت فروش [دو درصد (۲٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض].

آن دسته از محصولات صنایع آلوده کننده محیط زیست به تشخیص واعلام (تا پانزدهم اسفند ماه هر سال برای اجراء در سال بعد) سازمان حفاظت محیط زیست که در فهرست فوق قرار نمی گیرند یک درصد (۱٪) قیمت فروش (به عنوان عوارض).

تبصره ۱- مالیات و عوارض بندهای (ج) و (د) علاوه بر قیمت مصوب فروش محصولات مربوطه که به موجب قوانین تعیین می‌شود در قیمت فروش نهایی محاسبه و منظور می‌شود.

تبصره ۲- مالیات و عوارض بندهای (الف) و (ه) این ماده در خصوص کالاهای صادراتی طبق قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران معاف و در خصوص آن دسته از کالاهایی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر از تولیدکننده نهایی کالا صادر می‌شوند مطابق رسیدهای معتبر واریزی مربوطه، حسب مورد از محل درآمد مالیاتی مربوط و عوارض وصولی قابل اختصاص به وزارت کشور (سازمان شهرداریها) قابل استرداد می‌باشد.

نحوه استرداد به موجب آیین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ماده ۴- مالیات و عوارض دریافتی از برخی خدمات به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف- خدمات مخابراتی از قبیل آبونمان تلفنهای ثابت و همراه، کارکرد مکالمات داخلی و خارجی، خدمات بین‌المللی، کارتهای اعتباری معادل شش درصد (۶٪) قیمت خدمات [پنج درصد (۵٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض].

ب- واگذاری خطوط تلفن همراه معادل بیست درصد (۲۰٪) قیمت واگذاری (به عنوان مالیات).

ج- برق و گاز مصرفی مشترکین (به استثناء مصارف صنعتی، معدنی و کشاورزی) و همچنین آب مصرفی مشترکین در حوزه استحفاظی شهرها سه درصد (۳٪) بهای مصرفی آنها (به عنوان عوارض).

د- خدمات هتل، متل، مهمانسرا، هتل آپارتمان، مهمانپذیر، مسافرخانه، تالارها و باشگاهها دو درصد (۲٪) هزینه (به عنوان عوارض).

ه- حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل زمینی، ریلی، دریایی و هوایی پنج درصد (۵٪) بهای بلیط (به عنوان عوارض).

و- عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی حسب مورد معادل یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها.

ز- شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل و یا وارداتی به استثناء خودروهای سواری عمومی درون شهری یا برون شهری حسب مورد سه درصد (۳٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا سه درصد (۳٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها (دو درصد (۲٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض).

ح- مالیات نقل و انتقال انواع خودرو به استثناء ماشین آلات راهسازی، معدنی، کشاورزی، شناورها، موتورسیکلت و سه چرخه موتوری اعم از تولید داخل یا وارداتی، حسب مورد معادل یک درصد (۱٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک درصد (۱٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها.

مبنای محاسبه این مالیات، به ازای سپری شدن یک سال از عمر خودرو (و حداکثر تا پنج سال) به میزان ده درصد (۱۰٪) [و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪)] تقلیل می‌یابد.

ط- به پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)، وزیر بازرگانی، وزیر ذی ربط و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران، وجوهی بابت صدور، تمدید و یا اصلاح انواع کارتها و مجوزهای مربوط به فعالیت موضوع مواد (۲۴)، (۲۶) و (۴۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و ماده (۸۰) قانون وصول برخی از درآمدهای دولتی

و مصرف آن درموارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ از متقاضیان دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل کشور) واریز می‌گردد.

ی- به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج مسافر از مرزهای هوایی برای نوبت اول در هر سال یکصد هزار (۱۰۰۰۰۰) ریال و برای نوبت های بعدی در همان سال مبلغ یکصد و پنجاه هزار (۱۵۰۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ سی هزار (۳۰۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل کشور) واریز نماید.

تغییرات این مبالغ هر سه سال یک بار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره ۱- قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی انواع خودروها که مبنای محاسبه مالیات و عوارض بندهای (و)، (ز) و (ح) این ماده قرار می‌گیرند، همه ساله براساس آخرین مدل توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد اعلام خواهد شد.

این مهلت زمانی برای انواع جدید خودروهایی که بعد از تاریخ مزبور تولید آنها شروع می‌شود لازم الرعایه نمی‌باشد. همچنین قیمت فروش یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی خودروهایی که تولید آنها متوقف می‌شود توسط وزارت یاد شده و متناسب با آخرین مدل ساخته شده تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- تنظیم سند وثیقه، وکالت خرید و خروج موقت برای خودرو، مشمول مالیات نقل و انتقال موضوع بند (ح) این ماده نمی‌باشد.

دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از تنظیم سند مربوط به انواع خودرو رسید و یا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند (و) این ماده و همچنین رسید پرداخت مالیات موضوع بند (ح) این ماده را از فروشنده اخذ نموده و ضمن درج شماره فیش بانکی و تاریخ و مبلغ و نام بانک دریافت کننده مالیات و نیز فیش بانکی و یا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند (و) و همچنین نوع و مشخصات خودرو در سند تنظیمی، فهرست کامل نقل و انتقالات خودروها را هر پانزده روز یک بار به ادارات مالیاتی ذی ربط ارسال نمایند.

در صورت تخلف از این حکم علاوه بر پرداخت مالیات و عوارض متعلقه و جرایم موضوع این قانون مشمول جریمه‌ای معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات و عوارض متعلقه خواهد بود.

فسخ و اقاله معامله خودرو تا سه ماه بعد از معامله مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد نخواهد شد و تنها در صورتی که پس از پرداخت مالیات، معامله انجام نشود، مالیات وصول شده طبق قوانین و مقررات مالیات مستقیم مسترد می‌گردد.

تبصره ۳- اولین انتقال خودرو از کارخانجات سازنده و یا مونتاژ کننده داخلی و یا واردکنندگان (نمایندگیهای رسمی شرکتهای سازنده خودروهای خارجی) به خریداران، مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال موضوع بند (ح) این ماده نخواهد بود.

ماده ۵- برقراری هر گونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و کالاهای تولیدی و همچنین آن دسته از خدمات که در ماده (۴) این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکتها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده‌گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱- وضع عوارض محلی جدید و یا افزایش نرخ هر یک از عوارض محلی، می‌بایستی حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد تصویب و اعلام عمومی گردد.

تبصره ۲- عبارت «پنج در هزار» مندرج در ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت «یک درصد (۱/۱۰۰)» اصلاح می شود.

تبصره ۳- قوانین و مقررات مربوط به اعطای تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداریها ملغی می گردد .

تبصره ۴- وزارت کشور موظف است بر حسن اجرای این ماده در سراسر کشور نظارت نماید .

ماده ۶-

الف - مالیاتهای موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون به حساب یا حسابهای درآمد عمومی مربوط که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه داری کل کشور) تعیین و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود ، واریز می گردد.

ب- عوارض موضوع بندهای (الف) و (هـ) ماده (۳) و عوارض موضوع بندهای (الف) ، (ج) ، (د) ، (هـ) و (و) ماده (۴) این قانون در مورد واحدهای تولیدی ، خدماتی و مشترکین واقع در داخل حریم شهرها به حسابی که توسط شهرداری محل تولید یا فعالیت اعلام می شود واریز می گردد .

ج- عوارض مشروحه بند (ب) این ماده در مورد واحدهای تولیدی ، خدماتی و مشترکین واقع در خارج حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریها) واریز می شود تا بین دهیاریهای همان شهرستان توزیع شود .

د- عوارض موضوع بندهای (ب) ، (ج) و (د) ماده (۳) و عوارض موضوع بند (ز) ماده (۴) این قانون به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریها) واریز می شود تا به نسبت پانزده درصد (۱۵٪) کلان شهرها (شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت) و شصت و پنج درصد (۶۵٪) سایر شهرها و بیست درصد (۲۰٪) دهیاریها تحت نظر کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه-ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان شهرداریها توزیع گردد.

تبصره ۱- حساب تمرکز وجوه قید شده در بندهای (ج) و (د) این ماده توسط خزانه داری کل کشور به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریها) افتتاح می شود .

وجوه واریزی به این حساب مطابق آیین نامه اجرایی که به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و شورای عالی استانها به تصویب هیأت وزیران می رسد بین شهرداریها و دهیاریها توزیع می شود .

هرگونه برداشت از این حساب به جز پرداخت به شهرداریها و دهیاریها ممنوع می باشد .

سازمان شهرداریها موظف است گزارش عملکرد وجوه دریافتی را هر سه ماه یک بار به شورای عالی استانها ارائه نماید .

تبصره ۲- تولید کنندگان کالاهای موضوع ماده (۳) و همچنین ارائه دهندگان خدمات موضوع ماده (۴) این قانون مکلفند مالیات و عوارض موضوعه را در مبادی تولید یا ارائه خدمات با درج در سند فروش از خریداران کالا یا خدمات اخذ و تا پایان دو ماه بعد به حسابهای بانکی تعیین شده واریز نمایند.

اشخاص یاد شده موظفند مدارک و اطلاعات مورد نیاز را طبق فرمهایی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می گردد به واحدهای اجرایی سازمان یاد شده و نسخه ای از واریزی عوارض مربوط به شهرداری محل را به همان شهرداری ارائه دهند.

شرکت ملّی پخش فرآورده های نفتی مالیات و عوارض مربوط به بندهای (ج) و (د) ماده (۳) را در محلهای عرضه محصولات محاسبه و از خریداران دریافت و مطابق این تبصره عمل خواهد نمود .

تبصره ۳- وجوه دریافتی موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون که توسط سازمان امور مالیاتی کشور وصول می‌گردد مشمول احکام ماده (۲۱۱) به بعد فصل نهم باب چهارم قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی است.

پرداخت مالیات و عوارض پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه ای معادل دو و نیم درصد (۲/۵٪) به ازای هر ماه تأخیر خواهد بود. این جریمه قابل بخشودگی نیست.

تبصره ۴- مطالبات سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولیدکنندگان از اشخاص حقیقی یا حقوقی بابت مابه‌التفاوتهایی که تا پایان سال ۱۳۸۱ ایجاد شده باشد با همکاری سازمان امور مالیاتی کشور و طبق مقررات اجرایی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدی آن قابل وصول خواهد بود.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است متناسب با درآمد پیش بینی شده دولت ناشی از اجرای این قانون، اعتبارات حذف شده در دستگاهها را در لوایح سنواتی بودجه و در اعتبارات مربوط به همان دستگاه منظور نماید.

ماده ۸- در مواردی از این قانون که محاسبه مالیات، عوارض و سایر وجوه تعیین شده به ارقامی دارای کسر یکصد ریال منجر شود، یکصد ریال قابل احتساب خواهد بود.

ماده ۹- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ تصویب به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، کشور و صنایع و معادن و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۰- کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

آیین نامه اجرایی قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی (موسوم به تجميع عوارض)

مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ هیأت وزیران با اصلاحیه های بعدی

۱۳۸۱/۱۲/۲۸

شماره ۲۸۳۲۸/ت/۶۷۴۵۲ هـ

- ماده ۱-** واژه ها و اصطلاحات به کار برده شده در این آیین نامه به شرح زیر تعریف می شوند :
- الف- قانون :** قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲.
- ب- عوارض محلّی :** عوارضی است که به استناد تبصره (۱) ماده (۵) قانون و با رعایت مقررات مندرج در قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و آیین نامه اجرایی آن توسط شوراهای اسلامی کشوری وضع می گردد .
- پ- تولیدکنندگان کالا:** اشخاص حقیقی و حقوقی سازنده و مونتاژ کننده کالاهای موضوع قانون می- باشند.
- ت- ارائه دهندگان خدمات :** اشخاص حقیقی و حقوقی ارائه دهنده خدمات موضوع قانون می باشند.
- ث- ارزش گمرکی :** تابع تعریف مقرر در ماده (۱۰) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ و اصلاحات بعدی آن می باشد .
- ج- حقوق ورودی :** چهار درصد ارزش گمرکی کالاهای وارداتی به اضافه سود بازرگانی است که طبق قوانین مربوط توسط هیئت وزیران تعیین می شود و در قالب یک نرخ برای هر ردیف تعرفه در جداول ضمیمه آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات درج می گردد .
- چ- حریم شهر :** حریم شهر از نظر قانون ، تابع تعریف مقرر در قانون شهرداریها می باشد .
- ح- حوزه استحفاظی :** حوزه استحضایی از نظر قانون ، تابع مقررات مقرر در تبصره (۴) ذیل ماده (۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب سال ۱۳۶۲ و اصلاحات بعدی آن می باشد.
- خ- مؤدی :** اشخاصی که به تولید کالا و ارائه خدمات موضوع قانون مبادرت می نمایند و مشمول مقررات مربوط خواهند بود .

فصل دوم - تکالیف تولید کنندگان کالا

- ماده ۲-** شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران مکلف است مالیات و عوارض مربوط به بندهای (ج) و (د) ماده (۳) قانون را بر اساس قیمت مصوب فروش محاسبه و از خریداران اخذ و مالیات و عوارض مذکور را به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود ، واریز نماید .
- تبصره -** مالیات و عوارض موضوع این ماده علاوه بر قیمت مصوب مربوط که به موجب قوانین و مقررات تعیین می گردد ، در قیمت فروش نهایی محاسبه و منظور می گردد .

ماده ۳- تولیدکنندگان کالاهای موضوع بندهای (الف) و (هـ) ماده (۳) قانون مکلفند مالیات و عوارض موضوع بندهای مذکور را با درج صورتحسابهای صادر شده یا اسناد فروش از خریداران کالا اخذ و مالیات را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و عوارض واحدهای تولیدی داخل حریم شهر را به حساب شهرداری محل و در خصوص واحدهای تولیدی خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز نمایند.

ماده ۴- شرکت دخانیات ایران و سایر تولید کنندگان سیگار مکلفند مالیات و عوارض موضوع بند (ب) ماده (۳) قانون را با درج در صورتحسابهای صادر شده و یا اسناد فروش از خریداران کالا اخذ و مالیات و عوارض را به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز نمایند.

ماده ۵- تولید کننده انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین تولید داخل (به استثنای خودروهای سواری که به عنوان خودروی عمومی شماره گذاری می شود) مکلفند مالیات و عوارض موضوع بند (ز) ماده (۴) قانون (مالیات و عوارض شماره گذاری) را با درج در اسناد فروش از خریداران اخذ و مالیات و عوارض مذکور را به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز نمایند.

تبصره ۱- مالکان خودروهای سواری و وانت دو کابین وارداتی (به استثنای خودروهای سواری که به عنوان خودروی عمومی شماره گذاری می شوند) مکلفند قبل از شماره گذاری با مراجعه به ادارات امور مالیاتی شهر محل شماره گذاری نسبت به پرداخت مالیات و عوارض موضوع این ماده اقدام نمایند.

تبصره ۲- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (معاونت راهنمایی و رانندگی) مکلف است قبل از شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین وارداتی به استثنای خودروهای سواری عمومی درون شهری یا برون شهری، گواهی پرداخت مالیات و عوارض را از مالکان اخذ و ضمیمه اسناد مربوط نماید و از شماره گذاری خودروهای مزبور که مالیات و عوارض آن پرداخت نشده است، خودداری نماید. گواهی مزبور توسط اداره امور مالیاتی پس از وصول وجوه متعلق صادر خواهد شد.

فصل سوم - تکالیف ارائه دهندگان خدمات

ماده ۶- شرکت مخابرات ایران و سایر اشخاص ارائه دهنده خدمات مخابراتی مکلفند مالیات و عوارض خدمات مخابراتی از قبیل آبونمان تلفنهای ثابت و همراه، کارکرد مکالمات داخلی و خارجی، خدمات بین المللی و کارتهای اعتباری موضوع بند (الف) ماده (۴) قانون را با درج در صورتحساب (اسناد فروش) و به تفکیک از خریداران خدمات (مشترکان یا مشتریان) مطابق نرخهای مقرر در قانون (پنج درصد مالیات و یک درصد عوارض) اخذ و به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و شهرداری محل حسب مورد واریز نمایند.

تبصره ۱- عوارض موضوع این ماده در خصوص مشترکان واقع در خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز گردد.

تبصره ۲- اشخاص موضوع این ماده مکلفند بیست درصد (۲۰٪) قیمت واگذاری خطوط جدید تلفن همراه موضوع بند (ب) ماده (۴) را به هنگام دریافت وجوه از خریداران اخذ و به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند.

ماده ۷- اشخاص ارائه دهنده خدمات موضوع بند (ج) ماده (۴) قانون مکلفند عوارض برق و گاز مصرفی مشترکان (به استثنای مصارف صنعتی، معدنی و کشاورزی) را با نرخ سه درصد (۳٪) بهای مصرفی آنها با درج در صورت حساب از مشترکان مذکور اخذ و در خصوص مشترکان داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل و مشترکان خارج از حریم شهرها را به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز نمایند.

تبصره - اشخاص یاد شده مکلفند عوارض آب مصرفی مشترکان در حوزه استحفاظی شهرها را با نرخ سه درصد (۳٪) بهای مصرفی آنها با درج در صورت حساب از مشترکان اخذ و به حساب شهرداری محل واریز نمایند.

ماده ۸- واحدهای ارائه دهنده خدمات هتل، متل، مهمانسرا، هتل آپارتمان، مهمان پذیر، مسافرخانه، تالارها و باشگاهها مکلفند دو درصد (۲٪) هزینه خدمات ارائه شده (از قبیل اقامت، غذا و غیره) موضوع بند (د) ماده (۴) را به عنوان عوارض از مشتریان اخذ و به حساب شهرداری محل واریز نمایند. واحدهای مذکور مستقر در خارج از حریم شهرها مکلفند عوارض مزبور را به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز نمایند.

تبصره - منظور از تالارها و باشگاههای مذکور در این ماده مکانهایی هستند که جهت برگزاری مراسم مختلف در اختیار مشتریان قرار داده می شوند.

ماده ۹- اشخاصی که مبادرت به حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل نقلیه زمینی، ریلی، دریایی و هوایی می نمایند، مکلفند پنج درصد (۵٪) بهای بلیط موضوع بند (ه) ماده (۴) قانون را با درج در بلیط به عنوان عوارض از مسافران اخذ و به حساب شهرداری محل فروش بلیط واریز نمایند.

ماده ۱۰- (اصلاحی ۱۳۸۶/۱۲/۱۹ / تصویب نامه شماره ۴۲۸۹۴/ت ۳۸۴۷۱ ک مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۵) مالکان خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی مکلفند عوارض سالانه خودروهای متعلق به خود موضوع بند (و) ماده (۴) قانون را به نرخ یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی (وارداتی) براساس قیمتهای مندرج در جداولی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) اعلام می شود، محاسبه و با رعایت مراتب زیر به حساب شهرداری محل واریز نمایند.

الف - مهلت پرداخت عوارض سالانه خودرو مربوط به هر سال حداکثر تا پایان همان سال است و عدم پرداخت آن ظرف مهلت یاد شده موجب تعلق جریمه ای معادل دو و نیم درصد (۲/۵٪) به ازای هر یک ماه تمام تأخیر خواهد بود.

ب - شهرداریها مکلفند در ابتدای هر سال و در مقاطع زمانی مختلف به طرق مقتضی از جمله رسانه ها و الصاق در شعب بانکها و نیز ابلاغ مراتب به نشانی موجود از مالک خودرو میزان عوارض متعلقه به هر نوع خودرو در آن سال را اعلام نماید و فیشهای مربوط برای پرداخت عوارض مذکور را به تعداد کافی در

اختیار شعب بانک قرار دهند تا مالکین خودروها با مراجعه به شعب بانکها نسبت به پرداخت عوارض متعلق به خودرو خود اقدام نمایند.

ماده ۱۱- (اصلاحی ۱۳۸۳/۴/۱۴ هیأت وزیران /تصویبنامه شماره ۱۹۲۶۲/ت ۳۰۹۵۷ هـ مورخ ۱۳۸۳/۴/۱۶) مالیات نقل و انتقال انواع خودرو به استثنای ماشین آلات راهسازی، معدنی، کشاورزی، شناورها، موتورسیکلت و سه چرخه موتوری اعم از تولید داخل یا وارداتی موضوع بند (ج) ماده (۴) حسب مورد معادل یک درصد (۱٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک درصد (۱٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها می باشد.

«مالیات یاد شده، به ازای سپری شدن یک سال از عمر خودرو(و حداکثر تا پنج سال) به میزان ده درصد (۱۰٪) و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) تقلیل می یابد.»

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۸۲/۱۱/۲۹ - تصویبنامه شماره ۵۴۰۱۰/ت ۲۹۳۸۳ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۵) دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از تنظیم هر نوع سند(قطعی، شرطی، اجاره ای، رهنی، صلح، وکالتی و غیره) مربوط به انواع خودرو، رسید و یا گواهی پرداخت عوارض مقرر در قانون و همچنین رسید پرداخت مالیات مربوط را طبق جداول تنظیمی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، از فروشنده اخذ و ضمن درج شماره فیش بانکی، تاریخ، مبلغ، نام بانک دریافت کننده مالیات و نیز فیش بانکی یا گواهی پرداخت عوارض موضوع بند (و) ماده (۴) و همچنین نوع و مشخصات خودرو و نام متعاملین در سند تنظیمی، فهرست کامل نقل و انتقال خودروها را به انضمام تصویر نسخه مخصوص دفترخانه هر پانزده روز یک بار به ادارات امور مالیاتی ذیربط ارسال نمایند. در صورت تخلف از این حکم علاوه بر پرداخت مالیات و عوارض متعلقه و جرایم موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون، مشمول جریمه ای معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات و عوارض متعلقه خواهند بود.

«سازمان امور مالیاتی کشور (ادارات امور مالیاتی ذیربط) موظف است ماهیانه نسخه ای از فهرست های دریافتی از دفاتر اسناد رسمی را در هر شهر به شهرداری محل ارائه نماید.»

تبصره ۲- تنظیم سند وثیقه، وکالت خرید و خروج موقت خودرو، مشمول مالیات موضوع این ماده نخواهد بود.

تبصره ۳- دفاتر اسناد رسمی مکلفند در تنظیم وکالتنامه های کلی در مورد انتقال اموال، وکالت نسبت به خودرو را تصریح نمایند.

تبصره ۴- دفاتر اسناد رسمی مکلفند پس از تنظیم سند، شماره سند و شماره دفتر خانه را در نسخ قبض مالیاتی مخصوص پرداخت کننده و دفترخانه درج و نسخه خود را به انضمام اسناد مربوط نگهداری نمایند.

تبصره ۵- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ادارات راهنمایی و رانندگی) مکلف است پس از اخذ نسخه پرداخت شده قبض مالیات نقل و انتقال مربوط در خصوص نقل و انتقالات خارج از سیستم سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، نسبت به ثبت انتقال در سوابق اقدام نماید.

تبصره ۶- فسخ و اقاله اسناد خودرو تا سه ماه بعد از معامله، مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد نخواهد شد. در صورتی که پس از پرداخت مالیات، معامله انجام نشود، مالیات وصول شده با گواهی دفتر اسناد رسمی مربوط طبق قوانین و مقررات مالیاتهای مستقیم مسترد می گردد ولی مالیات وصول شده از معامله ای که منجر به فسخ و اقاله شده است، قابل استرداد نمی باشد.

تبصره ۷- پرداخت مالیات نقل و انتقال از طریق قبوض مخصوصی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می گردد ، انجام می گیرد . قبوض پرداخت مالیات در هر استان برای انجام معامله و تنظیم سند در همان استان قابل پذیرش می باشد.

تبصره ۸- بانک ملی و شعب آن ، مالیات نقل و انتقال خودرو را مطابق دستور العمل اجرایی پرداخت مالیات از طریق سیستم بانکی ، وصول خواهند نمود .

تبصره ۹- اولین انتقال خودرو از کارخانه های سازنده و یا مونتاژ کننده داخلی و یا واردکنندگان (نمایندگیهای رسمی شرکتهای سازنده خودروهای خارجی) به خریداران، مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال مقرر در قانون نخواهد بود .

فصل چهارم - تکالیف اشخاص ثالث

ماده ۱۲- گمرک ایران مکلف است حق ثبت سفارش پرداختی کالاهایی را که تا پایان سال ۱۳۸۱ اظهار نگردیده و ترخیص نشده اند ، به عنوان علی الحساب حقوق ورودی محسوب و از تعهد حقوق ورودی واردکنندگان کالا کسر و نسبت به استرداد اضافه پرداختی اقدام نماید.

ماده ۱۳- (اصلاحی ۱۳۸۲/۱۱/۲۹ / تصویبنامه شماره ۵۴۰۱۰/ت ۲۹۳۸۳ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۵) گمرک ایران مکلف است در پایان هر ماه ، میزان ارزش گمرکی کالاهای وارداتی را که حقوق ورودی آنها دریافت گردیده است، به وزارت امور اقتصادی و دارایی (اداره کل خزانه) و وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) اعلام نماید.

تبصره - معادل دوازده در هزار رقم اعلامی گمرک از محل اعتباراتی که به همین منظور در قوانین بودجه سالیانه منظور می گردد ، در اختیار وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) قرار می گیرد تا صرفاً و با رعایت نسبتهای مقرر در تبصره (۳) ماده (۲) قانون به عنوان کمک به شهرداریها و دهیاریهای سراسر کشور پرداخت و به هزینه قطعی منظور گردد .

ماده ۱۴- وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) قیمت فروش کارخانه درمورد خودروهای ساخت داخل و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی انواع خودروهای وارداتی را که مبنای محاسبه مالیات و عوارض بندهای (و) ، (ز) و (ح) ماده (۴) قانون قرار می گیرند ، براساس آخرین مدل تا پانزده بهمن ماه هر سال جهت اجراء در سال بعد اعلام می نماید.

اعلام قیمتهای مذکور برای انواع جدید خودروها که بعد از پانزده بهمن ماه هر سال و یا در طول سال بعد، تولید آنها شروع می شود و یا به کشور وارد می گردند ، محدود به مهلت زمانی مذکور نخواهد بود .

تبصره - قیمتهای موضوع این ماده برای انواع خودروهایی که تولید و یا واردات آنها متوقف می گردد ، متناسب با آخرین مدل ساخته و یا وارد شده تعیین می گردد .

ماده ۱۵- مسافرانی که به خارج از کشور عزیمت می نمایند ، مکلفند وجوه موضوع بند(ی) ماده (۴) قانون را به حساب تعیین شده واریز و فیش واریزی را در مبادی خروجی به نیروی انتظامی ارائه نمایند .

تبصره ۱- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است رسید پرداخت وجوه موضوع این ماده را در هنگام خروج مسافر از مبادی خروجی کشور از مسافران اخذ و رسیدهای دریافتی را پس از کنترل و مهر کردن به مهر خروج ، در پایان هرماه به سازمان امور اقتصادی و دارایی استان ذیربط ارسال نماید .

تبصره ۲- (اصلاحی ۱۳۸۷/۱/۲۵ / تصویبنامه شماره ۴۲۸۹۹/ت ۳۹۰۹۴ ک مورخ ۱۳۸۷/۳/۲۵) در خصوص پرداخت وجوه موضوع این ماده، دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت، خدمه خطوط پروازی و سایر وسایل نقلیه عمومی زمینی و دریایی، دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج از کشور (دارندگان اجازه خروج دانشجویی)، بیمارانی که با مجوز شورای پزشکی جهت درمان به خارج از کشور اعزام می‌گردند، دارندگان پروانه گذر مرزی و جانبازان انقلاب اسلامی که برای معالجه به کشورهای دیگر اعزام می‌شوند و اتباع ایرانی که اقامت آنها در گذرنامه توسط نمایندگی قانونی تصریح شده است، مسافر محسوب نمی‌گردند.

ماده ۱۶- شوراهای اسلامی مکلفند هرگونه عوارض محلی جدید و یا افزایش در نرخ عوارض محلی جاری را با رعایت مقررات ماده (۵) قانون و با نظارت وزارت کشور تصویب و حداکثر تا پانزده بهمن ماه هر سال جهت اجراء در سال بعد اعلام نمایند.

تبصره - دریافت عوارض محلی موضوع تبصره (۱) ماده (۵) قانون در چهار چوب مقررات ماده مذکور در سال ۱۳۸۲ مجاز است.

ماده ۱۷- در اجرای تبصره (۳) ماده (۵) قانون، از تاریخ ۱۳۸۲/۱/۱ کلیه تخفیفات و معافیت‌های مربوط به وجوه و عوارض شهرداریها لغو می‌گردد.

فصل پنجم - مقررات عمومی

ماده ۱۸ - عوارض موضوع بند (ب) ماده (۶) قانون (درمورد واحدهای تولیدی، خدماتی و مشترکان واقع در داخل حریم شهرها) به حساب یا حسابهای شهرداری محل تولید یا فعالیت که توسط شهرداری محل اعلام می‌شود، واریز می‌گردد.

برداشت از حساب یا حسابهای فوق با امضاهای مقامات مجاز شهرداری محل ذیربط خواهد بود.

ماده ۱۹- عوارض موضوع بندهای (ج) و (د) ماده (۶) قانون به حسابهای رابط غیر قابل برداشت تمرکز وجوه جداگانه ای به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط خزانه معین هر استان برای شهرستانهای همان استان افتتاح و توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز می‌گردد. وجوه واریزی به حسابهای رابط فوق الذکر در پایان هر هفته به حسابهای تمرکز وجوه وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط اداره کل خزانه افتتاح می‌شود، منتقل می‌گردد.

تبصره - خزانه معین استان مکلف است میزان وجوه واریزی به حسابهای رابط موضوع این ماده در هر ماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به تفکیک هر شهرستان به وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) اعلام نماید.

ماده ۲۰ - (به موجب رأی شماره ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲۹ دیوان عدالت اداری ابطال شده است، اما ذیلاً بدان اشاره می‌گردد):

وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) و شهرداریهای محل در اجرای تبصره (۳) ماده (۶) قانون مکلفند یک درصد (۱٪) از وجوه دریافتی موضوع مواد (۱۸) و (۱۹) این آئین‌نامه را به حسابی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز نمایند.

تبصره- اداره کل خزانه و خزانه معین استانها مکلفند با درخواست سازمان امور مالیاتی کشور، یک درصد (۱٪) عوارض دریافتی موضوع قانون را به حساب مربوط سازمان مزبور واریز و مابقی را به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور منظور نمایند.

ماده ۲۱- وصول عوارض موضوع بندهای (ج)، (د)، (ه) و (و) ماده (۴) قانون به شهرداریهای محل محول می‌گردد.

شهرداریهای مذکور مکلفند عوارض فوق الذکر را در خصوص واحدهای تولیدی و خدماتی داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل و در خصوص واحدهای یاد شده در خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز نمایند.

دستورالعمل نحوه اجرای این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور و سازمان شهرداریهای کشور تهیه و پس از تصویب وزیران امور اقتصادی و دارایی و کشور اجراء می‌شود.

ماده ۲۲- اضافه پرداختی تولیدکنندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات بابت مالیات و عوارض مواد (۳) و (۴) قانون از محل وصولیهای جاری مربوط توسط سازمان امور مالیاتی کشور، شهرداریهای محل و وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) حسب مورد، قابل استرداد می‌باشد.

ماده ۲۳- مطالبات معوق قابل وصول تا پایان سال ۱۳۸۱ دستگاهها از بابت وجوهی که دریافت آنها به موجب قانون لغو می‌گردد، طبق مقررات مربوط توسط دستگاههای ذی ربط وصول و همچنان به حسابهای مفتوحه واریز می‌گردد.

وجوه وصولی از بابت مطالبات معوق وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی به درآمد عمومی کشور واریز می‌گردد.

تبصره- مطالبات معوق وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی با اعلام دستگاه ذیربط به سازمان امور مالیاتی کشور، طبق مقررات ماده (۴۸) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱ قابل وصول می‌باشد.

ماده ۲۴- به منظور نظارت بر حسن اجرای قانون و انجام و بررسی و رسیدگی های لازم، مأموران ادارات مالیاتی ذی ربط می‌توانند به تولیدکنندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات موضوع قانون مراجعه و دفاتر، اسناد و مدارک آنها را رسیدگی نمایند.

تولید کنندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات مکلف به ارائه دفاتر، اسناد و مدارک درخواستی می‌باشند و در صورت عدم ارائه دفاتر، اسناد و مدارک مورد نیاز، مالیات و عوارض متعلق به صورت علی‌الرأس محاسبه، مطالبه و وصول خواهد شد.

ماده ۲۵- چنانچه در رسیدگی مأموران مالیاتی به اسناد و مدارک، ما به التفاوتی مشخص گردد، مابه التفاوت مذکور به طور کتبی از تولید کنندگان کالا یا ارائه دهندگان خدمات، مطالبه می‌شود.

ماده ۲۶- تاریخ تعلق مالیات و عوارض موضوع قانون درمورد تولید کالا و ارائه خدمات، تاریخ فروش یا ارائه خدمات می‌باشد.

ماده ۲۷- مواعد پرداخت مالیات و عوارض موضوع مواد (۳) و (۴) قانون (به استثنای مالیات نقل و انتقال خودرو) نسبت به مالیات و عوارض متعلق به فروش کالا و یا ارائه خدمات هر ماه، حداکثر ظرف دو ماه از انقضای ماه مزبور خواهد بود.

- ماده ۲۸-** مؤديان مالياتي مكلفند اطلاعات مورد نياز را طبق فرمها و در سررسيدهايي كه توسط سازمان امور مالياتي كشور تعيين و اعلام مي شود ، به ادارات امور مالياتي مربوط تسليم نمايند .
- تبصره -** مؤديان مكلفند نسخه اي از رسيد واريز عوارض مربوط به شهرداري محل را به همان شهرداري ارائه دهند .
- ماده ۲۹-** مبدأ احتساب جريمه موضوع قانون ، تاريخ انقضاي سررسيد پرداخت وجوه مي باشد . جريمه مزبور معادل دو و نيم درصد (۵/۲٪) به ازاي هر ماه تاخير بوده و به صورت روز شمار محاسبه مي شود و اين جريمه قابل بخشودگي نيست .
- ماده ۳۰-** مأخذ محاسبه ماليات و عوارض موضوع مواد (۳) و (۴) قانون ، بهاي کالا يا خدمت مندرج در صورتحساب خواهد بود .
- در مواردی كه صورتحساب موجود نباشد و يا از ارائه آن خودداري شود ويا به موجب اسناد و مدارك مثبته احراز شود كه ارزش مندرج در آنها واقعي نيست ، مأخذ محاسبه ماليات و عوارض ، بهاي روز کالا يا خدمت به تاريخ روز تعلق ماليات يا عوارض مي باشد .
- ماده ۳۱-** در مواردی كه اسناد و مدارك مربوط به توليد کالا و ارائه خدمات موضوع قانون نزد اشخاص ثالث باشد ، اشخاص مزبور مكلفند با درخواست كتبي مأموران مالياتي اسناد و مدارك مربوط و هر گونه اطلاعات لازم را ارائه دهند .
- ماده ۳۲-** مرجع رسيدگي به شكايات مؤديان ناشي از اقدامات اجرايي در وصول ماليات و عوارض موضوع مواد (۳) و (۴) قانون ، هيئت اختلاف مالياتي مي باشد كه برابر مقررات ماده (۲۱۶) قانون مالياتهاي مستقيم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحات بعدي و تبصره (۲) آن به شكايات مزبور رسيدگي و رأي مقتضي صادر خواهد نمود . رأي صادر شده قطعي و لازم الاجراء مي باشد .
- ماده ۳۳-** اقلام كالاهاي مندرج در فهرست كالاهاي نهايي موضوع بند (هـ) ماده (۳) قانون ، شامل آن دسته از كالاهايي كه در فرآيند غير صنعتي و به صورت كارگاهي و سنتي توليد مي شوند، نخواهد بود.
- ماده ۳۴-** تاريخ اجراي اين آيين نامه از ابتدای سال ۱۳۸۲ مي باشد .

**آیین نامه اجرایی تبصره (۱) ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی
(موسوم به تجميع عوارض)**

شماره ۱۳۴۱۸/ت/۲۸۶۴۸هـ

مورخ ۱۳۸۲/۴/۹

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۲/۴/۱ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و شورای عالی استانها و به استناد تبصره (۱) ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی - مصوب ۱۳۸۱ - آیین نامه اجرایی تبصره یاد شده را به شرح ذیل تصویب نمود :

ماده ۱- اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه تابع تعاریف مندرج در ماده (۱) تصویبنامه شماره ۶۷۴۵۲/ت/۲۸۳۲۸هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ می باشد .

ماده ۲- عوارض موضوع بند "ج" ماده (۶) قانون به نام دهیاریها توسط خزانه معین استان ها و نهائیات خزانه داری کل در حسابی که به نام وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) افتتاح می گردد، واریز می شود و براساس مفاد این آیین نامه و میانگین درآمد کل شهرستان نسبت به جمعیت بین دهیاریهای شهرستان توسط سازمان شهرداریهای کشور توزیع و به مصرف می رسد .

ماده ۳- (اصلاحی ۱۳۸۳/۸/۲۷ / تصویبنامه شماره ۴۹۲۴۸/ت/۳۱۷۲۱هـ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲) عوارض موضوع بند "د" ماده (۶) قانون ، پس از رعایت تناسب قید شده بر مبنای سرانه جمعیتی و شاخص های دیگر از قبیل درآمد سرانه ، بهره مندی از منابع درآمدی مناسب و زیر ساخت های مناسب بین کلان شهرها و سایر شهرها و دهیاریها تحت نظر کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور براساس جدولی که در ابتدای هر سال توسط سازمان شهرداریهای کشور تهیه می شود ، توزیع می گردد.

ماده ۴- وجوه واریز شده به حساب خزانه ، بنا به درخواست وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) در پایان هر ماه به حساب ویژه سازمان شهرداریهای کشور واریز می شود .

ماده ۵- (اصلاحی ۱۳۸۳/۸/۲۷ / تصویبنامه شماره ۴۹۲۴۸/ت/۳۱۷۲۱هـ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲) چگونگی توزیع با توجه به سیاستهای پیش بینی شده و مصوب در فصل عمران شهری و روستایی قوانین برنامه توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و برنامه های مصوب توسعه استان و با در نظر گرفتن سیاستهای کلی توسعه شهری و روستایی کشور در چارچوب رویکردهای زیر خواهد بود:

الف : توسعه شهری

۱- توانمند سازی شهرهای کوچک ، شهرهای جدیدالتأسیس و شهرهای با جمعیت کمتر از یکصد هزار نفر .

۲- حمایت از شهرهای متوسط (شهرهای با جمعیت یکصد الی پانصد هزار نفر) .

۳- حمایت از برخی پروژه های مهم و اضطراری در شهرهای بزرگ که از جهات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و امنیتی واجد اهمیت هستند (شهرهای با جمعیت بیش از پانصد هزار نفر).

ب: توسعه روستایی

۱- توسعه پایدار روستایی و ایجاد تعادل های زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی.

۲- دستیابی به نظام مطلوب ارائه خدمات زیر بنایی به روستاها.

تبصره - نحوه تعیین وتصویب طرحها و پروژه های عمرانی و زیر بنایی مصوب شهرداریها و دهیارها و هزینه وجوه مواد (۲) و (۳) این آیین نامه مطابق مقررات مندرج در آیین نامه های مالی و معاملاتی شهرداریها و دهیارها وسایر قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۶- (اصلاحی ۱۳۸۳/۸/۲۷ / تصویبنامه شماره ۴۹۲۴۸/ت ۳۱۷۲۱ هـ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲) با توجه به محدودیت وجوه واریزی به حساب مندرج در تبصره (۱) ماده (۶) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۱- شهرداریها و دهیارهای مربوط پیشنهادهای خود را برای استفاده از وجوه یاد شده در قالب سرفصلهای زیر بعد از تأیید و تصویب شورای مربوط و با رعایت ده درصد (۱۰٪) رشد سالیانه نسبت به سال قبل به سازمان شهرداریها و دهیارهای کشور ارسال خواهند نمود.

الف: سرفصل های اعتباری شهرداریها

۱- کمک به بهبود سیستم حمل و نقل عمومی و عبور و مرور درون شهری.

۲- کمک به اجرای طرح های توسعه و عمران شهری از قبیل ساماندهی واحیای بافت های

فرونده شهری، طرحهای توسعه گردشگری وساماندهی حاشیه نشینی.

۳- تجهیز شهرداریها به ماشین آلات عمرانی، خدماتی، رایانه ای و غیره.

۴- پرداخت وام برای اجرای طرح های عمرانی وخدماتی درآمدزا.

۵- کمک به عمران شهرهای بندری و مرزی مبادی وصول عوارض گمرکی.

۶- کمک به بودجه شهرداریهای کشور.

۷- آموزش و اصلاح ساختار تشکیلاتی و توسعه منابع انسانی شهرداریها.

۸- کمک به اجرای طرحهای خدمات شهری از قبیل طرح بازیافت و دفن بهداشتی زباله.

۹- کمک به طرح های پژوهشی و مطالعاتی.

ب: سرفصل های اعتباری دهیارها

۱- کمک به اجرای طرح های توسعه روستایی از قبیل طرحهای هادی روستایی و طرح های

مطالعات روستایی.

۲- ارائه خدمات عمومی و زیر بنایی به روستاها با هدف ایجاد زیر ساخت های اساسی نظیر

بهبود عبور و مرور و توسعه شبکه های آب و برق.

۳- ایجاد زمینه های لازم اقتصادی واجتماعی توسعه پایدار روستایی.

۴- کمک به بودجه دهیارها.

تبصره - نظارت بر نحوه عملکرد هزینه اعتبارات واگذار شده، برعهده سازمان شهرداریها و دهیارهای کشور می باشد.

ماده ۷- شهرداریها و دهیاریها مکلفند گزارش عملکرد هزینه اعتبارات خود را از طریق دفاتر استانی سازمان شهرداریهای کشور (در صورت عدم تشکیل از طریق استانداریها) در مقاطع سه ماهه برای سازمان یاد شده ارسال نمایند.

ماده ۸- مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه با وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) می باشد.

دستور العمل اجرایی ماده ۲۱ آئین نامه شماره ۶۷۴۵۲/ت ۲۸۳۲۸ هـ مورخ ۸۱/۱۲/۲۸ هیأت وزیران (آئین نامه اجرایی قانون موسوم به تجميع عوارض)

وزیران کشور و امور اقتصادی و دارایی دستور العمل اجرایی موضوع ماده ۲۱ آئین نامه اجرایی قانون "اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا و ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی" را که از این پس در این دستور العمل "قانون" نامیده می شود به شرح زیر تصویب نمودند.

ماده ۱- وصول عوارض موضوع بندهای (ج)، (د)، (ه)، (و) ماده (۴) "قانون" که به شهرداریهای محل محول گردیده است، به شرح زیر می باشد.

– عوارض برق و گاز مصرفی مشترکین (به استثنای مصارف صنعتی، معدنی و کشاورزی) و همچنین آب مصرفی مشترکین در حوزه استحفاظی شهرها؛

– عوارض خدمات هتل، متل، مهمانسرا، هتل آپارتمان، مهمان پذیر، مسافرخانه، تالارها و باشگاهها؛

– عوارض حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل زمینی، ریلی، دریایی و هوایی؛

– عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی؛

ماده ۲- تعیین محدوده حریم: تعیین حریم شهرها براساس ماده ۹۹ قانون شهرداریها و تبصره های ذیل آن تعیین می شود.

ماده ۳- شهرداریهای محل مکلفند محدوده حریم شهرها را که طبق ماده ۹۹ قانون شهرداریها و تبصره های ذیل آن تعیین شده به ادارات امور مالیاتی شهرستان مربوط و همچنین ادارات گاز، برق، آب و مخابرات طی ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ این دستور العمل اعلام نمایند.

ماده ۴- ادارات مخابرات، گاز، برق، آب و ارائه دهندگان خدمات حمل و نقل مسافر، هتل، مهمانسرا، هتل آپارتمان، مهمانپذیر، مسافرخانه، تالارها و باشگاهها مکلفند مستند به نقشه حریم که توسط شهرداری محل اعلام می گردد عوارض مربوط به واحدها و مشترکان واقع در داخل حریم را به حساب شهرداری محل و خارج از حریم را به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) واریز نمایند.

ماده ۵- مسئولیت نظارت و پیگیری بر وصول و واریز وجوه عوارض موضوع بندهای ج-د-ه-و ماده ۴ "قانون" در داخل حریم شهرها برعهده شهرداری محل و در خارج از حریم برعهده نماینده سازمان شهرداریهای کشور می باشد.

ماده ۶- مرجع رفع هرگونه اختلاف بین مأموران تشخیص و وصول شهرداریها و مؤدیان در خصوص عوارض موضوع بندهای ج-د-ه-و ماده ۴ "قانون" که توسط شهرداریهای محل وصول می گردد، کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداریها می باشد.

ماده ۷- اختیارات و مسئولیتهای مأمورین مالیاتی مصرح در مواد ۲۴ و ۲۵ و ۳۱ آئین نامه اجرایی قانون به مأمورین تشخیص و وصول شهرداری تفویض می گردد و مؤدیان مکلفند مطابق مفاد مواد مذکور در مقابل مأموران تشخیص و وصول شهرداری اقدام نمایند.

ماده ۸- شهرداریها موظفند حسب مقررات مربوط یک حساب برای عوارض بندهای ج-د-ه-ه- و ماده ۴ قانون و یک حساب برای سایر عوارض ماده ۳ و ۴ قانون افتتاح و شماره حساب سایر عوارض مواد ۳ و ۴ را به ادارات امور مالیاتی شهر مربوطه اعلام نمایند و صورت حساب گردش حساب مذکور را بصورت ماهانه برای کنترل صحت عملیات وصول ، به اداره امور مالیاتی شهرستان و دفاتر استانی سازمان ارسال نمایند .

ماده ۹- ادارات کل امور مالیاتی هر استان موظفند شماره حساب تمرکز وجوه محلی را که برای واریز عوارض خارج از حریم شهر که توسط خزانه معین استان افتتاح گردیده است به سازمان شهرداریهای کشور اعلام نمایند .

تبصره - خزانه معین استان مکلف است میزان وجوه واریزی به حسابهای رابط عوارض را در هر ماه حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به تفکیک هر شهرستان به وزارت کشور (سازمان شهرداریهای کشور) اعلام نماید.

ماده ۱۰- (به موجب رأی شماره ۴۹۳،۴۹۴،۴۹۵ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲۹ دیوان عدالت اداری ابطال شده است، اما ذیلاً بدان اشاره می گردد):

در اجرای تبصره ۳ ماده ۶ قانون و ماده ۲۰ آیین نامه اجرایی آن شهرداریها مکلفند یک درصد (۱٪) از عوارض موضوع بندهای الف و هـ ماده ۳۰ و بند الف ماده ۴ قانون که وصول آن به عهده سازمان امور مالیاتی کشور می باشد و به حساب شهرداری محل واریز می گردد را به حسابی که سازمان مزبور اعلام می دارد واریز نماید .

آیین نامه اجرایی نحوه استرداد مالیات و عوارض کالاهای صادراتی موضوع تبصره ۲ ماده سه قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲

تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۲۴

ماده یک - گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است مالیات و عوارض پرداختی کالاهای موضوع بندهای "الف" و "هـ" ماده سه قانون را که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی غیر از تولید کنندگان نهایی کالا و طبق قانون برنامه سوم توسعه ... صادر می شوند را حداکثر ظرف بیست روز از تاریخ درخواست کتبی منضم به مدارک معتبر واریزی و پس از وصول پاسخ استعلامات مورد نیاز به ذینفع یا قائم مقام قانونی وی مسترد نماید .

تبصره یک - مطابق تبصره ۲ ماده ۳ این قانون ، عوارض کالاهای تولید داخل موضوع بندهای "الف" و "هـ" این ماده از طریق تنخواه گردانی که بنا به درخواست ذیحساب گمرک از محل عوارض وصولی قابل اختصاص به وزارت کشور (سازمان شهرداریها) با موافقت آن وزارتخانه توسط خزانه از حساب ۹۹ خزانه در اختیار وی قرار می گیرد قابل استرداد است .

تبصره دو - مطابق تبصره ۲ ماده ۳ قانون فوق : مالیات کالاهای تولید داخل موضوع بندهای "الف" و "هـ" این ماده از طریق وجوه تنخواه گردانی که بنا به درخواست ذیحساب گمرک و از محل وصولی جاری که با موافقت سازمان امور مالیاتی توسط خزانه در اختیار وی قرار می گیرد قابل استرداد است .

تبصره سه - مدارک و نحوه استرداد مالیات و عوارض موضوع این آیین نامه به شرح ذیل خواهد بود :
۱- درخواست کتبی صادر کننده کالا در خصوص استرداد مالیات و عوارض موضوع قانون یاد شده، به همراه ارائه مدارک معتبر در خصوص واریز مالیات و عوارض پرداخت شده موضوع قانون مذکور که اصالت آن ضمن درج شماره قبض مالیاتی و تاریخ و محل پرداخت مالیات و عوارض به تأیید تولیدکننده ظهر نویس شده باشد .

۲- در صورتیکه تأییدیه‌ای به صورت خلاف واقع صادر شده باشد ، اینگونه تولیدکنندگان علاوه بر مجازاتهای مقرر برای آن در سایر قوانین و مقررات ، مشمول پرداخت مالیات و عوارض به انضمام جرائم موضوع تبصره ۳ ماده ۶ این قانون از تاریخ استرداد وجوه خواهند بود.

۳- اخذ تعهد کتبی از صادر کننده در مورد عدم استفاده مجدد از چنین اسناد و مدارکی .

۴- تأیید واریز وجه مورد استرداد به حسابهای مالیاتی و وزارت کشور توسط ذیحساب که متضمن ردیف دفتر درآمد و کد مربوطه می باشد .

۵- ارائه اصل پروانه گمرکی ممهور به مهر مرز خروج .

ماده دو - چنانچه کالاهای موضوع این آئین نامه به کشور مرجوع شوند ، خروج آنها از گمرک مستلزم پرداخت مالیات و عوارض مسترد شده خواهد بود .

تبصره یک - چنانچه قسمتی از این کالاها مرجوع شده باشد ، حکم این ماده نسبت به این بخش قابل اجرا خواهد بود .

تبصره دو- این وجوه به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور یا سازمان شهرداریها حسب مورد واریز خواهد شد.

ماده سه- ذیحساب گمرک مکلف است هر ماه گزارش مبالغ استرداد شده متضمن اطلاعات لازم را به سازمان های امور مالیاتی کشور و شهرداریها ارسال نماید.

**تصویبنامه راجع به مرجع وصول یک درصد (۱٪) عوارض موضوع قسمت اخیر
بند (هـ) ماده (۳)**

**قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی
جمهوری اسلامی ایران (موسوم به تجميع عوارض)**

شماره ۵۰۲۲/ت ۳۰۳۴۹ هـ تاریخ: ۱۳۸۳/۲/۹

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲ بنا به پیشنهاد شماره ۲۱۵۵-۸۵-۲۱۱ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۹) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا ، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی - مصوب ۱۳۸۱- تصویب نمود:

مرجع وصول یک درصد (۱٪) عوارض موضوع قسمت اخیر بند (هـ) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا ، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی - مصوب ۱۳۸۱- سازمان امور مالیاتی کشور می باشد .

بخشنامه اول سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص مالیات و عوارض کالاهای سفارشی و کارمزدی

شماره: ۹۹۲۳-۶۸۲۹-۲۰۱

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۰/۲۷

نظر به اینکه در برخی موارد کالاهای موضوع بند «الف»، «ب» و «ه» ماده «۳» قانون «اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی» (مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲) با سفارش اشخاص حقیقی یا حقوقی و به صورت کارمزدی تولید می‌شوند و در اینگونه موارد کسر و ایصال مالیات و عوارض متعلق با ابهاماتی مواجه شده است. لذا به منظور رفع اینگونه ابهامات و اجرای صحیح مقررات، رعایت موارد زیر را تأکید می‌نماید:

واژه‌ها و اصطلاحات بکاربرده در این بخشنامه بشرح زیر تعریف می‌گردد:

- ۱-۱- **تولید کارمزد X** - تولید کالا توسط تولیدکننده که به موجب قرارداد و با دریافت مواد اولیه مورد نیاز در قبال اخذ کارمزد تبدیل مواد مزبور به کالا صورت می‌گیرد.
- ۱-۲- **تولید کننده** - شخص حقیقی یا حقوقی که امکانات تولیدی شامل ساختمان، تجهیزات و نیروی کار مورد نیاز برای تولید کالای کارمزدی را در اختیار دارد.
- ۱-۳- **صاحب کالا** - شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب قرارداد، ساخت کالاهایی را با تحویل مواد اولیه و در ازای پرداخت کارمزد سفارش می‌دهد.
- ۱-۴- **کارمزد** - وجهی که صاحب کالا صرفاً بابت تبدیل مواد اولیه تحویلی به کالاها، به تولید کننده پرداخت می‌نماید.
- ۲- تولید کننده مکلف است با توجه به مقررات مواد ۲۴ و ۲۸ و ۳۱ آئین نامه اجرایی قانون فوق الذکر، ظرف ۱۵ روز از تاریخ انعقاد، یک نسخه رونوشت از قرارداد و همچنین اطلاعات مربوط به کالاهای ساخته و تحویل شده هر ماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد مطابق فرم ضمیمه تنظیم و به اداره محل فعالیت خود (در تهران اداره کل امور مالیاتی کالا و خدمات و در شهرستانها حوزه مالیاتی کالا و خدمات) تسلیم و رسید اخذ نماید، ادارات امور مالیاتی نیز مکلفند ظرف ۱۵ روز مدارک دریافتی را به اداره محل فعالیت صاحب کالا (سفارش دهنده) به ترتیب مذکور ارسال نمایند.
- ۳- ادارات محل فعالیت صاحب کالا (سفارش دهنده) جهت نظارت بر اجرای صحیح قانون برابر مفاد مواد ۲۴ و ۲۶ آئین نامه اجرایی قانون فوق الذکر می‌توانند پس از دریافت مدارک موضوع بند ۲، به صاحبان کالا مراجعه و پس از رسیدگی به دفاتر و اسناد و مدارک وی در صورت مشاهده تخلف راجع به وصول مالیات و عوارض موضوعه، با توجه به مقررات ماده ۳۰ آئین نامه اقدام لازم را بعمل آورند. چنانچه بعلمت عدم تسلیم رونوشت قرارداد و همچنین گزارش ماهیانه مطابق فرم مربوطه مالیات و عوارض موضوعه لاوصول بماند، تولید کننده مسئول پرداخت وجوه مذکور خواهد بود.
- ۴- در قرارداد فی مابین می‌بایستی موارد زیر درج شده باشد:
- ۱-۴- مشخصات نوع محصول.
- ۲-۴- وزن یا تعداد محصول حسب مورد.
- ۳-۴- مشخصات کامل هویتی و نشانی تولیدکننده و صاحب کالا.

- ۵- تولید کننده می‌بایستی برای هر قرارداد حساب معین جداگانه نگهداری و هرگونه اطلاعاتی که از ناحیه ادارات امور مالیاتی درخواست می‌شود را ارائه نمایند.
- ۶- صاحب کالا، نسبت به کالاهایی که به صورت کارمزدی تولید شده است، نقش مدیریت محصول تولید شده را (اعم از انتخاب طرح، رنگ، مدل، نقشه، نوع بسته بندی و ...) دارد. لذا به استناد تبصره ۲ ماده ۶ قانون فوق، صاحب کالا مکلف است مالیات و عوارض موضوعه را با درج در سند فروش از خریداران کالا اخذ و تا پایان دو ماه بعد به حسابهای بانکی تعیین شده واریز نمایند.
- ۷- در صورتیکه صاحب کالا تمام یا قسمتی از کالای مورد سفارش را شخصاً مصرف نماید نسبت به پرداخت مالیات و عوارض موضوع بندهای الف، ب و هـ ماده ۳ قانون فوق الذکر حسب مورد، از مأخذ قیمت فروش کالاهای مصرفی اقدام خواهد نمود.

بخشنامه دوم سازمان امور مالیاتی کشور در خصوص مالیات و عوارض کالاهای سفارشی و کارمزدی

شماره : ۴۳۲۵/۱۹۷۵-۲۱۱

تاریخ : ۱۳۸۳/۱۱/۱۳

در پی درخواست برخی از شهرداران در خصوص واریز عوارض تولیداتی که مدلول بند سه تصویبنامه شماره ۶۰۳۲۰/ت/۳۰۶۴ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۸ قرار می‌گیرند و پیرو بخشنامه شماره ۶۸۲۹/۹۹۲۳-۲۰۱ مورخ ۸۲/۱۰/۲۷، بدینوسیله مقرر می‌گردد :

۱- ادارات امور مالیاتی محل تولید کالا، در صورتیکه محل وقوع واحد تولیدی داخل حریم شهر باشد. ضمن درج شماره حساب شهرداری محل نسبت به تکالیف مقرر در قسمت اخیر بند (۲) بخشنامه پیروی فوق اقدام نمایند. اداره امور مالیاتی محل فعالیت صاحب کالا نیز باید حداکثر ظرف یک هفته این حساب را با اخذ رسید به صاحب کالا ابلاغ نمایند.

۲- صاحبان کالا می‌بایستی به شرح مذکور در بند (۶) بخشنامه پیروی فعالیت فوق مالیات موضوعه را ظرف مهلت معین به حساب اداره امور مالیاتی محل فعالیت خود و عوارض مقرر را به حساب شهرداری محل تولید واریز نمایند.

۳- مأموران مالیاتی محل فعالیت صاحب کالا مسئولیت رسیدگی به مالیاتها و عوارض متعلقه را به عهده دارند.

۴- سایر مفاد بخشنامه صدرالذکر کماکان به قوت خود باقی است.

۵- این بخشنامه از تاریخ صدور و در مورد آن بخش که هنوز پرداخت نشده جاری خواهد بود.

قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۷

فصل اول - کلیات و تعاریف

ماده ۱- عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و همچنین واردات و صادرات آنها مشمول مقررات این قانون می‌باشد.

ماده ۲- منظور از مالیات در این قانون، به استثناء موارد مندرج در فصول هشتم و نهم، مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

ماده ۳- ارزش افزوده در این قانون، تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده در یک دوره معین می‌باشد.

ماده ۴- عرضه کالا در این قانون، انتقال کالا از طریق هر نوع معامله است.

تبصره - کالاهای موضوع این قانون که توسط مؤدی خریداری، تحصیل یا تولید می‌شود در صورتی که برای استفاده شغلی به عنوان دارایی در دفاتر ثبت گردد یا برای مصارف شخصی برداشته شود، عرضه کالا به خود محسوب و مشمول مالیات خواهد شد.

ماده ۵- ارائه خدمات در این قانون، به استثناء موارد مندرج در فصل نهم، انجام خدمات برای غیر در قبال ما به‌ازاء می‌باشد.

ماده ۶- واردات در این قانون، ورود کالا یا خدمت از خارج از کشور یا از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به قلمرو گمرکی کشور می‌باشد.

ماده ۷- صادرات در این قانون، صدور کالا یا خدمت به خارج از کشور یا به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی می‌باشد.

ماده ۸- اشخاصی که به عرضه کالا و ارائه خدمت و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نمایند، به عنوان مؤدی شناخته شده و مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۹- معاوضه کالاها و خدمات در این قانون، عرضه کالا یا خدمت از طرف هر یک از متعاملین تلقی و به طور جداگانه مشمول مالیات می‌باشد.

ماده ۱۰- هر سال شمسی به چهار دوره مالیاتی سه ماهه، تقسیم می‌شود. در صورتی که شروع یا خاتمه فعالیت مؤدی در خلال یک دوره مالیاتی باشد، زمان فعالیت مؤدی طی دوره مربوط یک دوره مالیاتی تلقی می‌شود.

وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور مدت دوره مالیاتی را برای هر گروه از مؤدیان دو یا یک ماهه تعیین نماید.

ماده ۱۱- تاریخ تعلق مالیات به شرح زیر است:

الف - در مورد عرضه کالا:

۱- تاریخ صورتحساب، تاریخ تحویل کالا یا تاریخ تحقق معامله کالا، هر کدام که مقدم باشد، حسب مورد؛

- ۲- در موارد مذکور در تبصره ماده (۴) این قانون ، تاریخ ثبت دارایی در دفاتر یا تاریخ شروع استفاده ، هر کدام که مقدم باشد یا تاریخ برداشت ، حسب مورد؛
- ۳- در مورد معاملات موضوع ماده (۹) این قانون ، تاریخ معاوضه .
- ب- در مورد ارائه خدمات :
- ۱- تاریخ صورتحساب یا تاریخ ارائه خدمت ، هر کدام که مقدم باشد حسب مورد ؛
- ۲- در مورد معاملات موضوع ماده (۹) این قانون ، تاریخ معاوضه .
- ج- در مورد صادرات و واردات :
- در مورد صادرات ، هنگام صدور (از حیث استرداد) و در مورد واردات تاریخ ترخیص کالا از گمرک و در خصوص خدمت ، تاریخ پرداخت مابه ازاء .
- تبصره-** در صورت استفاده از ماشینهای صندوق ، تاریخ تعلق مالیات ، تاریخ ثبت معامله در ماشین می باشد.

فصل دوم - معافیتها

ماده ۱۲- عرضه کالاها و ارائه خدمات زیر و همچنین واردات آنها حسب مورد از پرداخت مالیات معاف می باشد:

- ۱- محصولات کشاورزی فراوری نشده ؛
- ۲- دام و طیور زنده ، آبزیان ، زنبورعسل و نوغان ؛
- ۳- انواع کود ، سم ، بذر و نهال؛
- ۴- آرد خبازی ، نان ، گوشت ، قند ، شکر، برنج ، حبوبات و سویا ، شیر ، پنیر ، روغن نباتی و شیر خشک مخصوص تغذیه کودکان ؛
- ۵- کتاب ، مطبوعات ، دفاتر تحریر و انواع کاغذ چاپ ، تحریر و مطبوعات ؛
- ۶- کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به وزارتخانه ها ، مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با تأیید هیأت وزیران و حوزه های علمیه با تأیید حوزه گیرنده هدایا؛
- ۷- کالاهایی که همراه مسافر و برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و واردات ، وارد کشور می شود . مازاد بر آن طبق مقررات این قانون مشمول مالیات خواهد بود ؛
- ۸- اموال غیر منقول ؛
- ۹- انواع دارو، لوازم مصرفی درمانی ، خدمات درمانی (انسانی ، حیوانی و گیاهی) و خدمات توانبخشی و حمایتی؛
- ۱۰- خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق ، موضوع قانون مالیاتهای مستقیم ؛
- ۱۱- خدمات بانکی و اعتباری بانکها ، مؤسسات و تعاونی های اعتباری و صندوق های قرض - الحسنه مجاز و صندوق تعاون؛
- ۱۲- خدمات حمل و نقل عمومی و مسافری درون و برون شهری جاده ای ، ریلی ، هوایی و دریایی؛
- ۱۳- فرش دستباف؛

۱۴- انواع خدمات پژوهشی و آموزشی که طبق آئین نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه- های علوم تحقیقات و فناوری ، امور اقتصادی و دارایی ، بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، آموزش و پرورش و کار و امور اجتماعی ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۵- خوراک دام و طیور؛

۱۶- رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی ویژه فرودگاهها براساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۷- اقلام با مصارف صرفاً دفاعی (نظامی و انتظامی) و امنیتی براساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد . فهرست مذکور از اولین دوره مالیاتی پس از تصویب هیأت وزیران قابل اجراء خواهد بود .

ماده ۱۳- صادرات کالا و خدمت به خارج از کشور از طریق مبادی خروجی رسمی ، مشمول مالیات موضوع این قانون نمی باشد و مالیاتهای پرداخت شده بابت آنها با ارائه برگه خروجی صادره توسط گمرک (در مورد کالا) و اسناد و مدارک مثبت، مسترد می‌گردد.

تبصره - مالیاتهای پرداختی بابت کالاهای همراه مسافران تبعه کشورهای خارجی که از تاریخ خرید آنها تا تاریخ خروج از کشور بیش از دو ماه نگذشته باشد ، از محل وصولی‌های جاری درآمد مربوط هنگام خروج از کشور در مقابل ارائه اسناد و مدارک مثبت مشمول استرداد خواهد بود. ضوابط اجرایی این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

فصل سوم - مأخذ ، نرخ و نحوه محاسبه مالیات

ماده ۱۴- مأخذ محاسبه مالیات ، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورتحساب خواهد بود . در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبت احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست ، مأخذ محاسبه مالیات بهای روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق مالیات می‌باشد .

تبصره - موارد زیر جزء مأخذ محاسبه مالیات نمی‌باشد :

الف- تخفیفات اعطایی؛

ب- مالیات موضوع این قانون که قبلاً توسط عرضه کننده کالا یا خدمت پرداخت شده است ؛

ج- سایر مالیاتهای غیر مستقیم و عوارضی که هنگام عرضه کالا یا خدمت به آن تعلق گرفته است.

ماده ۱۵- مأخذ محاسبه مالیات واردات کالا، عبارت است از ارزش گمرکی کالا (قیمت خرید، هزینه حمل و نقل و حق بیمه) به علاوه حقوق ورودی (حقوق گمرکی و سود بازرگانی) مندرج در اوراق گمرکی.

تبصره - مأخذ محاسبه مالیات واردات خدمت ، عبارت است از معادل ارزش ریالی مربوطه به ما ازاء واردات خدمت مزبور .

ماده ۱۶- نرخ مالیات برارزش افزوده، یک و نیم درصد (۱/۵٪) می‌باشد.

تبصره - نرخ مالیات برارزش افزوده کالاهای خاص به شرح زیر تعیین می‌گردد:

۱- انواع سیگار و محصولات دخانی، دوازده درصد (۱۲٪)؛

۲- انواع بنزین و سوخت هواپیما، بیست درصد (۲۰٪)؛

ماده ۱۷- مالیاتهایی که مؤدیان در موقع خرید کالا یا خدمت برای فعالیتهای اقتصادی خود به استناد صورتحسابهای صادره موضوع این قانون پرداخت نموده اند، حسب مورد از مالیاتهای وصول شده توسط آنها کسر و یا به آنها مسترد می‌گردد. ماشین آلات و تجهیزات خطوط تولید نیز از جمله کالای مورد استفاده برای فعالیتهای اقتصادی مؤدی محسوب می‌گردد.

تبصره ۱- در صورتی که مؤدیان مشمول حکم این ماده در هر دوره مالیاتی اضافه پرداختی داشته باشند، مالیات اضافه پرداخت شده به حساب مالیات دوره‌های بعد مؤدیان منظور خواهد شد و در صورت تقاضای مؤدیان، اضافه مالیات پرداخت شده از محل وصولی‌های جاری درآمد مربوط، مسترد خواهد شد.

تبصره ۲- در صورتی که مؤدیان به عرضه کالا یا خدمت معاف از مالیات موضوع این قانون اشتغال داشته باشند و یا طبق مقررات این قانون مشمول مالیات نباشند، مالیاتهای پرداخت شده بابت خرید کالا یا خدمت تا این مرحله قابل استرداد نمی‌باشد.

تبصره ۳- در صورتی که مؤدیان به عرضه توأم کالاها یا خدمات مشمول مالیات و معاف از مالیات اشتغال داشته باشند، صرفاً مالیاتهای پرداخت شده مربوط به کالاها یا خدمات مشمول مالیات در حساب مالیاتی مؤدی منظور خواهد شد.

تبصره ۴- مالیات بر ارزش افزوده و عوارض پرداختی مؤدیان بابت کالاهای خاص موضوع تبصره ماده (۱۶) و بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) این قانون، صرفاً در مراحل واردات، تولید و توزیع مجدد آن کالاها توسط واردکنندگان، تولیدکنندگان و توزیع کنندگان آن، قابل کسر از مالیاتهای وصول شده و یا قابل استرداد به آنها خواهد بود.

تبصره ۵- آن قسمت از مالیاتهای ارزش افزوده پرداختی مؤدیان که طبق مقررات این قانون قابل کسر از مالیاتهای وصول شده یا قابل استرداد نیست، جزء هزینه‌های قابل قبول موضوع قانون مالیاتهای مستقیم محسوب می‌شود.

تبصره ۶- مبالغ اضافه دریافتی از مؤدیان بابت مالیات موضوع این قانون، در صورتی که ظرف سه ماه از تاریخ درخواست مؤدی مسترد نشود، مشمول خسارتی به میزان دو درصد (۲٪) در ماه نسبت به مبلغ مورد استرداد و مدت تأخیر خواهد بود.

تبصره ۷- مالیاتهایی که در موقع خرید کالاها و خدمات توسط شهرداریها و دهیاریها برای انجام وظایف و خدمات قانونی پرداخت می‌گردد، طبق مقررات این قانون، قابل تهاتر و یا استرداد خواهد بود.

فصل چهارم - وظایف و تکالیف مؤدیان

ماده ۱۸- مؤدیان مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌نماید نسبت به ارائه اطلاعات درخواستی سازمان مذکور و تکمیل فرمهای مربوطه اقدام و ثبت نام نمایند.

ماده ۱۹- مؤدیان مکلفند در قبال عرضه کالا یا خدمات موضوع این قانون، صورتحسابی با رعایت قانون نظام صنفی و حاوی مشخصات متعاملین و مورد معامله به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌شود، صادر و مالیات متعلق را در ستون مخصوص درج و وصول نمایند. در مواردی که از ماشین‌های فروش استفاده می‌شود، نوار ماشین جایگزین صورتحساب خواهد شد.

تبصره - کالاهای مشمول مالیات که بدون رعایت مقررات و ضوابط این قانون عرضه گردد، علاوه بر جرائم متعلق و سایر مقررات مربوط موضوع این قانون، کالای قاچاق محسوب و مشمول قوانین و مقررات مربوط می‌شود.

ماده ۲۰- مؤدیان مکلفند، مالیات موضوع این قانون را در تاریخ تعلق مالیات، محاسبه و از طرف دیگر معامله وصول نمایند.

تبصره ۱- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات موضوع این قانون را قبل از ترخیص از واردکنندگان کالا وصول و در پروانه‌های گمرکی و یا فرمهای مربوط حسب مورد درج نماید و اطلاعات مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول مقررات این قانون را حداکثر به صورت ماهانه به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه نموده و امکان دسترسی همزمان سازمان امور مالیاتی کشور به پایگاه‌های اطلاعاتی ذیربط را فراهم آورد.

گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب مخصوصی نزد خزانه‌داری کل کشور که به این منظور توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نماید.

تبصره ۲- وارد کنندگان خدمات مکلفند مالیات متعلق به خدمات خریداری شده از خارج از کشور را محاسبه و پرداخت نمایند.

ماده ۲۱- مؤدیان مالیاتی مکلفند، اظهارنامه هر دوره مالیاتی را طبق نمونه و دستورالعملی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌شود، حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ انقضای هر دوره، به ترتیب مقرر تسلیم و مالیات متعلق به دوره را پس از کسر مالیاتهای که طبق مقررات این قانون پرداخت کرده اند و قابل کسر می‌باشد، در مهلت مقرر مذکور به حسابی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) تعیین و توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نمایند.

تبصره ۱- چنانچه مدت فعالیت شغلی مؤدی کمتر از مدت یک دوره مالیاتی باشد، تکلیف مقرر در این ماده نسبت به مدت یاد شده نیز جاری می‌باشد.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی و حقوقی که بیش از یک محل شغل یا فعالیت دارند، تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات برای هر محل شغل یا فعالیت به طور جداگانه الزامی است.

تبصره ۳- در مورد کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی که نوع فعالیت آنها ایجاد دفتر، فروشگاه یا شعبه در یک یا چند محل دیگر را اقتضاء نماید، تسلیم اظهار نامه واحد مطابق دستورالعملی است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد.

تبصره ۴- مؤدیانی که محل ثابت برای شغل خود ندارند، محل سکونت آنان از لحاظ تسلیم اظهارنامه و سایر امور مالیاتی مناط اعتبار خواهد بود.

ماده ۲۲- مؤدیان مالیاتی در صورت انجام ندادن تکالیف مقرر در این قانون و یا در صورت تخلف از مقررات این قانون، علاوه بر پرداخت مالیات متعلق و جریمه تأخیر، مشمول جریمه‌ای به شرح زیر خواهند بود:

۱- عدم ثبت نام مؤدیان در مهلت مقرر معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) مالیات متعلق تا تاریخ ثبت نام یا شناسایی حسب مورد؛

۲- عدم صدور صورتحساب معادل یک برابر مالیات متعلق؛

۳- عدم درج صحیح قیمت در صورتحساب معادل یک برابر مابه التفاوت مالیات متعلق؛

۴- عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب طبق نمونه اعلام شده معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق؛

۵- عدم تسلیم اظهارنامه از تاریخ ثبت نام یا شناسایی به بعد حسب مورد، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات متعلق؛

۶- عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک حسب مورد معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق؛

ماده ۲۳- تأخیر در پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون در مواعید مقرر، موجب تعلق جریمه‌ای به میزان دو درصد (۲٪) در ماه، نسبت به مالیات پرداخت نشده و مدت تأخیر خواهد بود.

فصل پنجم - سازمان مالیات بر ارزش افزوده و وظایف و اختیارات آن

ماده ۲۴- سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، ساختار و تشکیلات مورد نیاز خود را از طریق وزیر امور اقتصادی و دارایی به رئیس جمهور پیشنهاد نماید. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در ایجاد تشکیلات استانی بدون رعایت سطح تقسیمات کشوری و متناسب با توان اقتصادی هر استان (منطقه) اقدام نماید. این تشکیلات پیشنهادی پس از تأیید رئیس جمهور قابل اجراء خواهد بود.

تبصره - به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود نیروی انسانی متخصص مورد نیاز برای اجراء این قانون را در چهارچوب تشکیلات سازمانی مصوب از محل نیروهای موجود و کمبود آن را از طریق برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی، انتخاب و استخدام نماید. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند تا ده درصد (۱۰٪) از مجوز استخدام مذکور را، از بین دارندگان مدرک تحصیلی دانشگاهی، بدون انتشار آگهی و برگزاری آزمون به استخدام درآورد.

ماده ۲۵- شناسایی، نحوه رسیدگی و تشخیص، مطالبه و وصول مالیاتها به سازمان امور مالیاتی کشور محول می‌شود. عناوین شغلی، شرایط احراز مشاغل از نظر تحصیلات و تجربه، وظایف و نحوه انجام دادن تکالیف و تعیین اختیارات و برخورداری از صلاحیتهای هر یک از کارکنان سازمان مزبور در کشور و همچنین ترتیبات اجرایی احکام مقرر در این قانون به استثناء موادی که برای آن دستورالعمل یا آئین‌نامه پیش بینی شده است، به موجب ترتیبات ماده (۲۱۹) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خواهد بود.

ماده ۲۶- در مواردی که مأموران ذی ربط سازمان امور مالیاتی کشور جهت رسیدگی به اظهارنامه یا بررسی میزان معاملات به مؤدیان مراجعه و دفاتر و اسناد و مدارک آنان را درخواست نمایند، مؤدیان و خریداران مکلف به ارائه دفاتر و اسناد و مدارک مورد نیاز، متخلف مشمول جریمه مقرر در ماده (۲۲) این قانون محسوب گردیده و مالیات متعلق به موجب دستورالعملی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، به صورت علی‌الرأس تشخیص داده و مطالبه و وصول خواهد شد.

ماده ۲۷- مؤدیان موضوع این قانون می‌توانند تنظیم گزارشهای حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده خود را به سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ارجاع نمایند. اشخاص مذکور در صورت قبول درخواست مؤدی، مکلفند گزارش حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده را با رعایت شرایط زیر و طبق نمونه و دستورالعملی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، تنظیم نموده و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط، در اختیار مؤدی قرار دهند.

الف - اظهار نظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده طبق مفاد قوانین و مقررات و استانداردهای حسابداری؛

ب- تعیین مأخذ مشمول مالیات و مالیات متعلق هر دوره مالیاتی بر اساس مفاد این قانون و مقررات مربوط.

تبصره ۱- اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را که با رعایت شرایط اخیرالذکر این ماده تنظیم شود، بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات مربوط برگه مطالبه صادر می‌کند. قبول گزارش حسابرسی مالیاتی هر دوره مالیاتی موکول به آن است که مؤدی گزارش مزبور را به همراه اظهارنامه مالیاتی دوره مزبور و یا حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ انقضاء مهلت تسلیم اظهارنامه، تسلیم اداره امور مالیاتی مربوط نموده باشد.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده اشخاص حقیقی و حقوقی را به سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران یا حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی واگذار نماید. در این صورت، پرداخت حق الزحمه، طبق مقررات مربوط به عهده سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.

ماده ۲۸- به منظور ارتقاء فرهنگ مالیاتی پرداخت کنندگان مالیات و ارائه خدمات مشاوره‌ای صحیح در امور مالیاتی به مؤدیان مالیاتی بر مبنای قوانین و مقررات مالیاتی کشور و همچنین ارائه خدمات نمایندگی مورد نیاز آنان برای مراجعه به ادارات و مراجع مالیاتی، نهادی به نام «جامعه مشاوران رسمی مالیاتی ایران» تأسیس می‌شود تا با پذیرش اعضاء ذی صلاح در این باره فعالیت نماید.

کلیه مراجع ذی ربط دولتی مکلفند پس از ارائه برگه نمایندگی معتبر از سوی مشاوران مالیاتی عضو جامعه، در حوزه وظایف قانونی خود و در حدود مقررات مالیاتی با آنان همکاری نمایند.

اساسنامه جامعه ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۹- در مواردی که اوراق مطالبه مالیات یا برگه استرداد مالیات اضافه پرداختی به مؤدی ابلاغ می‌شود، در صورتی که مؤدی معترض باشد، می‌تواند ظرف بیست روز پس از ابلاغ اوراق یاد شده

اعتراض کتبی خود را به اداره امور مالیاتی مربوط برای رفع اختلاف تسلیم نماید و در صورت رفع اختلاف با مسئول ذی ربط، پرونده مختومه می گردد. چنانچه مؤدی در مهلت مذکور کتباً اعتراض ننماید، مبالغ مندرج در اوراق مطالبه مالیات و یا برگه استرداد مالیات اضافه پرداختی به استثناء مواردی که اوراق موضوع این ماده ابلاغ قانونی شده باشد، حسب مورد قطعی محسوب می گردد.

در صورتی که مؤدی ظرف مهلت مقرر در این ماده اعتراض خود را کتباً به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نماید، ولی رفع اختلاف نشده باشد و همچنین در مواردی که اوراق مذکور ابلاغ قانونی شده باشد، پرونده امر ظرف بیست روز از تاریخ دریافت اعتراض یا تاریخ انقضای مهلت اعتراض در موارد ابلاغ قانونی جهت رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم احاله می شود.

ماده ۳۰- کلیه بانکها، مؤسسات و تعاونی های اعتباری، صندوق های قرض الحسنه و صندوق تعاون مکلفند صرفاً و اطلاعات و اسناد لازم مربوط به درآمد مؤدیان را که در امر تشخیص و وصول مالیات مورد استفاده می باشد، حسب درخواست رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور به سازمان مزبور اعلام نمایند. اشخاص مزبور در صورت عدم ارائه اطلاعات و اسناد مذکور مسئول جبران زیان وارده به دولت خواهند بود.

ماده ۳۱- شهرداریها مکلفند اطلاعات موجود در پایگاههای اطلاعاتی خود مربوط به املاک، مشاغل و سایر موارد که در امر شناسایی یا تشخیص عملکرد مالی مؤدیان مورد نیاز سازمان امور مالیاتی کشور می باشد، را حسب درخواست رئیس کل سازمان مذکور در اختیار این سازمان قرار داده و امکان دسترسی همزمان سازمان امور مالیاتی کشور به این اطلاعات را در پایگاههای اطلاعاتی ذی ربط فراهم آورند.

ماده ۳۲- رسیدگی به تخلفات مأموران مالیاتی، تابع احکام مربوط به قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خواهد بود. اجراء این ماده مانع از اعمال اختیارات رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور ناشی از سایر قوانین نخواهد بود.

ماده ۳۳- احکام مربوط به فصول هشتم و نهم باب چهارم و فصل سوم باب پنجم و مواد (۱۶۷)، (۱۹۱)، (۲۰۲) و (۲۳۰) تا (۲۳۳) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد مالیاتهای مستقیم و مالیاتهای این قانون جاری است. حکم ماده (۲۵۱) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد این قانون جاری نخواهد بود.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۳۴- مؤدیان مشمول مالیات موضوع این قانون مکلفند از دفاتر، صورتحسابها و سایر فرمهای مربوط، ماشینهای صندوق و یا سایر وسایل و روشهای نگهداری حساب که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می کند، استفاده نمایند. مدارک مذکور باید به مدت ده سال بعد از سال مالی مربوط توسط مؤدیان نگهداری و در صورت مراجعه مأموران مالیاتی به آنان ارائه شود.

ماده ۳۵- سازمان امور مالیاتی کشور موظف است طرح لازم برای توسعه، تجهیز، آموزش و تربیت کارکنان مالیاتی، آموزش و ترویج فرهنگ مالیاتی از طریق رسانه ها و ساز و کارهای مناسب در سطح کشور در طول یک دوره زمانی حداکثر پنجساله را تهیه و تنظیم نماید. همچنین سازمان مذکور مجاز است، برای اجراء این قانون نسبت به تملک انواع دارایی های سرمایه ای (از جمله فضای اداری و

تجهیزات مورد نیاز) اقدام نماید . دولت مکلف است اعتبار و مجوزهای مورد نیاز برای اجراء این ماده را در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید .

ماده ۳۶- بودجه سازمان امور مالیاتی کشور و واحدهای استانی ذیربط هر سال به صورت متمرکز در ردیف جداگانه‌ای در قوانین بودجه منظور و به طور صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌شود و جهت انجام هزینه‌های جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ستاد سازمان و واحدهای استانی در اختیار سازمان مزبور قرار داده می‌شود.

ماده ۳۷- یک در هزار از وجوهی که بابت مالیات ، عوارض و جرائم متعلق موضوع این قانون وصول می‌گردد، در حساب مخصوصی در خزانه به نام سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌گردد و معادل آن از محل اعتباری که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد ، در اختیار سازمان مزبور قرار خواهد گرفت تا برای آموزش ، تشویق و جایزه به مصرف کنندگان و مؤدیان هزینه نماید . وجوه پرداختی به استناد این بند از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنی است .

یک نفر از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر بر اقدامات سازمان امور مالیاتی کشور در این مورد تعیین می‌گردد .

وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است سالانه گزارشی از میزان و نحوه توزیع وجوه موضوع این ماده بین مصرف کنندگان و مؤدیان را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید .

فصل هفتم - عوارض کالاها و خدمات

ماده ۳۸- نرخ عوارض شهرداریها و دهیاریها در رابطه با کالا و خدمات مشمول این قانون، علاوه بر نرخ مالیات موضوع ماده (۱۶) این قانون ، به شرح زیر تعیین می‌گردد :

الف- کلیه کالاها و خدمات مشمول نرخ صدر ماده (۱۶) این قانون ، یک و نیم درصد (۱/۵٪)؛

ب- انواع سیگار و محصولات دخانی ، سه درصد (۳٪)؛

ج- انواع بنزین و سوخت هواپیما ، ده درصد (۱۰٪)؛

د- نفت سفید و نفت گاز ، ده درصد (۱۰٪) و نفت کوره پنج درصد (۵٪)؛

تبصره ۱- واحدهای تولیدی آلاینده محیط زیست که استانداردها و ضوابط حفاظت از محیط زیست را رعایت نمی‌نمایند ، طبق تشخیص و اعلام سازمان حفاظت محیط زیست (تا پانزدهم اسفند ماه هر سال برای اجراء در سال بعد) ، همچنین پالایشگاههای نفت و واحدهای پتروشیمی ، علاوه بر مالیات و عوارض متعلق موضوع این قانون ، مشمول پرداخت یک درصد (۱٪) از قیمت فروش به عنوان عوارض آلاینده می‌باشند . حکم ماده (۱۷) این قانون و تبصره های آن به عوارض آلاینده‌گی موضوع این ماده قابل تسری نمی‌باشد .

واحدهایی که در طی سال نسبت به رفع آلاینده‌گی اقدام نمایند ، با درخواست واحد مزبور و تأیید سازمان حفاظت محیط زیست از فهرست واحدهای آلاینده خارج می‌گردند . در این صورت ، واحدهای یاد شده از اول دوره مالیاتی بعد از تاریخ اعلام توسط سازمان مزبور به سازمان امور مالیاتی کشور، مشمول پرداخت عوارض آلاینده‌گی نخواهند شد .

واحدهایی که در طی سال بنا به تشخیص و اعلام سازمان حفاظت محیط زیست به فهرست واحدهای آلاینده محیط زیست اضافه گردند ، از اول دوره مالیاتی بعد از تاریخ اعلام توسط سازمان حفاظت محیط زیست مشمول پرداخت عوارض آلاینده‌گی خواهند بود .

عوارض موضوع این تبصره در داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل استقرار واحد تولیدی و در خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه موضوع تبصره (۲) ماده (۳۹) واریز می‌شود، تا بین دهیاریهای همان شهرستان توزیع گردد.

تبصره ۲- در صورتی که واحدهای تولیدی به منظور ارتقاء مهارت و سلامت کارکنان خود مراکز آموزشی و ورزشی ایجاد کرده و یا در این خصوص هزینه نمایند، با اعلام وزارت کار و امور اجتماعی می‌توانند ده درصد (۱۰٪) عوارض موضوع بند (الف) این ماده را تا سقف هزینه صورت گرفته درخواست استرداد نمایند، در صورت تأیید هزینه‌های مزبور توسط سازمان امور مالیاتی کشور، وجوه مربوط قابل تهاتر یا استرداد حسب مقررات این قانون خواهد بود.

تبصره ۳- به منظور تأسیس و توسعه واحدهای آموزشی مورد نیاز در مناطق کمتر توسعه یافته، معادل نیم درصد (۵٪) از عوارض وصولی بند (الف) این ماده در حساب مخصوص در خزانه به نام وزارت آموزش و پرورش واریز می‌گردد و معادل آن از محل اعتباری که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد در اختیار وزارت یاد شده قرار خواهد گرفت تا توسط وزارت مزبور در امر توسعه و احداث مراکز آموزشی مورد نیاز در مناطق مزبور هزینه گردد. آئین نامه اجرایی این تبصره به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، کشور و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۹- مؤدیان مکلفند عوارض و جرائم متعلق موضوع ماده (۳۸) این قانون را به حسابهای رابطی که بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور و توسط خزانه داری کل کشور افتتاح می‌گردد و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نمایند. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است عوارض وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به ترتیب زیر به حساب شهرداری محل و یا تمرکز وجوه حسب مورد واریز نماید:

الف) عوارض وصولی بند (الف) ماده (۳۸) در مورد مؤدیان داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل و در مورد مؤدیان خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور به منظور توزیع بین دهیاریهای همان شهرستان براساس شاخص جمعیت و میزان کمتر توسعه یافتگی؛

ب) عوارض وصولی بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور.

تبصره ۱- سه درصد (۳٪) از وجوه واریزی که به حسابهای موضوع این ماده واریز می‌گردد، در حساب مخصوصی نزد خزانه به نام سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌شود و معادل آن از محل اعتبار اختصاصی که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد در اختیار سازمان مزبور که وظیفه شناسایی، رسیدگی، مطالبه و وصول این عوارض را عهده‌دار می‌باشد، قرار خواهد گرفت تا برای خرید تجهیزات، آموزش و تشویق کارکنان و حسابرسی هزینه نماید. وجوه پرداختی به استناد این بند به عنوان پاداش وصولی از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنی است.

تبصره ۲- حساب تمرکز وجوه قید شده در این ماده توسط خزانه‌داری کل کشور به نام وزارت کشور افتتاح می‌شود. وجوه واریزی به حساب مزبور (به استثناء نحوه توزیع مذکور در قسمتهای اخیر بند (الف) این ماده و تبصره (۱) ماده (۳۸) این قانون) به نسبت بیست درصد (۲۰٪) کلانشهرها (شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت) براساس شاخص جمعیت، شصت درصد (۶۰٪) سایر شهرها براساس شاخص کمتر توسعه یافتگی و جمعیت و بیست درصد (۲۰٪) دهیاریها براساس شاخص جمعیت تحت نظر کار گروهی متشکل از نمایندگان معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارت امور

اقتصادی و دارایی و وزارت کشور و یک نفر ناظر به انتخاب کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مطابق آئین نامه اجرایی که به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور و شورای عالی استان‌ها به تصویب هیأت وزیران می‌رسد توزیع و توسط شهرداریها و دهیاریها هزینه می‌شود. هر گونه برداشت از حساب تمرکز وجوه به جز پرداخت به شهرداریها و دهیاریها و وجوه موضوع ماده (۳۷)، تبصره های (۲) و (۳) ماده (۳۸) این قانون و تبصره (۱) این ماده ممنوع می‌باشد. وزارت کشور موظف است، گزارش عملکرد وجوه دریافتی را هر سه ماه یکبار به شورای عالی استان‌ها و کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۴۰- احکام سایر فصول این قانون، به استثناء احکام فصل نهم در رابطه با عوارض موضوع این فصل نیز جاری است. لیکن احکام سایر فصول، مربوط به نرخ و ترتیبات واریز و توزیع عوارض که این فصل برای آن دارای حکم خاص است، جاری نخواهد بود.

فصل هشتم - حقوق ورودی

ماده ۴۱- حقوق گمرکی معادل چهاردرصد (۴٪) ارزش گمرکی کالاها تعیین می‌شود. به مجموع این دریافتی و سود بازرگانی که طبق قوانین مربوطه توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود حقوق ورودی اطلاق می‌گردد.

تبصره ۱- نرخ حقوق ورودی علاوه بر رعایت سایر قوانین و مقررات باید به نحوی تعیین گردد که:
الف- در راستای حمایت مؤثر از اشتغال و کالای تولید یا ساخت داخل در برابر کالای وارداتی باشد؛
ب- در برگیرنده نرخ ترجیحی و تبعیض‌آمیز بین واردکنندگان دولتی با بخش های خصوصی، تعاونی و غیر دولتی نباشد؛

ج- نرخ حقوق ورودی قطعات، لوازم و موادی که برای مصرف در فرآوری یا ساخت یا مونتاژ یا بسته بندی اشیاء یا مواد یا دستگاهها وارد می‌گردد از نرخ حقوق ورودی محصول فرآوری شده یا شیء یا ماده یا دستگاه آماده پائین تر باشد.

تبصره ۲- کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مربوط به معافیت های حقوق ورودی به استثناء معافیت های موضوع ماده (۶) و بندهای (۱)، (۲)، (۴) تا (۹) و (۱۲) تا (۱۹) ماده (۳۷) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰/۳/۱۷ و ماده (۸) قانون ساماندهی مبادلات مرزی مصوب ۱۳۸۴/۷/۸ و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد و اصلاحات آن و قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی مصوب ۱۳۸۴ و معافیت لایحه قانونی راجع به ماشین آلات تولیدی که توسط واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز وارد می‌شود از پرداخت حقوق ورودی مصوب ۱۳۵۹/۲/۲۴ شورای انقلاب اسلامی ایران و معافیت گمرکی لوازم امداد و نجات اهدایی به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور و اقلام عمده صرفاً دفاعی کشور لغو می‌گردد. اقلام عمده دفاعی به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود از محل اعتباراتی که همه ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور منظور می‌شود در اختیار وزارت کشور قرار می‌گیرد تا براساس مقررات تبصره (۲) ماده (۳۹) این قانون به شهرداریها و دهیاریهای سراسر کشور به عنوان کمک پرداخت و به هزینه قطعی منظور شود.

فصل نهم - سایر مالیات‌ها و عوارض خاص

ماده ۴۲- مالیات نقل و انتقال انواع خودرو به استثناء ماشین‌های راه‌سازی، کارگاهی، معدنی، کشاورزی، شناورها، موتورسیکلت و سه چرخه موتوری اعم از تولید داخل یا وارداتی، حسب مورد معادل یک درصد (۱٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک درصد (۱٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها تعیین می‌شود. مبنای محاسبه این مالیات، به ازاء سپری شدن هر سال از سال مدل خودرو و حداکثر تا شش سال به میزان سالانه ده درصد (۱۰٪) و حداکثر تا شصت درصد (۶۰٪) تقلیل می‌یابد.

تبصره ۱- دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از تنظیم هر نوع سند بیع قطعی، صلح، هبه و وکالت برای فروش انواع خودرو مشمول مالیات، رسید و یا گواهی پرداخت عوارض تا پایان سال قبل از تنظیم سند، موضوع بند (ب) ماده (۴۳) این قانون و همچنین رسید پرداخت مالیات نقل و انتقال، موضوع این ماده را طبق جداول تنظیمی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، از معامل یا موکل اخذ و در اسناد تنظیمی موارد زیر را درج نمایند:

الف - شماره فیش بانکی، تاریخ پرداخت، مبلغ و نام بانک دریافت کننده مالیات؛

ب - شماره فیش بانکی، تاریخ پرداخت مبلغ و نام بانک دریافت کننده عوارض یا شماره و تاریخ گواهی پرداخت عوارض؛

ج - مشخصات خودرو شامل نوع، سیستم، تیپ، شماره شاسی، شماره موتور و مدل؛

د - نام متعاملین، کدپستی و شماره ملی و یا شماره اقتصادی متعاملین؛

دفاتر اسناد رسمی همچنین مکلفند که فهرست کامل نقل و انتقالات انجام شده در هر ماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد طبق فرم یا روشی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور پیش بینی خواهد شد به اداره امور مالیاتی ذیربط ارسال نمایند.

تبصره ۲- دفاتر اسناد رسمی مکلفند در تنظیم وکالتنامه‌های کلی در مورد انتقال اموال، فروش خودرو را تصریح نمایند.

تبصره ۳- دفاتر اسناد رسمی در صورت تخلف از مقررات تبصره های (۱) و (۲) این ماده مشمول جریمه به شرح زیر خواهند بود:

الف - در صورتی که مالیات و عوارض متعلق پرداخت نگردیده و یا کمتر از میزان مقرر پرداخت شده باشد، علاوه بر پرداخت وجه معادل مالیات و عوارض و یا ما به التفاوت موارد مذکور، مشمول جریمه ای به میزان دو درصد (۲٪) در ماه، نسبت به مالیات و عوارض پرداخت نشده و مدت تأخیر می‌باشد. جریمه مذکور غیر قابل بخشودگی است.

ب - تخلف از درج هر یک از مشخصات و موارد مذکور در بندهای (الف)، (ب)، (ج) و (د) تبصره (۱)، در سند تنظیمی و ارسال فهرست طبق فرم یا روش موضوع تبصره (۱) در موعد مقرر قانونی، تخلف انتظامی محسوب می‌شود و مطابق قوانین و مقررات ذیربط با آنان عمل خواهد گردید.

تبصره ۴- فسخ و اقاله اسناد خودرو تا شش ماه بعد از معامله مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد نخواهد بود. در صورتی که پس از پرداخت مالیات نقل و انتقال، معامله انجام نشود مالیات وصول شده با گواهی دفتر اسناد رسمی مربوط طبق ضوابطی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، قابل استرداد به معامل یا موکل خواهد بود.

تبصره ۵- اولین انتقال خودرو از کارخانجات سازنده و یا مونتاژ کننده داخلی و یا واردکنندگان (نماینده‌های رسمی شرکتهای خارجی) به خریداران و همچنین هر گونه انتقال به صورت صلح و هبه به نفع دولت ، نهادهای عمومی غیر دولتی ، دانشگاهها و حوزه های علمیه مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال موضوع این ماده نخواهد بود .

تبصره ۶- قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی انواع خودروهای وارداتی که مبنای محاسبه مالیات و عوارض بندهای (ب) و (ج) ماده (۴۳) و مالیات نقل و انتقال قرار می گیرند ، همه ساله براساس آخرین مدل توسط سازمان امور مالیاتی کشور تا پانزدهم دی ماه هر سال برای اجراء در سال بعد اعلام خواهد شد . مأخذ مذکور در مورد خودروهای وارداتی از تاریخ ابلاغ قابل اجراء می باشد . این مهلت زمانی برای انواع جدید خودروهایی که بعد از تاریخ مزبور تولید آنها شروع یا به کشور وارد می شود لازم الرعایه نمی باشد . همچنین قیمت فروش یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی خودروهایی که تولید آنها متوقف می شود توسط سازمان یاد شده و متناسب با آخرین مدل ساخته شده تعیین می گردد.

تبصره ۷- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ادارات راهنمایی و رانندگی) مکلف است هنگام نقل و انتقال خودروهای دولتی به اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی ، نسخه پرداخت شده قبض مالیات نقل و انتقال مربوط را اخذ و سپس نسبت به ثبت انتقال در سوابق اقدام نماید .

ماده ۴۳- مالیات و عوارض خدمات خاص به شرح زیر تعیین می گردد:

الف - حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل زمینی (به استثناء ریلی) ، دریایی و هوایی پنج درصد (۵٪) بهاء بلیط (به عنوان عوارض).

ب- عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی حسب مورد معادل یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها .

تبصره - عوارض موضوع بند (ب) این ماده در مورد خودروهای با عمر بیش از ده سال (به استثناء خودروهای گازسوز) به ازاء سپری شدن هر سال (تا مدت ده سال) به میزان سالانه ده درصد (۱۰٪) و حداکثر تا صد درصد (۱۰۰٪) عوارض موضوع بند مزبور این ماده افزایش می یابد .

ج- شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل و یا وارداتی به استثناء خودروهای سواری عمومی درون شهری یا برون شهری حسب مورد سه درصد (۳٪) قیمت فروش کارخانه و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها (دو درصد (۲٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض) .

حکم ماده (۱۷) این قانون و تبصره های آن به مالیات و عوارض این ماده قابل تسری نمی باشد .

ماده ۴۴- به پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس) ، وزیر بازرگانی ، وزیر ذی ربط و معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و تصویب هیأت وزیران ، وجوهی بابت صدور ، تمدید و یا اصلاح انواع کارت ها و مجوزهای مربوط به فعالیت موضوع مواد (۲۴) ، (۲۶) و (۴۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و ماده (۸۰) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ از متقاضیان دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل کشور) واریز می گردد .

ماده ۴۵- به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی دویست و پنجاه هزار (۲۵۰/۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال از مسافران دریافت، به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبالغ هر سه سال یک بار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره - دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت، خدمه وسایل نقلیه عمومی زمینی و دریایی و خطوط پروازی، دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج از کشور (دارندگان اجازه خروج دانشجویی)، بیمارانی که با مجوز شورای پزشکی جهت درمان به خارج از کشور اعزام می‌گردند، دارندگان پروانه گذر مرزی و جانبازان انقلاب اسلامی که برای معالجه به کشورهای دیگر اعزام می‌شوند، همچنین ایرانیان مقیم خارج از کشور دارای کارنامه شغلی از وزارت کار و امور اجتماعی، در خصوص پرداخت وجوه موضوع این ماده، مستثنی می‌باشند.

ماده ۴۶-

الف- مالیات‌های موضوع مواد (۴۲) و (۴۳) و وجوه موضوع ماده (۴۵) این قانون به حساب یا حساب-های درآمد عمومی مربوط که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه داری کل کشور) تعیین و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز می‌گردد.

ب- وصول عوارض موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۴۳) این قانون به شهرداری محل محول می‌شود و عوارض مزبور نیز به حساب شهرداری محل فعالیت واریز می‌گردد.

ج- عوارض موضوع بند (ج) ماده (۴۳) به حساب تمرکز وجوه، موضوع تبصره (۲) ماده (۳۹) واریز می‌شود تا حسب ترتیبات تبصره مزبور توزیع و هزینه گردد.

د- مالیات و وجوه دریافتی موضوع مواد (۴۲)، (۴۳) و (۴۵) این قانون که توسط سازمان امور مالیاتی کشور وصول می‌گردد مشمول احکام فصل نهم باب چهارم قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحات بعدی آن است.

ه- اختلاف و استنکاف از پرداخت وجوه دریافتی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۴۳) این قانون که توسط شهرداریها وصول می‌گردد، مشمول احکام ماده (۷۷) قانون اداره شهرداریها خواهد بود.

و - پرداخت مالیات و عوارض موضوع ماده (۴۳) این قانون پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل دو درصد (۲٪) به ازاء هر ماه نسبت به مدت تأخیر خواهد بود.

ماده ۴۷-

الف - اشخاصی که مبادرت به حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل نقلیه زمینی، دریایی و هوایی می‌نمایند، مکلفند پنج درصد (۵٪) بهاء بلیط موضوع بند (الف) ماده (۴۳) این قانون را با درج در بلیط و یا قرارداد حسب مورد، به عنوان عوارض از مسافران اخذ و عوارض مذکور مربوط به هر ماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به حساب شهرداری محل فروش بلیط واریز نمایند.

ب- مالکان خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی مکلفند عوارض سالیانه خودروهای متعلق به خود، موضوع بند(ب) ماده (۴۳) این قانون را به نرخ یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی (وارداتی) براساس قیمت‌های مندرج در جداولی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، محاسبه و به حساب شهرداری محل واریز نمایند.

ج- تولیدکنندگان انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین تولید داخل (به استثناء خودروهای سواری که به عنوان خودروهای عمومی شماره گذاری می شود) مکلفند مالیات و عوارض موضوع بند(ج) ماده (۴۳) این قانون را در تاریخ فروش با درج در اسناد فروش از خریداران اخذ و مالیات و عوارض مذکور را حسب مقررات موضوع ماده (۲۱) به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز نمایند.

تبصره ۱- واردکنندگان یا مالکان خودروهای سواری وانت دو کابین وارداتی (به استثناء خودروهای سواری که عنوان خودرو عمومی شماره گذاری می شوند) حسب مورد مکلفند قبل از شماره گذاری با مراجعه به ادارات امور مالیاتی شهر محل شماره گذاری نسبت به پرداخت مالیات و عوارض موضوع این ماده اقدام نمایند.

تبصره ۲- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (معاونت راهنمایی و رانندگی) مکلف است قبل از شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین وارداتی به استثناء خودروهای سواری و عمومی درون شهری یا برون شهری، گواهی پرداخت مالیات و عوارض را از واردکنندگان یا مالکان حسب مورد اخذ و ضمیمه اسناد مربوط نموده و از شماره گذاری خودروهای مزبور که مالیات و عوارض آن پرداخت نشده است، خودداری نماید. گواهی مزبور توسط اداره امور مالیاتی پس از وصول وجوه متعلق صادر خواهد شد.

ماده ۴۸- به منظور تأمین هزینه اجراء برنامه های نگهداری، بهسازی و امنیت پرواز و توسعه زیر بناها در فرودگاه ها و نیز استفاده از تجهیزات و سیستم های جدید فرودگاهی و هوانوردی و امنیتی، به شرکت فرودگاه های کشور اجازه داده می شود با تصویب شورای عالی هواپیمایی کشوری دو درصد (۲٪) قیمت فروش بلیط مسافران پروازهای داخلی را دریافت کند.

ماده ۴۹- آئین نامه اجرایی احکام مقرر در این فصل حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

فصل دهم - تکلیف سایر قوانین مرتبط و تاریخ اجراء

ماده ۵۰- برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکتها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز، توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می باشد.

تبصره ۱- شوراهای اسلامی شهر و بخش جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدید، که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشد، موظفند موارد را حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد، تصویب و اعلام عمومی نمایند.

تبصره ۲- عبارت «پنج در هزار» مندرج در ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت «یک درصد (۱٪)» اصلاح می شود.

تبصره ۳- قوانین و مقررات مربوط به اعطاء تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداریها و دهیاریها ملغی می گردد .

تبصره ۴- وزارت کشور موظف است بر حسن اجراء این ماده در سراسر کشور نظارت نماید .

ماده ۵۱- از اول ماه پس از تاریخ تصویب این قانون ، مالیات موضوع بند (هـ) ماده ۳ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و اصلاحیه بعدی آن ، حذف و عوارض موضوع این بند قانون مذکور به یک و نیم درصد (۱/۵٪) اصلاح می گردد .

حکم تبصره (۱) ماده (۳۹) این قانون در مورد عوارض موضوع بند (هـ) ماده (۳) قانون صدراشاره نیز جاری خواهد بود .

ماده ۵۲- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا و واردکنندگان ، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و اصلاحیه بعدی آن و سایر قوانین و مقررات خاص و عام مغایر مربوط به دریافت هرگونه مالیات غیر مستقیم و عوارض بر واردات و تولید کالاها و ارائه خدمات لغو گردیده و برقراری و دریافت هرگونه مالیات غیر مستقیم و عوارض دیگر از تولیدکنندگان کالاها و ارائه دهندگان خدمات ممنوع می باشد . حکم این ماده شامل قوانین و مقررات مغایری که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است ، نیز می باشد .

موارد زیر از شمول حکم این قانون مستثنی می باشد :

۱- قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ؛

۲- قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ۱۳۶۶ و اصلاحیه های بعدی آن ؛

۳- قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ ؛

۴- قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۵ ؛

۵- قانون مقررات تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۲ ؛

۶- عوارض آزاد راهها ، عوارض موضوع ماده (۱۲) قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۶ ؛

۷- قانون نحوه تأمین هزینه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و اتاق تعاون مصوب ۱۳۷۲/۸/۱۱ و اصلاحات بعدی آن ؛

۸- مواد (۶۳) و (۸۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ .

تبصره - هزینه ، کارمزد و سایر وجوهی که از درخواست کننده در ازاء ارائه مستقیم خدمات خاص و یا فروش کالا که طبق قوانین و مقررات مربوطه دریافت می شود و همچنین خسارات و جرائمی که به موجب قوانین و یا اختیارات قانونی لغو نشده دریافت می گردد ، از شمول این ماده مستثنی می باشد .

مصادیق خدمات خاص ، نحوه قیمت گذاری و میزان بهای تعیین شده برای خدمات موضوع این تبصره به پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوط و تصویب هیأت وزیران تعیین می گردد .

ماده ۵۳- تاریخ اجراء این قانون در رابطه با مواد (۱۸)، (۲۴)، (۲۵)، (۲۸)، (۳۱)، (۳۵)، (۳۶)، (۴۲) و (۴۸) از تاریخ تصویب و در مورد ماده (۵۱) از اول ماه پس از تصویب این قانون خواهد بود و سایر مواد آن از اول مهرماه سال ۱۳۸۷ است. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ظرف مهلت‌های مقرر در مواد مربوط پس از تصویب قانون، آئین نامه‌ها، دستورالعملها و ضوابط اجرایی مربوط را تهیه و به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند.

فصل ششم
سایر قوانین و مقررات موثر بر
منابع مالی شهرداری

**از قانون چگونگی محاسبه و وصول حقوق گمرکی ، سود بازرگانی و مالیات انواع
خودرو و ماشین آلات راهسازی وارداتی و ساخت داخل و قطعات آنها**
مصوب ۷۱/۱۰/۲

.....

تبصره ۲۲- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر ملغی و همچنین اخذ هر نوع وجه دیگری مانند مالیات تولید خودرو تحت هر عنوان و یا عوارض آسفالت ، عوارض شهرداری و یا هر نوع عوارض دیگر ، از تولیدکنندگان و واردکنندگان انواع خودرو و ماشین آلات راهسازی موضوع این قانون و قطعه سازهای آنها ممنوع می باشد .

از قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استانها، شهرستانها و مناطق کشور مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۶

.....

ماده ۱۳- منابع مالی شوراهای مناطق برای هزینه های جاری و عمرانی عبارتند از :

- ۱- سهم منطقه از اعتباراتی که در بودجه جاری و عمرانی سالانه دولت که براساس تعداد دانش آموزان برای هر استان پیش بینی می گردد.
- ۲- یک درصد از بهای فروش کالا و خدمات کارخانه ها و مؤسسات خدماتی و تولیدی استان که از طریق شورای استان میان مناطق توزیع می شود .
- ۳- تا پنج درصد عوارض صدور پروانه های ساختمانی ، تفکیک زمین ها ، پذیره و نوسازی علاوه بر عوارض مذکور را که شهرداریها دریافت می کنند .
- ۴- عواید حاصل از فروش ساختمانها و زمینهای بلااستفاده و نیز ساختمان ها و زمین های دیگر که در اختیار آموزش و پرورش است و می توان آنها را با توجه به نیازهای آموزش و پرورش تبدیل به احسن نمود ، در چهار چوب ضوابطی که از سوی وزارت آموزش و پرورش معین می شود .

تبصره ۱- عواید حاصل از بندهای (۳) و (۴) صرفاً به مصرف احداث و توسعه فضاهای آموزشی همان شهرستان می رسد .

تبصره ۲- عواید حاصل از بندهای ۲ و ۳ و ۴ به خزانه واریز می گردد و هر ساله معادل آن در لایحه بودجه در ردیف معین به صورت تخصیص یافته پیش بینی می شود تا مطابق ضوابط این قانون به مصرف برسد .

۵- هدایا و کمک های دستگاه ها و نهادهای دولتی و غیر دولتی و افراد خیر.

تبصره - آئین نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش به تصویب هیأت وزیران می رسد.

.....

ماده ۱۶- کلیه شهرداریها موظفند با توجه به نیازهای پیش بینی شده در طرحهای تفصیلی شهرها با استفاده از امکانات و مجوزهای قانونی خود زمینه احراز مالکیت زمین های پیش بینی شده جهت توسعه فضاهای آموزشی و پرورشی شهرهای مربوطه را برای ادارات آموزش و پرورش فراهم سازند . برای تأمین اعتبارات لازم جهت اجرای این ماده شورای آموزش و پرورش شهرستان یا منطقه می تواند با پیشنهاد و تصویب شورای استان بخشی از هزینه های خرید زمین و ساخت فضاهای آموزشی و پرورشی را از سازندگان واحدهای جدید تجاری دریافت و به حساب خزانه واریز نمایند . صد در صد منافع دریافتی به صورت تخصیص یافته در اختیار آموزش و پرورش قرار خواهد گرفت .

کمیسیون های موضوع ماده ۵ قانون شورای عالی شهرسازی و معماری موظفند ضمن رعایت استانداردهای مربوطه درخواست های شهرداری و آموزش و پرورش را در چهارچوب اجرای این ماده به صورت خارج از نوبت رسیدگی نمایند .

تبصره - حداکثر مبالغ دریافتی موضوع این ماده برای هر متر مربع زیربنا نباید از ۵٪ بهای یک متر مربع ساختمان های مشابه در همان منطقه تجاوز نماید.

از قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۱۷

.....

ماده ۶ - شهرداریها مکلفند همه ساله حداقل نیم درصد (۵/۰٪) از درآمدهای خود را به منظور اداره امور کتابخانه ها در اختیار انجمنهای کتابخانه های عمومی شهر مربوطه قرار دهند .

از آیین نامه اجرایی قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه های عمومی کشور مصوب ۱۳۸۳/۹/۴

.....

ماده ۱۷ - در اجرای ماده (۶) قانون ، شهرداریها مکلفند حداکثر تا پایان وقت اداری روز پانزدهم هر ماه ، نیم درصد (۵/۰٪) از کل درآمد ماه قبل خود را به صورت علی الحساب به حسابی که انجمن کتابخانه های عمومی شهر مربوط معرفی کرده است واریز نمایند و نسخه ای از رسید بانکی به همراه نسخه ای از آمار درآمدهای وصولی تهیه شده براساس صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری که در مقاطع شش ماهه به تأیید شورای اسلامی شهر می رسد ، به انجمن شهر تحویل دهند .
تسویه حساب قطعی سالانه حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ تصویب نهایی صورت جامع درآمدها توسط شورای اسلامی شهر ، به عمل خواهد آمد .
تبصره - شهردار در حوزه مسئولیت خود نسبت به اجرای این ماده و تأدیه کامل سهم کتابخانه ها مسئول است .

قانون مدیریت پسماندها

مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۰

ماده ۱- جهت تحقق اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست کشور از آثار زیان بار پسماندها و مدیریت بهینه آنها، کلیه وزارتخانه ها و سازمانها و مؤسسات و نهادهای دولتی و نهادهای عمومی غیر دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می باشد و کلیه شرکتها و مؤسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند مقررات و سیاستهای مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

ماده ۲- عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می باشد :

الف- سازمان : سازمان حفاظت محیط زیست

ب- پسماند : به مواد جامد ، مایع و گاز (غیر از فاضلاب) گفته می شود که به طور مستقیم یا غیر مستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولید کننده زائد تلقی می شود . پسماندها به پنج گروه تقسیم می شوند :

۱- پسماندهای عادی :

به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به صورت معمول از فعالیتهای روزمره انسانها در شهرها، روستاها و خارج از آنها تولید می شود از قبیل زباله های خانگی و نخاله های ساختمانی .

۲- پسماندهای پزشکی :

به کلیه پسماندهای عفونی و زیان آور ناشی از بیمارستانها ، مراکز بهداشتی ، درمانی ، آزمایشگاههای تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه گفته می شود. سایر پسماندهای خطرناک بیمارستانی از شمول این تعریف خارج است .

۳- پسماندهای ویژه :

به کلیه پسماندهایی گفته می شود که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل سمیت، بیماری زایی ، قابلیت انفجار یا اشتعال ، خوردگی و مشابه آن به مراقبت ویژه نیاز داشته باشد و آن دسته از پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی ، صنعتی ، کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند جزء پسماندهای ویژه محسوب می شوند .

۴- پسماندهای کشاورزی:

به پسماندهای ناشی از فعالیتهای تولیدی در بخش کشاورزی گفته می شود از قبیل فضولات ، لاشه حیوانات (دام ، طیور و آبزیان) محصولات کشاورزی فاسد و یا غیر قابل مصرف.

۵- پسماندهای صنعتی :

به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می شود از قبیل براده ها ، سرریزها و لجن های صنعتی .

ج- مدیریت اجرایی پسماند : شخصیت حقیقی یا حقوقی است که مسئول برنامه ریزی ، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به تولید ، جمع آوری ، ذخیره سازی ، جداسازی ، حمل و نقل، بازیافت ، پردازش و دفع پسماندها و همچنین آموزش و اطلاع رسانی در این زمینه می باشد .

۱- دفع : کلیه روشهای از بین بردن یا کاهش خطرات ناشی از پسماندها از قبیل بازیافت ، دفن بهداشتی ، زباله سوزی .

۲- پردازش: کلیه فرآیندهای مکانیکی، شیمیایی، بیولوژیکی که منجر به تسهیل در عملیات دفع گردد.

د- منظور از آلودگی همان تعریف مقرر در ماده (۹) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست - مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ است.

تبصره ۱- پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی و کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند، جزو پسماندهای ویژه محسوب می شوند.

تبصره ۲- فهرست پسماندهای ویژه از طرف سازمان، با همکاری دستگاههای ذیربط تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست خواهد رسید.

تبصره ۳- پسماندهای ویژه پرتوزا تابع قوانین و مقررات مربوط به خود می باشند.

تبصره ۴- لجن های حاصل از تصفیه فاضلابهای شهری و تخلیه چاههای جذبی فاضلاب خانگی در صورتی که خشک یا کم رطوبت باشند، در دسته پسماند های عادی قرار خواهند گرفت.

ماده ۳- مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاهها حسب مورد، استاندارد کیفیت و بهداشت محصولات و مواد بازیافتی و استفاده های مجاز آنها را تهیه نماید.

ماده ۴- دستگاههای اجرایی ذیربط موظفند جهت بازیافت و دفع پسماندها تدابیر لازم را به ترتیبی که در آیین نامه های اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، اتخاذ نمایند. آیین نامه اجرایی مذکور می بایستی در برگزیده موارد زیر نیز باشد:

۱- مقررات تنظیم شده موجب گردد تا تولید و مصرف، پسماند کمتری ایجاد نماید.

۲- تسهیلات لازم برای تولید و مصرف کالاهایی که بازیافت آنها سهل تر است، فراهم شود و تولید و واردات محصولاتی که دفع و بازیافت پسماند آنها مشکل تر است، محدود شود.

۳- تدابیری اتخاذ شود که استفاده از مواد اولیه بازیافتی در تولید گسترش یابد.

۴- مسئولیت تأمین و پرداخت بخشی از هزینه های بازیافت برعهده تولیدکنندگان محصولات قرار گیرد.

ماده ۵- مدیریت های اجرایی پسماندها موظفند براساس معیارها و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تأمین و تضمین شود.

ماده ۶- سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه هایی که نقش اطلاع رسانی دارند و همچنین دستگاههای آموزشی و فرهنگی موظفند جهت اطلاع رسانی و آموزش، جداسازی صحیح، جمع آوری و بازیافت پسماندها اقدام و با سازمانها و مسئولین مربوط همکاری نمایند.

تبصره - وزارتخانه های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور کاهش پسماندهای کشاورزی، موظفند نسبت به اطلاع رسانی و آموزش روستاییان و تولیدکنندگان اقدام لازم را به عمل آورند.

ماده ۷- مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداریها و دهیاریها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداریها و دهیاریها به عهده بخشدارها می-

باشد. مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه به عهده تولید کننده خواهد بود. در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداریها، دهیاریها و بخشداریهها خواهد بود.

تبصره ۱- مدیریت های اجرایی می توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع آوری، جداسازی و دفع پسماندها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نمایند.

ماده ۸- مدیریت اجرایی می تواند هزینه های مدیریت پسماند را از تولید کننده پسماند با تعرفه ای که طبق دستور العمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی بر حسب نوع پسماند تعیین می شود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه های مدیریت پسماند نماید.

ماده ۹- وزارت کشور با هماهنگی سازمان موظف است برنامه ریزی و تدابیر لازم برای جداسازی پسماندهای عادی را به عمل آورده و برنامه زمان بندی آن را تدوین نماید. مدیریت های اجرایی مندرج در ماده (۷) این قانون موظفند در چارچوب برنامه فوق و در مهلتی که در آیین نامه اجرایی این قانون پیش بینی می شود، کلیه پسماندهای عادی را به صورت تفکیک شده جمع آوری، بازیافت یا دفن نمایند.

ماده ۱۰- وزارت کشور موظف است در اجرای وظایف مندرج در این قانون ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به تهیه دستورالعمل تشکیلات و ساماندهی مدیریت اجرایی پسماندها در شهرداریها، دهیاریها و بخشداریهها اقدام نماید.

ماده ۱۱- سازمان موظف است با همکاری وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در مورد پسماندهای پزشکی)، صنایع و معادن، نیرو و نفت (در مورد پسماندهای صنعتی و معدنی)، جهاد کشاورزی (در مورد پسماندهای کشاورزی) ضوابط و روشهای مربوط به مدیریت اجرایی پسماند ها را تدوین و در شورای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب برساند. وزارتخانه های مذکور مسئول نظارت بر اجرای ضوابط و روشهای مصوب هستند.

ماده ۱۲- محل های دفن پسماندها براساس ضوابط زیست محیطی توسط وزارت کشور با هماهنگی سازمان و وزارت جهاد کشاورزی تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است در طرحهای ناحیه ای جامع، مناطق مناسبی را برای دفع پسماندها در نظر بگیرد.

تبصره ۲- وزارت کشور موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره برداری از محل های دفع پسماندها رأساً یا توسط بخش خصوصی فراهم نماید.

ماده ۱۳- مخلوط کردن پسماندهای پزشکی با سایر پسماندها و تخلیه و پخش آنها در محیط و یا فروش، استفاده و بازیافت این نوع پسماندها ممنوع است.

ماده ۱۴- نقل و انتقال برون مرزی پسماندهای ویژه تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل و انتقال درون مرزی پسماندهای ویژه تابع آئین نامه اجرایی مصوب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۵- تولیدکنندگان آن دسته از پسماندهایی که دارای یکی از ویژگی های پسماندهای ویژه نیز می باشند، موظفند با بهینه سازی فرآیند و بازیابی، پسماندهای خود را به حداقل برسانند و در مواردی که حدود مجاز در آیین نامه اجرایی این قانون پیش بینی شده است، در حد مجاز نگهدارند.

ماده ۱۶- نگهداری، مخلوط کردن، جمع آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، دفع، صدور و تخلیه پسماندها در محیط بر طبق مقررات این قانون و آیین نامه اجرایی آن خواهد بود. در غیر این صورت اشخاص متخلف به حکم مراجع قضایی به جزای نقدی در بار اول برای پسماندهای عادی از پانصدهزار (۵۰۰،۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال و برای سایر پسماندها از دو میلیون (۲،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال و در صورت تکرار، هر بار به دو برابر مجازات قبلی در این ماده محکوم می شوند.

متخلفین از حکم ماده (۱۳) به جزای نقدی از دو میلیون (۲،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به دو برابر حداکثر مجازات و در صورت تکرار مجدد هر بار به دو برابر مجازات بار قبل محکوم می شوند.

ماده ۱۷- متخلفین از حکم ماده (۱۴) این قانون موظفند پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان معدوم کردن در داخل تحت نظارت و طبق نظر سازمان (مرجع ملی کنوانسیون مذکور در ایران) با هزینه خود به نحو مناسب دفع نمایند. در غیر این صورت به مجازاتهای مقرر در ماده (۱۶) محکوم خواهند شد.

ماده ۱۸- در شرایطی که آلودگی، خطر فوری برای محیط و انسان دارد، با اخطار سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، متخلفین و عاملین آلودگی موظفند فوراً اقداماتی را که منجر به بروز آلودگی و تخریب محیط زیست می شود متوقف نموده و بلافاصله مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نمایند. در صورت استنکاف، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و متخلفین و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.

ماده ۱۹- در تمام جرایم ارتكابی مذکور، مرجع قضایی مرتکبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق دولت، به پرداخت خسارت به اشخاص و یا جبران خسارت وارده بنا به درخواست دستگاه مسئول محکوم خواهد نمود.

ماده ۲۰- خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیر مجاز، علاوه بر مجازاتهای مذکور، به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد.

تبصره - در صورتی که محل تخلیه، معابر عمومی، شهری و بین شهری باشد، به حداکثر میزان توقیف محکوم می شوند.

ماده ۲۱- درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب خزانه داری کل کشور واریز و همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می شود، در اختیار دستگاههایی که در آئین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهند شد، قرار خواهد گرفت تا صرف آموزش، فرهنگ سازی، اطلاع رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد.

ماده ۲۲- آئین نامه اجرایی این قانون توسط سازمان با همکاری وزارت کشور و سایر دستگاههای اجرایی ذیربط حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۲۳- نظارت و مسئولیت حسن اجرای این قانون برعهده سازمان می باشد.

**از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی،
اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱**

**از بخش اول - رشد اقتصاد ملی دانایی محور در تعامل به اقتصاد جهانی
از فصل اول - بستر سازی برای رشد سریع اقتصادی**

ماده ۳۰- دولت موظف است به منظور هویت بخشی به سیمای شهر و روستا، استحکام بخشی ساخت و سازها، دستیابی به توسعه پایدار و بهبود محیط زندگی در شهرها و روستاها، اقدام های ذیل را در بخش های عمران شهری و روستایی و مسکن به عمل آورد :

الف - هویت بخشی به سیما و کالبد شهرها ، حفظ و گسترش فرهنگ معماری و شهرسازی و ساماندهی ارائه خدمات شهری از طریق :

- ۱- تهیه و تدوین قانون جامع شهرسازی و معماری کشور تا پایان سال اول برنامه چهارم .
- ۲- مناسب سازی فضاهای شهری و روستایی برای جانبازان و معلولین جسمی - حرکتی و اعمال این ضوابط در اماکن و ساختمانهای عمومی و دولتی تا پایان برنامه چهارم .
- ۳- بهبود وضعیت عبور و مرور شهری به همراه افزایش سهم حمل و نقل عمومی تا میزان هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) نسبت به کل سفرهای درون شهری .
- ۴- ارتقاء شاخص های جمعیت تحت پوشش شبکه آب شهری و فاضلاب شهری به ترتیب تا سقف صد در صد (۱۰۰٪) و چهل درصد (۴۰٪) .
- ۵- احیای بافتهای فرسوده و نامناسب شهری و ممانعت از گسترش محدوده شهرها بر اساس طرح جامع شهری و ساماندهی بافتهای حاشیه ای در شهرهای کشور با رویکرد توانمندسازی ساکنین این بافتها .

.

ماده ۶۱- دولت مکلف است در طول برنامه چهارم اقدام های ذیل را به عمل آورد :

.

ج- ارائه برنامه مدیریت پسماندهای کشور و اتخاذ روشی که با همکاری شهرداریها ، بخشداریها، دهیارها، در وهله اول در سه استان مازندران ، گیلان و گلستان اجرا شود به طوری که در پایان برنامه چهارم ، جمع آوری ، حمل و نقل ، بازیافت و دفع کلیه پسماندها با روشهای فنی زیست محیطی و بهداشتی انجام شود. همچنین ضمن تأمین اعتبارات لازم ، کلیه شبکه ها و تأسیسات جمع آوری و تصفیه فاضلاب در دست اجرای استانهای خوزستان، گیلان ، مازندران ، گلستان و تهران و شهرهای مراکز استانها را تکمیل و به مرحله بهره برداری رسانده و مطالعات سایر شهرها را انجام و با توجه به اولویت به مرحله اجرا برساند.

ماده ۶۲- دولت مکلف است :

الف- در طول برنامه چهارم ، میزان آلودگی هوای شهرهای تهران ، اهواز ، اراک ، تبریز ، مشهد ، شیراز، کرج و اصفهان را در حد استاندارد مصوب شورای عالی حفاظت محیط زیست کاهش دهد .

آیین‌نامه اجرایی این بند توسط سازمان حفاظت محیط زیست ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارتخانه‌های نفت ، صنایع و معادن ، بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، راه و ترابری و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران رسانده شود.

ب- در طول برنامه چهارم ، تمهیداتی اتخاذ کند که کلیه خودروها و موتور سیکلت های فرسوده کشور از رده خارج شوند .

.....

ماده ۶۶- کلیه دستگاههای اجرایی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موظفند جهت کاهش اعتبارات هزینه ای دولت ، اعمال سیاستهای مصرف بهینه منابع پایه و محیط زیست برای اجرای برنامه مدیریت سبز شامل مدیریت مصرف انرژی ، آب ، مواد اولیه و تجهیزات (شامل کاغذ)، کاهش مواد زائد جامد و بازیافت آنها(در ساختمانها و وسائط نقلیه) طبق آیین نامه‌ای که توسط سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با همکاری دستگاههای ذیربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید اقدام نمایند.

.....

ماده ۱۰۴- دولت مکلف است به منظور رونق اقتصاد فرهنگ ، افزایش اشتغال ، بهبود کیفیت کالا و خدمات ، رقابت پذیری ، خلق منابع جدید ، توزیع عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی و ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر و تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی اقدامهای ذیل را بعمل آورد :

.....

ک- متناسب با ویژگیهای جمعیتی ، اجتماعی ، فرهنگی و حداقل‌های بهره‌مندی ، ترتیبی اتخاذ نمایند تا با همکاری بخش خصوصی و تعاونی ، شهرداریها و منابع مردمی تا سال آخر چهارم در کلیه شهرها و مراکز استانها ، نسبت به ایجاد فضاهای فرهنگی و هنری شامل : کتابخانه مرکزی ، تالار فرهنگ و هنر، پردیس‌های سینمایی ، موزه هنرهای معاصر و مرکز دائمی برگزاری نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری، پیش‌بینی‌های لازم را به عمل آورد .

.....

ماده ۱۰۸- دولت موظف است به منظور زنده و نمایان نگهداشتن اندیشه دینی و سیاسی و سیره عملی حضرت امام خمینی(ره) و برجسته کردن نقش آن به عنوان یک معیار اساسی در تمام سیاستگذاریها و برنامه‌ریزی‌ها و تسری آن در مجموعه ارکان نظام ، اقدامهای زیر را انجام دهد:

.....

د- شناسایی ، بازسازی، حفظ و نگهداری اماکن ، میادین و خیابانهایی که مهمترین وقایع انقلاب اسلامی را شاهد بوده و نیز بهره گیری از مراکز فرهنگی ، هنری و فضاهای عمومی در جهت نشر و تبلیغ اندیشه و سیره عملی و بزرگداشت یاد امام (ره) توسط شهرداریها .

.....

ز- دستگاههای فرهنگی که به نحوی از بودجه عمومی استفاده می کنند و شهرداریها و فرهنگسراها موظفند حداقل سه درصد (۳٪) از بودجه عملیات فرهنگی و تبلیغی خود را جهت اجراء وظایف مذکور در این ماده اختصاص دهند .

.....

ماده ۱۱۷- به منظور اصلاح ساختار تربیت بدنی ، ترویج فرهنگ ورزش ، توسعه کمتی و کیفی دسترسی به ورزش پرورشی و همگانی و توسعه نظام استعداد یابی ، تقویت حضور بخش غیر دولتی، توسعه امور پژوهشی و تربیت نیروی انسانی کیفی در برنامه چهارم :
الف -

.....

۲- نهادهای عمومی غیر دولتی و کلیه شهرداریها و دهیاریها موظفند حمایتهای لازم را از توسعه و گسترش ورزش همگانی و ایجاد تسهیلات لازم جهت دسترسی آسان مردم به فضاها و اماکن ورزشی به عمل آورند.

.....

ماده ۱۳۳-

.....

۵- خانوادههای تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از پرداخت هزینه عوارض و مالیات و هرگونه هزینه دیگر معاف میباشند .

.....

ماده ۱۳۷-

.....

ب - آن دسته از تصدیهای قابل واگذاری دستگاههای دولتی در امور توسعه و عمران شهر و روستا ، با تصویب هیأت وزیران همراه با منابع مالی ذیربط به شهرداریها و دهیاریها واگذار می شود.
مواد تنفیذی از قانون برنامه سوم در برنامه چهارم

ماده ۱۱۵(ماده ۱۶۶ قانون برنامه سوم)- به منظور حسن اجرای وظایف مندرج در قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷/۲/۱ در خصوص مرمت و احیای بافتها و بناهای تاریخی فرهنگی اقدامات ذیل انجام می شود :

.....

ب- در شهرهای دارای بافت تاریخی ارزشمند که حدود آن طبق ماده (۳) قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷/۲/۱ ، اعلام شده و یا می شود تشکیلات شهرداریها مورد تجدیدنظر قرار می گیرد و به منظور انجام امور مربوط به حفاظت از بافت تاریخی این گونه شهرها ، ساز و کار مدیریتی مناسب در شهرداریهای مذکور ایجاد می گردد .

ج - شوراهای شهر درصدی از درآمد شهرداری هر شهر را متناسب با نیاز بافتهای تاریخی آن شهر در اختیار مدیریت ذی ربط در شهرداری قرار می دهند تا با نظارت واحدهای سازمان میراث فرهنگی کشور در جهت مرمت بناها ، مجموعه ها و بافتهای تاریخی همان محل به مصرف برسد .

دولت مکلف است امکانات و شرایط لازم جهت استفاده از منابع مالی و سرمایه های بین المللی و اعتبارات سازمانهای فرهنگی بین المللی از قبیل یونسکو برای توسعه امکانات و حفاظت آثار ملی و میراث فرهنگی را با سرمایه گذاری اولیه داخلی تا پایان سال دوم برنامه سوم فراهم نماید .

.....

ماده ۱۰۵ (ماده ۱۶۱ قانون برنامه سوم) - به منظور بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و ساخت سینماها و مجتمع‌های فرهنگی جدید و تالارهای نمایش در شهرهایی که بیش از پانزده هزار (۱۵۰۰۰) نفر جمعیت دارند:

.....

د - در موارد بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و یا ساخت سینماهای جدید و تالارهای نمایش، شهرداریها موظفند بدون اخذ هر نوع عوارض و دریافت هزینه، پروانه ساخت صادر و در صورت هماهنگی با طرحهای جامع شهری حداکثر معادل زیربنای سالن‌های نمایش، مجوز ساخت تجاری و خدماتی صادر کنند. سینماها و مجتمع‌های فرهنگی که با استفاده از این امتیازات ساخته می‌شوند تا ده سال پس از بهره برداری مجاز به تغییر کاربری نیستند.

.....

ماده ۱۰۷ (ماده ۱۶۳ قانون برنامه سوم) - با توجه به اهمیت گسترش فضاهای مذهبی و مساجد ضمن حفظ اصل ساماندهی ساخت و ساز، احیاء، تعمیر و تجهیز مساجد از طریق مشارکتهای مردمی و شوراهای شهری و روستایی دستگاههای اجرایی موضوع این ماده موظفند طی سالهای اجرای برنامه اقدامات زیر را انجام دهند:

.....

ب- وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداریها موظفند در کلیه شهرکهای جدیدالاحداث اراضی مناسبی را برای احداث مسجد و پایگاههای مقاومت بسیج پیش بینی کرده و پس از آماده سازی بدون دریافت هزینه در اختیار متقاضیان احداث مساجد و پایگاههای مقاومت بسیج قرار دهند و قیمت اراضی را در هزینه مربوط به آماده سازی اراضی منظور کنند.

از قانون تشکیل اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۳/۱۱

.....

ماده ۴- سازمان می تواند مطابق آئین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران می رسد ، علاوه بر خدماتی که دستگاههای اجرایی ارائه می نمایند درقبال ارائه خدمات عمومی زیر بنایی و مهندسی و تسهیلات مواصلاتی ، انبارداری ، تخلیه ، بارگیری ، بهداشتی ، فرهنگی ، ارتباطات ، آموزشی و رفاهی وجوهی را دریافت نماید. اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به کار تولید کالا و خدمات فعالیت دارند ، برای فعالیت در محدوده منطقه از پرداخت هر گونه عوارض معمول در کشور معاف می باشند.

قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۱۴

ماده ۱- محدوده شهر عبارت است از حد کالبدی موجود شهر و توسعه آتی در دوره طرح جامع و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر که ضوابط و مقررات شهرسازی در آن لازم الاجراء می باشد. شهرداریها علاوه بر اجرای طرحهای عمرانی از جمله احداث و توسعه معابر و تأمین خدمات شهری و تأسیسات زیربنایی در چارچوب وظایف قانونی خود کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات و سایر اقدامات مربوط به توسعه و عمران در داخل محدوده شهر را نیز به عهده دارند.

ماده ۲- حریم شهر عبارت است از قسمتی از اراضی بلافصل پیرامون محدوده شهر که نظارت و کنترل شهرداری در آن ضرورت دارد و از مرز تقسیمات کشوری شهرستان و بخش مربوط تجاوز ننماید. به منظور حفظ اراضی لازم و مناسب برای توسعه موزون شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشاورزی، باغات و جنگلها، هرگونه استفاده برای احداث ساختمان و تأسیسات در داخل حریم شهر تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب طرحهای جامع و هادی امکانپذیر خواهد بود. نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات که به موجب طرحها و ضوابط مصوب در داخل حریم شهر مجاز شناخته شده و حفاظت از حریم به استثنای شهرکهای صنعتی (که در هر حال از محدوده قانونی و حریم شهرها و قانون شهرداریها مستثنی می باشند) به عهده شهرداری مربوط می باشد. هرگونه ساخت و ساز غیر مجاز در این حریم تخلف محسوب و با متخلفین طبق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳- محدوده روستا عبارت است از محدوده ای شامل بافت موجود روستا و گسترش آتی آن در دوره طرح هادی روستایی که با رعایت مصوبات طرحهای بالا دست تهیه و به تصویب مرجع قانونی مربوط می رسد. دهیارها کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساخت و ساز در داخل محدوده را عهده دار خواهند بود.

تبصره ۱- روستاهایی که در حریم شهرها واقع می شوند مطابق طرح هادی روستایی دارای محدوده و حریم مستقل بوده و شهرداری شهر مجاور حق دخالت در ساخت و ساز و سایر امور روستا را ندارد.

تبصره ۲- روستاهایی که به موجب طرحهای مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع شوند در صورت رسیدن به شرایط شهر شدن، شهر مستقل شناخته نشده و به صورت منفصل به عنوان یک ناحیه یا منطقه از نواحی یا مناطق شهر اصلی تلقی و اداره خواهند شد و برای آنها در قالب طرحهای جامع و تفصیلی ضوابط و مقررات ویژه متضمن امکان استمرار فعالیتهای روستایی تهیه و ملاک عمل قرار خواهند گرفت.

تبصره ۳- محدوده روستاهای فاقد طرح هادی، با هماهنگی شورای اسلامی روستا توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در قالب بافت مسکونی روستا پیشنهاد گردیده و به تصویب مراجع قانونی مربوط در استان می رسد.

تبصره ۴- درآمد ناشی از ساخت و سازها و عوارض روستاهایی که در حریم شهرها قرار می گیرند اعم از روستاهای دارای طرح هادی و فاقد طرح هادی، به حساب دهیارهای روستا جهت توسعه و عمران واریز می گردد.

تبصره ۵- در هر محدوده و یا حریمی که شهرداری عوارض ساختمانی و غیره را دریافت می‌نماید موظف به ارائه کلیه خدمات شهری می‌باشد.

ماده ۴- محدوده شهرکها اعم از شهرکهای مسکونی و صنعتی یا سایر شهرکهایی که طبق مقررات و با مجوزهای قانونی مربوط ایجاد و احداث می‌شوند در طرحهای مصوب آنها تعیین و تصویب می‌گردد.

تبصره ۱- محدوده شهرکهای یاد شده و همچنین محدوده نقاط و مراکز جمعیتی که قبل از سال ۱۳۵۵ دارای طرح ایجاد شهرک و صورتجلسه تفکیکی بوده و تاکنون موفق به اخذ پروانه شهرک نشده و به صورت غیر مصوب باقی مانده اند در صورتی که بنا به ضرورت و با ارائه دلایل توجیهی کافی براساس مطالعات طرحهای جامع و هادی مصوب در داخل حریم شهرها قرار گیرند، اعم از این که عملیات شهرک‌سازی در آنها خاتمه یافته و پروانه بهره برداری آنها صادر شده باشد و یا هنوز در دست احداث و تکمیل باشند تحت کنترل و نظارت شهرداری مربوط خواهند بود.

تبصره ۲- هر گونه ساخت و ساز در شهرکهای یاد شده تابع ضوابط و طرح مصوب قانونی خود خواهد بود.

ماده ۵- محدوده شهر در طرحهای جامع شهری و تا تهیه طرحهای مذکور در طرحهای هادی شهر و تغییرات بعدی آنها به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته شده ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مراجع قانونی تصویب کننده طرحهای مذکور می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف مدت سه ماه از ابلاغ طرحهای مذکور به صورتی که کلیه نقاط آن قابل شناسایی و پیاده کردن روی زمین باشد توسط شهرداری تدقیق شده و پس از کنترل و امضای دبیر مرجع تصویب کننده و تأیید شدن به مهر دبیرخانه مربوط به امضای استاندار جهت اجراء به شهرداری و دستگاههای اجرایی ذیربط ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱- چنانچه اقدامات لازم ظرف مهلت مقرر مذکور به انجام نرسد، استاندار دستور تدقیق محدوده را به سایر مراجع ذی صلاح صادر خواهد کرد.

تبصره ۲- پیگیری اجرای این ماده در قالب مهلت تعیین شده تا مرحله ابلاغ محدوده شهرها، به عهده دبیرخانه مرجع تصویب کننده طرحها خواهد بود.

تبصره ۳- در تهیه طرحهای جامع هادی شهری پیشنهادات شهرداری که به تصویب شورای اسلامی شهر رسیده باشد برای تأیید نهایی به مراجع قانونی منعکس می‌شود.

ماده ۶- حریم شهر در طرح جامع شهر و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر تعیین و تصویب می‌گردد.

ماده ۷- محدوده روستا براساس طرحهای هادی روستایی و تغییرات بعدی آنها توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته شده ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مرجع تصویب کننده طرح هادی روستایی می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب، توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط تدقیق شده و به امضای فرماندار شهرستان مربوط جهت اجرا به دهیاری و دستگاههای اجرایی ذیربط ابلاغ می‌شود.

ماده ۸- محدوده ها و حریم های تعیین شده برای شهرهای مجاور، محدوده روستاهای مجاور و محدوده شهرکهای مجاور، نباید با هم تداخل داشته باشند. در صورت تداخل، مرجع حل اختلاف و رفع تداخل، مراجع تصویب کننده طرحهای هادی و جامع حسب مورد خواهند بود.

ماده ۹- محدوده مجموعه های شهری در طرح مصوب آنها تعیین و تصویب می شود.

ماده ۱۰- هیچ یک از شهرها محدوده و حریم دیگری به جز محدوده و حریم موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون و هیچ یک از روستاها و شهرکها، محدوده دیگری به جز محدوده موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون نخواهند داشت و عناوین یاد شده جایگزین کلیه عناوین متناظر آنها از جمله «محدوده قانونی»، «حریم قانونی»، «حوزه شهرداری»، «حدود مصوب شهر» و نظایر آنها در مورد محدوده شهر، «محدوده استحفاظی»، «حوزه استحفاظی»، «حریم استحفاظی»، «محدوده نهایی»، «محدوده نفوذی» و نظایر آنها در مورد حریم شهر، «محدوده مسکونی روستا» یا «حدود روستا» در مورد محدوده روستا و محدوده شهرک می گردد و هر ترتیب دیگری که در مورد تعاریف محدوده و حریم شهر، محدوده شهرک و روستا و نحوه تعیین آنها با هر عنوان دیگری در قوانین و مقررات قبلی مقرر شده باشد، باتصویب این قانون ملغی خواهد بود.

تبصره - تعاریف و مراجع تصمیم گیر مربوط به محدوده ها و حریم های مورد اشاره در این قانون جایگزین تعاریف و مراجع تصمیم گیر مربوط در تمام قوانین موضوعه از جمله قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۵ - می شود.

ماده ۱۱- محدوده و حریم تعریف شده که در این قانون برای مناطق مسکونی شهری و روستایی و شهرکهای مسکونی است شامل سایر محدوده ها و حریمهای خاص که حسب قوانین خاص تعیین شده اند (مثل حریم راهها و راه آهن، محدوده مناطق چهارگانه حفاظت شده محیط زیست، حریم میراث فرهنگی و نظایر آن) نخواهد شد.

ماده ۱۲- هر گونه تخلف از احکام موضوع این قانون به عنوان تجاوز به حقوق عمومی، جرم محسوب شده و مرتکبین علاوه بر اعاده وضع و رفع اثر از تخلفات، به مجازات مربوط برابر قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.

قانون حمایت از سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه مصوب ۱۳۸۵/۵/۲۲

ماده ۱- سامانه های حمل و نقل ریلی شهری شامل : سامانه های نقل و انتقال جمعی مسافر در زمان و مسیر مشخص است که عبارتند از انواع قطار شهری (تراموا، قطار سبک شهری ، منوریل، مترو) و سامانه های مشابه .

ماده ۲- شهرداریهای شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت با مشارکت دولت موظفند نسبت به تهیه طرح جامع حمل و نقل و ترافیک اقدام نمایند . در شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت ، انجام مطالعات امکان سنجی سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه بر مبنای مطالعات طرح جامع حمل و نقل و ترافیک مصوب ، الزامی است . مرجع تصویب مطالعات یاد شده شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور است .

تبصره - اتخاذ تدابیر خاص به منظور حمل و نقل آسان افراد ناتوان و معلول در معابر ، شبکه حمل و نقل و محیطهای شهری در شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت در چارچوب این طرحها منظور می-گردد .

ماده ۳- دستگاه اجرایی احداث سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه و بهره برداری از آن، شهرداریهای ذیربط می باشند .

ماده ۴- شهرداریهای شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت موظفند حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون سامانه یکپارچه مدیریت هماهنگی حمل و نقل عمومی شهری و حومه را در ساختار تشکیلات خود ایجاد نمایند .

تبصره ۱- کلیه دستور العمل ها و راهکارهای لازم برای اصلاح ساختار مدیریت حمل و نقل عمومی ، متناسب با ویژگی های خاص شهرها به پیشنهاد سازمان شهرداریهای کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور می باشد.

تبصره ۲- کلیه سازمانها و شرکتهای مرتبط با حمل و نقل عمومی شهری از زمان تشکیل سامانه مورد اشاره و ابلاغ مصوبات مربوط به اصلاح ساختار مدیریت حمل و نقل عمومی شهری مکلفند ظرف مدت سه ماه نسبت به تطبیق اساسنامه خود با رعایت موازین قانونی در این خصوص با مصوبات یاد شده اقدام نمایند.

ماده ۵- به دولت اجازه داده می شود حداکثر تا سقف پنجاه درصد (۵۰٪) از هزینه مطالعات و سرمایه گذاری ایجاد سامانه های حمل و نقل ریلی درون شهری ، با اولویت تأمین لوازم و تجهیزات از محل منابع درآمد عمومی را در لوایح بودجه سنواتی کل کشور پیشنهاد نماید. مابقی اعتبار مورد نیاز طرح ، توسط شهرداری ذیربط از محل منابع داخلی و یا مشارکت با بخش خصوصی تأمین می شود که پس از مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مصرف خواهد شد .

تبصره - وزارت کشور موظف است ضوابط اجرایی استفاده از ظرفیت های بخش خصوصی ، با اولویت سرمایه گذاری در ایستگاه ها و مراحل مختلف بهره برداری را تدوین نماید. این ضوابط پس از تصویب هیأت وزیران لازم الاجرا است .

ماده ۶- شهرداریهای موضوع این قانون مجازند با رعایت سقف تعهدات ارزی موضوع ماده (۱۳) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳ و موارد مشابه در قوانین بعدی برای احداث سامانه حمل و نقل ریلی شهری و حومه، با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به استفاده از بازارهای سرمایه خارجی در محدوده اعتبارات ماده (۵) این قانون به صورت غیر ربوی اقدام نمایند.

تبصره - به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می شود با تصویب هیأت وزیران باز پرداخت تأمین مالی خارجی (فاینانس) طرحهای قطار شهری را تا سقف مشخص شده در ماده (۵) این قانون با تأکید بر غیر ربوی بودن آن تضمین نماید. شهرداری ذیربط با اخذ مصوبه شورای اسلامی شهر موظف است نسبت به تضمین بازپرداخت مابقی تسهیلات (فاینانس) دریافتی اقدام نماید.

ماده ۷- شهرداریهای مشمول می توانند از طریق سرمایه گذاری داخلی و خارجی به روش ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOT) برای سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه استفاده نمایند.

تبصره - وزارتخانه های کشور و امور اقتصادی و دارایی موظفند دستور العمل اجرایی استفاده از روش ساخت، بهره برداری و واگذاری (BOT) را به استناد قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی - مصوب ۱۳۸۱ - و قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات - مصوب ۱۳۷۵ - را ظرف مدت شش ماه تدوین و به شهرداریهای مشمول ابلاغ نمایند.

ماده ۸- وزارت کشور موظف است پس از مشورت با اتحادیه شرکتهای قطار شهری کشور نسبت به تدوین اصول کلی و راهبردهای حاکم بر تأمین و ساخت تأسیسات، تجهیزات، ماشین آلات و طراحی و بهره برداری سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه اقدام و به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور برساند.

ماده ۹- شهرداریهای شهرهای بالای پانصد هزار نفر جمعیت دارای طرح مصوب، نسبت به اخذ عوارض ویژه به منظور احداث و بهره برداری سیستم حمل و نقل عمومی شهری و حومه، پس از تصویب مراجع ذیصلاح قانونی اقدام خواهند نمود.

ماده ۱۰- کمیسیونهای ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران - مصوب ۱۳۵۱ - مکلفند خارج از نوبت نسبت به بررسی موضوع تغییر کاربری در محدوده مسیر و اطراف ایستگاهها حسب درخواست شهرداری ذیربط اقدام نمایند.

ماده ۱۱- مقررات تبصره های (۱) و (۲) ماده (۱) لایحه قانونی اصلاح قانون تأسیس شرکت راه آهن شهری تهران و حومه - مصوب ۱۳۵۹ - شورای انقلاب اسلامی به کلیه سامانه های حمل و نقل ریلی شهری و حومه موضوع این قانون تسری پیدا می کند.

ماده ۱۲- مقررات مندرج در مواد (۷)، (۹) و (۱۰) قانون ایمنی راهها و راه آهن - مصوب ۱۳۴۹ - با اصلاحات و الحاقات بعدی، در محدوده مسیرهای قطار شهری مجزا از معابر شهری اعم از مسیرهای زیرزمینی، هم سطح و در ارتفاع لازم الاجرا می باشد. در مسیرهای هم سطح غیر مجزا، قوانین راهنمایی و رانندگی لازم الرعایه است.

تبصره - کلیه وظایف پلیس راه آهن موضوع قانون ایمنی راهها و راه آهن - مصوب ۱۳۴۹- برای سامانه‌های حمل و نقل ریلی شهری و حومه ، برعهده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ماده ۱۳- تعرفه مصارف برق اتوبوسرانی و قطارهای شهری و حومه ، براساس کمترین تعرفه تعیین شده می‌باشد .

ماده ۱۴- در واگذاری اماکن تجاری موضوع این قانون ، قید شرایط مندرج در مواد (۷) و (۸) قانون روابط موجر و مستأجر ممنوع است .

ماده ۱۵- برای مجموعه های شهری مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران ، شهرهای همجوار (شهرهای اقماری) طرح حمل و نقل ریلی پس از تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور براساس مفاد این قانون توسط دستگاه اجرایی ذیربط اجرا خواهد شد .

ماده ۱۶- مسئولیت حسن اجرای این قانون بر عهده وزارت کشور است .

ماده ۱۷- آئین نامه اجرایی این قانون به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ، ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب ، تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

از قانون تسهیل تنظیم اسناد در دفاتر اسناد رسمی مصوب ۱۳۸۵/۵/۲۴

ماده ۱- دفاتر اسناد رسمی موظفند با رعایت بندهای زیر پس از دریافت دلایل مالکیت و پاسخ استعلام از اداره ثبت محل به منظور تطبیق سند با دفتر املاک و اعلام وضعیت ثبتی (حسب مورد) و عدم بازداشت نسبت به تنظیم سند رسمی انتقال عین اراضی و املاک اقدام نمایند:

الف- گواهی پایان ساختمان یا عدم خلاف موضوع تبصره (۸) ماده (۱۰۰) اصلاحی قانون شهرداری در مورد املاک مشمول قانون مذکور .

ب- اعلام نظر وزارت جهاد کشاورزی (حسب مورد سازمان امور اراضی و سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور) مبنی بر عدم شمول مقررات قانون مرجع تشخیص اراضی موات و ابطال اسناد آن و ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع ، در مورد املاک واقع در خارج از محدوده قانونی شهرها.

ج- دفاتر اسناد رسمی مکلفند هنگام نقل و انتقال عین املاک ، مفاسد حساب مالیاتی و بدهی موضوع ماده (۳۷) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ را از انتقال دهنده مطالبه و شماره آن را در سند تنظیمی قید نمایند مگر اینکه انتقال گیرنده ضمن سند تنظیمی متعهد به پرداخت بدهی احتمالی گردد که در این صورت متعاملین نسبت به پرداخت آن مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

تبصره- در موارد مذکور در ماده فوق مراجع ذیربط مکلفند در تاریخ مراجعه ، به مراجعه کنندگان گواهی وصول تقاضا ، تسلیم و ظرف مدت بیست روز از تاریخ صدور گواهی یاد شده ، پاسخ آن را صادر نمایند . اعلام نظر مراجع مذکور باید روشن و با ذکر علت و مستند به دلایل قانونی باشد در غیر اینصورت ثبت سند با تصریح موضوع در سند تنظیمی بلامانع خواهد بود .

ماده ۲- دفاتر اسناد رسمی موظفند در صورت عدم وصول پاسخ استعلامات ، منتقل الیه را از آثار وتبعات سند تنظیمی موضوع تبصره ماده (۱) ، مطلع سازند در این صورت طرفین پس از تنظیم سند و نقل و انتقال متضامناً مسئول و پاسخگوی کلیه تعهدات قانونی و بدهی های مربوط به ملک تا زمان تنظیم سند ، طبق قوانین محقق و مسلم بوده می باشند.

.....

ماده ۶- هرگونه انتقال بلاعوض به نفع دولت و شهرداریها از پرداخت عوارض و اخذ هر گونه گواهی به استثناء پاسخ استعلام از اداره ثبت اسناد و املاک محل ، معاف می باشد .

**قانون صدور مجوز احداث بنا (پروانه ساختمان و بر وکف)
برای فضاهای آموزشی
مصوب ۱۳۸۶/۱/۲۲**

ماده واحده - وزارت آموزش و پرورش برای ساخت مدارس و حوزه های علمیه مورد تأیید شورای عالی حوزه علمیه برای ساخت حوزه های علمیه خواهران و برادران از پرداخت هرگونه عوارض و هزینه های صدور پروانه به شهرداریهای سراسر کشور معاف می باشند .

تبصره ۱- کلیه مراجع صادر کننده مجوز احداث بنا از جمله شهرداریها ، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ، بخشداریها و دهیاریهای سراسر کشور مکلفند مجوز احداث بنای مدارس و حوزه های علمیه مذکور را بدون رعایت تشریفات صدور پروانه ساختمانی و فقط با اعلام بر و کف ظرف مدت پانزده روز از تاریخ وصول درخواست وزارت آموزش و پرورش و حوزه های علمیه مذکور صادر نمایند .

تبصره ۲- رعایت بر وکف اعلام شده از سوی شهرداری مربوط و سایر ضوابط و مقررات فنی و شهرسازی از سوی وزارت آموزش و پرورش و حوزه های علمیه مذکور ضروری است .

تبصره ۳- کلیه مدارس متعلق به وزارت آموزش و پرورش و حوزه های علمیه مذکور که در گذشته احداث گردیده و فاقد مجوز احداث بنا می باشند مشمول این قانون می گردند .

قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۷/۲/۲۵

.....

ماده ۱۶- کلیه طرحهای تولید مسکن ویژه گروههای کم درآمد و طرحهای تولید مسکن در بافتهای فرسوده شهرها مشمول تخفیف حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه های عوارض ساخت و تراکم ساخت و تقسیط بدون کارمزد باقیمانده می باشد.
دولت موظف است معادل صددرصد (۱۰۰٪) تخفیف اعمال شده از سوی شهرداریها ناشی از اجراء این قانون و سایر قوانین را در لوایح بودجه سنواتی منظور و پرداخت نماید.

فصل هفتم

برخی آراء ديوان عدالت ادارى كه مرتبط با عوارض شهرداريها
مى باشند

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۴۲ مورخ ۱۳۶۸/۷/۱۷

با توجه به نظریه فقههای محترم شورای نگهبان در نامه شماره ۳۴۲۴-۶۷/۱۲/۱۰ مبنی بر اینکه «مبلغی را که به عنوان هدیه از مردم می گیرند همان حق مرغوبیت است که قانوناً منتفی شده و چون حق قانونی ندارند خلاف موازین شرع نیز می باشد.» بنابراین مصوبه شماره ۴/۲۱۷۵ مورخ ۶۵/۶/۱۰ استاندار یزد، خلاف موازین شرع و قانون تشخیص گردیده و ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۰۸ مورخ ۱۳۶۸/۱۱/۲۶

نظر به اینکه عوارض دفاتر وکالت موضوع نامه شماره ۲۱/۱۸۷۱۵/۵۴ مورخه ۶۲/۱۱/۲ استانداری آذربایجان شرقی مستنداً به ماده ۴۲ و بند ۸ از ماده ۴۵ قانون شهرداریها و اختیارات تفویضی وزیر محترم کشور برقرار گردیده در حالی که مطابق ماده ۵۳ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب اول آذرماه سال ۱۳۶۱ از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر لغو و بلااثر اعلام گردیده است و علی القاعده از تاریخ تصویب قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری، جهت برقراری هرگونه عوارض باید به ترتیب مقرر در بند ۱ از ماده ۳۵ قانون فوق عمل گردد و با عنایت به اینکه قانون الحاق یک تبصره به ماده ۵۳ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۶۴/۷/۲۸ ناظر به اقدامات و تصمیمات و بخشنامه های صادره مؤخر بر تاریخ تصویب قانون است، نمی تواند عطف به ماسبق شود. لهذا عوارض مقرر به موجب نامه شماره ۲۱/۱۸۷۱۵/۵۴ مورخه ۶۱/۱۱/۲ استانداری آذربایجان شرقی، مخالف قانون تشخیص و مستنداً به ماده ۲۵ با ملاحظه بند پ ماده ۱۱ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۰۹ مورخ ۱۳۶۸/۱۱/۲۶

نظر به اینکه مطابق ماده ۵۳ از قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب یکم آذر ماه سال ۱۳۶۱ کلیه قوانین مغایر قانون فوق از تاریخ تصویب آن لغو و بلااثر است، الزاماً از تاریخ اعتبار قانون یاد شده به بعد کلیه اقدامات مربوط به وضع عوارض باید در محدوده بند ۱ از ماده ۳۵ آن، مادامی که شوراهای اسلامی شهرها تشکیل نگردیده با رعایت قانون الحاق یک تبصره به ماده ۵۳ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری تحقق پذیرد. با عنایت به اینکه در تصویب عوارض پیشنهادی شهرداری خمین که به موجب بخشنامه شماره ۵۵/۲۴۴۱/۲۱۷۰۲ مورخه ۶۲/۵/۱۷ استاندار استان مرکزی به عمل آمده، اصول ضوابط پیش بینی شده در قوانین معتبر یاد شده در بالا مراعات نگردیده است، بخشنامه فوق مخالف قانون تشخیص و مستنداً به ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری حکم بر ابطال آن صادر می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۳۲ مورخ ۱۳۶۹/۵/۴

نظر به اینکه مطابق بند ۱ از ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب یکم آذر ماه سال ۱۳۶۱ نحوه تعیین عوارض از طرف شورای شهر مشخص و مقرر گردیده است که «مادامی که درآمدهای پیش بینی شده کافی نباشد شورای شهر می تواند با تنفیذ ولی امر برای تأمین هزینه های شهرداری عوارضی متناسب با امکانات اقتصادی محل و خدمات ارائه شده تعیین نماید». و با عنایت به ماده ۵۳ قانون فوق الاشعار و اینکه از تاریخ تصویب قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری کلیه قوانین مغایر لغو و بلااثر خواهد بود و نیز با توجه به قانون الحاق یک تبصره به ماده ۵۳ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۶۴/۷/۲۸ که به موجب آن مقرر گردیده «تا تشکیل شوراهای اسلامی در هر شهر وزیر کشور یا سرپرست وزارت کشور جانشین شورای اسلامی آن شهر در امور مربوط به شهرداریها خواهد بود». نظر به اینکه به حکایات نامه شماره ۲۶۲/۴۴۹۸۸ مورخه ۱۳۶۶/۱۰/۶ قائم مقام وزیر کشور و سرپرست شهرداری تهران اساس و اصول عوارض فخاری بر مبنای ۱۰٪ بهای تولیدات فخاری در اجرای بند یک ماده ۳۵ قانون شوراهای اسلامی به تصویب و تنفیذ حضرت آیت الله موسوی اردبیلی نماینده محترم ولی امر رسیده است، لهذا مصوبه مورد نظر از این حیث خلاف قانون تشخیص نگردید و با عنایت به اینکه مقامات تنظیم و تصویب کننده ائین نامه ای که تحت عنوان ائین نامه اجرایی وصول عوارض فخاری تدوین گردیده در تصویب مواد ۱۲-۱۳-۱۴ آن از حدود اختیارات مقامات اجرایی تجاوز نموده به تعیین موارد جرم و تخلف و تعیین جریمه و مجازات پرداخته اند «که این امر در وظایف قوه مقننه است» لهذا مواد یاد شده خلاف قانون تشخیص و مستنداً به ماده ۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۷۸ مورخ ۱۳۷۴/۵/۱۴

نظر به اینکه قانون تکلیف عوارض تصویبی شهرداریها مصوب ۷۱/۱۰/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام علی الاطلاق ناظر به تنفیذ کلیه عوارض تصویبی شهرداریها به علت نبودن تنفیذ یا عدم وجود قائم مقامی شورای اسلامی شهر از تاریخ ۶۱/۹/۱ لغایت ۶۶/۱۰/۱۲ و از جمله مصوبه شماره ۱۳/۳۴۳۵/۲۲۴۵ مورخ ۶۴/۳/۶ وزارت کشور در خصوص عوارض پذیره می باشد، علیهذا با تنفیذ مصوبه مذکور و در نظر گرفتن تاریخ رسیدگی به تخلفات ساختمانی پلاک مورد بحث از حیث شمول مصوبه، موضوع دادنامه شماره ۶۰ مورخ ۶۶/۳/۱۸ دادگاه کیفری دادنامه شماره ۷۷۱ الی ۷۷۷ مورخ ۷۲/۹/۱۸ شعبه دهم دیوان عدالت اداری که متضمن جواز اخذ عوارض پذیره بر مبنای ضوابط مربوط می باشد موافق اصول و مقررات تشخیص داده می شود.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۰۴ مورخ ۱۳۷۴/۶/۲۵

مطابق بند الف ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین، وضع عوارض با رعایت ضوابط مندرج در ماده مزبور به تصویب ریاست جمهوری راجع است که بر اساس اختیار قانونی مذکور «اخذ یک درصد عوارض از قیمت نهایی فروش محصولات و تولیدات کارخانجات و واحدهای صنعتی و معدنی و کارگاههای غیر مشمول قانون نظام صنفی» تجویز شده است. از آنجا که مدلول بخشنامه اجرایی مصوبات قانونی علی الاصول باید متضمن مفاد کامل مصوبه، به ویژه از حیث موارد و اوصاف و شرایط مورد نظر مندرج در آن باشد تا زمینه توسیع یا تضییق قلمرو آن از حیث مصادیق فراهم نشود، نقل عبارت «۱٪ عوارض از کارخانجات...» با عنایت به عموم و اطلاق آن و بدون ذکر «واحدهای صنعتی و معدنی و کارگاههای غیر مشمول قانون نظام صنفی» در بخشنامه مورد اعتراض موجب دخل و تصرف در مصوبه مرجع قانونی صلاحیتدار و از مقوله وضع مقررات در باب عوارض توسط مرجع غیر صالح و نتیجتاً مغایر ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری عبارت «۱٪ عوارض از کارخانجات» به جهت عدم قید سایر مصادیق مقرر در مصوبه ریاست جمهوری از متن بخشنامه شماره ۱۰/۳۱۶۴-۷۲/۱/۲۴-۱۰/۳۱۶۴ شهرداری تهران ابطال و حذف می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۴۷ مورخ ۱۳۷۴/۸/۲۷

پیشنهاد شماره ۶۶/۴/۲۳-۱/۳/۳۴/۵۵۹۲ وزارت کشور و تنفیذ نماینده ولی فقیه مفید اخذ عوارض از تولیدات کارخانه های گچ و فخاری است که چون تسری آن به وسائل غیر ضروری بسته بندی از جمله پاکت که از مقوله تولیدات خاص کارخانه نیز نمی باشد جواز قانونی ندارد بنابراین دادنامه شماره ۳۳۱-۷۴/۳/۷ شعبه دوازدهم که متضمن این معنی است موافق قانون تشخیص داده می شود.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۲۵ مورخ ۱۳۷۵/۲/۲۲

نظر به ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی و بند الف ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و نحوه مصرف آن در موارد معین در باب تعیین مراجع صالح جهت تعیین و تصویب عوارض شهرداریها و اینکه استانداری صلاحیتی در وضع و تصویب عوارض مزبور ندارد، لذا مصوبه مورد شکایت مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۲۰۸ مورخ ۱۳۷۵/۱۰/۸

نظر به اینکه نحوه تعیین و وصول عوارض مقرر در قانون شهرداری در ماده ۷۷ قانون مزبور مشخص شده است و شهرداری می تواند با استفاده از مقررات آن نسبت به وصول عوارض قانونی اقدام نماید ، لذا عدم موافقت با صدور جواز حفاری به منظور استفاده از انشعاب آب ، گاز و غیره قبل از پرداخت عوارض مورد ادعای شهرداری که متضمن محرومیت اشخاص از حقوق مکتسب قانونی در خصوص برخورداری از امکانات رفاهی ضروری می باشد ، خلاف قانون تشخیص و آن قسمت از بخشنامه که حاوی این معنی است مستنداً به ذیل ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۳۱ مورخ ۱۳۷۶/۹/۱۵

چون تعیین ضوابط و قواعد مربوط به نحوه اجرای مصوبه شماره ۶۱۶۴۰/۱۱ مورخ ۷۵/۴/۱ ریاست جمهوری در زمینه تعلق عوارض فروش محصولات تولیدی واحدهای صنعتی و تولیدی مندرج در مصوبه مذکور و قلمرو اجرایی و میزان آن در مناطق مختلف جغرافیایی تابعه از وظایف و اختیارات استانداریها محسوب نمی شود ، لذا بخشنامه اجرایی شماره ۱۱/۲۲۸۴۶ مورخ ۷۵/۶/۳ استانداری مرکزی به لحاظ خروج از حدود اختیارات خلاف قانون شناخته می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۳۷ مورخ ۱۳۷۷/۶/۲۸

با توجه به صراحت تبصره ۲۲ قانون چگونگی محاسبه و وصول حقوق گمرکی و بازرگانی مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۲ معافیت از پرداخت عوارض مندرج در تبصره مزبور منحصرأ ناظر به تولید کنندگان و واردکنندگان انواع خودرو و ماشینهای راه سازی و قطعه سازی آنهاست و تسری حکم مزبور به مواردی که اشخاص فوق الذکر صرفاً مسئولیت وصول و ایصال عوارض مزبور را دارند فاقد مجوز قانونی است . بنابراین دادنامه شماره ۲۳۷۷ مورخ ۱۳۷۶/۱۲/۱۶ هیأت اول تجدید نظر دیوان که متضمن این معنی است موافق اصول و موازین قانونی تشخیص می گردد .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۸۹ مورخ ۱۳۸۰/۳/۲۷

طبق بند ۲۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین نامه مالی معاملات شهرداریها از جمله وظایف شورای اسلامی شهر است و چون به موجب تبصره الحاقی به ماده ۵۳ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۴ تا تشکیل شورای اسلامی شهر وظایف آن شورا در امور شهرداری به شخص وزیر یا سرپرست وزارت کشور محول شده است و حکم این تبصره مفید جواز تفویض وظایف مذکور به سایر مقامات وزارت کشور نیست ، بنابراین مصوبه

شماره ۳۲۱/م/۲۸۵۶ مورخ ۱۳۷۵/۸/۵ فرماندار قزوین در خصوص تعیین حق پارکینگ و دریافت آن از وسائط نقلیه باربری به جهت ورود و توقف آنها در میدان تره بار آن شهرستان خارج از حدود اختیارات فرماندار تشخیص داده می شود و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۱۹ مورخ ۱۳۸۰/۴/۱۷

طبق بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱/۹/۱ و بند ۲۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخابات شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ تعیین و تصویب عوارض و نرخ خدمات شهرداری در قلمرو جغرافیایی هر شهر به عهده شوراهای اسلامی شهر محول شده و به موجب تبصره الحاقی به ماده ۵۳ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۴/۷/۲۸ تا تشکیل شوراهای اسلامی شهر، وظایف و مسئولیتهای شوراهای مذکور به شخص وزیر یا سرپرست وزارت کشور تفویض گردیده است. نظر به اینکه اعمال اختیار مقرر در تبصره الحاقی به ماده ۵۳ قانون به حکم قانونگذار قائم به اشخاص مذکور در آن تبصره است و تفویض آن به سایر اشخاص و مقامات دولتی از جمله استانداران مستند به حکم و اذن مقنن نیست، بنابراین مصوبه شماره ۱۶۶۱۴/۴/۴۲ مورخ ۱۳۷۷/۸/۱۹ استانداری مازندران مبنی بر تعیین و تصویب نرخ جمع آوری و حمل و امحاء زباله و وصول آن از اشخاص خارج از حدود اختیارات استانداری تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۴۶ مورخ ۱۳۸۰/۵/۷

مدلول تبصره ۵۰ قانون برنامه اول توسعه اقتصادی مصوب ۱۳۶۸ منحصراً مفید جواز وصول عوارض به میزان ۳ درصد درآمد مشمول مالیات قطعی شده منابع مذکور در این تبصره به نفع شهرداری در طول اجرای برنامه مذکور است و به صراحت قسمت آخر تبصره فوق الذکر وزارت کشور مکلف گردیده است که در طول اجرای برنامه مزبور طرحهای درآمدی لازم را برای کسب درآمدهای جدید برای شهرداریها به منظور جایگزین کردن با درآمد موضوع این تبصره تهیه نماید به نحوی که در پایان اجرای برنامه اول شهرداریها به این منبع درآمدی نیاز نداشته باشند و چون ادامه وصول عوارض مذکور پس از پایان برنامه اول توسعه اقتصادی به ادعای اعمال اختیار مقرر در ماده ۳۰ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳ به لحاظ مغایرت آن با حکم خاص مقنن به شرح تبصره فوق الاشعار جواز قانونی ندارد. بنابراین بخشنامه شماره ۱۳۷۴/۸/۴ مورخ ۳۰-۴-۸۶۸۱/۲۸۵۴۱ وزارت امور اقتصادی و دارایی خلاف قانون تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۳۵۴ الی ۳۵۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴

نظر به اینکه وضع قاعده آمره در باب اخذ هر گونه وجه از جمله عوارض شهرداری و جرایم تخلفات ساختمانی به قوه مقننه اختصاص دارد و قانونگذار در زمینه مرجع تعیین عوارض مذکور و کیفیت احتساب جرایم تخلفات ساختمانی و وصول آنها تعیین تکلیف کرده است، بنابراین مفاد بخشنامه شماره ۱۳۸۳۱/۷۹۰ مورخ ۱۳۷۹/۷/۲۵ که متضمن وضع قاعده آمره در خصوص وصول عوارض زیر بنا، پذیره، اضافه تراکم و تغییر کاربری علاوه بر جرایم تخلفات ساختمانی می باشد، خارج از حدود اختیارات قانونی معاون شهرسازی و معماری شهرداری تهران تشخیص داده می شود و بخشنامه مزبور مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۳

به موجب ماده ۱۰ قانون تشکیل شرکتهای آب و فاضلاب مصوب ۱۳۶۹ «شرکتهای آب و فاضلاب موضوع این قانون از پرداخت مالیات و هر نوع عوارض از جمله عوارض نوسازی و نظایر آن، حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی، حق الثبت و تمبر و هزینه دادرسی و هر نوع معافیتی که تاکنون دستگاههای مسئول آب و فاضلاب از آن بهره مند بوده اند برای مدت ۱۵ سال از تاریخ تشکیل معاف می باشد». نظر به اینکه مفاد بخشنامه شماره ۱۸۳۲۴/۳/۳۴/۲۶۰۴ مورخ ۱۳۷۷/۳/۱۵ وزارت کشور از حیث شمول یا عدم شمول معافیهای مقرر در ماده فوق الذکر به اعمال مختلف شرکتهای آب و فاضلاب متضمن تفسیر قانون و تعیین ضابطه خاص در خصوص مصادیق ماده مذکور و مستثنیات آن و نتیجتاً حسب مورد موجب توسعه یا تضییق دایره شمول حکم مقنن است. بنابراین مفاد بخشنامه مزبور خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۳۷۶ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۸

به موجب نظریه مورخ ۱۳۸۰/۹/۲۹ فقهای محترم شورای نگهبان اخذ عوارض از فخاریها به میزان ۱۰ درصد بر مبنای تولید به شرط اینکه به نظر کارشناسان دارای اثر تورمی باشد، خلاف شرع است. که چون مفاد نامه شماره ۱۰۱۶۴۱۳ مورخ ۱۳۷۹/۹/۲۱ وزراء صنایع و بازرگانی براساس نظریه کارشناسان کمیسیون تبصره ذیل ماده ۱۱ آئین نامه اجرایی مربوط و همچنین دستور ریاست جمهوری در خصوص تسریع در کاهش میزان عوارض مذکور مفید تأیید آثار تورمی عوارض فخاریها به میزان ۱۰ درصد و در نتیجه متضمن حصول شرط مندرج در نظریه فقهای محترم شورای نگهبان است، بنابراین بند ۳۸۰ مصوبه شماره ۱۸۳۵/۳/۳۴/۱ مورخ ۱۳۶۶/۲/۹ وزارت کشور به استناد قسمت اول ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۳۷۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۸

قانونگذار در مقام تأمین بخشی از هزینه های مربوط به انجام وظایف مقرر در ماده ۵۵ قانون شهرداری از جمله ارائه خدمات عمومی در قلمرو جغرافیایی شهر وضع و وصول عوارض را با رعایت شرایط قانونی تجویز کرده است .

نظر به اینکه شهرداری تکلیفی در ارائه خدمات عمومی در خارج از محدوده قانونی شهر ندارد، بنابراین تمسک به تبصره ۴ ماده ۴ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری که در مقام تعریف حوزه شهری براساس نقاط تابع حوزه ثبتی و عرفی واحد وضع شده است و مطالبه عوارض از کارخانجات واقع در خارج از محدوده قانونی شهر خلاف هدف و حکم مقنن در باب وضع و وصول و مصرف عوارض و خارج از محدوده اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی است بدین جهت ردیف خ ۱۳ از بند ۳۸۸ مصوبه شماره ۱۳۶۶/۳/۲۶ مورخ ۱/۳/۴۴۱۰ وزارت کشور که با استفاده از عبارت «حوزه شهری» موجب توسیع دایره شمول قانون گردیده است به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد .

رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور

شماره ۶۰ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۴

نظر به اینکه وصول عوارض حمل بارهای عمده پسته و خرما به میزان نیم درصد بهای فروش هر کیلو (حداکثر ۳ ریال) به شرط حمل آنها از مبدا شهرهای مشمول عوارض بند مذکور به تجویز بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور به تأیید و تنفیذ نماینده محترم ولی فقیه رسیده و در نتیجه در این خصوص از طرف مرجع و مقام صلاحیتدار قانونی تعیین تکلیف شده است و اتخاذ تصمیم در این زمینه در صلاحیت استانداری کرمان قرار ندارد ، بنابراین بخشنامه شماره ۴/۹۲۳۴ مورخ ۱۳۷۸/۸/۹ معاون امور عمرانی استانداری کرمان حاوی تعیین تکلیف نسبت به عوارض حمل پسته خارج از حدود اختیارات قانونی مربوط تشخیص داده می شود و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۱۰ مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۶

به موجب بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱ تعیین عوارض متناسب با امکانات اقتصادی محل و خدمات ارائه شده با رعایت شرایط و ضوابط مربوط و تنفیذ مقام ولایت امر به شورای اسلامی شهر محول شده و به صراحت بند الف ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۶۹ در صورت عدم تکافوی عوارض وصولی، وضع عوارض جدید و افزایش عوارض موجود صرفاً به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب ریاست جمهوری محول گردیده است .

بنابه مراتب فوق الذکر وضع عوارض بدون تحقق و اجتماع شرایط مربوط و رعایت تشریفات مقرر در قانون و بدون پیشنهاد و تنفیذ یا تصویب مقامات ذیصلاح موافق حکم و هدف مقنن نیست. بنابراین مصوبه مورخ ۱۳۶۱/۱/۲۳ قائم مقام وزارت کشور در شهرداری تهران موضوع تعرفه وصول ۵٪ عوارض از

بهای فروش عمده بر مبنای تولید خالص کلیه شرکتهای تولید کننده ماءالشعیر ونوشابه های غیر الکلی و بخشنامه شماره ۱۰۷۴۱/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۷۲/۸/۱۰ وزارت کشور مشعر بر تعیین قلمرو اعتبار مصوبات مقامات ذیصلاح در اجرای بند الف ماده ۴۳ قانون فوق الذکر وهمچنین تأیید اعتبار اجرایی عوارض کارخانجات نوشابه سازی به میزان بیش از یک درصد بر اساس مصوبه قائم مقام وزارت کشور مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی مربوط در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۲۵۰ مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۱

طبق بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور مصوب ۱۳۶۱ تعیین عوارض متناسب با امکانات اقتصادی محل و خدمات ارائه شده با رعایت سایر شرایط مقرر در بند مذکور با تنفیذ ولی امر به شورای اسلامی شهر محول شده و حسب تبصره الحاقی به ماده ۵۳ قانون فوق الذکر مصوب ۱۳۶۴ قبل از تشکیل شورای اسلامی در هر شهر ، وزیر کشور یا سرپرست وزارت کشور به عنوان جانشین شورای اسلامی آن شهر در امور مربوط به شهرداریها تعیین گردیده است . بنا به جهات فوق الذکر و اینکه تعیین مرجع و مقام وضع عوارض و تغییر میزان آن علی الاصول از وظایف و اختیارات استاندار آذربایجان غربی تشخیص داده می شود و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۳۰۰ مورخ ۱۳۸۱/۸/۲۶

طبق بند الف ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۶۹ در صورت عدم تکافوی عوارض وصولی وضع عوارض جدید و افزایش عوارض موجود صرفاً به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب ریاست جمهوری محول گردیده و به حکم بند ۱۶ ماده ۷۱ وماده ۷۷ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ منحصرأ وضع عوارض و تغییر نوع ، میزان آن به تناسب تولیدات و درآمدهای اهالی شهر به منظور تأمین بخشی از هزینه های خدماتی و عمرانی مورد نیاز قلمرو جغرافیایی شهر با رعایت سیاست عمومی دولت و آیین نامه هیأت وزیران از جمله وظایف شورای اسلامی شهر شمرده شده و هیأت دولت نیز با استفاده از اختیار قانونی خود به شرح ماده ۲ آئین نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر ، بخش و شهرک مسئولیت وضع عوارض در حدود درآمدها عرضه کالاها و خدمات و سایر امور مربوط به شهر ، شهرک و بخش ذیربط را به شورای اسلامی شهر تفویض کرده است . نظر به اینکه افزایش عوارض کارخانجات تولیدی نوشابه با توجه به وسعت بازار مصرف داخلی و خارجی آن منصرف از موارد مقرر در بند ۱۶ ماده ۷۱ و ماده ۷۷ قانون فوق الذکر است ، مصوبه مورخ ۱۳۷۸/۴/۱۴ شورای اسلامی شهر شیراز مبنی بر افزایش عوارض کارخانجات تولید نوشابه از یک درصد به پنج درصد خارج از حدود اختیارات شورای مذکور در افزایش عوارض مورد نظر تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۳۶۶ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۵

نظر به اینکه عوارض کارگاههای تولیدی تیرچه بلوک سیمانی براساس بند الف ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱ و با رعایت شرایط و ضوابط مقرر در ماده مذکور تعیین و پیشنهاد شده و مورد موافقت مقام ذیصلاح قرار گرفته است و عنایت به دادنامه شماره ۱۳۲ مورخ ۱۳۶۹/۵/۴ هیأت عمومی دیوان مبنی بر اعتبار تعرفه و مصوبه عوارض فوق الذکر، دادنامه های شماره ۱۴۳۵ مورخ ۱۳۷۸/۱۱/۲۷ شعبه دوازدهم و ۴۰۵ مورخ ۱۳۷۷/۳/۱۹ شعبه شانزدهم و ۱۵۸۲ مورخ ۱۳۷۸/۱۲/۷ شعبه سوم و ۸۶ مورخ ۱۳۷۹/۲/۵ شعبه هشتم دیوان در حدی که متضمن این معنی می باشد صحیح و موافق اصول و موازین قانونی است .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۲۰ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۵

نظر به تأیید و تصویب مراجع ذیصلاح در باب جواز وصول یک درصد عوارض از پیمانکاران و الزام آنان به پرداخت عوارض مذکور به شهرداریهای طرف قرار داد و عدم تسری معافیت واحدهای آموزشی از پرداخت عوارض مذکور به پیمانکاران ، دادنامه شماره ۴۵۱ مورخ ۱۳۷۹/۸/۳ شعبه سوم بدوی دیوان در حدی که مبین این معنی است موافق اصول و موازین قانونی می باشد .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره های ۲۶۱ لغایت ۲۶۴ مورخ ۱۳۸۲/۷/۱۳

الف- اعتراض نسبت به مصوبه شماره ۱۰۷۴۱/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۷۲/۸/۱۰ وزارت کشور در مورد تعیین قلمرو اعتبار مصوبات مقامات ذیصلاح در اجرای بند الف ماده ۴۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین و همچنین تأیید اعتبار اجرایی عوارض کارخانجات نوشابه سازی به میزان بیش از ۱٪ قبلاً مورد رسیدگی قرار گرفته و به شرح دادنامه شماره ۱۱۰ مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قانونی مربوط تشخیص داده شده و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال گردیده است . بنابراین موردی برای رسیدگی و اتخاذ تصمیم مجدد نسبت به همان مصوبه وجود ندارد و شکایت شاکی در این باب مشمول مدلول دادنامه فوق الذکر است .

ب- بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱ مصرح در جواز تعیین و وصول عوارض به منظور تأمین هزینه های هر شهر در صورت عدم تکافوی منابع مالی و درآمدهای آن شهر با رعایت ضوابط و تشریفات قانونی خاص است و سیاق عبارات ماده مزبور ظهور در تعیین عوارض جدید و یا افزایش عوارض موجود به منظور هزینه آن در قلمرو جغرافیایی هر شهر دارد . نظر به وسعت بازار مصرف داخلی و خارجی نوشابه غیر الکلی و اینکه افزایش عوارض آن محدود به قلمرو جغرافیایی شهر خاصی نیست و مورد متضمن تأمین هدف مقنن به شرح مقرر در بند یک ماده ۳۵ قانون فوق الذکر نمی باشد ، لذا بخشنامه شماره ۱/۳/۳۴/۴۸۴۳ مورخ ۱۳۶۶/۳/۲۱ وزیر کشور که عوارض فروش نوشابه غیرالکلی ساخت اصفهان را به میزان ۵٪ افزایش داده است مغایر قانون و خارج از حدود

اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می شود و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی را تصویب که در مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است و از ابتدای سال ۱۳۸۲ لازم الاجراء می باشد. با توجه به تصویب و لازم الاجراء شدن قانون مذکور و با عنایت به اینکه در این قانون نسبت به انواع تولید کالاهای و خدمات و نیز کالاهای صادراتی و نیز فرآورده های نفتی و واردات تعیین تکلیف شده و به شرح ماده یک قانون یاد شده برقراری هر گونه وجوه از جمله مالیات و عوارض اعم از ملی و محلی از تولید کنندگان کالاها، ارائه دهندگان خدمات و همچنین کالاهای وارداتی صرفاً به موجب قانون یاد شده مجاز می باشد و سایر قوانین لغو گردیده و در موارد ۲ و ۳ و ۴ انواع عوارض و سایر وجوه دریافتی از کالاهای وارداتی و یا تولیداتی و نیز ارائه خدمات بیان و تعریف شده است و مطابق ماده ۵ قانون مذکور نیز برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و کالاهای تولیدی و خدمات مذکور در ماده ۴ قانون مزبور، همچنین برقراری عوارض به درآمدها و مأخذ محاسبه مالیات سود سهام شرکتها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز، توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع اعلام شده است. البته در تبصره یک ماده ۵ قانون ترتیب خاصی برای وضع عوارض محلی جدید و یا افزایش نرخ هریک از عوارض محلی داده شده که حداکثر تا ۱۵ بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد باید تصویب و اعلام عمومی گردد. نظر به عموم و اطلاق قانون فوق الاشعار و حکومت آن بر قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ و فسخ قسمتهایی از قانون اخیر الذکر در نتیجه اختیارات شوراهای اسلامی صرفاً به تبصره یک ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم ... محدود می گردد با ملاحظه جهات یاد شده آئین نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران در محدوده قانون مؤخر اعتبار دارد و وضع هر نوع عوارض توسط شوراهای اسلامی سراسر کشور خارج از محدوده تبصره یک ماده ۵ مذکور، خلاف قانون و خلاف اختیارات تشخیص و به همین جهت:

اولاً آن قسمت از آئین نامه که ترتیبات دیگری را ورای قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه... مقرر داشته خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات هیأت وزیران تشخیص و ابطال می گردد. ثانیاً تبصره ماده ۲ ذیل ماده ۸ که هیأتی را با ترکیب خاص مسئول رسیدگی به شکایات در مورد عوارض محلی می نماید و همچنین ماده ۱۰ و تبصره ماده ۱۱ و ماده ۱۲ و ۱۳ و ماده ۱۴ مستنداً به ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۶۹ مورخ ۱۳۸۳/۳/۳

مستندات و مدارک پیوست پرونده های فوق الذکر مبین وقوع شرکت چینی سان در حوزه استحفاظی شهرداری ساوه و در محدوده شرکت سهامی خاص شهر صنعتی کاوه می باشد و در نتیجه به حکم مقررات مربوط شرکت مزبور موظف به وصول ۱٪ عوارض فروش کالاهای تولیدی از خریداران و پرداخت آن با رعایت مقررات مربوط است. بنابراین دادنامه شماره ۸۳۴ مورخ ۱۳۸۱/۱۱/۳۰ شعبه دهم تجدید نظر دیوان در پرونده کلاسه ت ۸۶۴/۸۱/۱۰ مشعر بر تأیید رأی قطعی کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری از این حیث صحیح و موافق قانون تشخیص داده می شود.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۹۵ مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۷

به صراحت بند ب ماده ۳۰ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳ «هرگونه افزایش قیمت برای خدمات، تحقیقات، تولیدات و وضع عوارض غیر از موارد پیش بینی شده در این قانون برای وزارتخانه ها، نهادها، مؤسسات و شرکتهای دولتی منوط به تصویب شورای اقتصاد می باشد.» نظر به اینکه واگذاری برخی از امور مورد نظر مقنن به بخش خصوصی الزاماً نافی اعتبار حکم صریح قانونگذار در تعیین مرجع ذیصلاح به منظور افزایش قیمت برای خدمات، تحقیقات و تولیدات و وضع عوارض مربوط نیست. بنابراین مصوبه مورد اعتراض متضمن تعیین تعرفه های حقوق، عوارض و هزینه های بندری بر کشتی و کالا مغایر هدف و حکم قانونگذار و خارج از حدود اختیارات هیأت عامل سازمان بنادر و کشتیرانی تشخیص داده می شود و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۲۱۶ مورخ ۱۳۸۳/۶/۸

به شرح نظریه شماره ۸۰/۲۱/۲۸۶۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲ فقهای محترم شورای نگهبان اخذ عوارض تولید از فخاریها به میزان ۱۰٪ در صورت داشتن آثار تورمی خلاف شرع شناخته شده و چون به تشخیص وزراء صنایع و بازرگانی عوارض مذکور واجد آثار تورمی بوده و مقام ریاست جمهوری نیز به ضرورت تسریع درکاهش آن تأکید کرده اند و هیأت عمومی دیوان به شرح دادنامه شماره ۳۷۶ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۸ به جهات فوق الذکر مستنداً به قسمت اول ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری بند ۳۸۰ مصوبه شماره ۱۸۳۵/۱۳۴/۱ مورخ ۱۳۶۶/۲/۹ وزارت کشور مبنی بر اخذ عوارض به میزان ۱۰٪ از فخاریها را ابطال کرده است. بنابراین بخشنامه شماره ۱۳۷۱/۳/۹ مورخ ۱۳۷۱/۳/۹ وزارت کشور مشعر بر لزوم اخذ عوارض فخاری اعم از کوره ها و کارخانجات فخاری به میزان ۱۰٪ نیز مشمول مدلول دادنامه فوق الذکر و نتیجتاً باطل و فاقد اعتبار است.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۲۳۴ مورخ ۱۳۸۳/۶/۲۲

سیاق عبارات بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شورای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱ منحصرأ مفید جواز اخذ عوارض از کالاهای تولیدی و خدمات ارائه شده از شهروندان قلمرو هر شهر در جهت رفع کمبود مالی شهرداری به منظور ارائه خدمات عمومی برای آن شهر است و ظهور در اخذ عوارض از شهروندان سایر نقاط برای مصرف آن در شهر معین و خاص ندارد. بنا به جهات فوق الذکر و عنایت به وسعت بازار مصرف داخلی و خارجی نوشابه غیر الکلی و اینکه افزایش عوارض آن محدود به قلمرو جغرافیایی شهر خاصی نیست و مورد تضمن تأمین هدف مقنن به شرح مقرر در بند یک ماده ۳۵ قانون فوق الذکر نمی باشد، بند ۳۸۸/۴ مصوبه شماره ۳/۳۴/۴۳۸۹ مورخ ۱۳۶۶/۳/۲۴ وزیر کشور که عوارض فروش نوشابه غیر الکلی را ۵٪ افزایش داده است مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می شود و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۴۱۹ مورخ ۱۳۸۳/۹/۱

به عنایت به مصوبه شماره ۶۱۶۴۰/۱۱ مورخ ۱۳۷۵/۴/۱ ریاست جمهوری مبنی بر الزام واحدهای تولیدی واقع در داخل شهرکهای صنعتی حوزه استحفاظی شهرها به پرداخت عوارض فروش به میزان نیم درصد به شهرک محل وقوع واحد تولیدی و نیم درصد به شهرداری مربوط (جمعأ به میزان ۱٪) بخشنامه شماره ۱/۴۹۷۳/ف مورخ ۱۳۷۵/۹/۱۱ فرمانداری قزوین که با وضع قاعده آمره درباره کیفیت توزیع عوارض مذکور ترتیب دیگری معین کرده و پرداخت تمام ۱٪ عوارض دریافتی را به حساب شهرداری الوند الزامی اعلام داشته است، خارج از حدود اختیارات فرمانداری قزوین در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می شود و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۴۹۵،۴۹۴،۴۹۳ مورخ ۱۳۸۳/۹/۲۹

الف - به صراحت ماده ۷۳ قانون شهرداری کلیه عوارض و درآمد هر شهرداری منحصرأ به مصرف همان شهر خواهد رسید و قهرأ عوارض و درآمد مذکور باید به منظور اجرای وظایف و مسئولیتهای محوله در اختیار شهرداری مربوط قرار گیرد. بنابراین واریز وجوه مزبور به حسابی که توسط سازمان امور مالیاتی اعلام می شود به منظور مصرف آن در جهت تأمین هزینه های مربوط به حسن اجرای قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و مراجعه به مؤدیان موضوع قانون مذکور و هزینه رسیدگی به دفاتر و اسناد و مدارک مربوط خلاف صراحت ماده ۷۳ فوق الاشعار و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه در وضع مقررات دولتی است و در نتیجه ماده ۲۰ آیین نامه مورد شکایت به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

ب- به موجب تبصره ۳ ماده ۶ قانون فوق الذکر وجوه دریافتی بابت مالیات و عوارض خدمات و کالاهای مذکور در قانون که توسط سازمان امور مالیاتی وصول می گردد مشمول احکام ماده (۲۱۱) به بعد فصل نهم باب چهارم قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی خواهد بود. بنابراین مفاد ماده ۳۲ تصویبنامه شماره ۶۷۴۵۲/ت/۲۸۳۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ و مواد ۵، ۶، ۷ و ۸ تصویبنامه شماره ۱۳۴۱۸/ت/۲۸۶۴۸ هـ مورخ ۱۳۸۲/۴/۹ هیأت وزیران و بند یک دستورالعمل اجرایی ماده ۲۱ آیین نامه شماره ۶۷۴۵۲/ت/۲۸۳۲۸ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۸ هیأت وزیران مصوب وزیران کشور و امور اقتصادی و دارایی از جهت اینکه متضمن وضع قاعده آمره ای خلاف حکم مقنن نیست، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه نمی باشد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۵۱۵ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۱۳

الف- دستورالعمل های شماره ۳۹۰۰/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ و ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزارت کشور به شرح نظریه های شماره ۷۷/۲۱/۲۷۴۲ مورخ ۱۳۷۷/۲/۲۲ و ۷۸/۲۱/۵۳۳۶ مورخ ۱۳۷۸/۷/۴ فقهای محترم شورای نگهبان خلاف احکام شرع شناخته نشده است، بنابراین موردی برای ابطال دستور العمل های مزبور در اجرای قسمت اول ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری وجود ندارد.

ب- با عنایت به اینکه در تبصره ۳ بند ب دستورالعمل شماره ۳۹۰۰/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ وزارت کشور مقرر شده است که «مالکین واحدهای مسکونی (تک واحدی - مجتمع) که دارای پروانه ساختمانی معتبر (از لحاظ مدت اعتبار) می باشند و به لحاظ اتمام مهلت اعتبار آن خواستار تمدید پروانه و یا بنا به ضرورت خواستار تعویض و تغییر نقشه ساختمانی بوده از پرداخت مجدد عوارض صدور پروانه ساختمانی معاف خواهند بود.» بنابراین مفاد تبصره موصوف خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات قوه مجریه تشخیص داده نشد.

ج- مطابق بند یک ماده ۳۵ قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱ تعیین عوارض متناسب با امکانات اقتصادی محل با تصویب وزارت کشور و تنفیذ ولی امر از جمله وظایف و اختیارات شورای اسلامی شهر می باشد. لذا تکلیف به اخذ مابه التفاوت عوارض پذیره در هنگام درخواست تمدید پروانه ساختمانی پس از اتمام مهلت مقرر در پروانه در ذیل دستورالعمل ۳۸۷۰۵ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۴ وزیر کشور به علت عدم رعایت تشریفات لازم موضوع بند یک ماده ۳۵ قانون مذکور و عدم رعایت بند الف ماده ۴۳ قانون نحوه وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص گردید و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری فراز آخر بخشنامه مزبور ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۵۵۵ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۴

مطابق ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ قانونگذار وظایف شورای اسلامی شهر را ۲۹ بند برشمرده و احصاء نموده است. نظر به اینکه از مدلول بندهای ۱۶ و ۲۶ که مبنی بر تصویب لوایح برقراری و یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت و اعلام آن از سوی وزارت کشور و نیز تصویب نرخ

خدمات ارائه شده توسط شهرداری وسازمانهای وابسته به آن با رعایت آیین نامه مالی و معاملات شهرداریها، اختیار صدور مجوز استفاده اختصاصی از حاشیه معابر و شوارع عمومی توسط وزارتخانه ها، مؤسسات ، سازمانها و شرکتهای دولتی و خصوصی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و ساکنین مجاور گذرگاهها وخیابانها در قبال اخذ سالیانه مبلغ ۵۰۰۰۰۰ ریال و ۲۰۰۰۰۰ ریال حسب مورد مستفاد نمی گردد ، بنابمراست تبصره های یک و ۲ ماده واحده مصوب شصت و هفتمین جلسه شورای اسلامی شهر تهران به شماره ۱۶۰/۶۲/۱۳۴۱ مورخ ۱۳۶۹/۱/۳۱ خارج از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر تهران شناخته شد و به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال گردید.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۴۴۹ مورخ ۱۳۸۴/۹/۶

قانونگذار به شرح ماده ۷۷ قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شورای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ صلاحیت و اختیار شورای اسلامی شهر در وضع عوارض به منظور تأمین هزینه های خدماتی و عمرانی مورد نیاز شهر را در حدود مقررات آیین نامه هیأت وزیران تجویز کرده است و هیأت وزیران با استفاده از اختیار مقرر در قانون فوق الذکر نحوه و میزان افزایش عوارض وصولی را به شرح ماده ۱۵ آیین نامه اجرایی قانون و تبصره ذیل آن مشخص کرده اند که شورای اسلامی شهر در خصوص افزایش عوارض وصولی ملزم به رعایت آن است نظر به اینکه مصوبه چهل و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲ شورای اسلامی شهر تهران در باب افزایش عوارض تابلوهای منصوبه در حوزه شهر تهران بدون رعایت مقررات قانونی فوق الذکر تنظیم و تصویب شده است ، بنابراین مصوبه مذکور مغایر هدف و حکم مقنن تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد .

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۵۷۲-۵۷۳ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۸

قانونگذار به منظور تعیین میزان هر گونه وجوه از جمله مالیات و عوارض برخی از خدمات و کالاهای تولیدی و وارداتی و تجمیع مقررات مختلف در باب وضع و وصول آنها مبادرت به تصویب قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا ، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ نموده و به شرح ماده یک این قانون مقرر داشته است که «از ابتدای سال ۱۳۸۲ برقراری و دریافت هرگونه وجوه از جمله مالیات و عوارض اعم از ملی و محلی از تولیدکنندگان کالاها و ارائه دهندگان خدمات و همچنین کالاهای وارداتی صرفاً به موجب این قانون صورت می پذیرد...» و در جهت تحقق این هدف کلیه قوانین و مقررات مربوط به برقراری ، اختیار و یا اجازه برقراری و دریافت وجوه توسط کلیه مراجع ذیربط به استثناء موارد مصرح در آن ماده را ملغی اعلام داشته و در بند (د) ماده ۴ قانون فوق الذکر عوارض خدمات هتل، متل، مهمانسرا، هتل آپارتمان ، مهمانپذیر ، مسافرخانه، تالارها و باشگاهها را به میزان ۲٪ هزینه تعیین نموده است که به موجب بند (ب) ماده ۶ این قانون در حد مراکز واقع در حریم شهرها به حساب شهرداری محل واریز می شود و به صراحت ماده ۵ قانون

مزبور، برقراری هر گونه عوارض و سایر وجوه برای انواع خدمات مندرج در ماده ۴ قانون را توسط شورای اسلامی شهر و سایر مراجع ممنوع کرده است. نظریه اینکه برقراری عوارض توسط شورای اسلامی شهر در صورت عدم تکافوی درآمد شهرداری در حد هزینه های ضروری و به تناسب خدمات شهری مجاز است و تعیین نرخ بهای خدمات شهرداری موضوع بند ۲۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ نیز بر اساس آیین نامه های مالی و معاملاتی شهرداریها ناظر به ارائه خدمات خاص و مشخص است و منصرف از مقوله عوارض موضوع بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون اخیر الذکر و تبصره یک ماده ۵ قانون موسوم به تجمیع عوارض می باشد، مصوبه شماره ۴۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۷ شورای اسلامی شهر تهران که به شرح آن با تلفیق مقررات متفاوت بدون ارائه خدمات شهری و ترافیکی ناشی از برگزاری مراسم گوناگون در تالارها و باشگاههای پذیرایی و رستورانها اقدام به برقراری عوارض شده است مغایر هدف و حکم مقنن تشخیص داده می شود و مستنداً به قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۷۸۷ مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۲۴

طبق ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ «برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و کالاهای تولیدی و همچنین آن دسته از خدمات که در ماده ۴ این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکتهای، سود اوراق مشارکت، سود سپرده گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می باشد.» لیکن حکم مقرر در تبصره یک ماده مزبور مفید جواز وضع عوارض محلی جدید و یا افزایش نرخ هر یک از عوارض محلی توسط شورای اسلامی شهر با رعایت سایر مقررات مربوط است. نظر به اینکه وضع عوارض به میزان نیم درصد از قراردادهای عمرانی در محدوده جغرافیایی شهر تهران مبتنی بر تبصره یک ماده ۵ قانون فوق الذکر بوده و از مصادیق موارد مصرح در مادتين ۴ و ۵ قانون فوق الذکر محسوب نمی شود، بنابراین مصوبه مورد اعتراض مغایرتی با قانون ندارد و خارج از حدود اختیارات قانونی مربوط نمی باشد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۸۱۹ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۲۰

سیاق عبارات مقرر در قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ مبین انتفاء صلاحیت شورای اسلامی شهر در وضع عوارض در موارد مصرح در قانون مزبور است و با عنایت به تبصره یک ماده ۵ آن قانون، استمرار صلاحیت و اختیارات آن شورا در وضع عوارض محلی جدید یا افزایش عوارض قبلی با رعایت مقررات مربوط مورد تأیید قرار گرفته است و چون معافیت از پرداخت عوارض ساخت و ساز و نوسازی در مواردی مبتنی بر اختیار قانونی شورای اسلامی در وضع عوارض می باشد و تبصره ۳ ماده ۵ قانون فوق-

الذکر موضوع لغو قوانین و مقررات مربوط به اعطای تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه شهرداری منصرف از مصوبات شورای اسلامی شهر در خصوص مورد است، بنابراین مصوبه شماره ۱۰۸۰ مورخ ۱۳۸۲/۶/۱۰ شورای اسلامی شهر شیراز در باب معافیت از پرداخت عوارض ساخت و ساز و نوسازی نسبت به برخی از اماکن مغایرتی با قانون ندارد و خارج از حدود اختیارات قانونی آن شورا نمی-باشد.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

دادنامه شماره ۱۴۷۶ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲

با توجه به تبصره یک ماده ۵ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱، وضع عوارض محلی جدید و افزایش عوارض قبلی توسط شورای اسلامی شهر با رعایت مقررات مربوط مجاز است. نظر به مراتب فوق الذکر ردیف ۶۷ مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۶ شورای اسلامی شهر اردکان یزد مبنی بر برقراری عوارض به میزان نیم درصد از قراردادهای پیمانکاری اعم از عمرانی، اجرائی، مشاوره‌ای، مطالعاتی، بازرگانی، تجاری، صنعتی، خدماتی و ساختمانی در قلمرو شهر مزبور مغایرتی با قانون ندارد.

منابع

منابع

- ۱- حجتی اشرفی ، غلامرضا ، مجموعه قوانین و مقررات محشای شهرداری و شوراهای اسلامی با آخرین اصلاحات و الحاقات ، کتابخانه گنج دانش ، چاپ دوم ، ۱۳۸۵
- ۲- کمالان ، سید مهدی ، محشای قوانین و مقررات شهرداری ، انتشارات کمالان ، چاپ دوم ، ۱۳۸۷
- ۳- منصور ، جهانگیر ، مجموعه قوانین و مقررات شهر و شهرداری ، نشر دوران ، چاپ دوم ، ۱۳۸۱
- ۴- حجتی اشرفی ، غلامرضا ، مجموعه کامل قوانین و مقررات مالی، محاسباتی با آخرین اصلاحات و الحاقات ، کتابخانه گنج دانش ، چاپ پنجم ، ۱۳۸۲
- ۵- لوح حق ، مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی ، ۱۳۸۶
- ۶- قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۸۸-۱۳۸۴ ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ، چاپ سوم ، ۱۳۸۳
- ۷- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ، چاپ دوم ، ۱۳۸۱
- ۸- دستورالعمل اجرایی توزیع اعتبارات متمرکز شهرداریهای کشور شماره ۱ و ۲ ، سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور ، ۱۳۸۷

ضمائم

ضمیمه یک
فهرست کالاهای تولیدی
مشمول عوارض در سال
۱۳۸۷

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره: ۷۹۹/ت ۳۹۳۸۸ هـ

تاریخ: ۱۳۸۷/۱/۵

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت بازرگانی - وزارت صنایع و معادن وزارت کشور - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۷ بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن، بازرگانی، کشور و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، موضوع نامه شماره ۸۳۴۷۳/۸۱۴-۲۰۱۳ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد (ه) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی - مصوب ۱۳۸۱ - تصویب نمود:

۱- فهرست کالاهای تولیدی که امکان استفاده از آنها به عنوان محصول نهایی وجود دارد برای سال ۱۳۸۷ به شرح جدول پیوست که تأیید شده به مهر پیوست تصویب نامه هیئت وزیران می باشد، تعیین می شود.

۲- در مواردی که کالاهای یاد شده به صورت بسته بندی شده و یا مظروف به فروش می رسند، از مأخذ قیمت فروش مشمول مالیات و عوارض مقرر خواهند بود و حاصل فروش آنها قابل تفکیک به اجزا نیست.

۳- در مواردی که کالاهای یاد شده به صورت کارمزدی تولید می شوند از حیث تعریف و تطبیق با مقررات در رابطه با نحوه وصول مالیات و عوارض مزبور از طریق صاحب کالا (سفارش دهنده) به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و اجرا خواهد شد.

تبصره - مفاد این بند به مواردی که کالاهای موضوع بند (الف) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی - مصوب ۱۳۸۱ - به صورت کارمزدی تولید می شود، قابل تسری خواهد بود.

۴- اقلام زیر مجموعه هر یک از گروه کالاهای فهرست بند (۱) این تصویب نامه طبق نظر اکثریت نمایندگان اعضای کارگروه موضوع بند (ه) ماده (۳) قانون یاد شده تعیین و توسط سازمان امور مالیاتی کشور به واحدهای تابع ابلاغ می شود.

۵- مصارف نظامی نیروهای مسلح از شمول این تصویب نامه مستثنی می باشند.

پرویز داودی معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر ریاست قوه قضائیه، دفتر معاون اول رئیس جمهور، دفتر معاون اجرایی رئیس جمهور، دفتر معاون حقوقی و امور مجلس رئیس جمهور، دفتر رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، اداره کل قوانین مجلس شورای اسلامی، سازمان بازرسی کل کشور، اداره کل حقوقی، اداره کل قوانین و مقررات کشور، کلیه وزارتخانه ها، سازمانها و مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می شود.

فهرست کالاهای تولیدی موضوع بند(هـ) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولید کنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی برای سال ۱۳۸۷

ردیف	شرح محصول
۱	انواع فرآورده های لبنی و فرآورده های سویا به استثنای شیر، شیر خشک، ماست پاستوریزه، پنیر، پودر پنیر، پودر آب پنیر، آب پنیر، کازئین و لاکتوز
۲	روغن زیتون، روغن کنجد، روغن کوچک، روغن بادام، روغن بادام زمینی، روغن زیره، روغن پسته، روغن سیر، روغن از سبوس، روغن نارگیل، کره گیاهی، مارگارین و انواع قند (به استثنای آن بخش از سهمیه قند یارانه ای)
۳	انواع رشته غذایی، خمیر پیتزا (نان پیتزا)، پنیر پیتزا و پاستا
۴	انواع بستنی و فرآورده های یخی خوراکی و یخ
۵	انواع کاکائو، شکلات، کارامل، نبات، آبنبات، نقل و درازه، پاستیل، راحت الحلقوم، سوهان، گز، شکر پنیر، نوقا، پولکی، اریس، باسلق، حلوا، ارده، پشمک و آدامس
۶	انواع نان سوخاری، پودر (آرد) سوخاری، نان بستنی، کیک، بیسکویت، ویفر، کراکر، توک و کلوچه
۷	انواع پفک، اسنک، پرنجک، ذرت بوداده، هانی اسمک، کورن فلکس، چیپس، لواشک، ترشک، پودر ژله، پودر سبزیجات و میوه جات، پودر جهت تهیه غذا و سوپ، سوپ آماده طبخ، گندم و جو پوست-کنده و پرک شده، غذای کودک و سایر فرآورده های سیب زمینی
۸	انواع کمپوت، کنسرو، ترشیجات، شورجات و مرباجات
۹	انواع رب و سس (به استثنای رب گوجه فرنگی)
۱۰	انواع محصولات گوشتی آماده از قبیل کالباس، سوسیس، همبرگر، کباب لقمه، پیتزا و خوراک از آبزیان
۱۱	انواع سفال و آجر به استثنای آجر نسوز مورد استفاده در صنعت
۱۲	انواع سرامیک و چینی بهداشتی
۱۳	انواع کاشی و سرامیک ساختمانی
۱۴	انواع شیشه تخت، خم، ایمنی، آینه های شیشه ای و اشیاء تزئینی شیشه ای به استثنای شیشه مورد مصرف در عایق های چند جداره ای شیشه ای
۱۵	انواع بلورجات و ظروف شیشه ای به استثنای ظروف بسته بندی مورد مصرف در تولید
۱۶	انواع ظروف سرامیکی، چینی، اشیاء تزئینی سرامیکی و چینی و مقره های سبک و سنگین مورد مصرف در صنعت برق
۱۷	انواع گچ، سیمان، آهک، پوکه های معدنی، پودر سنگ ساختمانی و باریت و بنتونیت (به استثنای کلینکر و ملات سیمان نسوز و سیمان مورد مصرف در تولید انواع لوله، اتصالات و ورقهای آزیستی)
۱۸	انواع لوله، اتصالات و ورقهای آزیستی
۱۹	انواع شربت به استثنای شربتهای دارویی و شربت غلیظ نوشابه سازی و کنسانتره انواع میوه
۲۰	انواع آب میوه، آبغوره، سرکه، عرقیات گیاهی، آب معدنی و آب آشامیدنی بسته بندی شده
۲۱	انواع قیر (به استثنای قیر مورد مصرف در کارخانجات تولید آسفالت)، آسفالت، محصولات ایزوگام، ایزولاسیون و عایقهای حرارتی، برودتی، رطوبتی و صوتی
۲۲	انواع محصولات، لوازم، اشیاء، ظروف و مخازن پلاستیکی و ظروف ملامین (به استثنای محصولات و ظروف بسته بندی مورد مصرف در تولید)
۲۳	انواع ظروف فلزی، تفلون، نسوز و نشکن (به استثنای ظروف بسته بندی مورد مصرف در تولید)

۲۴	انواع رسوب گیر و جرم گیر غیر صنعتی و انواع محصولات نرم کننده، شوینده، پاک کننده، براق کننده، فردهنده و زایل کننده و انواع صابون و شامپو (به استثنای صابون و شامپوی داروئی مندرج در فهرست دارونامه رسمی کشور و صابون صنعتی)
۲۵	انواع لوازم و محصولات آرایشی و بهداشتی و مواد سفید کننده و جلادهنده
۲۶	انواع رنگ آستری و رنگ (به استثنای رنگ و آستری صنعتی و رنگ نساجی)، روغن جلا و پوششهای مشابه
۲۷	انواع محصولات و سموم دفع آفات و ضد عفونی کننده ها (به استثنای نفتالین، انواع سموم مشمول نظام یارانه ای و قیمت گذاری و ضد عفونی کننده های داروئی مندرج در فهرست دارونامه رسمی کشور)
۲۸	انواع روغن های حاصل از تصفیه نفت (به استثنای روغن هیدرولیک، اروماتیک و روغن پایه) و انواع گریس، ضد یخ، روغن و مایع ترمز
۲۹	انواع چسب و نوار چسب به استثنای چسب نئوپان (چسب اوره فرمالوئید)
۳۰	انواع کبریت، فندک و محصولات مخصوص آتش بازی (به استثنای فندک مورد مصرف در کارخانجات تولیدی)
۳۱	انواع لوازم و محصولات لاستیکی (به استثنای لوازم و محصولات لاستیکی مورد مصرف در تولید خودرو)
۳۲	انواع لاستیک روئی و توئی شامل تایر و تیوب (به استثنای آن بخش که در تولید خودرو، موتور سیکلت، دوچرخه و ماشین آلات راه سازی مورد مصرف قرار می گیرد) و انواع لاستیکهای روکش شده
۳۳	انواع محصولات بهداشتی کاغذی
۳۴	انواع فرش ماشینی، موکت و سایر زیر اندازهای ماشینی
۳۵	انواع پرده، نوار پرده، حاشیه پرده، ریل وميله پرده، رومیزی، روتختی، روبالشی، ملحفه، روبان، سرویس پارچه ای و حوله آماده
۳۶	انواع چتایی، طناب و ریسمان
۳۷	انواع پتو، لحاف، متکا، بالش، کوسن، جلیقه نجات و انواع پرچم
۳۸	انوع تشک و کیسه خواب
۳۹	انواع کلاه و کمربند ایمنی (به استثنای کمربند ایمنی خودرو)
۴۰	انواع محصولات چرمی، جیر و نیوک (به استثنای پوشاک و کفش)
۴۱	انواع کیف، ساک و چمدان
۴۲	انواع مصنوعات چوبی ساختمانی، پارکت، پانل، ساختمانهای پیش ساخته چوبی و تخته لمبه (به استثنای نئوپان، ام دی اف، تخته سه لا، روکش چوبی و فیبر کار نشده)
۴۳	انواع ورق های آهنی و فولادی چهار (۴) میلیمتری و بالاتر
۴۴	انواع تیرآهن، ستون فلزی، زد، میلگرد آهنی، اسکلت فلزی گلخانه ای، پانل (نمای کامپوزیت) آلومینیومی، درب و پنجره فلزی، درب و پنجره آلومینیومی و چهارچوب فلزی درب و پنجره (به استثنای ستون تولیدی از ورق های خریداری شده چهار میلیمتری و بالاتر تولید داخل)
۴۵	انواع لوله های آهنی و فولادی (به استثنای لوله های آهنی و فولادی تولیدی از ورقهای چهارمیلیمتری و بالاتر تولید داخل)
۴۶	انواع مته و الکترود جوشکاری
۴۷	انواع شیرآلات و اتصالات فلزی (به استثنای شیر کنترل گازی و شیر اجاق گاز)
۴۸	انواع قفل، براق آلات، سنجاق، سوزن، دکمه و گیره پرده (به استثنای قفل، لولا و دستگیره مورد مصرف در تولید خود رو)
۴۹	انواع آچار و ابزار دستی و برقی دستی

۵۰	انواع تقویم ، سررسید ، آلبوم عکس ، آلبوم تمبر و انواع کاغذ کادوئی ، استنسیل ، کاربن، حساس ، فاکس، لیتوگرافی ، فتوکپی ، چسب دار ، برچسب ، دیواری و فرمهای کامپیوتری به هم پیوسته و به صورت ورقه و ساک ، کیف ، کلاسور ، زونکن ، پوشه کاغذی و مقوایی و انواع پاکت پستی ، مراسلاتی ، جاروبرقی و زباله هواپیما
۵۱	انواع بویلرهای با ظرفیت یک تن در ساعت و کمتر و انواع تأسیسات حرارت مرکزی و مخازن
۵۲	انواع رادیاتور های حرارت مرکزی و شبکه رادیاتور
۵۳	انواع محصولات ساخته شده از سیم و تورهای فلزی و انواع قفسه فلزی و قطعات فلزی شومینه
۵۴	انواع سیلندر ، کپسول ، رگلاتور و پودر و کف آتش نشانی
۵۵	انواع قاشق ، کارد ، چاقو ، چنگال ، رنده و سایر مصنوعات مورد استفاده در آشپزخانه
۵۶	انواع محصولات بهداشتی فلزی
۵۷	انواع صندوقهای ایمنی و نسوز
۵۸	انواع بالابر ، پلکان هواپیما ، دستگاه حمل غذا ، قطعات آسانسور و انواع دستگاه نوار نقاله فرودگاهی و فروشگاه
۵۹	انواع جک و جرثقیل
۶۰	انواع ترانسفوماتور ، باتری ، شارژر و ترانس تنظیم و تقویت کننده برق لوازم خانگی و اداری و آداپتور تبدیل برق ۲۲۰ ولت به ولتاژ پائین تر
۶۱	انواع لوازم آشپزخانه و خانگی برقی
۶۲	انواع آنتن
۶۳	انواع ترازو و باسکول متحرک
۶۴	انواع سیم و کابل از هر قبیل (به استثنای سیم لاکه ، درخت سیم و سیم مفتول مسی)
۶۵	انواع لامپ روشنایی
۶۶	انواع یخچال و فریزر
۶۷	انواع سرد کن و یخ ساز
۶۸	انواع کولر آبی، گازی و دریچه کولر (به استثنای کولر خودرو)
۶۹	انواع آبگرمکن ، اجاق ، سماور و بخاری (به استثنای بخاری خودرو)
۷۰	انواع دستگاههای تهویه ، چیلر، هواساز، پکیج ، فن کوئل ، پنکه ، بادبزین و هود
۷۱	انواع مشعل
۷۲	انواع ماشینهای محاسب ، حسابداری و صندوق واداری
۷۳	انواع دستگاه تصفیه آب خانگی
۷۴	انواع تلفن ، پیجر ، مراکز تلفن و دستگاهها و ملحقات مخابراتی
۷۵	انواع کنتور (آب ، گاز و برق)
۷۶	انواع کلید ، پریز ، دوشاخه، سرپیچ ، سیستمهای حفاظتی و فیوز ، رله اتصال ، ترمینال الکتریکی و دایمر
۷۷	انواع نوار کاست ، ویدئو و فلاپی
۷۸	انواع خودرو ، کانتینر ، تریلر و کاروان
۷۹	انواع ماشین آلات راهسازی ، ساختمانی و حفاری
۸۰	انواع لیفتراک ، دامپر و یدک کش
۸۱	انواع واگن و لکوموتیو و قطعات ترمز واگن و لکوموتیو و کمک فتر واگن
۸۲	انواع دوچرخه ، سه چرخه ، کالسکه و موتورسیکلت

۸۳	انواع وسایل و تجهیزات ورزشی و انواع تفنگ های شکاری
۸۴	انوع رایانه ، تجهیزات جانبی و کمکی آن
۸۵	انواع فیلتر روغن ، هوا ، سوخت و تصفیه گاز (به استثنای کاتالیست تصفیه دود آگزوز)
۸۶	انواع سیم گاز ، کلاچ و ترمز و انواع لنت ترمز ولنت کلاچ وانواع دیسک کلاچ و صفحه کلاچ(به استثنای آن بخش که درتولید خودرو مورد مصرف قرار می گیرد)
۸۷	انواع چراغهای روشنایی
۸۸	انواع لوازم و میلان چوبی و فلزی خانگی ، اداری ، آموزشی ، تفریحی و ورزشی
۸۹	انواع محصولات فایبر گلاس و محصولات پلاستیکی تقویت شده با فایبر گلاس (به استثنای ورق فایبر گلاس و قطعات فایبر گلاس خودرو مورد مصرف در تولید خودرو)
۹۰	انواع ژنراتور های برق و دستگاه جوشکاری و دستگاه های لحیم کاری (به استثنای ژنراتور های برق بالای ۵۰۰ کیلو وات)
۹۱	انواع موتور پمپ و کمپرسور پیستونی (به استثنای پمپ آب کولر مورد مصرف در کارخانجات کولر سازی و پمپ هیدرولیک فرمان خودرو)
۹۲	انواع چرخ خیاطی
۹۳	انواع شمع ، پلاتین و بلبرینگ (به استثنای آن بخش که در تولید خودرو مورد مصرف قرار می گیرد)
۹۴	انواع چراغ خودرو (به استثنای آن بخش که در تولید خورو ، موتور سیکلت و دو چرخه مورد مصرف قرار می گیرد)
۹۵	انواع دستگاهها و لوازم صوتی و تصویری (به استثنای رادیو و رادیو پخش خودرو)
۹۶	انواع وسایل بازی و تفریحی و اسباب بازی
۹۷	انواع وسایل ، ابزار آلات و تجهیزات پزشکی ، دندان پزشکی ، دامپزشکی ، آزمایشگاهی و ارتوپدی
۹۸	انواع شناورهای آبی (قایق، کشتی ، لنج و امثالهم)
۹۹	انواع آلات موسیقی
۱۰۰	انواع ساعت و تایمر
۱۰۱	انواع دزدگیر ، وسایل هشدار دهنده ، گاردریلها و راهبند کنترل ورود و خروج
۱۰۲	انواع مشمع ، سلفون ، نایلون و نایلکس (به استثنای محافظ حبابدار پلاستیکی و شرینگ (فیلم پلاستیک {
۱۰۳	انواع زینت آلات ساخته شده از فلزات ، جواهرات و سنگها
۱۰۴	انواع چادر و چتر و انواع محصولات برزنتی
۱۰۵	انواع نمک تصفیه شده خوراکی و ادویه جات فرآوری شده
۱۰۶	انواع فلاسک و جایخی
۱۰۷	انواع کانکس و خانه ها و اتاق های پیش ساخته فلزی ، پارتیشن وتیر و تیرچه فلزی
۱۰۸	انواع پمپ سوخت جایگاهی
۱۰۹	انواع میکروسکوپ و تلسکوپ
۱۱۰	انواع دستگاهها و وسایل اندازه گیری و سنجش زمان
۱۱۱	انواع اطاق ، قطعات بدنه ، کمک فنر ، سپر ، قالباق خودرو ، لوازم جلوبندی ، آگزوز و واشر آگزوزو انواع مجموعه شیشه بالابر (به استثنای آن بخش که در تولید خودرو مورد مصرف قرار می گیرد)
۱۱۲	انواع ماشینهای سوراخ کاری از قبیل مته ستونی و رومیزی
۱۱۳	انواع ماشینهای ابزار تیزکن

۱۱۴	انواع الكل صنعتي و داروهای ظهور و ثبوت فیلمهای عکاسی ، رادیولوژی و لیتوگرافی
۱۱۵	انواع ماشین آلات خبازی ، خشک شوئی ، خشک کن البسه ، نجاری ، تولید موزائیک و چمن زنی
۱۱۶	انواع دستگاههای بالانس چرخ ، میزان فرمان ، تنظیم موتور و پنچرگیری
۱۱۷	انواع ماشین تراش به استثنای ماشین CNC با دستگاه هوشمند رایانه ای
۱۱۸	انواع دستگاه کالباس بر ، شربت ساز و انواع ماشینهای برقی آبلیموگیری ، آبغوره گیری و سبزی خردکنی غیر صنعتی
۱۱۹	انواع تلمبه تنظیم باد
۱۲۰	انواع وسایل سمعی و بصری علمی ، ابزارهای اپتیکی ، تجهیزات عکاسی ، فریم ، لنز چشم و شیشه عینک
۱۲۱	انواع سوخت ناوگان هوائی (هواپیما ، هلیکوپتر و ...)
۱۲۲	انواع شن و ماسه (به استثنای ماسه ریخته گری و شن و ماسه مورد مصرف در کارخانجات تولید آسفالت)

ضمیمه دو

تلخیص ضوابط دستورالعمل‌های اجرایی توزیع اعتبارات
متمرکز شهرداریهای کشور

تلخیص ضوابط دستورالعمل‌های اجرایی توزیع اعتبارات متمرکز شهرداریهای کشور

ماده ۱- تا زمان تشکیل دفاتر استانی سازمان، معاونت امور عمرانی استانداریها وظیفه تسهیم اعتبارات ابلاغی موضوع تبصره (۱) ماده ۶ و تبصره (۳) ماده ۲ قانون موسوم به تجمیع عوارض بین شهرداریهای استان را براساس بودجه مصوب سال جاری آنها برعهده داشته و به عنوان نمایندگان استانی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، نظارت بر نحوه عملکرد وجوه متمرکز و ارسال گزارش عملکرد مربوطه را در مقاطع سه ماهه به انجام می‌رسانند.

تبصره - کلیه شهرداریهای کشور مکلفند گزارش عملکرد هزینه اعتبارات خود را در مقاطع سه ماهه طی فرم ذیربط (فرم گزارش عملکرد) تنظیم و از طریق نمایندگان استانی، برای سازمان شهرداریها ارسال نمایند.

ماده ۲- براساس مصوبه کارگروه دیصلاح قانونی، سهمیه اعتبارات شهرهای استان (به غیر از کلانشهرها) باید به گونه ای میان شهرداریهای تحت پوشش توزیع گردد که کلیه ضوابط ذیل رعایت گردند:

الف - مجموع میزان دریافتی هر شهر از این محل برای کلیه شهرهای استان (به غیر از شهرهای جدیدالتأسیس) حداکثر معادل ۸۵٪ وجوه توزیعی در سال ۱۳۸۶ باشد.

ب - میزان مجموع دریافتی هر شهر (به غیر از شهرهای جدیدالتأسیس و کلانشهرها) از محل اعتبارات تبصره (۱) ماده ۶ / تبصره (۳) ماده ۲ قانون فوق‌الذکر، حداقل معادل ۴۰۰ میلیون ریال باشد.

ج - شاخص‌های استانی توزیع وجوه به همراه وزن هر یک به شرح ذیل تعیین می‌گردد:

● جمعیت هر شهر : ۴۰ تا ۵۰ درصد

● معکوس سرانه درآمد هر شهر : ۳۵ تا ۲۵ درصد

● ضریب محرومیت شهرستانهای استان (در صورت وجود) : ۱۵ درصد

● معکوس تراکم جمعیتی یا نسبت جمعیت به مساحت هر شهر (در صورت وجود اطلاعات دقیق) : ۱۰ درصد

نکته: در صورت عدم وجود دو شاخص تراکم جمعیتی و ضریب محرومیت، وزن اختصاصی به آنها، به شاخص جمعیت افزوده خواهد شد.

د - معادل پنج درصد (۵٪) از مجموع وجوه ابلاغی در اختیار نمایندگی استانی سازمان (معاونت امور عمرانی) قرار می‌گیرد تا به منظور ایجاد تعادل منطقه‌ای میان شهرداریهای استان توزیع گردد. لازم به ذکر است نمایندگی استانی سازمان موظف است وجوه در اختیار را که در ابلاغیه مشخص شده است، در تعیین میزان حق‌السهم شهرداریها منظور نموده و رقم نهایی را در فرمهای پیوست (الف و ...) درج و در مهلت مقرر جهت ارسال این فرم‌ها به سازمان ارسال نماید.

تبصره ۱- اعتبارات مذکور صرفاً برای برنامه‌ها و پروژه‌هایی قابل تخصیص است که در بودجه مصوب سال ۱۳۸۷ شهرداریها دیده شده باشد. بدیهی است در صورت لزوم، ساز و کار اصلاح و متمم بودجه تغییرات احتمالی را امکان پذیر خواهد نمود.

تبصره ۲- اولویت تخصیص اعتبارات یاد شده به پروژه‌های نیمه تمامی است که در سال ۱۳۸۷ به

بهره برداری می‌رسند.

تبصره ۳- (اختصاصی اعتبارات تبصره ۱ ماده ۶) - در جهت کمک به شهرهای جدیدالتأسیس (مبنای تاریخ راه‌اندازی شهرداری ۱۳۸۷/۱/۱ به بعد می‌باشد) مبلغ ۳۵۰ میلیون ریال و یک دستگاه بیل بک‌هو از طرف سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور بصورت متمرکز (به غیر از سهمیه استانی) در نظر گرفته شده و میان آنها توزیع می‌گردد.

تبصره ۴- مؤکداً اعلام می‌گردد تا استانداردها از نگهداشتن اعتبار در اختیار (۵٪) تا اواخر سال و ارسال طرح توزیع آن پس از مهلت مقرر برای ارسال فرم‌ها خودداری نماید؛ چه در غیر این صورت سازمان پس از اتمام موعد تعیین شده، رأساً نسبت به تسهیم آن میان شهرداریهای استان مبادرت می‌نماید.

تبصره ۵- نمایندگان استانی سازمان تا پیش از بررسی و تأیید انطباق طرح توزیع ارسالی با ضوابط مقرر از سوی سازمان، از ابلاغ نمودن سهم تعیین شده توسط استانداری به شهرداریهای استان اکیداً خودداری نمایند.

بدیهی است در صورت مشاهده عدم رعایت ضوابط و شاخصهای توزیع اعتبارات، سازمان نسبت به اصلاح جدولهای ارسالی اقدام نموده و لذا مسئولیت اعلام زود هنگام ارقام تأیید نشده توسط سازمان و توقعات ایجاد شده برای شهرداریها برعهده استانداری خواهد بود.

ماده ۳- اعتبارات موضوع تبصره (۱) ماده ۶ و نیز تبصره (۳) ماده ۲ قانون مشهور به تجمیع عوارض باید در قالب فرم‌های "الف" و "ز" بین شهرداریها توزیع و حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ این ابلاغیه به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور ارسال شود تا به تناسب وصولی از مراجع مربوطه نسبت به واریز اعتبارات شهرداریها اقدام لازم صورت پذیرد.

ماده ۴- نظر به این که عدم رعایت ضوابط و مهلت‌های مقرر در تنظیم و ارسال فرم‌های پیوست دستورالعمل مشکلات عدیده‌ای را برای سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور دربر داشته که بعضاً موجبات تضییع حقوق شهرداریها را فراهم نموده است، لذا اگر در مهلت مقرر اقدام لازم درخصوص ارسال تکمیل فرم‌ها برابر ضوابط ابلاغی و ارسال آنها اقدام لازم معمول نشده و یا بعد از انقضای مهلت‌های فوق‌الذکر و به طور موردی اقدام گردد، سازمان شهرداریها رأساً نسبت به جابجایی وجوهی که تکلیف آنها معین نشده و یا اشتباهاً محاسبه و ارسال گردیده‌است، مبادرت نموده و اعتبارات مزبور را در قالب سرفصلهای اعتباری به سایر شهرهای نیازمند تخصیص خواهد داد.

ماده ۵- کلیه اعتبارات سرفصل سوم "تجهیز شهرداریها به ماشین‌آلات عمرانی، خدماتی، رایانه‌ای و غیره" به صورت متمرکز توسط سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور در قالب سهمیه مندرج در ابلاغیه مربوطه توزیع می‌گردد. سهم ماشین‌آلات عمرانی و خدماتی شهرهای هر استان پس از معرفی شهرداریهای واجد شرایط توسط نمایندگان استانی سازمان به شرط تأمین چهل درصد (۴۰٪) برای ماشین‌آلات آتش‌نشانی و پنجاه درصد (۵۰٪) وجه آن برای سایر ماشین‌آلات توسط شهرداری مربوطه تحویل آنها خواهد شد.

تبصره- یک دستگاه بیل بک‌هو اهدایی سازمان به شهرداریهای جدیدالتأسیس مشمول این ماده نمی‌باشد.

ماده ۶ (اختصاصی اعتبارات تبصره ۱ ماده ۶) - اولویت توزیع اعتبارات سرفصل چهارم "پرداخت وام

برای اجرای طرح‌های عمرانی و خدماتی درآمدزا" موضوع بند (۱) ابلاغیه، با مصوبات سفرهای استانی هیئت دولت در خصوص تسهیلات اعطائی به شهرداریها می‌باشد.

ماده ۶ (اختصاصی اعتبارات تبصره ۳ ماده ۲) - اعتبارات فعالیت نهم "کمک به طرح‌های پژوهشی شهرداریها" باتوجه به مفاد مندرج در موافقت نامه ذیربط بصورت متمرکز توسط سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور به پژوهش‌های مطالعاتی کشوری اختصاص می‌یابد.

ماده ۷ (اختصاصی اعتبارات تبصره ۱ ماده ۶) - در سال جاری کلیه اعتبارات سرفصل پنجم "کمک به عمران شهرهای بندری و مرزی مبادی وصول عوارض گمرکی" به صورت متمرکز توسط سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور براساس اطلاعات ذیربط توزیع خواهد گردید.

ماده ۷ (اختصاصی اعتبارات تبصره ۳ ماده ۲) - تسهیم و توزیع اعتبارات متمرکز فعالیت "اجرای سیاست‌های راهبردی در شهرداریهای کشور" میان شهرداریهای هر استان باتوجه به سرفصل‌های زیرمجموعه در قالب سهمیه مندرج در ابلاغیه مربوطه، توسط حوزه معاونت امور شهرداریهای سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور صورت می‌پذیرد.

ماده ۸ (اختصاصی اعتبارات تبصره ۱ ماده ۶) - بخشی از اعتبارات سرفصل نهم "کمک به طرح‌های پژوهشی و مطالعاتی" بصورت متمرکز توسط سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور به پروژه‌های مطالعاتی کشوری اختصاص خواهد یافت.

ماده ۸ (اختصاصی اعتبارات تبصره ۳ ماده ۲) - سهم اعتبارات متمرکز فعالیت "تجهیز و توسعه شهرداریها و سازمانهای وابسته به سامانه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و ساماندهی نظام آماری" براساس ضوابط مندرج در شیوه‌نامه ذیربط، تعیین و میان شهرداریهای واجد شرایط توزیع می‌گردد.

ماده ۹ (اختصاصی تبصره ۱ ماده ۶) - به منظور مساعدت به شهرهای زیان دیده از اجرای قانون موسوم به تجمیع عوارض و باتوجه به مصوبه کارگروه بند (د) ماده ۶ قانون اخیرالذکر، سازمان شهرداریها درخصوص کمک به شهرداریهای مشمول اقدام لازم را به عمل آورده و وجوه درنظر گرفته شده جهت کمک به شهرهای مذکور را براساس اطلاعات و آمار ذیربط توزیع خواهد نمود.

ماده ۱۰ - فرمهای مورد اشاره در دستورالعمل اجرایی توزیع اعتبارات به موارد ذیل اختصاص دارند:

• **فرم "الف"** (اختصاصی تبصره ۱ ماده ۶): این فرم مخصوص تعیین سهمیه شهرداریها از محل اعتبارات موضوع تبصره (۱) ماده ۶ قانون موسوم به تجمیع عوارض (سوخت، سیگار و شماره گذاری خودرو) است که بایستی حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور ارسال شود.

• **فرم "ز"** (اختصاصی تبصره ۳ ماده ۲): این فرم مخصوص تعیین سهمیه شهرداریها از محل اعتبارات موضوع تبصره ۳ ماده ۲ قانون موسوم به تجمیع عوارض (دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی) است که باید حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل به سازمان شهرداریها ارسال شود.

• **فرم "ب"** (اختصاصی تبصره ۱ ماده ۶): فرم مذکور مخصوص تعیین سهمیه سرفصل پرداخت وام برای اجرای طرح‌های عمرانی و خدماتی درآمدزا از محل وجوه بند "۱" ابلاغیه حاضر بوده و باید مطابق با ضوابط و شیوه‌نامه مربوطه به همراه مدارک و مستندات لازم حداکثر تا پایان بهمن ماه سال جاری تنظیم و به سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور - معاونت برنامه‌ریزی و توسعه - ارسال گردد.

● **فرم "ج"** (اختصاصی تبصره ۱ ماده ۶): فرم مزبور مخصوص تعیین سهمیه اعتبارات تعدیل نیروی انسانی مازاد از سرفصل آموزش و اصلاح ساختار تشکیلاتی و نیروی انسانی شهرداریها موضوع بند ۱ از سرفصل هفتم دستورالعمل حاضر بوده و باید مطابق با شیوه نامه پیوست حداکثر تا پایان آبان ماه سال جاری تنظیم و به سازمان شهرداریها - معاونت برنامه ریزی و توسعه (دفتر تشکیلات و نیروی انسانی) - ارسال گردد.

● **فرم "د"** (اختصاصی تبصره ۱ ماده ۶): این فرم به تعیین اعتبارات سایر برنامه های اصلاح ساختار تشکیلاتی شهرداریها (به غیر از تعدیل نیروی انسانی مازاد) از قبیل خصوصی سازی، استقرار مدیریت جامع کیفیت، اجرای طرح تکریم ارباب رجوع و... موضوع بندهای ۲ و ۳ از سرفصل هفتم دستورالعمل اختصاص یافته و باید جهت توزیع اعتبار حداکثر تا پایان آبان ماه سال جاری به سازمان شهرداریها و دهیاری های کشور - معاونت برنامه ریزی و توسعه (دفتر تشکیلات و نیروی انسانی) - ارسال شود.

● **فرم "ه"**: فرم مذکور برای مشخص شدن اعتبارات برنامه های آموزشی موضوع بند ۴ از سرفصل هفتم دستورالعمل اجرایی توزیع اعتبارات تنظیم شده و باید حداکثر تا پایان شهریور ماه سال جاری به سازمان شهرداریها و دهیاری های کشور - معاونت برنامه ریزی و توسعه (دفتر آموزش و مطالعات کاربردی) - ارسال گردد.

● **فرم "و"**: فرم یاد شده مخصوص تعیین پروژه های مطالعاتی استان از سرفصل کمک به طرح های پژوهشی و مطالعاتی موضوع بند ۱ از سرفصل نهم دستورالعمل توزیع اعتبارات بوده و باید برای بررسی و اظهار نظر به مرکز پژوهش های شهری و روستایی و دفاتر تخصصی سازمان ارسال گردد.

● **فرم "ک"**: فرم مزبور جهت اعلام فعالیت های خدمات پژوهشی موضوع بند ۲ از سرفصل نهم دستورالعمل اجرایی توزیع اعتبارات تنظیم گردیده و ضروریست برای بررسی و تأیید به مرکز پژوهش های شهری و روستایی سازمان شهرداریها ارسال شود.

ماده ۱۱- به منظور افزایش بهره وری منابع در شهرهایی که شرایط جغرافیایی و اقلیمی و بعد مسافت، امکان اجرا و بهره برداری مشترک از پروژه هایی نظیر مدیریت پسماندها (دفن بهداشتی زباله و...)، احداث کشتارگاه و نظایر آن را میسر می سازد، ضروریست بعد از تأیید شهرداریها و تصویب شوراهای اسلامی ذینفع، دفاتر استانی نسبت به هماهنگی و توزیع حق السهم متعلقه اقدام نمایند.

ماده ۱۲- وجوه متمرکز موضوع این دستورالعمل، براساس رویکردهای کلی توزیع وجوه متمرکز در قالب سرفصل های اعتباری که به آن اشاره می شود، تسهیم و توزیع می گردد.

